

Lagrådsremiss

Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 24 februari 2022

Morgan Johansson

Erik Tiber
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

Regeringen föreslår kompletterande lagstiftning till EU:s nya Bryssel II-förordning. Förslagen syftar till att stärka skyddet för barn i internationella situationer.

Vårdnadstvister är svåra för alla inblandade och särskilt för barnen. Vid en internationell vårdnadstvist slits barnet dessutom mellan föräldrar i två länder. Ibland leder en konflikt mellan föräldrarna så långt att barnet oönligen förs bort eller hålls kvar av en av dem. Det är angeläget att det finns regler i EU som kan överbrygga de olikheter som finns i medlemsstaternas rättssystem och bidra till att tvister med en internationell anknytning kan lösas på ett förutsebart och effektivt sätt till barnets bästa.

I EU har en ny Bryssel II-förordning antagits, som gäller frågor om äktenskapsskillnad, föräldraansvar och internationella bortföranden av barn. Förordningen innehåller regler om vilken medlemsstats domstol som kan pröva en tvist med en internationell anknytning. Den innehåller också regler om erkännande och verkställighet av avgöranden i EU.

Genom den nya förordningen stärks barns och föräldrars rättssäkerhet. Det införs en allmän skyldighet för domstolen att låta ett barn uttrycka sina åsikter och att beakta åsikterna i förhållande till barnets ålder och mognad. Alla avgöranden om föräldraansvar görs direkt verkställbara i andra EU-länder. Dessutom harmoniserar den nya förordningen delvis medlemsstaternas verkställighetsregler. Vidare förbättras informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter, vilket underlättar domstolarnas handläggning och förbättrar deras beslutsunderlag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Innehållsförteckning

1	Beslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i föräldrabalken	8
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap	9
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling	10
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader	11
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område	12
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.....	13
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	15
2.9	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	16
2.10	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	17
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention	20
3	Ärendet och dess beredning	22
4	En ny Bryssel II-förordning	22
4.1	Föregångarna till 2019 års Bryssel II-förordning	22
4.2	2019 års Bryssel II-förordning	23
4.3	Svenska internationellt privat- och processrättsliga regler	27
5	En ny kompletteringslag och följdändringar	29
6	Behörighet.....	31
6.1	Svenska behörighetsregler.....	31
6.2	Beslut om tillfälliga åtgärder	36
7	Barnets delaktighet.....	39
8	Erkännande och verkställighet	48
8.1	En ny prövningsordning	48
8.2	Verkställighet av utländska avgöranden.....	49
8.3	Vägran av erkännande eller verkställighet i ett särskilt förfarande.....	59

9	Olovliga bortföranden av barn	63
10	Placering av ett barn över landsgränserna.....	69
11	Övriga frågor.....	71
11.1	Samarbete och information.....	71
11.2	Sekretess och behandling av personuppgifter.....	74
11.3	Intyg	80
11.4	Rättshjälp.....	82
12	Föräldrabalkens verkställighetsregler	83
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	84
14	Konsekvenser	86
15	Författningskommentar	89
15.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.....	89
15.2	Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken	100
15.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap	101
15.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling....	101
15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader.....	102
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område	102
15.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.....	102
15.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga	104
15.9	Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)	104
15.10	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	105
15.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention	108
Bilaga 1	2019 års Bryssel II-förordning	110
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18).....	225
Bilaga 3	Promemorians lagförslag.....	226
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna	242

1 Beslut

- Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till
1. lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen,
 2. lag om ändring i föräldrabalken,
 3. lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap,
 4. lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling,
 5. lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader,
 6. lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område,
 7. lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,
 8. lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga,
 9. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453),
 10. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
 11. lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Beslut om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap

2 § När det finns behörighet för svensk domstol enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen får domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap besluta om en sådan tillfällig åtgärd som avses i den artikeln.

3 § En fråga om en tillfällig åtgärd enligt 2 § tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, tas frågan upp av Stockholms tingsrätt.

4 § Vid domstolens handläggning av en fråga om en tillfällig åtgärd enligt 2 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge den tillfälliga åtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Prövningen när det inte finns någon behörig socialnämnd

5 § Om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en socialnämnd i Sverige och det inte finns någon behörig nämnd, tas frågan upp av socialnämnden i Stockholms kommun.

Verkställighet

6 § Om ett utländskt avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen, verkställs avgörandet enligt

1. 21 kap. föräldrabalken, om det avser ett barns person, och
2. utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom.

För verkställigheten gäller det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första och andra styckena gäller inte om något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Vägran av erkännande eller verkställighet i ett särskilt förfarande

7 § En ansökan enligt artikel 40 i Bryssel II-förordningen om att ett utländskt avgörande inte ska erkännas i Sverige eller en ansökan enligt artikel 59 i förordningen om att ett sådant avgörande inte ska verkställas här görs till tingsrätten.

En ansökan om en förklaring enligt artikel 30.3 i förordningen att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett utländskt avgörande görs till tingsrätten.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva ansökningar som avses i första och andra styckena.

8 § En ansökan som avses i 7 § andra stycket får göras av någon som har varit part i den utländska rättegången.

9 § Vid domstolens handläggning av en ansökan som avses i 7 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Rättelse och återkallelse av intyg som utfärdats av en domstol eller annan myndighet i Sverige

10 § Ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg enligt artikel 37.1 eller 48.1 i Bryssel II-förordningen får inte överklagas.

11 § Innan en domstol eller annan behörig myndighet beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg enligt artikel 48.2 i Bryssel II-förordningen ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt.

Ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg får inte överklagas.

Informationsskyldighet

12 § En socialnämnd ska rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningens artikel 80.1 a i. Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och lämna information om situationen för en förälder eller annan anhörig eller någon annan person som kan vara lämp-

lig att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av artikel 80.1 b i förordningen.

Godkännande av en placering av ett barn i Sverige

13 § En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 82 i Bryssel II-förordningen prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering i Sverige.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
 2. Genom lagen upphävs lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.
 3. Föreskrifterna i 2–5 §§ i den upphävda lagen gäller dock fortfarande för handläggningen av mål och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inletts före ikraftträdandet.

2.2 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs att 21 kap. 7 § föräldrabalken¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 kap.

7 §²

Även om en dom eller ett beslut som avses i 1 § inte finns, kan barnets vårdnadshavare, när barnet vistas hos någon annan, begära att rätten beslutar om åtgärd för att barnet *skall överflyttas* till vårdnadshavaren.

Rätten kan vägra att vidta den begärda åtgärden, om det av hänsyn till barnets bästa behövs en prövning av frågan om vårdnaden.

En åtgärd enligt första stycket får inte beslutas, om ett flyttningsförbud enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga gäller i fråga om barnet.

I övrigt gäller 1–6 §§.

Även om en dom eller ett beslut som avses i 1 a § *första stycket* inte finns, kan barnets vårdnadshavare, när barnet vistas hos någon annan, begära att rätten beslutar om *en* åtgärd för att barnet *ska flyttas över* till vårdnadshavaren.

En åtgärd enligt första stycket får inte beslutas om ett flyttningsförbud enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga gäller i fråga om barnet.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Balken omtryckt 1995:974.

² Senaste lydelse 2006:458.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 6 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

6 §²

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1971:797.

² Senaste lydelse 2012:320.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om överlämnande för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.	Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).
---	--

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹
Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000. Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse 2008:447.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Härigenom föreskrivs att 7 a § lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av

7 a §¹
Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Härigenom föreskrivs att 1 och 17 §§ lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Bestämmelserna i 2–10, 13–21 och 23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen). Bestämmelserna tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Finland, Island eller Norge i den *mån* särskilda bestämmelser gäller.

Bestämmelserna i 2–4 och 11–23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (Haagkonventionen).

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagens bestämmelser om erkännande och verkställighet av vårdnadsavgöranden m.m. eller lagens bestämmelser om överflyttning av barn ska tillämpas även i förhållande till en stat som inte har tillträtt Europarådskonventionen eller Haagkonventionen.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Bestämmelserna i 2–10, 13–21 och 23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen). Bestämmelserna tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Finland, Island eller Norge i den *utsträckning* särskilda bestämmelser gäller.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

¹ Senaste lydelse 2008:445.

Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § *skall rätten inhämta barnets mening, om det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets ålder och mognad.*

Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § *ska barnet så långt det är möjligt ges tillfälle att framföra sina åsikter.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Härigenom föreskrivs att 6 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §¹

Är svensk domstol inte behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag, får socialnämnden besluta att den som är under 18 år omedelbart ska omhändertas, om

1. åtgärder av behörig utländsk myndighet inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras, och

2. det är sannolikt att den unge tillfälligt behöver vård som avses i denna lag.

För beslut enligt första stycket gäller 6 § andra stycket och, för det fall socialnämnden har ansökt om vård med stöd av lagen, 6 § tredje stycket.

I 9 a och 9 b §§ finns bestämmelser om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård av den unge.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till *rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel II-förordningen)* och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)* och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse 2019:472.

2.9 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

11 a §¹

Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,

2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,

3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,

4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,

5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2.10 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 36 kap. 1 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 36 kap. 7 a §, och närmast före 36 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

1 §¹

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,
3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,
4. ärende om förvaltarskap,
5. ärende enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn, eller
6. ärende enligt lagen (2017:310) om framtidsfullmakter.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,
4. mål eller ärende enligt *rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller ärende enligt 8 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen*,
4. mål eller ärende enligt *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)*,
5. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet

¹ Senaste lydelse 2017:314.

och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, eller 6. mål eller ärende enligt lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Internationellt samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn

7 a §

Sekretess gäller hos centralmyndighet för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men, och uppgiften förekommer i ärende enligt

1. rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortfördranden av barn (Bryssel II-förordningen),

2. lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, eller

3. lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

8 §²

Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena, 3 a § samt 6 § första stycket 1 inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 7 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till ett ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild.

Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena, 3 a § samt 6 § första stycket 1 och 7 a § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2. För uppgifter i mål och ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet gäller 36 kap. 1 § i den äldre lydelsen. Detsamma gäller uppgifter i ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inletts före ikraftträdandet.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

dels att 5 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 5 a och 5 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

När det finns behörighet för svensk domstol enligt artikel 11 eller 12, får domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap besluta om en sådan tillfällig skyddsåtgärd som avses i dessa artiklar.

Vid domstolens handläggning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge skyddsåtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen inhämta upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det är lämpligt, höra föräldrarna och barnet.

5 a §

En fråga om en tillfällig skyddsåtgärd enligt 5 § tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, tas frågan upp av Stockholms tingsrätt.

5 b §

Vid domstolens handläggning av en fråga om en tillfällig skyddsåtgärd

¹ Ändringen innebär att andra och tredje styckena tas bort.

enligt 5 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge skyddsåtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022

3 Ärendet och dess beredning

Rådets förordning (EU) 2019/1111 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) utfärdades den 25 juni 2019. Förordningen börjar tillämpas fullt ut den 1 augusti 2022 och finns i svensk lydelse som *bilaga 1*.

Den nya Bryssel II-förordningen är en omarbetning av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (2003 års Bryssel II-förordning).

I Justitiedepartementet har departementspromemorian Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18) tagits fram. I promemorian lämnas författningsförslag med anledning av Bryssel II-förordningen. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 3*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Ju2020/02783).

4 En ny Bryssel II-förordning

4.1 Föregångarna till 2019 års Bryssel II-förordning

En grundsten i EU-samarbetet är att det ska vara enkelt att handla, resa och flytta inom unionen. På civilrättsområdet arbetar EU med att utveckla det rättsliga samarbetet och att bygga broar mellan de nationella rättsystemen. Målet är att öka rättssäkerheten och förbättra tillgången till rättslig prövning. Det ska vara enkelt att förutse vilken domstol som är behörig att besluta i en fråga. Det ska också finnas effektiva förfaranden för att erkänna och verkställa beslut inom EU. Dessutom är det angeläget att samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter fungerar väl.

Den långsiktiga trenden inom EU är att allt fler flyttar till ett annat EU-land. Det innebär att familjeband skapas mellan personer från olika länder. Vid en separation kan familjens anknytningar till flera länder ge upphov till olika praktiska och juridiska frågeställningar. Det kan gälla var makar ansöker om äktenskapsskillnad, var en vårdnadstvist prövas eller hur ett avgörande som meddelats i ett land erkänns eller verkställs i ett annat land. Bryssel II-konventionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål var det första EU-instrumentet på familjerättens område. Konventionen antogs av rådet 1998, men hann aldrig träda i kraft. Genom 1999 års Amsterdamfördrag skapades en rättslig grund för att även på civilrättens område anta förordningar och direktiv. Stora delar av det förhandlingsarbete som föregått konventionen togs då till vara i den första Bryssel II-förordningen, som började tillämpas

den 1 mars 2001 – rådets förordning (EG) nr 1347/2000 av den 29 maj 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar för makars gemensamma barn (2000 års Bryssel II-förordning). Förordningen ersattes av 2003 års Bryssel II-förordning, som började tillämpas den 1 mars 2005. 2003 års Bryssel II-förordning är tillämplig i alla EU:s medlemsstater utom Danmark. En redogörelse för 2003 års Bryssel II-förordnings tillämplighet i förhållande till den tidigare medlemsstaten Förenade kungariket finns i författningskommentaren.

4.2 2019 års Bryssel II-förordning

Allmänt om den nya förordningen

Den nya Bryssel II-förordningen antogs 2019 och börjar tillämpas den 1 augusti 2022. Den kommer – liksom sin föregångare – att tillämpas i alla EU:s medlemsstater utom Danmark. Den nya förordningen är indelad i nio kapitel. Den innehåller liksom tidigare definitioner av viktiga begrepp samt regler om behörighet, erkännande och verkställighet samt samarbete mellan centralmyndigheter. Nytt är bl.a. att de kompletterande reglerna till den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (1980 års Haagkonvention) samlas i kapitel III. Det lyfts dessutom in i förordningens titel att den också innehåller regler om internationella barnbortföranden.

Till den nya förordningen hör tio bilagor. Bilagorna I–IX avser olika intyg som ska utfärdas, medan bilaga X innehåller en jämförelsetabell som hjälper läsaren att hitta motsvarigheten till en bestämmelse i 2003 års Bryssel II-förordning i 2019 års förordning.

Tillämpningsområde och definitioner (kapitel I)

Den nya Bryssel II-förordningen är – liksom 2003 års Bryssel II-förordning – tillämplig på civilrättsliga frågor om äktenskapsskillnad och föräldraansvar. Vad som är civilrättsliga frågor har fått en mer utvecklad förklaring i den nya förordningen. Det anges uttryckligen att det bör ses som ett självständigt begrepp som ska tolkas i enlighet med fast rättspraxis från EU-domstolen. Begreppet tolkas mot bakgrund av såväl förordningens syfte och systematik som allmänna principer i de nationella rättsordningarna. Det kan även omfatta åtgärder som enligt en medlemsstats rättssystem anses vara offentlig rätt. Avgörande för om en åtgärd som yrkas faller inom tillämpningsområdet är om åtgärden syftar till att säkerställa en rätt som faller inom förordningens tillämpningsområde (jfr mål C-4/14, *Bohez mot Wiertz*, ECLI:EU:C:2015:563). Det tydliggörs vidare i den nya förordningen att överenskommelser som godkänts av en behörig myndighet efter en prövning i sak i förordningens mening ska anses vara avgöranden och inte överenskommelser.

Domstolsbegreppet är även i den nya förordningen vidsträckt. Det omfattar varje myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde (artikel 2.2.1).

Behörighet och barnets rätt att uttrycka sina åsikter (kapitel II)

Val av domstol

Regler för domstolarnas handläggning av behörighetsfrågor finns i förordningens kapitel II.

Enligt Bryssel II-förordningen finns en möjlighet för parterna att i mål om föräldraansvar avtala om behörig domstol (s.k. prorogationsavtal, artikel 10). Parterna kan också uttryckligen godta en domstols behörighet, trots att den annars inte är behörig enligt förordningen. I den nya förordningen har regleringen utvecklats och förtydligats, t.ex. under vilka förutsättningar prorogationsavtal kan träffas att talan väckts och vilka formkrav som gäller.

Tillfällig åtgärd i brådskande fall

I den nya Bryssel II-förordningen finns bestämmelser som ger behörighet (domsrätt) åt svensk domstol eller myndighet att fatta beslut om tillfälliga åtgärder i brådskande fall när frågan slutligt ska avgöras i en annan stat (artikel 15.1). Artikeln är under vissa förutsättningar även tillämplig i återlämnandeärenden enligt 1980 års Haagkonvention (artikel 27.2 och artikel 27.5).

Överföring av behörighet

En domstol i en medlemsstat som inte är behörig i en fråga om föräldraansvar kan enligt den nya Bryssel II-förordningen i exceptionella fall begära att behörigheten ska överföras till domstolen, om den anser att den är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet (artikel 13). En förutsättning för att domstolen ska få göra en sådan begäran är att domstolen finns i en medlemsstat som barnet anses ha en särskild anknytning till enligt artikel 12.4. En skillnad mot tidigare reglering är den nya förordningen ger möjlighet att överföra behörigheten även om parterna motsätter sig det.

Prejudiciella frågor

Det förekommer att frågor om föräldraansvar har betydelse i mål där saken i målet inte omfattas av Bryssel II-förordningens tillämpningsområde. Det kan t.ex. handla om ett arvsförfarande där det behöver utses en förmyndare för barnet att vidta åtgärder. I den nya Bryssel II-förordningen finns bestämmelser som innebär att om utgången av ett förfarande vid en domstol i en domstol är beroende av att en prejudiciell fråga om föräldraansvar avgörs, får en domstol i den medlemsstaten beslutas i den frågan för det förfarandets ändamål även om den medlemsstaten inte är behörig enligt Bryssel II-förordningen. Beslutet får inte verkan utanför det aktuella förfarandet (se artikel 16).

Konkurrerande förfaranden

2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar vilar på samma princip om hur domstolar ska agera när en talan om samma sak och samma parter väcks

vid domstolar i flera medlemsstater (s.k. litispendens). Principen innebär att företräde att pröva frågan om vilken domstol som är behörig att ta upp saken till prövning ges till den domstol där talan först väckts (artikel 20). Bryssel II-förordningen innehåller – efter förebild från 2012 års Bryssel I-förordning – en ny regel som är ett undantag från denna princip och som innebär att när parterna exklusivt har avtalat om eller under förfarandets gång uttryckligen godtagit en domstols behörighet ska den domstolen ges företräde att pröva behörighetsfrågan, oavsett var talan först väckts (jfr artiklarna 10 och 20). Reglerna, som utgör undantag från huvudprincipen att den domstol där talan väcktes först är behörig, syftar till att stärka prorogationsavtalens ställning (se skäl 38 i ingressen). Om en talan har väckts vid en annan domstol, måste den domstolen vilandeförklara målet till dess att den domstol där talan väckts på grundval av avtalet eller godtagandet förklarar att den inte är behörig i enlighet med avtalet eller godtagandet. Om den sistnämnda domstolen däremot finner att den är behörig att pröva tvisten, ska andra domstolar förklara sig obehöriga.

Vidare tydliggörs att bestämmelserna om litispendens inte gäller i fall då en domstol grundat sin behörighet enbart på artikel 15 om tillfälliga åtgärder till skydd för barnet eller dess egendom (artikel 20.2).

Barnets rätt att uttrycka sina åsikter

Med den nya Bryssel II-förordningen införs en allmän skyldighet att ge ett barn rätt att uttrycka sina åsikter dels när domstolen har tagit behörighet enligt förordningens behörighetsbestämmelser om föräldrans ansvar (artikel 21), dels i förfaranden om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention (artiklarna 21 och 26). Bestämmelserna ska tillämpas i enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (EU:s rättighetsstadga) och mot bakgrund av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Det föreskrivs – i enlighet med EU-domstolens praxis på området – att de barn som är i stånd att bilda egna åsikter ska ges en verklig och faktisk möjlighet att också uttrycka dessa. Om domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ger ett barn möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt artikeln, ska den tillmäta barnets åsikter betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Formerna för hur barnet ska få uttrycka sin åsikt regleras även fortsatt i nationell rätt. Förordningen innehåller alltså inte några regler om huruvida barnet t.ex. ska höras i en domstol eller få samtala med en specialutbildad expert. Om skyldigheten att erbjuda barnet delaktighet inte uppfylls, kan det påverka möjligheten att få avgörandet erkänt eller verkställt utomlands (artiklarna 39.2 och 41).

Internationella bortföranden av barn (kapitel III)

Enligt 2003 års Bryssel II-förordning är det möjligt för en part som fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention att från den behöriga domstolen i barnets hemviststat få ett avgörande i vårdnadsfrågan som är direkt verkställbart (eng. overriding mechanism). I den nya förordningen begränsas denna möjlighet till att gälla endast vid tillämpning av vissa av vägransgrunderna för ett återförande av barnet

enligt Haagkonventionen (artikel 29). Tidsfristerna för handläggningen av bortförandeärenden tydliggörs (artiklarna 24 och 28). Det införs även fler och tydligare möjligheter för domstolen i landet dit barnet förts att besluta om skyddsåtgärder för barnet, bl.a. i syfte att upprätthålla kontakten mellan barnet och den kvarlämnade föräldern (artikel 27). Det sätts fokus på medling och samförståndslösningar i syfte att främja att föräldrarna kommer överens (artikel 25).

Erkännande och verkställighet (kapitel IV)

Avskaffande av kravet på verkställbarhetsförklaring

Enligt 2003 års Bryssel II-förordning undantas endast s.k. privilegierade avgöranden från kravet på verkställbarhetsförklaring. Till privilegierade avgöranden räknas dels avgöranden om umgänge, dels vårdnadsavgöranden som innebär att barnet ska återlämnas och som meddelats i de särskilda situationer då en part har fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention.

Genom den nya förordningen avskaffas kravet på verkställbarhetsförklaring för alla avgöranden om föräldraansvar. Samtidigt införs en möjlighet att ansöka om att verkställighet ska vägras om avgörandet meddelats i strid mot vissa grundläggande rättssäkerhetsprinciper som anges i förordningen (s.k. vägransgrunder, se artiklarna 38–41, 58, 59 och 68). Det överläts åt den nationella rätten att fastställa huruvida dessa vägransgrunder kan tillämpas självmant av domstolen eller måste åberopas av en part.

Även enligt den nya förordningen ska privilegierade avgöranden (artikel 42) ingå i ett särskilt snabbt förfarande. Det innebär t.ex. att den enda möjligheten att invända mot erkännande eller verkställighet av ett privilegierat avgörande är om det strider mot ett senare avgörande om föräldraansvar om samma barn (artikel 50).

Harmonisering av vissa verkställighetsregler

I den nya förordningen är det, liksom enligt 2003 års förordning, en huvudprincip att förfarandet regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. I syfte att säkerställa att verkställighet får vägras eller skjutas upp i medlemsstaterna på i stort sett samma villkor införs emellertid vissa gemensamma regler om grunder för uppskjutande eller vägran av verkställighet i den verkställande medlemsstaten.

Officiella handlingar och särskilda överenskommelser

I många medlemsstater ges handlingar som formaliserats av en myndighet eller en offentlig funktionär en ställning som exekutionstitel. Det kan handla om att en äktenskapsskillnad registreras av en notarie. Dessa handlingar benämns officiella handlingar (fr. *actes authentiques*). Den nya förordningen innehåller utvecklade regler för dessa handlingar och för särskilda överenskommelser som har registrerats (artiklarna 64–68). Det införs bl.a. särskilda intyg som ska underlätta handläggningen.

Samarbete och information (kapitel V och VI)

Den nya Bryssel II-förordningen innehåller nya bestämmelser som ska stärka och underlätta informationsutbytet mellan myndigheterna i de olika medlemsstaterna, t.ex. när det gäller uppgifter om anhöriga som kan ta hand om barnet och som bor i en annan medlemsstat. Utgångspunkten är att en framställan enligt förordningen ska gå via centralmyndigheterna, men vissa undantag gäller (artikel 78; jfr artikel 86). Skyldigheten för en behörig myndighet att tillhandahålla information tydliggörs i den nya förordningen (artikel 87.3; jfr artikel 89).

Vidare effektiviserar förordningen vid placering av ett barn i en annan medlemsstat (artikel 82). Det klargörs att ett godkännande av mottagande medlemsstat alltid krävs. Dessutom införs en särskild tidsfrist inom vilken den mottagande medlemsstaten ska godkänna placeringen.

4.3 Svenska internationellt privat- och processrättsliga regler

Kompletterande bestämmelser till 2003 års Bryssel II-förordning finns i lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen (2008 års kompletteringslag) och förordningen (2005:97) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen (2005 års kompletteringsförordning). Det finns dessutom en rad andra författningar som innehåller bestämmelser som har koppling till förordningen. Föräldrabalken innehåller t.ex. flera bestämmelser som har betydelse i internationella familjemål. Det gäller bl.a. regler om vilken domstol som är behörig i Sverige (forum), när svensk domstol har domsrätt enligt Bryssel II-förordningen. Föräldrabalken innehåller också regler om att barnet ska ges möjlighet att framföra sina åsikter. Dessutom finns det i balken regler om verkställighet i Sverige av domar om vårdnad, boende, umgänge och överlämnande.

Vidare finns det regler om återlämnande (överflyttning med lagens terminologi) av barn i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn (1989 års lag). Lagen införlivar dels 1980 års Haagkonvention, dels den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen).

Frågor om tvångsomhändertaganden av barn regleras i lagen (1990:252) med särskilda bestämmelser om vård av unga, förkortad LVU. I LVU finns det bl.a. regler om omedelbart omhändertagande av barn i vissa internationella situationer. Ytterligare exempel på bestämmelser med koppling till Bryssel II-förordningen är föreskrifterna om placering av ett barn över landsgränserna i 6 kap. 11 a och b §§ socialtjänstlagen (2001:453).

Svenska allmänna internationellt privat- och processrättsliga bestämmelser finns i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap (1904 års lag). I praktiken är lagens tillämpningsområde numera påtagligt begränsat (se 7 kap. 5 och 6 §§).

I förhållande till de stater som har anslutit sig till 1970 års Haagkonvention om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader finns bestämmelser som har företrädde framför 1904 års lag i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader.

I förhållandet mellan de nordiska länderna gäller den nordiska äktenskapskonventionen. I konventionen, som är införlivad i svensk rätt genom förordningen (1931:429) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap, regleras domstols behörighet att pröva yrkanden om äktenskapsskillnad och frågor som har samband med ett sådant yrkande, t.ex. vårdnad. Där regleras också vilket lands lag som ska tillämpas och förutsättningarna för erkännande av avgöranden från andra nordiska länder. Bryssel II-förordningen är inte i alla delar tillämplig i de inbördes förhållandena mellan Sverige och Finland, eftersom båda länderna har avgett en förklaring som innebär att bestämmelserna i 1931 års nordiska äktenskapskonvention – och därmed också 1931 års förordning – i vissa avseenden har företrädde.

I lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område och lagen (1932:540) om erkännande och verkställighet av dom som meddelats i Island finns bestämmelser som rör bl.a. avgöranden om vårdnad och umgänge inom Norden. Det finns också regler i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling som är av betydelse för vissa frågor som rör föräldraansvar.

Vidare finns den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn (1996 års Haagkonvention). Konventionen syftar till att stärka skyddet för barn i internationella situationer. Genom en tillämpning av konventionen undviks konflikter mellan olika rättssystem när det gäller behörighet, tillämplig lag eller erkännande och verkställighet av domar och andra avgöranden. Syftet med konventionen är också att utveckla det internationella samarbetet mellan myndigheter när det gäller skydd av barn. Konventionen är inkorporerad i svensk rätt genom lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention, som också innehåller kompletterande bestämmelser om bl.a. beslut om tillfälliga skyddsåtgärder och handläggningen av ärenden om verkställbarhetsförklaring av utländska avgöranden.

Förhållandet till 1996 års Haagkonvention regleras i artikel 97 i Bryssel II-förordningen. Förordningen gäller enligt huvudregeln framför konventionen när barnet har sin hemvist inom en medlemsstats territorium, utom Danmark. Så är även fallet när det är fråga om att ett avgörande från en medlemsstat ska erkännas eller verkställas i en annan medlemsstat, även om barnet har sin hemvist i en icke-medlemsstat som är part i 1996 års Haagkonvention. Eftersom Bryssel II-förordningen inte innehåller några lagvalsregler, tillämpas lagvalsreglerna i 1996 års Haagkonvention även mellan EU:s medlemsstater.

Sverige har också ingått bilaterala överenskommelser med andra stater om erkännande och verkställighet av domar. En sådan är konventionen den 15 januari 1936 mellan Sverige och Schweiz om erkännande och verkställighet av domar och skiljedomar. Konventionen är införlivad i svensk rätt genom lagen (1936:79) om erkännande och verkställighet av

dom som meddelats i Schweiz, som kan ha betydelse beträffande vissa familjerättsliga avgöranden.

5 En ny kompletteringslag och följdändringar

Regeringens förslag: Kompletterande bestämmelser till den nya Bryssel II-förordningen ska tas in i en ny lag. Den ska benämnas lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

I ett flertal lagar ska hänvisningar till 2003 års Bryssel II-förordning ersättas med hänvisningar till den nya Bryssel II-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. *Uppsala universitet* framhåller att det kan vara svårt för rättstillämparen att förstå hur de olika regelverken förhåller sig till varandra när den svenska lagstiftningen endast upplyser om att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen. *Barnombudsmannen* vill se fler och tydligare kopplingar till barnets rättigheter enligt barnkonventionen.

Skälen för regeringens förslag

En ny lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

I egenskap av EU-förordning är den nya Bryssel II-förordningen direkt tillämplig i svensk rätt. En EU-förordning varken ska eller får inkorporeras eller transformeras till nationell rätt. Den nya Bryssel II-förordningen kräver emellertid kompletterande svenska nationella bestämmelser som ser till att förordningen kan tillämpas i den nationella rättsordningen.

Kompletterande lagbestämmelser till 2003 års Bryssel II-förordning finns i dag i 2008 års kompletteringslag. Att föra in de nya lagbestämmelserna i den lagen skulle leda till omfattande ändringar av lagen. 2008 års kompletteringslag bör därför ersättas av en ny lag. Lagen bör ges samma namn som sina föregångare, dvs. lagen med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.

Flera remissinstanser efterfrågar lagändringar eller ställningstaganden i frågor som inte rör anpassningen av svensk rätt till Bryssel II-förordningen och som inte omfattas av promemorians förslag. Det finns inte förutsättningar att överväga eller lämna förslag om dessa frågor inom ramen för detta lagstiftningsprojekt. Vissa remissinstanser har också synpunkter i frågor som regeringen avser att överväga i samband med de förordningsändringar som krävs.

Förhållandet till EU:s rättighetsstadga och barnkonventionen

I skäl 39 i ingressen till Bryssel II-förordningen anges att barnets möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 24.1 i EU:s rättighetsstadga och artikel 12 i barnkonventionen spelar en viktig roll vid

tillämpningen av förordningen. Barnkonventionen gäller som lag i Sverige enligt lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. I förarbetena till den kompletterande lagstiftningen till Bryssel II-förordningen bör – som *Barnombudsmannen* framhåller – barnkonventionen i relevanta delar synliggöras (jfr prop. 2017/18:186 s. 93–96). I lagrådsremissen behandlar regeringen särskilt förhållandet till barnkonventionen (se avsnitt 7). Som framgår av det angivna skälet i ingressen och som följer av svenska förarbetsuttalanden ska Bryssel II-förordningen så långt det är möjligt tolkas fördragskonformt, vilket svarar mot förordningens ordalydelse att förordningen ska tolkas ”mot bakgrund av barnkonventionen”. De EU-rättsliga principerna om företräde och lojalitet medför dock att EU-rätten har företräde vid en eventuell konflikt mellan barnkonventionen och EU-rätten (se prop. 2017/18:186 s. 87).

Följändringar i upplysningsbestämmelser

Ett flertal lagar innehåller upplysningar om att särskilda bestämmelser finns i 2003 års Bryssel II-förordning. Bestämmelserna syftar till att uppmärksamma rättstillämparen på att förordningen kan ha företräde framför lagen i fråga. Att så är fallet följer av EU-rättens företräde framför nationell rätt och har inte ansetts behöva regleras särskilt (se t.ex. prop. 2000/01:98 s. 48). En nackdel med denna lagstiftningsteknik – vilket *Uppsala universitet* uppmärksammar i sitt remissyttrande – är att den ger begränsad vägledning till rättstillämparna om innebörden av de olika regelsystemen och hur de förhåller sig till varandra. De svenska internationellt familjerättsliga reglerna återfinns numera i unionsrätten, konventioner som införlivats i nationell rätt och svensk autonom rätt. Det kan därför vara en grannliga uppgift för en rättstillämpare att reda ut hur de olika regelverken förhåller sig till varandra. Samtidigt skulle en reglering som i detalj mejslar ut relationen mellan de olika regelverken riskera att bli tungrodd, utan att för den skull kunna vara heltäckande. Det skulle också krävas kontinuerliga lagändringar för att se till att lagarna följer den rättsbildning som sker genom avgöranden som meddelas av EU-domstolen. Mot den bakgrunden bör de nuvarande hänvisningarna behållas, dock att hänvisningar till 2003 års Bryssel II-förordning bör ersättas med hänvisningar till den nya Bryssel II-förordningen. Det gäller 1904 års lag, lagen om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling, lagen om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader, lagen om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område samt LVU.

I avsnitt 9 behandlas en följändring i en upplysningsbestämmelse i 1989 års lag särskilt. På motsvarande sätt behandlas i avsnitt 10 en upplysningsbestämmelse i socialtjänstlagen (2001:453).

En dynamisk hänvisningsteknik

Flera av de föreslagna bestämmelserna innehåller hänvisningar till den nya Bryssel II-förordningen. Det är i flertalet fall fråga om upplysningsbestämmelser, där hänvisningen till förordningen inte ger den svenska lagtexten något materiellt innehåll. Hänvisningarna bör då vara dynamiska, dvs. avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. I den

nya kompletteringslagen avser flera hänvisningar förfaranderegler. Det är ändamålsenligt att även dessa hänvisningar är av dynamisk karaktär (jfr prop. 2016/17:123 s. 14). Även de föreslagna sekretessbestämmelserna som avser ärenden enligt Bryssel II-förordningen bör vara dynamiska (jfr prop. 2016/17:208 s. 77). Hänvisningarna kommer alltså att omfatta eventuella ändringar i förordningen. Det kan dock inte uteslutas att bestämmelserna ändå kan behöva ändras i samband med framtida ändringar i Bryssel II-förordningen, om förordningens innehåll då ändras i sak.

6 Behörighet

6.1 Svenska behörighetsregler

Regeringens förslag: Om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en socialnämnd i Sverige och det inte finns någon behörig nämnd, ska frågan – liksom hittills – tas upp av socialnämnden i Stockholms kommun.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. *Stockholms kommun* anser att det bör förtydligas i vilken utsträckning Bryssel II-förordningen är tillämplig i internationella förmynderskapsärenden och huruvida föräldrabalken behöver ändras för att vara förenlig med förordningen. *Uppsala universitet* undrar om det inte finns möjlighet att ta bort reglerna i 3 kap. 6 § i 1904 års lag, som bl.a. anger att frågor som gäller vårdnaden om barn får tas upp i äktenskapsmål.

Skälen för regeringens förslag

Allmänna utgångspunkter

Behörighetsreglerna är en av grundstenarna i Bryssel II-förordningen. Reglerna säkerställer att parter i EU har rätt till rättslig prövning av de frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde. Genom att reglerna är enhetliga blir det mer förutsebart och tydligare för parterna och myndigheterna i vilken medlemsstat en fråga kan prövas. Det brukar beskrivas som att förordningen anger myndigheternas internationella behörighet. För domstolarnas del benämns denna behörighet ofta domsrätt. Om det med stöd av Bryssel II-förordningen finns internationell behörighet för en svensk domstol eller annan myndighet, blir det en fråga om att bestämma vilken domstol eller annan myndighet som är behörig. Detta sker enligt de svenska nationella behörighetsreglerna. För domstolarnas del benämns sådana regler ofta som forumregler.

Behörighetsreglerna enligt den nya Bryssel II-förordningen motsvarar på många sätt reglerna enligt 2003 års förordning. I några avseenden har det dock gjorts förändringar som innebär att det bör övervägas särskilt om det finns behov av att införa nya svenska nationella regler eller ändra de

befintliga svenska reglerna för att möjliggöra en korrekt tillämpning av förordningen.

Vårdnad, boende och umgänge

Enligt 6 kap. 17 § första stycket föräldrabalken tas frågor om vårdnad, boende och umgänge utan anknytning till ett äktenskapsmål upp av tingsrätten i den ort där barnet har sin hemvist. Sådana frågor får tas upp även i samband med äktenskapsmål. Av paragrafens tredje stycke framgår att om det inte finns någon behörig domstol, tas frågorna upp av Stockholms tingsrätt. Regleringen bedömdes i samband med införandet av 2008 års kompletteringslag vara väl förenlig med behörighetsreglerna i 2003 års Bryssel II-förordning (se prop. 2007/08:98 s. 30).

I den nya Bryssel II-förordningen har regleringen om val av domstol (prorogation) i vissa aspekter utvecklats och förtydligats (artikel 10). Det gäller t.ex. i fråga om förutsättningarna för att ingå avtal efter att talan väckts och vilka formkrav som gäller för avtalet. Föräldrabalken innehåller inga regler om prorogationsavtal. Förordningens prorogationsregel får därför i första hand jämföras med den allmänna behörighetsregeln i 6 kap. 17 § första stycket första meningen föräldrabalken som utgår från barnets hemvist. Förordningens prorogationsregler bedöms inte innebära någon konflikt med denna regel. Ett exempel kan vara en vårdnadstvist där det finns svensk domsrätt till följd av ett prorogationsavtal, trots att barnet inte har sin hemvist här. Om parterna i en sådan situation är överens om att saken ska prövas vid en viss tingsrätt, lär det inte finnas något hinder mot det eftersom parterna själva inte kan förutses göra någon invändning mot domstolens behörighet. Det blir då – mot bakgrund av att den domstol som pekas ut enligt föräldrabalken inte är exklusivt forum – inte aktuellt att pröva frågan om rättegångshinder (jfr prop. 2007/08:98 s. 32 och rättsfallet NJA 2015 s. 218 p. 5). För de sällsynt förekommande fall när prorogation har skett till en svensk domstol utan att någon särskild domstol har pekats ut kan regeln om reservforum i 6 kap. 17 § tredje stycket föräldrabalken tillämpas (se prop. 2000/01:98 s. 40).

Av artikel 10.2 i den nya förordningen framgår att avtalet ska vara skriftligt, daterat och undertecknat av de berörda parterna eller tas med i domstolsprotokollet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden. För svensk del skulle frågan undantagsvis kunna komma upp under ett sammanträde som hålls under förberedelsen av ett mål. Enligt 6 kap. 4 § 3 rättegångsbalken ska det i anteckningarna tas in uppgift om det som i övrigt behövs inför målets avgörande. Dit får räknas en uppgift som innebär att domstolen är behörig enligt förordningen. Det finns alltså förutsättningar enligt de svenska rättegångsreglerna att dokumentera ett prorogationsavtal.

Till skillnad från 2003 års Bryssel II-förordning innehåller den nya förordningen inte någon uttrycklig reglering om att en domstol som i enlighet med förordningen utövar sin behörighet i en fråga om äktenskapsskillnad också ska vara behörig att ta upp sammanhängande frågor om föräldraansvar. Parterna har dock fortfarande möjlighet att under de förutsättningar som anges i artikel 10 i förordningen ingå ett avtal om att den domstol som är behörig i fråga om äktenskapsskillnad mellan dem också ska vara behörig att ta upp en fråga om föräldraansvar. Denna regel

är förenlig med den nationella svenska regleringen om sammanhängande (accessorisk) behörighet i 6 kap. 17 § första stycket andra meningen föräldrabalken. Av den bestämmelsen framgår nämligen att frågor om vårdnad, boende eller umgänge får tas upp i samband med äktenskapsmål. Regler om behörighet i äktenskapsmål finns även i artikel 10 i 1996 års Haagkonvention och i 3 kap. 6 § lagen i 1904 års lag. Den nämnda paragrafen anger bl.a. att frågor som gäller vårdnaden om barn får tas upp i äktenskapsmål. *Uppsala universitet* påpekar att paragrafen ofta uppfattas av rättstillämparna som att den ger domstolen en mer allmän behörighet att ta upp vårdnadsfrågor i äktenskapsmål och anser att det bör övervägas om den kan tas bort. Paragrafen har övervägts vid flera tidigare tillfällen utan att det lett till att den tagits bort (se Ds 2003:5 s. 82–84, SOU 2005:111 s. 308–311, 336 och 337 och SOU 2010:59 s. 159–161). Bestämmelserna i 1904 års lag blir tillämpliga först sedan det konstaterats att det inte finns någon bestämmelse som är tillämplig i Bryssel II-förordningen eller i 1996 års Haagkonvention som är inkorporerad i svensk lag (se 7 kap. 6 § i 1904 års lag och prop. 2011/12:85 s. 64). I de allra flesta fall kommer antingen förordningen eller konventionen att vara tillämplig. Även om paragrafen har ett mycket begränsat tillämpningsområde, finns det inte med anledning av den nya Bryssel II-förordningen tillräckliga skäl att ta bort den.

I artikel 13 i Bryssel II-förordningen finns det en reglering om överföring av behörighet i vissa fall. En domstol i en medlemsstat som inte är behörig i en fråga om föräldrans ansvar kan enligt den nya Bryssel II-förordningen i exceptionella fall begära att behörigheten ska överföras till domstolen, om den anser att den är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet (artikel 13). En förutsättning för att domstolen ska få göra en sådan begäran är att domstolen finns i en medlemsstat som barnet anses ha en särskild anknytning till enligt artikel 12.4. En skillnad mot tidigare reglering är att det genom den nya förordningen införs en möjlighet att överföra behörigheten även om parterna motsätter sig det.

Det finns normalt sett inte någon forumregel i föräldrabalken för dessa frågor, utan balkens reservforumregel pekar ut Stockholms tingsrätt som behörig domstol. Syftet med bestämmelserna i artikeln är emellertid att prövningen ska kunna ske i en domstol nära barnet. Det syftet vattnas ur något om prövningen ändå sker i en domstol som ligger på en annan ort. I förarbetena till 2008 års kompletteringslag har det påpekats att det inte behöver innebära någon konflikt med de nationella behörighetsreglerna att uppmana (anmoda med förordningens terminologi) en annan domstol än som följer av de nationella behörighetsreglerna i de fall de inte måste ses som tvingande (jfr prop. 2007/08:98 s. 32). Ett sådant synsätt vilar emellertid på att inte någon part motsätter sig domstolens behörighet (jfr rättsfallet NJA 2015 s. 218 p. 5). Eftersom den nya förordningen innebär att en uppmaning kan ske mot en parts vilja, kommer inte detta synsätt att kunna upprätthållas fullt ut vid en tillämpning av den nya förordningen. I sådana fall kan prövningen alltså behöva ske i Stockholms tingsrätt. Det bör dock noteras att det är fråga om ett mycket begränsat antal fall. Intresset av en sammanhållen och överskådlig reglering av frågorna gör att det inte bör föreslås någon särskild reglering för dessa fall.

Förmynderskapsärenden

Till frågor om föräldraansvar räknas enligt den nya Bryssel II-förordningen förmynderskap, godmanskap och motsvarande företeelser. Dit räknas även förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för ett barns person eller egendom, eller företräda eller bistå ett barn. Detsamma gäller åtgärder till skydd för barnet i samband med att förvaltning av, bevarande av eller förfogande över ett barns egendom omfattas (artikel 1.1 och 1.2). Detta innebär att förordningens behörighetsregler om föräldraansvar kan vara tillämpliga i förmynderskapsärenden.

De svenska reglerna i förmynderskapsärenden har ansetts vara förenliga med 2003 års Bryssel II-förordning (prop. 2007/08:98 s. 31 och 32). I enlighet med vad som anförs i promemorian finns det inte anledning att göra någon annan bedömning med anledning av den nya Bryssel II-förordningen. Se även avsnitt 6.2 om beslut om tillfälliga åtgärder.

Stockholms kommun ställer frågor om samspelet mellan föräldrabalkens förmynderskapsregler och Bryssel II-förordningen. Det är riktigt – som kommunen påpekar i sitt remissyttrande – att om ett barn har sin hemvist i en annan medlemsstat, är det som utgångspunkt myndigheterna i den medlemsstaten som är behöriga. Det bör dock framhållas att det vid bedömning av om ett barn har sin hemvist i ett annat land ankommer på den svenska myndigheten att avgöra den frågan på grundval av de samstämmiga faktiska omständigheter som fastställts i det enskilda fallet (jfr EU-domstolens dom den 28 juni 2018 i mål C-512-17, HR., ECLI:EU:C:2018:513). Hänsyn ska tas inte bara till barnets fysiska närvaro, utan även till andra omständigheter som kan visa att denna närvaro i den andra medlemsstaten inte är tillfällig eller sporadisk och att barnet är integrerat i socialt hänseende och familjehänseende i den medlemsstaten (jfr mål C-111-17 PPU, OL mot PQ, ECLI:EU:C:2017:436 p. 42).

Om barnet konstateras ha sin hemvist i en annan medlemsstat, kan en fråga om att utse en ställföreträdare för barnet i normalfallet inte avgöras här (se artikel 18). Detta gäller alltså trots att det i och för sig finns förutsättningar för en tillämpning av föräldrabalkens bestämmelser. Det bör dock framhållas att Bryssel II-förordningen i några fall tillåter att en ställföreträdare utses trots att svensk myndighet inte är behörig enligt förordningens ordinära behörighetsregler. Så kan t.ex. vara fallet om utgången av ett förfarande som inte omfattas av Bryssel II-förordningens tillämpningsområde är beroende av att en prejudiciell fråga om föräldraansvar avgörs. Enligt Bryssel II-förordningen får en domstol i den medlemsstat som är behörig att besluta i huvudförfarandet i den situationen besluta i den prejudiciella föräldraansvarsfrågan (artikel 16.1). Om det t.ex. handlar om en arvsvist där barnet berörs och en förmyndare (med förordningens terminologi) måste utses för att företräda barnet i den tvisten, bör den medlemsstat som är behörig i arvsvisten tillåtas att utse förmyndaren för de pågående förfarandena (jfr skäl 32 i ingressen och jfr 11 kap. 2 och 3 §§ föräldrabalken). Om det i ett annat sammanhang behöver utses någon att i ett bortotvarande barns intresse förvalta ett barns egendom eller bevaka rätten till denna, och egendomen befinner sig i Sverige, kan dessutom behörighet grundas på artikel 15 trots att barnet inte har sin hemvist här (se vidare avsnitt 6.2).

Prövningen när det inte finns någon behörig socialnämnd

I 7 § i 2008 års kompletteringslag föreskrivs att om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en nämnd som fullgör en kommuns uppgifter inom socialtjänsten i Sverige och det inte finns någon annan behörig nämnd, tas frågan upp av en nämnd i Stockholms kommun som fullgör sådana uppgifter. Bestämmelsen avser situationer där det med stöd av Bryssel II-förordningen kan hävdas att det finns internationell behörighet för en nämnd som fullgör en kommuns uppgifter inom socialtjänsten, men där det inte finns någon behörig nämnd enligt andra nationella regler (se prop. 2007/08:98 s. 42). Bestämmelsen bör föras över i sak oförändrad till den nya lagen.

Uddevalla kommun vill att det tas fram ytterligare kriterier för socialnämndernas prövning av om de är internationellt behöriga enligt Bryssel II-förordningen. Det kan dock konstateras att det inte är tillåtet att i nationell rätt ytterligare precisera vad som redan framgår av förordningen. Det bör dessutom framhållas att Socialstyrelsen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF) tillhandahåller handläggningsstöd för socialnämnder i form av handböcker. Ett arbete har inletts inom ramen för Europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område (EJN) med att ta fram en handbok till den nya Bryssel II-förordningen som kan ge vägledning till rättstillämparna.

Frågor om vilken socialnämnd som prövar en fråga om godkännande av placering av ett barn i Sverige enligt den nya Bryssel II-förordningen behandlas i avsnitt 10.

Gemensamma bestämmelser om handläggningen av behörighetsfrågor

De gemensamma bestämmelserna om handläggningen av behörighetsfrågor som gäller väckande av talan vid domstol (artikel 17), prövningen av behörighetsfrågan (artikel 18) och prövningen av frågan om huruvida målet kan tas upp (artikel 19) är i huvudsak oförändrade i den nya Bryssel II-förordningen. Det krävs inte några lagändringar med anledning av tilläggen som gjorts om när talan ska anses ha väckts när domstolen inleder ett förfarande självmant eller de uppdaterade hänvisningarna till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (delgivning av handlingar) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000.

I artikel 20.4 och 20.5 i Bryssel II-förordningen har det införts nya regler om konkurrerande förfaranden (litispens). Bestämmelserna har en helt entydig avfattning, men får uppfattas så att när parterna har avtalat om eller godtagit svensk domstols exklusiva behörighet enligt artikel 10 ska den domstolen ges företräde att pröva behörighetsfrågan, oavsett var talan först väcktes. Det krävs inte någon lagändring med anledning av den nya förordningens reglering.

I den nya Bryssel II-förordningen förtydligas att det är den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande inleddes vid en nationell medlingsmyndighet som anses vara den dag då talan anses väckts vid en domstol (se skäl 35 i ingressen; jfr mål C-467/16 Schlömp mot Landratsamt Schwäbisch Hall, ECLI:EU:C:2017:993). Det förtydligandet kommer inte

att träffa några svenska förfaranden. Någon motsvarighet till ett obligatoriskt medlingsförfarande finns nämligen inte i svensk familjerätt. Den 1 mars 2022 träder visserligen nya regler i kraft som innebär att föräldrar ska ha deltagit i informationssamtal innan någon av dem i domstol framställer ett tvistigt yrkande om vårdnad, boende eller umgänge (se 6 kap. 17 c § föräldrabalken). Informationssamtalet i sig kan dock inte leda till ett rättskraftigt avgörande och inledandet av informationssamtal är inte, enligt svenska nationella regler om rättegången, avsett att ge någon motsvarande verkan. Ett sådant informationssamtal bör alltså inte jämföras med ett obligatoriskt medlingsförfarande.

6.2 Beslut om tillfälliga åtgärder

Regeringens förslag: När det finns behörighet för svensk domstol enligt Bryssel II-förordningens regler om tillfälliga åtgärder, ska domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap få besluta om en sådan tillfällig åtgärd.

En fråga om en tillfällig åtgärd ska tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns. Om det inte finns någon behörig domstol, ska frågan tas upp av Stockholms tingsrätt. Motsvarande regler om behörig domstol ska införas för ärenden om tillfälliga skyddsåtgärder enligt lagen om 1996 års Haagkonvention.

Ärendelagen ska gälla för domstolens handläggning. I domstolens beslut ska det anges hur länge den tillfälliga åtgärden gäller.

I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge ska domstolen få begära upplysningar från socialnämnden.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorian innehåller inte något förslag som föreskriver att när det finns behörighet för svensk domstol enligt Bryssel II-förordningen, ska domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap få besluta om en tillfällig åtgärd. Den innehåller inte heller något förslag om reservforum för det fall att det inte finns någon behörig tingsrätt.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen synpunkt på promemorians förslag. *Svea hovrätt* ställer frågan om det inte kan finnas ett behov av ett reservforum för den situationen att det inte kan bedömas var i Sverige ett barn befinner sig. *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar en analys av om ett beslut om utreseförbud enligt LVU är en tillfällig åtgärd enligt Bryssel II-förordningen. Flera remissinstanser yttrar sig i frågor om barnets delaktighet i förfarandet (se avsnitt 7).

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 15 i den nya Bryssel II-förordningen är en domstol (i förordningens mening; artikel 2.2.1), även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak, i brådskande fall behörig att fatta beslut om en tillfällig åtgärd, i enlighet med lagen i den medlemsstaten avseende ett barn som befinner sig i den medlemsstaten, eller egendom som tillhör ett barn och som finns i den medlemsstaten. Om det krävs ett skyndsamt ingripande, får alltså en svensk myndighet besluta om en tillfällig åtgärd trots att den allmänna

behörigheten enligt förordningen utövas av en myndighet i en annan stat, t.ex. därför att barnet har sin hemvist där.

I fråga om de allra flesta åtgärder som kan aktualiseras enligt artikel 15 är det möjligt för svenska myndigheter att enligt gällande nationella regler besluta om tillfälliga åtgärder (jfr prop. 2011/12:85 s. 41). Till exempel kan överförmyndaren utse någon att tillfälligt företräda barnet här (se 11 kap. 1 § föräldrabalken och lagen [2005:429] om god man för ensamkommande barn). Flera möjligheter till stöd och skydd för barn finns också inom ramen för socialtjänstens verksamhet. Socialnämnden kan fatta beslut om omedelbart omhändertagande enligt LVU (jfr prop. 2011/12:85 s. 41, 58 och 72). Den möjligheten gäller även om svenska domstolar inte är behöriga att besluta om beredande av vård enligt den lagen (se 6 a § och prop. 2018/19:102). Ett annat exempel på ett tillfälligt skyddsingripande av socialnämnden som skulle kunna bli aktuellt enligt artikel 15 är, vilket *Sveriges Kommuner och Regioner* uppmärksammar, den i LVU nyligen införda möjligheten för socialnämnden att besluta om tillfälligt utreseförbud till skydd för barn som riskerar att föras bort för att ingå äktenskap eller äktenskapsliknande förbindelse eller könsstympas (se 31 d § och prop. 2019/20:131 s. 79–83, 112 och 113). Det ska dock noteras att en tillämpning av artikel 15 bara blir aktuell i sådana fall då en svensk myndighet inte är behörig att pröva ärendet i sak, vilket normalt torde vara fallet vid utreseförbud.

I vissa fall saknas det lagstöd för en svensk domstol att fatta ett tillfälligt beslut när det inte pågår ett mål eller ärende i huvudsaken i Sverige. Det gäller i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap (se 6 kap. 20 § och 10 kap. 16 § föräldrabalken). I förhållande till promemorians förslag bör det ges ett uttryckligt lagstöd för en sådan prövning i den nya kompletteringslagen (jfr 5 § lagen om 1996 års Haagkonvention). Lagstödet innebär att domstolarna ges möjlighet att meddela ett tillfälligt beslut i en fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap enligt de materiella bestämmelserna i föräldrabalken, på motsvarande sätt som om frågan aktualiserats i ett mål eller ärende enligt balken. Eftersom balkens handläggningsregler avseende dessa frågor utgår från att målet eller ärendet ska avgöras slutligt av domstolen, behövs det dock regler om förfarandet i dessa situationer.

Enligt 8 § andra stycket i 2008 års kompletteringslag handläggs frågor om tillfälliga åtgärder i fråga vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap i domstol enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden (ärendelagen). När denna processlag valdes, konstaterades det att den lagen generellt ger ett snabbare förfarande än vad som är fallet vid en handläggning enligt rättegångsbalken (se prop. 2011/12:85 s. 42). Ärendelagen bör även fortsättningsvis tillämpas vid beslut om en tillfällig åtgärd.

Artikel 15.1 reglerar endast den internationella behörigheten (i fråga om domstolar, domsrätten). Vilken nationell domstol som får pröva en fråga om en tillfällig åtgärd förutsätts däremot bestämmas i nationell rätt. Därmed uppkommer frågan om det bör finnas en regel som anger vilken domstol som är behörig. Den underliggande regleringen i förordningen ger ingen entydig bild av vilken domstol som kan vara aktuell, och föräldrabalkens reservforumregel kan inte tillämpas eftersom ärendelagen är tillämplig processlag. I det aktuella fallet kan det inte heller på annat sätt anses vara underförstått vilken domstol som är behörig. Det bör därför

i den nya kompletteringslagen tas in regler om vilken domstol i Sverige som kan ta upp ärendet. Den tillfälliga åtgärden kan antingen avse ett barn som befinner sig i den medlemsstaten eller egendom som tillhör ett barn och som finns i den medlemsstaten. Som det konstateras i promemorian och av *Uppsala universitet* är det en ändamålsenlig ordning att beslut fattas av domstolen i den ort där barnet med förordningens uttryckssätt befinner sig. För att åstadkomma en enhetlig begreppsbildning i förhållande till motsvarande familjerättsliga forumregler i svensk rätt – t.ex. 10 kap. 13 § första stycket andra meningen föräldrabalken – och då lydelseerna ändå torde vara synonyma, bör dock barnets vistelseort vara bestämmande för vilken svensk domstol som är internt behörig. Regeln bör inte anvisa ett konkurrerande forum så snart frågan rör ett barns egendom, utan utformas på så sätt att endast om barnet inte vistas i Sverige och frågan avser ett barns egendom ska ärendet tas upp av tingsrätten i den ort där egendomen finns. Om det i enstaka undantagsfall inte kan klarläggas var i landet ett barn med skyddsbehov vistas eller var barnets egendom finns bör det, som *Svea hovrätt* förordar, även införas en bestämmelse om reservforum. Eftersom Stockholms tingsrätt prövar ärenden om återlämnande enligt 1989 års lag och är reservforum i andra jämförbara lagar, bör den tingsrätten vara reservforum även i detta fall.

En reglering om vilken domstol i Sverige som är behörig att pröva en tillfällig skyddsåtgärd enligt artikel 11 eller 12 i 1996 års Haagkonvention bör även införas i 5 § lagen om 1996 års Haagkonvention. Frågor om tillfälliga åtgärder enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen kan även aktualiseras i återförandeärenden enligt 1989 års lag (se artikel 27.1 och 27.5), men regler om behörig domstol och processlag för de ärendena framgår av den lagen. Någon motsvarande kompletterande reglering i den lagen krävs därför inte.

Liksom enligt 2003 års förordning följer det av den nya Bryssel II-förordningen att ett beslut om en tillfällig åtgärd ska upphöra att gälla när den domstol som är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder den anser lämpliga (artikel 15.3). I samband med att regler om beslut om tillfälliga åtgärder fördes in i 2008 års kompletteringslag uttalades det att det är lämpligt att den svenska domstolen anger hur länge åtgärden gäller (se prop. 2011/12:85 s. 42). Det togs därför in en särskild föreskrift om det i lagen. En motsvarande föreskrift bör finnas även i den nya kompletteringslagen. Det framgår av artikel 15 att myndigheterna, antingen direkt eller via centralmyndigheterna, ska hålla varandra underrättade om de åtgärder som vidtagits, bl.a. för att den myndighet som beslutat om en interimistisk åtgärd ska kunna låta åtgärden upphöra.

För att säkerställa att domstolen får ett så bra underlag som möjligt för sitt beslut bör det, på motsvarande sätt som i mål och ärenden enligt föräldrabalken, finnas en möjlighet att i ärenden om vårdnad, boende och umgänge inhämta upplysningar (s.k. snabbupplysningar eller snabbyttran- den) från socialnämnden. Bestämmelserna i 8 § tredje stycket andra meningen i 2008 års kompletteringslag bör föras över till den nya kompletteringslagen. I avsnitt 7 föreslås regler om barns delaktighet vid handläggningen av bl.a. ärenden om tillfälliga åtgärder enligt Bryssel II-förordningen och ärenden om tillfälliga skyddsåtgärder enligt lagen om 1996 års Haagkonvention.

7 Barnets delaktighet

Regeringens förslag: Bestämmelsen i 2008 års kompletteringslag om barns hörande i domstol i fråga om en tillfällig åtgärd ska föras över till den nya kompletteringslagen.

Socialnämndens skyldighet att höra barnet och föräldrarna innan den lämnar snabbupplysningar i ett ärende om en tillfällig åtgärd ska skärpas i förhållande till vad som gäller i dag. Det ska vidare införas en möjlighet för socialnämnden att i sådana ärenden höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Motsvarande ändringar ska göras i fråga om ärenden om tillfälliga skyddsåtgärder enligt lagen om 1996 års Haagkonvention.

Barns rätt att framföra sina åsikter i ärenden enligt 1989 års lag ska stärkas. Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande eller om överflyttning av barn ska barnet så långt det är möjligt ges tillfälle att framföra sina åsikter.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att rätten i ärenden om verkställighet av ett avgörande eller om överflyttning av barn enligt 1989 års lag så långt det är möjligt ska klarlägga barnets inställning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser, bl.a. *Barnombudsmanen*, *Fakultetsnämnden vid Uppsala universitet*, och *Föreningen Svenskar i Världen* tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. Vissa remissinstanser, bl.a. *Familjerätts-socionomernas Riksförening*, *Helsingborgs kommun*, *Unizon* och *Svea hovrätt*, framhåller att reglerna om barns rätt till delaktighet bör se likadana ut oavsett om de har anknytning till utlandet eller inte. *Södertörns tingsrätt* påpekar att svenska tingsrätter i praktiken avgör ett flertal mål om föräldraansvar utan att barnen i fråga ges någon faktisk möjlighet att uttrycka sina åsikter. Det rör sig främst om mål där föräldrarna i ett tidigt skede kommer överens om hur vårdnaden, boendet eller umgänget ska regleras, och där någon utredning om barnets åsikt inte hinner införskaffas inför domstolens avgörande. *Göteborgs kommun* anser att barnet bör ha rätt att få information om sin situation och om pågående förfaranden. Även *Familjerätts-socionomernas Riksförening* vill att den frågan belyses. *Linköpings universitet* efterfrågar förtydliganden om hur barnets delaktighet tillvaratas och påpekar att barns ålder och mognad inte alltid hänger samman. *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* och *Föreningen Vårdnad Boende Umgänge i Sverige* tar upp att barn i vårdnadstvister inte sällan befinner sig i en pressad situation och att reglerna inte får medföra att barn måste ta ställning i föräldrarnas konflikt. Stiftelsen menar att barnets delaktighet inte bara bör handla om barnets åsikter utan även barnets uttryckta behov och situation. Vidare vill stiftelsen att barnets rätt till delaktighet skärps ytterligare i ärenden om tillfälliga beslut. *Uddevalla kommun* är inne på samma linje och för fram att barnets bästa ska ha avgörande betydelse för om barnet ska höras och att detta bör framgå av lag. När det gäller ärenden enligt 1989 års lag anser *Länsstyrelsen Östergötland* att promemorians förslag kan uppfattas som en försämring av rättsläget. *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige*, *Unizon* och *Länsstyrelsen Öster-*

götland påpekar att det krävs att de yrkesverksamma har kompetens bl.a. om våld och förtryck för att barnets rätt enligt förordningen ska kunna säkerställas. Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige lyfter även att det behövs kvalitetssäkrande åtgärder överlag för hur yrkesverksamma ska agera i mötet med barnet. Tydligare vägledning och uppföljning både i detta avseende och när det gäller hanteringen av familjeärenden med internationell koppling efterlyses även av *Örnsköldsviks kommun*.

Skälen för regeringens förslag

Barnets delaktighet enligt den nya Bryssel II-förordningen

I 2003 års Bryssel II-förordning regleras barnets delaktighet i förfarandet i de flesta fall på ett indirekt sätt genom att möjligheten att erkänna och förklara domar verkställbara är begränsad när barnet inte har kommit till tals (artiklarna 23 b och 31.2). Medlemsstaternas nationella regler om barnets delaktighet skiljer sig emellertid åt, och det har förekommit att en medlemsstat har vägrat att förklara ett avgörande verkställbart med hänvisning till att den egna statens regler inte har ansetts vara uppfyllda. Genom den nya Bryssel II-förordningen införs därför en allmän regel om barnets delaktighet (artikel 21). Den nya regeln innebär att en domstol eller annan myndighet som har tagit behörighet enligt förordningen i frågor om föräldraansvar ska, i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, ge barn som är i stånd att bilda egna åsikter en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka dem, antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ (artikel 21.1). En motsvarande rätt för barnet ska gälla även i återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention (artikel 26).

Riktlinjer för tillämpningen av artikel 21 i den nya förordningen finns i skäl 39 i ingressen. Där anges bl.a. att artikel 24.1 i EU:s rättighetsstadga och artikel 12 i barnkonventionen spelar en viktig roll (se även avsnitt 5). Vidare anges att skyldigheten att inhämta barnets åsikt inte är absolut utan måste bedömas med hänsyn till barnets bästa, t.ex. i fall som inbegriper överenskommelser mellan parterna. Domstolen har alltså ett visst utrymme för en bedömning i det enskilda fallet. Det klargörs också att det alltså överlämnas till nationell rätt att avgöra under vilka former ett barn ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter. Frågor om vilken aktör som ska höra ett barn eller var det bör ske följer alltså även fortsättningsvis av svensk nationell rätt.

Syftet med att införa bestämmelserna om barnets delaktighet i Bryssel II-förordningen är att undvika att avgöranden inte erkänns i andra medlemsstater eller att de inte kan verkställas där. Bestämmelserna har alltså ett nära samband med – och måste läsas i ljuset av – de särskilda vägransgrunderna i artiklarna 39.2 och 41 (se även skäl 57 i ingressen). Det ligger mot den bakgrunden nära till hands att förutsätta att undantagen i artikel 39.2 a och 39.2 b för ärenden om barnets egendom eller av brådskande natur har relevans även för prövningen av undantag från artikel 21. Den närmare tolkningen av bestämmelserna och deras inbördes förhållande blir dock en fråga för rättstillämpningen och ytterst EU-domstolen att ta ställning till.

Om domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ger ett barn möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt artikel 21.1, ska den tillmäta barnets åsikter betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (artikel 21.2). Förordningens vägransgrunder är inte kopplade till att barnets åsikter har tillmätts betydelse på motsvarande sätt som gäller för om barnet har fått uttrycka sin åsikt.

Svenska nationella reglers förenlighet med den nya regleringen om barns delaktighet

Artikel 21 om barnets delaktighet är direkt tillämplig för den domstol eller annan myndighet som utövar sin behörighet enligt förordningen i frågor om föräldrans ansvar. Regeln måste uppfattas som en minimireglering och det bedöms inte finnas något hinder mot att en svensk reglering, som ställer högre krav i fråga om barnets delaktighet, tillämpas vid sidan av förordningen.

Frågan om svenska reglers förenlighet med förordningen är i praktiken mer vidsträckt än att bara avse förfaranden där en domstol har grundat sin behörighet på förordningens regler. Indirekt får förordningen betydelse även för rent nationella förfaranden, eftersom avgöranden i sådana förfaranden kan bli föremål för erkännande och verkställighet enligt förordningen och då kommer att prövas mot vägransgrunderna som knyter an till kraven i artikel 21. Som konstateras i promemorian och av flera remissinstanser är det angeläget att även andra förfaranden än dem där domstolen utövar sin behörighet enligt förordningen uppfyller förordningens krav. Risker är annars att avgöranden som meddelats i sådana förfaranden inte erkänns eller kan verkställas i EU, om det skulle bli aktuellt.

Det pågår sedan ett par decennier tillbaka en rättsutveckling där barnets roll som rättighetsinnehavare stärks. Sedan 2011 anges det i regeringsformen att det allmänna ska verka för att barns rätt tas tillvara (1 kap. 2 § femte stycket). Barnkonventionen, som Sverige 1990 var ett av de första länderna att ratificera, har också inkorporerats i svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. I artikel 12 i konventionen anges att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör barnet, varvid åsikterna ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Det är riktigt som *Linköpings universitet* påpekar att ålder och mognad inte alltid sammanfaller. Som reglerna i föräldrabalken och Bryssel II-förordningen är uppbyggda handlar det därför om en sammanvägning av dessa kriterier. Enbart ålder kan alltså inte avgöra vikten av ett barns åsikter (jfr prop. 2020/21:150 s. 47). När det gäller barnets möjlighet att komma till tals anses det numera inte finnas någon nedre åldersgräns för det. Barn bedöms kunna bilda åsikter vid mycket ung ålder, även om de inte kan uttrycka dem verbalt (FN:s kommitté för barnets rättigheter, Allmän kommentar nr 12, CRC/C/GC/12, punkt 21). Ett exempel på denna utveckling, av relevans för Bryssel II-förordningens tillämpningsområde, är att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas vid en placering över landsgränserna (6 kap. 11 a och 11 b §§ socialtjänstlagen).

I linje med denna rättsutveckling har den svenska regleringen om barns delaktighet i mål och ärenden om vårdnad, boende och umgänge nyligen varit föremål för översyn. För att stärka barnets ställning har barnets rätt

att komma till tals lyfts fram och tydliggjorts i föräldrabalken (se prop. 2020/21:150). Som *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* framhåller handlar det om att barnet inte ska skyddas från att delta utan skyddas i sitt deltagande.

Det ligger inte inom ramen för anpassningarna av svensk rätt till den nya Bryssel II-förordningen att samordna de olika regleringar om barns delaktighet som finns i svensk rätt. Det som nu ska säkerställas är att förordningen får ett effektivt genomslag och att den nationella rätten inte strider mot förordningen. En utgångspunkt bör, som bl.a. *Familjerätts-socionomernas Riksförening* tar upp, vara att nationella regler om barns rätt till delaktighet inte ska se olika ut beroende på om det aktuella förfarandet har internationell anknytning eller inte.

Förordningen har en vid definition av föräldransvar och de svenska regler som kan beröras av delaktighetsbestämmelsen omfattar vårdnad, boende och umgänge, barns egendom, återlämnandeförfaranden enligt 1989 års lag och vissa sociala skyddsåtgärder. Dessa frågor behandlas i det följande.

Barnets delaktighet vid frågor om vårdnad, boende och umgänge

I promemorian görs bedömningen att föräldrabalkens regler om barns delaktighet vid frågor om vårdnad, boende och umgänge uppfyller de krav på barnets rätt att uttrycka sina åsikter som uppställs i Bryssel II-förordningen. Den bedömningen ifrågasätts inte av remissinstanserna. Sedan promemorian remitterades har lagändringar trätt i kraft som innebär att barnets rätt till delaktighet vid frågor om vårdnad, boende och umgänge har stärkts ytterligare och att förutsättningarna för barnets delaktighet förbättrats. Genom ändringarna förtydligas att barnets bästa ska vara avgörande för alla frågor om vårdnad, boende och umgänge (se 6 kap. 2 a § föräldrabalken). Barnets rätt att få information och ges möjlighet att komma till tals i dessa frågor regleras särskilt (se 6 kap. 2 b § samma balk). Barnets rätt i detta avseende ska inte anses begränsad till att avse en vilja eller inställning i en viss fråga, utan innebär en rätt att framföra åsikter i en vidare bemärkelse (se prop. 2020/21:150 s. 43–46). På så sätt ska fler och yngre barn ges möjlighet att delta. Även i verkställighetsärenden görs en justering i motsvarande riktning (se 21 kap. 1 § föräldrabalken och a. prop. s. 47).

Regleringen i 6 kap. föräldrabalken om vårdnad, boende och umgänge innefattar även en möjlighet att höra barnet inför rätten. Det får ske om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras (6 kap. 19 § femte stycket föräldrabalken). Svensk rätt har dock sin utgångspunkt i att det normalt är till barnets bästa att komma till tals på andra sätt, t.ex. genom att få framföra sin åsikt inom ramen för en utredning om vårdnad, boende eller umgänge. Eftersom Bryssel II-förordningen inte reglerar formerna för barns hörande, finns det inte anledning att föreslå någon ändring av dessa regler. Det gäller särskilt som de lagändringar som nyligen trätt i kraft klargör, vilket *Linköpings universitet* frågar om, att socialnämnden inom ramen för sitt arbete med utredningar i mål om vårdnad, boende och umgänge som utgångspunkt ska tala med barnet direkt, samt att barnet ska höras även inför att s.k. snabbupplysningar lämnas, om det inte är olämpligt (se 6 kap. 19 och 20 §§ föräldrabalken och a. prop. s. 47–49). Vidare införs en möjlighet för socialnämnden

att i förfarandet höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och närvaro. När det gäller snabbupplysningar innebär visserligen inte heller den skärpta regleringen – vilket belyses i remissyttrandet från *Södertörns tingsrätt* som dock utgår från den äldre regleringen – någon absolut garanti för att barnet kommer till tals inför ett sådant beslut. Eftersom snabbupplysningar inhämtas inför tillfälliga (interimistiska) beslut, kan situationen dock jämföras med det uttryckliga undantag för brådskande fall som finns i artikel 39.2 b i 2019 års Bryssel II-förordning. Regleringen bedöms därför vara förenlig med förordningen.

En situation som särskilt lyfts fram i förordningen är när föräldrarna har träffat en överenskommelse (skäl 39 i ingressen). Svensk rätt är något tydligare än förordningen i fråga om att hänsyn ska tas till barnets åsikter även i denna situation. Barnets rätt till delaktighet gäller i alla förfaranden som regleras i 6 kap. föräldrabalken. Den gäller inte endast vid en domstolsprövning, utan genom hela förfarandet (se 6 kap. 2 b § föräldrabalken och prop. 2020/21:150 s. 130; jfr prop. 1994/95:224 s. 35 och prop. 1990/91:8 s. 59). Mot bakgrund av förordningens karaktär av minimireglering finns det inget hinder mot att svensk rätt föreskriver strängare krav.

När barnet getts möjlighet att framföra sina åsikter ska barnets åsikter tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad (6 kap. 2 b § andra stycket föräldrabalken). Även denna bestämmelse ändrades 2021 i syfte att tydliggöra att det inte krävs att barnet kan ge uttryck för en konkret vilja. Liksom tidigare ställs det dock inte upp någon bestämd ålder för när barnets åsikter ska beaktas, utan det får bedömas från fall till fall. Den som hämtar in barnets åsikter måste uppträda med varsamhet och inte försöka pressa barnet på synpunkter (se prop. 2020/21:150 s. 131). Bestämmelsens ordalydelse ligger mycket nära förordningens och bedöms vara förenlig med förordningen.

Barnets delaktighet i ärenden om tillfälliga åtgärder eller skyddsåtgärder som rör vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap

Barnets rätt till delaktighet enligt artikel 21 i Bryssel II-förordningen gäller även i ärenden om tillfälliga åtgärder där domstolens behörighet grundas på artikel 15. Bestämmelser om barnets hörande framgår då som utgångspunkt av den reglering som gäller för den tillfälliga åtgärden. Frågor om tillfälliga åtgärder enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen i frågor om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap föreslås handläggas enligt ärendelagen (se avsnitt 6.2). Eftersom föräldrabalkens handläggningsregler inte är tillämpliga i dessa ärenden, behövs det en reglering om vad som ska gälla för barnets delaktighet.

När det gäller att höra barnet inför domstolen finns en sådan möjlighet i dag enligt 8 § tredje stycket första meningen i 2008 års kompletteringslag, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* menar att det bör gälla en lägre tröskel än så för att höra barnet i domstol. Regeringen delar visserligen stiftelsens allmänna utgångspunkt att barnet ska bjudas in till delaktighet. Den aktuella regleringen återspeglar dock vad som gäller i mål och ärenden enligt föräldrabalken. I förarbetena till bestämmelsen framhålls att ett inhämtande av barnets åsikter och önskemål i vårdnads-, boende- eller umgängesfrågor i första hand bör ske under socialnämndens

utredning. I det helt övervägande antalet fall kommer utredningen att ge en tillräckligt god bild av barnets inställning. Att höra barn inför domstol torde därför bli aktuellt endast i undantagsfall. Det är sällan motiverat att höra ett barn inför domstol, vilket försätter barnet i en konfliktsituation under förhållandevis dramatiska former (jfr NJA II 1983 s. 25 och 26). Regleringen har barnets bästa i förgrunden och det finns inte anledning att – som *Uddevalla kommun* tar upp – betona detta ytterligare i den nu aktuella regleringen. Det finns enligt regeringens uppfattning inte anledning att ha andra regler om hörande inför domstol i ett ärende som rör en tillfällig åtgärd än vad som gäller generellt i mål och ärenden enligt föräldrabalken. Reglerna om att höra barn inför domstol bör alltså föras över oförändrade till den nya kompletteringslagen.

I avsnitt 6.2 föreslås – för att säkerställa att barnet får tillfälle att komma till tals och domstolen får ett så bra underlag som möjligt för sitt beslut – att domstolen även fortsättningsvis ska ha möjlighet att inför ett tillfällig beslut om vårdnad, boende och umgänge inhämta upplysningar – s.k. snabbupplysningar eller snabbyttranden – från socialnämnden (jfr 8 § tredje stycket andra meningen i 2008 års kompletteringslag). Förutsättningarna för att inhämta yttrande bör dock – som bl.a. *Familjerättssocionomernas Riksförbund*, *Unizon* och *Helsingborgs kommun* är inne på – anpassas till den nya regleringen i föräldrabalken. Av föräldrabalkens reglering framgår att en socialnämnd som ska lämna snabbupplysningar ska höra både barnet och föräldrarna, om det inte är olämpligt (se 6 kap. 20 § andra stycket tredje meningen). Det innebär en skärpning i förhållande till vad som gäller i dag och är en anpassning till barnkonventionens krav. Den föreslagna bestämmelsen innebär att socialnämnden ska göra rimliga ansträngningar för att kunna höra barnet och föräldrarna, om det inte redan från början står klart att det är olämpligt. Med hänsyn till den korta tid som står till buds kan det dock vara praktiskt omöjligt att höra barnet eller en förälder. Det är dock viktigt att de ansträngningar eller de överväganden som har gjorts redovisas till domstolen i upplysningarna (jfr prop. 2020/21:150 s. 150). Det finns inte anledning att i ärenden om tillfälliga åtgärder ha en längre gående skyldighet att höra barnet än vad som gäller enligt föräldrabalken, vilket *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* förordar. Det föreslås därför att innan socialnämnden lämnar upplysningar inför ett beslut om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende eller umgänge ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. En motsvarande lagändring bör göras i lagen om 1996 års Haagkonvention när det gäller ärenden om tillfälliga skyddsåtgärder enligt den lagen i fråga om vårdnad, boende eller umgänge.

I föräldrabalkens reglering om tillfälliga åtgärder finns inte en uttrycklig reglering om att barnets deltagande innefattar en rätt att få information. Däremot förutsätter barnets deltagande i viss utsträckning att det får tillgång till information. Detta behöver dock inte – som *Göteborgs kommun* förordar – regleras särskilt i detta sammanhang.

I sällsynta fall kan det bli aktuellt för en svensk domstol att när barnets angelägenheter kräver omedelbar vård utse en tillfällig förmyndare med stöd av 10 kap. 16 § föräldrabalken. I det fåtal fall det rör sig om finns det ingen etablerad ordning med snabbupplysningar från socialnämnden som möjliggör att barn kan få komma till tals när det krävs enligt förordningen eller barnkonventionen. Om det inte framgår att barnets rätt att komma till

tals – direkt eller genom en företrädare – har tillgodosetts, bör domstolen överväga behovet av att komplettera utredningen på lämpligt sätt, t.ex. med hjälp av överförmyndaren.

De nya reglerna i föräldrabalken gör det också möjligt för en socialnämnd att i ett förfarande om vårdnad, boende eller umgänge höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande (6 kap. 20 a §). Motsvarande möjlighet bör finnas i förfaranden med internationell anknytning. Det bör därför införas regler om detta i den nya kompletteringslagen och i lagen om 1996 års Haagkonvention. Bedömningen av i vilka fall ett barn ska höras och i vilka fall det av ett eller annat skäl är olämpligt måste göras i varje enskilt fall. (Jfr prop. 2020/21:150 s. 50–53 och 149–152.)

Barnets delaktighet vid frågor om barnets egendom

Det finns flera bestämmelser som tar sikte på barnets delaktighet vid förfaranden som avser barnets egendom. En situation är när en underårig inte har någon förmyndare och domstolen ska förordna en sådan (10 kap. 5 § föräldrabalken). Domstolen ska då ge en underårig som fyllt sexton år tillfälle att yttra sig, om det kan ske. Den som har fyllt sexton år kan också själv ansöka om förordnande eller entledigande av sin förmyndare (10 kap. 18 § föräldrabalken). Åldersgränsen motsvarar den ålder då ett barn – med vissa begränsningar – kan ingå eller säga upp avtal om anställning eller annat arbete och själv bestämma över det som han eller hon förvärvat genom detta arbete (6 kap. 12 § och 9 kap. 3 § föräldrabalken). Det kan också bli aktuellt att förordna god man för en underårig person. God man kan bl.a. förordnas då den underårige har ett intresse som strider mot hans eller hennes vårdnadshavarens intresse (11 kap. 2 § föräldrabalken). Den som har fyllt sexton år ska ges tillfälle att yttra sig i ärendet om förordnande av god man, om det kan ske (11 kap. 16 § samma balk).

Bryssel II-förordningen innehåller ett uttryckligt undantag från skyldigheten att ge barn möjlighet att uttrycka sina åsikter vid frågor om rör barns egendom. Enligt föräldrabalken ges dock barnet vid sexton års ålder en friare ställning och behörighet att vidta vissa åtgärder i fråga om sin egendom. Från den tidpunkten ska barnet också få tillfälle att yttra sig. Regleringen i föräldrabalken går därmed längre än det som gäller enligt förordningen. Det finns mot den bakgrunden inget behov av att anpassa den svenska regleringen till förordningens bestämmelser.

Barnets delaktighet vid frågor om tvångsomhändertaganden

Insatser inom socialtjänsten för barn och ungdomar får göras i samförstånd med den unge och hans eller hennes vårdnadshavare. Under vissa förutsättningar är det dock möjligt att ge någon som är under 18 år vård även utan de samtycken från vårdnadshavare och den unge själv som krävs enligt socialtjänstlagen (1 § LVU). Den unge ska då få relevant information inför beslutet och också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Om den unge inte framför åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Vidare ska den unges åsikter tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder eller mognad. Dessutom har den som har fyllt femton år rätt att själv

föra sin talan i mål och ärenden, medan ett yngre barn bara får höras i domstol om han eller hon inte kan antas ta skada av det (36 § LVU).

Lagen ger den unge rätt till information. Den innehåller också krav på att klarlägga den unges inställning och tillmäta den unges åsikter en betydelse som står i paritet med eller går längre än vad som föreskrivs i Bryssel II-förordningen. Några lagändringar med anledning av artikel 21 i förordningen är därmed inte påkallade.

Barnets delaktighet vid placering över landsgränserna

Den nya Bryssel II-förordningen kan vara tillämplig när en svensk socialnämnd fattar beslut om att ett barn behöver vård eller boende utanför det egna hemmet (se artikel 1.2 d). Enligt 6 kap. 11 a och 11 b §§ socialtjänstlagen ska barnets inställning så långt det är möjligt klarläggas inför en placering över landsgränserna. Socialnämnden ska dokumentera och redovisa inställningen. Om det bedöms inte vara möjligt att klarlägga barnets inställning, ska orsakerna till detta noga dokumenteras och redovisas. Det kan förekomma situationer där det är olämpligt att efterfråga barnets inställning. En bedömning av om ett barns inställning kan inhämtas måste därför göras från fall till fall. Det är omständigheter som är relaterade till barnets person som avgör om det är lämpligt att inställningen klarläggs (se prop. 2011/12:85 s. 65–68).

I 11 kap. 10 § första stycket socialtjänstlagen finns det en allmän regel om handläggning av ärenden hos socialnämnden. Regeln har anpassats till artikel 12 i barnkonventionen (se prop. 2012/13:10 s. 37 och 38). I paragrafen föreskrivs att ett barn ska få relevant information inför en åtgärd som rör barnet och också ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör honom eller henne. Om barnet inte framför sina åsikter, ska hans eller hennes inställning så långt det är möjligt klarläggas på annat sätt. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till hans eller hennes ålder och mognad.

Regeringen konstaterar att regleringen i allt väsentligt motsvarar det som gäller i fråga om tvångsåtgärder enligt LVU. Socialtjänstlagens bestämmelser om barns delaktighet vid placering över landsgränserna bedöms på samma sätt som den regleringen svara väl mot förordningens krav.

Barnets delaktighet i förfaranden enligt 1989 års lag

Av artikel 26 i Bryssel II-förordningen framgår att regleringen om barnets delaktighet enligt artikel 21 också ska tillämpas med avseende på återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention. I 17 § i 1989 års lag finns en bestämmelse om att domstolen ska inhämta barnets mening innan den avgör vissa frågor som har sin grund i Europarådskonventionen eller 1980 års Haagkonvention. Av paragrafen framgår att domstolen innan den avgör ett ärende om verkställighet enligt 5 § eller om återlämnande (överflyttning med lagens terminologi) enligt 11 §, ska inhämta barnets mening, under förutsättning att det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets ålder och mognad. Ett exempel på när barnets mening inte kan inhämtas kan vara när barnet hålls gömt här i landet (se prop. 1988/89:8 s. 46).

Skillnaden mellan lagens reglering och regleringen i 2003 års Bryssel II-förordning har bedömts vara marginell (se artikel 11.2 i 2003 års

Bryssel II-förordning och prop. 2007/08:98 s. 33). Som berörs i tidigare avsnitt anses det i nyare lagstiftning dock inte finnas någon nedre åldersgräns för när ett barn ska ges möjlighet att vara delaktigt. Någon begränsning till viss ålder framgår inte heller av förordningen. Undantag som går ut på att ett barn inte ska ges tillfälle att yttra sig på grund av det inte uppnått en viss ålder eller viss mognad utmönstras successivt ur lagstiftningen. Mot den bakgrunden finns det skäl att anpassa 17 § i 1989 års lag till denna utveckling.

När det gäller bestämmelsens utformning bör det beaktas att det förekommer att den förälder som har fört bort barnet håller sig och barnet gömda och att barnet därför inte kan komma till tals. En strikt skyldighet att inhämta barnets åsikter riskerar därmed att begränsa möjligheterna att få till stånd en prövning av om ett återlämnande ska ske. Det framstår mot den bakgrunden som mindre lämpligt att anpassa bestämmelsen till den skärpta regleringen i 6 kap. Det kan i sammanhanget inte heller bortses från att förfarandet om överflyttning har sin grund i ett internationellt åtagande där det, som *Stockholms tingsrätt* framhåller, gäller en snäv tidsfrist för domstolens handläggning. Promemorians förslag – att rätten så långt det är möjligt ska klarlägga barnets inställning – är utformad med socialtjänstlagens reglering om barnets delaktighet vid placering över landsgränserna som förebild. *Linköpings tingsrätt* anser att regleringen kan uppfattas som en försämring. Regeringen konstaterar dock att regleringen i socialtjänstlagen, som har beröringspunkter med den nu aktuella frågan, är anpassad till barnkonventionen och är förenlig med artikel 21 i den nya förordningen. En nackdel med förslaget är att yngre barn kan ha svårt att uttrycka sin inställning i en fråga om återlämnande. Genom att i stället använda uttrycket åsikter tydliggörs att det inte handlar om barnet måste ta ställning. Detta stärker inte bara yngre barns rätt att komma till tals, utan även rätten för de barn som inte vill ta ställning mellan sina föräldrar (jfr prop. 2020/21:150 s. 46). Det är något som *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* och *Vårdnad Boende Umgänge i Sverige* framhåller som angeläget.

Innan rätten beslutar om verkställighet eller återlämnande (överflyttning) får den uppdra åt en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra vad som åligger honom eller henne (16 § i 1989 års lag). I hans eller hennes uppdrag ingår att klarlägga barnets åsikter (7 § förordningen [1989:177] om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m. m. och om överflyttning av barn). I många fall kommer rättens uppgift att vara begränsad till att säkerställa att barnet har getts tillfälle att framföra sina åsikter, vilket bör återspeglas i paragrafen. Mot den bakgrunden föreslås att det i 17 § i 1989 års lag föreskrivs att barnet så långt det är möjligt ska ges tillfälle att framföra sina åsikter. Det saknas anledning att ha olika regler för återlämnandeförfaranden beroende på om Bryssel II-förordningen är tillämplig eller inte. Förslaget bör alltså omfatta samtliga fall som omfattas av paragrafen i 1989 års lag – dvs. även i sådana situationer då Bryssel II-förordningen inte är tillämplig. Det finns inte heller anledning att inte låta reglerna gälla även vid verkställighet av vårdnadsavgöranden som meddelats i en stat som tillträtt Europarådskonventionen.

Även i återlämnandeförfaranden kan det enligt förordningen meddelas beslut om tillfälliga åtgärder enligt artikel 15 (artikel 27.2 och 27.5). Artikel 21 om barnets delaktighet gäller även vid den prövningen. Det handlar om situationer där ett återlämnande bedöms innebära en allvarlig risk för barnet. Enligt Bryssel II-förordningen får ett återlämnande av barnet inte heller i sådana situationer vägras om den mottagande staten vidtar nödvändiga åtgärder. Som *Stockholms tingsrätt* framhåller gäller en mycket skyndsam handläggning i dessa ärenden. Ofta har barnet enligt 17 § i 1989 års lag redan getts tillfälle att uttrycka sina åsikter. Det blir en fråga för domstolen att göra en avvägning i det enskilda fallet mellan kravet på skyndsamhet och barnets rätt till delaktighet (jfr artiklarna 15, 21, 27.2 och 27.5 samt skäl 19 och 30 i ingressen).

8 Erkännande och verkställighet

8.1 En ny prövningsordning

När det gäller avgöranden om föräldraansvar krävs det enligt huvudregeln i 2003 års Bryssel II-förordning en verkställbarhetsförklaring innan domen från en medlemsstat kan verkställas i en annan medlemsstat. Vissa s.k. privilegierade avgöranden kan emellertid verkställas utan verkställbarhetsförklaring. I den nya Bryssel II-förordningen slopas kravet på verkställbarhetsförklaring helt. Utgångspunkten är att ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat jämföras med ett avgörande som har meddelats i den verkställande medlemsstaten. Det innebär att det blir generellt möjligt för en part att vända sig direkt till en verkställande myndighet för att få ett utländskt avgörande verkställt utan att först behöva ansöka om en verkställbarhetsförklaring hos en domstol. Det kommer därmed att bli enklare och gå snabbare att få ett avgörande verkställt i en annan medlemsstat. Detta är till fördel för barnet och föräldrarna, som många gånger påverkas negativt av att verkställigheten av det avgörande som den utländska domstolen bedömt vara till barnets bästa drar ut på tiden. Om lång tid passerar från det att avgörandet meddelades till dess att verkställighet sker, kan dessutom olika förändringar ha skett i barnets och föräldrarnas levnadsomständigheter, vilket kan påverka avgörandets aktualitet.

Samtidigt som det tidigare kravet på verkställbarhetsförklaring för vissa avgöranden slopas införs det i den nya förordningen ett antal rättssäkerhetsgarantier, s.k. vägransgrunder. I sak motsvarar de grunderna för vägran av erkännande och verkställighet enligt 2003 års Bryssel II-förordning. Förenklat tar de sikte på allvarliga brister i det utländska avgörandet eller förfarandet.

Även den nya Bryssel II-förordningen bygger på att själva verkställighetsförfarandet regleras i nationell rätt och det står alltjämt medlemsstaterna fritt att inom vissa ramar utse vilken eller vilka myndigheter som är behöriga att pröva frågan om verkställighet (artiklarna 51 och 52). Det kan vara domstolar, exekutionsbiträden och andra myndigheter i enlighet med vad som fastställs i nationell lag (skäl 60 i ingressen). En nyhet är att vissa grunder för att skjuta upp eller vägra verkställighet av avgöranden

som rör föräldransvar harmoniseras (artiklarna 50 och 56). Det rör sig om omständigheter som uppstår efter det att avgörandet meddelades i ursprungsmedlemsstaten (se avsnitt 8.2.1 och 8.2.2). Härutöver finns det möjlighet att tillämpa nationella grunder för att skjuta upp eller vägra verkställighet (artikel 57). En tillämpning av dessa nationella grunder förutsätter dock att de inte är oförenliga med vägrans- eller uppskjutande grunderna i förordningen.

8.2 Verkställighet av utländska avgöranden

Regeringens förslag: Om ett utländskt avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen, ska avgörandet verkställas enligt 21 kap. förädrabalken, om det avser ett barns person, och enligt utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom. Det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall ska gälla för verkställigheten. Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, ska avgörandet verkställas som en dom. Detta ska inte gälla om något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. *Sveriges advokatsamfund* anser att det uttryckligen bör framgå av lagen till vilken domstol eller annan myndighet som en ansökan om verkställighet ska göras. Samfundet vill även att det anges i lagen vad som händer om någon vänder sig till fel myndighet. *Uddevalla kommun* ifrågasätter om det är rimligt och proportionerligt att några andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder inte får vidtas innan en översättning har ägt rum. Kommunen önskar att det anges hur lång tid det kan anses skäligen att invänta en översättning.

Skälen för regeringens förslag

Verkställighet enligt förädrabalken respektive utsökningsbalken

Kompletterande bestämmelser om verkställighetsförfarandet finns i dag i 4 § första stycket i 2008 års kompletteringslag. Av bestämmelsen framgår det att när en ansökan om verkställbarhetsförklaring bifalls eller en sådan förklaring inte behövs, får det utländska avgörandet verkställas enligt 21 kap. förädrabalken om det avser ett barns person och enligt utsökningsbalken om det avser ett barns egendom eller rättegångskostnader. Det stora flertalet avgöranden som verkställs enligt 2003 års Bryssel II-förordning rör ett barns person. I sådana fall är en tingsrätt behörig verkställande myndighet och en ansökan görs dit (21 kap. 1 a § förädrabalken). Verkställighet kan även avse avgöranden som helt eller delvis rör andra frågor än ett barns person. Avgörandet kan t.ex. avse rättegångskostnader hänförliga till ett förfarande som omfattas av förordningen eller åtgärder för att hindra att viss egendom avyttras. I sådana fall är alltså utsökningsbalken tillämplig enligt 2008 års lag. Av 1 kap. 3 § utsökningsbalken framgår att

verkställighet åvilar Kronofogdemyndigheten. En ansökan om verkställighet görs dit (jfr 2 kap. 1 § samma balk).

Utgångspunkten även i den nya Bryssel II-förordningen är att verkställighetsförfarandet regleras av lagen i verkställighetsmedlemsstaten, med förbehåll för förordningens bestämmelser om verkställighet (artikel 51). Enligt förordningen ska en ansökan om verkställighet ges in till den myndighet som är behörig verkställande myndighet enligt lagen i den verkställande medlemsstaten (artikel 52). I promemorian föreslås att samma ordning som i dag ska gälla vid verkställighet enligt den nya Bryssel II-förordningen. *Sveriges advokatsamfund* invänder inte mot det, men anser att det bör framgå direkt av lag vart en part ska vända sig med ansökan – till tingsrätt (och i så fall vilken) eller till Kronofogdemyndigheten. Regeringen är inte övertygad om att det skulle underlätta för rättslämparna att i praktiken dubbelreglera frågan; det framgår ju redan av 21 kap. föräldrabalken respektive utsökningsbalken som lagen hänvisar till. Att bryta ut ansökningsfrågan och särreglera just den skulle kunna väcka andra frågor om tillämpningen av andra delar av regelverket i respektive balk. Det skulle dessutom innebära ett mindre enhetligt regelverk. Det finns därför inte anledning att frånga den ordning som i övrigt gäller enligt den svenska internationellt privat- och processrättsliga lagstiftningen (se bl.a. 9 § lagen [2012:318] om 1996 års Haagkonvention).

Eftersom kravet på verkställbarhetsförklaring nu tas bort helt, bör en sådan förklaring inte längre vara en förutsättning för verkställighet (jfr 4 § i 2008 års kompletteringslag). Sammanfattningsvis bör därmed gälla att om ett utländskt avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen verkställs avgörandet enligt 21 kap. föräldrabalken, om det avser ett barns person, och enligt utsökningsbalken, om det avser ett barns egendom eller rättegångskostnader.

En annan skillnad i förhållande till tidigare förordning är att den nya Bryssel II-förordningen innebär en delvis harmonisering av verkställighetsreglerna. Det kan innebära att svenska nationella verkställighetsregler i vissa fall inte kan tillämpas (artikel 51). Nationella verkställighetsregler kan därmed behöva sättas åt sidan om de är oförenliga med förordningen (artikel 57). I kompletteringslagen bör det därför tas in ett förbehåll som innebär att de svenska reglerna i 21 kap. föräldrabalken och utsökningsbalken bara ska gälla om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen. Vad de harmoniserade reglerna innebär utvecklas närmare i följande avsnitt.

Verkställighet som ett motsvarande svenskt avgörande

Förslagen innebär alltså att ett utländskt avgörande ska kunna verkställas – beroende på vad avgörandet rör – enligt 21 kap. föräldrabalken av tingsrätten eller enligt utsökningsbalken av Kronofogdemyndigheten. En fråga som uppkommer i det sammanhanget är hur de utländska avgörandena ska sättas in i det svenska systemet för verkställighet.

Utän att det påverkar tillämpningen av artiklarna 41, 50, 56 och 57 ska ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten verkställas i den verkställande medlemsstaten på samma villkor som ett avgörande som har meddelats i den medlemsstaten (artikel 51.1). 2003 och 2019 års Bryssel II-förordningar

ger i detta avseende uttryck för samma synsätt när det gäller utländska avgöranden. Det innebär att det inte finns något utrymme för att i nationell lag införa särskilda bestämmelser som tillämpas i fråga om utländska avgöranden, om de inte också kan tillämpas i rent nationella fall. Exempelvis följer alltså verkställigheten av ett utländskt avgörande om umgänge i Sverige de regler om verkställighet som finns i föräldrabalken. I den svenska kompletteringslagstiftningen kommer detta till uttryck genom regleringen att för verkställigheten ska gälla vad som är föreskrivet om verkställighet av svensk domstols avgörande i motsvarande fall.

Den nya Bryssel II-förordningen kan – trots den delvisa harmoniseringen av verkställighetsförfarandet – inte sägas aktualisera några avgörande nya aspekter när det gäller den principiella utgångspunkten att ett utländskt avgörande verkställs som ett motsvarande svenskt. Det finns därför inte anledning att gå ifrån den utformning som tidigare valts. Det föreslås därmed en klargörande bestämmelse om att för verkställigheten ska gälla det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Som anges ovan föreslås ett allmänt förbehåll att det bara gäller om inte något särskilt gäller enligt förordningen.

Bryssel II-förordningen omfattar också officiella handlingar och en särskild form av överenskommelser som inte har någon motsvarighet i Sverige (artikel 65.2). Dessa bör verkställas som en dom. Detsamma gäller andra avgöranden som saknar en svensk motsvarighet. En bestämmelse om det bör införas i lagen.

Delgivning i Sverige av intyg och avgörande

Ett exempel på regler i Bryssel II-förordningen som ska tillämpas utöver de nationella bestämmelserna är kravet på delgivning av intyg och ursprungsmedlemsstatens avgörande. Regleringen innebär att någon verkställighetsåtgärd inte får vidtas innan den person mot vilken verkställighet söks har delgetts det intyg som ska utfärdas av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som har meddelat avgörandet. Om avgörandet inte tidigare har delgetts, ska även det delges (artikel 55). Delgivningen ska ske i rimlig tid före den första verkställighetsåtgärden (skäl 64 i ingressen). Ett motsvarande krav på delgivning av såväl intyg som avgörande finns i artikel 43 i 2012 års Bryssel I-förordning (jfr prop. 2013/14:219 s. 68 och 69).

Regleringen i förordningen kräver inte någon ändring eller komplettering av svensk rätt. Inte sällan leder svårigheterna att delge till problem för myndigheterna. Reglerna i den nya Bryssel II-förordningen bedöms inte medföra några ytterligare svårigheter i detta avseende. I många fall torde tingsrätten redan behöva delge en ansökan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken med motparten (jfr 21 kap. 16 § i balken och 46 § ärendelagen). Även i utsökningsförordningen (1981:981) finns det regler för Kronofogdemyndigheten om delgivning i vissa fall i fråga om bl.a. mål om verkställighet som avses i utsökningsbalken (utsökningsmål), se t.ex. 6 kap. 1 § andra stycket. Inte minst när intyget eller ursprungsmedlemsstatens avgörande måste delges finns det ofta praktiska vinster med att sända handlingarna tillsammans med verkställighetsansökan i en och samma försändelse.

Det finns i EU regler om när en handling ska sändas från en medlemsstat till en annan för delgivning. I skäl 36 i ingressen till den nya Bryssel II-

förordningen hänvisas det till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EU:s delgivningsförordning). Sedan den nya Bryssel II-förordningen antogs har dock även en omarbetning av delgivningsförordningen antagits – Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/1784 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (2020 års delgivningsförordning). Det huvudsakliga syftet med omarbetningen av förordningen har varit att effektivisera samarbetet genom att digitalisera förfarandet i så stor utsträckning som möjligt. Huvuddelen av artiklarna i förordningen ska börja tillämpas den 1 juli 2022, vilket innebär att de kommer att vara tillämpliga när den nya Bryssel II-förordningen börjar tillämpas.

Begränsning av verkställigheten vid en begäran om översättning

Ett annat exempel på när Bryssel II-förordningen kan påverka tillämpningen av de nationella bestämmelserna är reglerna om begränsning av verkställigheten vid en begäran om översättning. Av den nya förordningen framgår att den person mot vilken verkställighet begärs i Sverige har rätt att begära en översättning av den dom som begärs verkställd och – i tillämpliga fall – av fritextfältet i ett intyg, om avgörandet eller intyget inte är avfattat på eller översatt till ett språk som han eller hon förstår eller till svenska om han eller hon har sin hemvist här (artikel 55). Om en översättning begärs, får inga andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder vidtas förrän översättningen har tillhandahållits.

Den möjlighet att vidta åtgärder i brådskande fall som regleras i 21 kap. 10 § föräldrabalken måste anses vara en säkerhetsåtgärd i den mening som avses i de aktuella bestämmelserna. I paragrafen föreskrivs att om det är fara för att barnet förs ur landet eller om saken av annan anledning är brådskande, kan rätten omedelbart besluta att barnet ska tas om hand av socialnämnden eller på annat lämpligt sätt. Rätten får besluta att omhändertagandet ska verkställas med hjälp av Polismyndigheten. Om ett beslut inte kan avvakta, får Polismyndigheten vidta sådana omedelbara åtgärder som kan ske utan skada för barnet. Åtgärden ska genast anmälas till rätten som prövar om den ska bestå. Omhändertagandebeslutet ska omprövas av rätten, om det ännu gäller när ärendet ska avgöras. Förordningen bedöms inte ställa upp något hinder mot att tillämpa den regleringen.

Även behövliga åtgärder där saken är brådskande enligt 16 kap. 11 § utsökningsbalken torde vara att bedöma som en säkerhetsåtgärd som Kronofogdemyndigheten kan vidta enligt förordningen. Andra åtgärder än säkerhetsåtgärder får alltså anstå till dess att översättningen tillhandahållits. Mot bakgrund av att möjligheten att vidta verkställighetsåtgärder begränsas genom EU-regleringen är det inte möjligt att, som *Uddevalla kommun* efterfrågar, i nationell rätt bestämma att verkställigheten inte ska behöva anstå när viss tid har gått utan att någon översättning har skett.

Ett möjligt scenario är att verkställighetsåtgärder hinner vidtas innan svaranden har begärt en översättning. När en översättning begärs, ska verkställighetsåtgärder som inte avser säkerhetsåtgärder ställas in. Det innebär att inga nya sådana åtgärder för verkställighet får vidtas innan en

översättning har tillhandahållits. Redovisning av omhändertagen egendom är t.ex. en ny åtgärd i målet. Hur en begäran om översättning påverkar hanteringen av egendom som lämnats ut regleras inte i förordningen utan får avgöras enligt utsökningsbalkens regler i tillämpliga delar (jfr prop. 2013/14:219 s. 69).

Arrangemang för utövande av umgänge

Det finns också situationer när Bryssel II-förordningen och den svenska nationella verkställighetsregleringen överlappar varandra eller EU-förordningen tillåter att den svenska regleringen kompletterar EU-förordningen. Det gäller t.ex. arrangemang som beslutas av verkställighetsdomstolen för utövande av umgänge. Enligt den nya Bryssel II-förordningen, liksom dess föregångare, kan verkställighetsdomstolen besluta om sådana arrangemang ifall nödvändiga arrangemang inte alls eller endast otillräckligt regleras i ursprungsmedlemsstatens avgörande. En förutsättning är dock att de väsentliga inslagen i avgörandet iakttas (artikel 54). Syftet med regleringen är att precisera eller konkretisera ett avgörande som annars är för vagt för att kunna verkställas (skäl 61 i ingressen). Regleringen har en motsvarighet i de svenska nationella verkställighetsreglerna. Enligt 21 kap. 4 § tredje stycket föräldrabalken kan rätten, om den beslutar om verkställighet av ett avgörande om umgänge som har fått laga kraft, komplettera eller ändra vad som har bestämts om de praktiska arrangemangen för utövande av umgänget om det är nödvändigt för att umgänget ska kunna ske. Den svenska regleringen, som ofta kallas för jämkning, har utformats för att nära ansluta till 2003 års Bryssel II-förordning (se prop. 2005/06:99 s. 83). Möjligheterna till kompletteringar och ändringar har också ansetts vara desamma i de rent nationella fallen och de fall där verkställighet sker med stöd av 2003 års Bryssel II-förordning (se prop. 2007/08:98 s. 38).

En skillnad mot tidigare är att tillämpningen i den nya Bryssel II-förordningen inte begränsas till att enbart gälla praktiska arrangemang (jfr artikel 48 i 2003 års Bryssel II-förordning). Den nya förordningen medger också en rätt för verkställande domstol att bestämma olika rättsliga villkor som föreskrivs enligt verkställighetslandets lag. Det kan gälla anpassningar till sådant som krävs enligt verkställighetslagstiftningen; i förordningens ingress nämns deltagande av en barnvårdsmyndighet eller en psykolog vid verkställigheten (skäl 61 i ingressen). Några motsvarande särskilda rättsliga villkor som inte redan följer av 21 kap. 4 § tredje stycket föräldrabalken och som kan bli aktuella att föreskriva i själva verkställighetsbeslutet finns inte i svensk rätt. En annan sak är att det framgår direkt av lag att någon som kan vara till stöd för barnet normalt ska närvara vid verkställighet av ett beslut om hämtning eller ett omhändertagande. Om det är möjligt, ska en barnläkare, barnpsykiater eller barnpsykolog medverka (21 kap. 11 § föräldrabalken). Polismyndigheten kallar dem som enligt paragrafen ska närvara när åtgärden vidtas (12 § förordningen [2006:467] om verkställighet av vårdnadsavgöranden). Det bedöms inte finnas något hinder enligt den nya Bryssel II-förordningen mot att tillämpa dessa bestämmelser i samband med hämtning eller omhändertagande.

Uppskjutande eller vägran vid verkställighet av avgöranden som avser ett barns person

En nyhet i den nya Bryssel II-förordningen är att det regleras under vilka förutsättningar den verkställande myndigheten eller domstolen kan skjuta upp eller vägra verkställighet av ett utländskt avgörande (artikel 56). Dessa grunder tar – i stora drag – sikte på ändrade omständigheter efter det att avgörandet meddelades. De måste därmed skiljas från vägran av verkställighet som riktar in sig på olika brister i det ursprungliga förfarandet eller avgörandet (se artiklarna 39, 41 och 50 samt avsnitt 8.3).

Grunderna för uppskov och vägran i artikel 56 förutsätts kunna prövas som en del av verkställighetsförfarandet och inte i ett särskilt förfarande. De skäl för uppskjutande eller vägran av verkställighet som gäller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten ska tillämpas såvida dessa inte är oförenliga med bestämmelser i förordningen (jfr artikel 57 och artiklarna 41, 50 och 56). Denna regel får uppfattas på det sättet att svenska bestämmelser får tillämpas så länge som de inte underminerar syftet med förordningen och regleringen i de aktuella artiklarna. I förordningens ingress anges också att tillämpningen av nationella vägransgrunder inte bör leda till att villkoren och formerna för de grunder som föreskrivs i förordningen utvidgas (skäl 62). Det finns också några exempel på vilka nationella vägransgrunder som är tillåtna enligt förordningen. Till de exempel som nämns hör att det finns ett formellt fel i en verkställighetsåtgärd eller att åtgärden redan har genomförts eller har blivit omöjlig att uppfylla. Det kan i det sistnämnda fallet handla om att den person som barnet ska överlämnas till har blivit allvarligt sjuk eller har frihetsberövats eller avlidit (skäl 63 i ingressen).

Enligt artikel 56.1 får verkställighetsdomstolen på ansökan eller själv-
mant skjuta upp verkställighetsförfarandet om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Det kan t.ex. handla om att avgörandet har överklagats (skäl 67).

Som skäl för att skjuta upp verkställigheten enligt artikel 56.2 anges bl.a. att avgörandet har överklagats, att överklagandetiden inte har gått ut, att en ansökan om vägran av verkställighet har getts in eller att den person mot vilken verkställighet begärs har ansökt om återkallelse av ett intyg.

Det föreslås ovan att den nuvarande regleringen om att ett avgörande ska verkställas som ett motsvarande svenskt avgörande behålls. Vidare är utgångspunkten enligt 21 kap. 1 b § föräldrabalken att ett avgörande om vårdnad, boende eller umgänge ska ha fått laga kraft för att verkställighet ska få ske. Därför kommer det sällan att bli aktuellt i Sverige att skjuta upp verkställigheten av avgöranden om föräldrans ansvar med hänvisning till förordningens regel att avgörandet har överklagats i ursprungsmedlemsstaten (artikel 56.2 a). Detsamma gäller grunden som avser att överklagandetiden inte har gått ut (artikel 56.2 b). En situation där de svenska reglerna ändå öppnar upp för verkställighet är om det är särskilt medgivet att verkställighet ändå får ske. Det handlar om interimistiska beslut som innebär att ett avgörande får verkställas trots att det inte har fått laga kraft. Enligt svensk rätt får domstolen alltså, om det behövs, besluta om vårdnad, boende eller umgänge för tiden till dess att frågan har avgjorts genom en dom eller ett beslut som har fått laga kraft eller föräldrarna har träffat ett avtal om frågan och avtalet har godkänts av socialnämnden (6 kap. 20 §

föräldrabalken). Domstolen kan även förordna att en dom får verkställas trots att den inte har fått laga kraft (jfr 17 kap. 14 § rättegångsbalken). Det kan alltså bli aktuellt med verkställighet i Sverige av motsvarande utländska interimistiska beslut som fattats av en domstol som varit behörig att pröva målet i sak (jfr skäl 59 i ingressen). Om det beslutet överklagas i ursprungsmedlemsstaten, aktualiseras alltså frågan om att skjuta upp verkställigheten. Eftersom den verkställande domstolen typiskt sett inte har någon information om att ett överklagande faktiskt har skett och det intyg som ska bifogas inte ger några upplysningar i frågan, blir det främst en fråga för parterna att upplysa domstolen om detta.

En annan grund för att skjuta upp verkställigheten är att en ansökan om vägran av verkställighet enligt artikel 41, 50 eller 57 har getts in (artikel 56.2 c). Innebörden av hänvisningen till artikel 57 är inte självklar. Den artikeln innehåller nämligen inte några regler för vägran av verkställighet utan förtydligar bara att nationella uppskjutande- och vägransgrunder som inte är oförenliga med förordningen får tillämpas. Regleringen måste enligt regeringen uppfattas som att om en part har motsatt sig en ansökan om verkställighet kan det föranleda ett uppskjutande enligt förordningen oavsett grunden för bestridandet.

I artikel 56.4 föreskrivs att verkställigheten i undantagsfall får skjutas upp om den skulle innebära att barnet utsätts för allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna. Det kan t.ex. handla om att barnet efter det att avgörandet i sak meddelats uttrycker en tydlig invändning som är så stark att den, om den ignoreras, skulle innebära att barnet utsätts för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada (skäl 69 i ingressen). Verktälligheten ska återupptas så snart den allvarliga risken för fysisk eller psykisk skada upphör. Den aktuella grunden för att skjuta upp verkställigheten har likheter med regleringen i 21 kap. 9 § andra stycket föräldrabalken. Av den framgår att en verkställighetsåtgärd som beslutats, t.ex. hämtning, ska skjutas upp om barnet på grund av sjukdom inte bör flyttas eller om det finns något annat särskilt hinder. Mycket talar för att regleringarna i många fall skulle ge samma resultat. Det kan dock inte uteslutas att det kan finnas situationer då förordningen skulle kunna leda till ett annat resultat än föräldrabalkens bestämmelse. Dessutom har förordningens reglering ett nära samband med möjligheten att vägra verkställighet av avgörandet enligt artikel 56.6. Enligt förordningens systematik ska frågan om uppskjutande prövas först, medan föräldrabalkens reglering går ut på att uppskjutande blir aktuellt först sedan ett verkställighetsbeslut fattats. Det framstår som lämpligt att i den mån EU-förordningen och föräldrabalksbestämmelsen reglerar samma sak tillämpa EU-förordningen. I den utsträckning en fråga som regleras i 21 kap. 9 § andra stycket inte regleras i EU-förordningen (jfr ”annat särskilt hinder”) kan det dock bli aktuellt att tillämpa den nationella regleringen. En förutsättning för en sådan tillämpning är att regleringen inte är oförenlig med förordningen (jfr artikel 57). En sådan bedömning bör lämnas till rättstillämpningen att göra utifrån omständigheterna i varje enskilt fall.

Enligt artikel 56.5 ska domstolen i fall som avses i 56.4 vidta lämpliga åtgärder för att underlätta verkställighet i enlighet med nationell lag och

nationella förfaranden och i enlighet med barnets bästa. Enligt 21 kap. 2 § föräldrabalken får domstolen – innan den beslutar om verkställighet – uppdra åt en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra vad som åligger honom eller henne. Ett sådant medlingsuppdrag får även lämnas åt någon annan lämplig person. Den som har fått uppdraget ska inom den tid som domstolen bestämmer lämna en redogörelse för de åtgärder som har vidtagits och vad som i övrigt har kommit fram. Tiden får inte sättas längre än två veckor. Rätten får dock förlänga tiden, om det finns förutsättningar för att nå en frivillig fullgörelse. I redogörelsen ska det anges vad den som har hand om barnet har anfört som skäl för sin vägran att överlämna barnet och om det kan antas att det finns något sådant förhållande som enligt 21 kap. 5 eller 6 § eller 7 § andra stycket föräldrabalken kan hindra ett överlämnande (6 § förordningen om verkställighet av vårdnadsavgöranden). Den redovisade möjligheten till medling enligt föräldrabalken bedöms kunna tillämpas även vid verkställighet med stöd av den nya Bryssel II-förordningen.

Om barnet utsätts för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna och den risken är av bestående karaktär, får verkställighetsdomstolen vägra verkställighet (artikel 56.6). Enligt 21 kap. 5 § föräldrabalken får, om barnet har nått en sådan ålder och mognad att dess vilja bör beaktas, verkställighet inte ske mot barnets vilja utom då rätten finner det nödvändigt av hänsyn till barnets bästa. När det gäller bedömningen av om verkställigheten är nödvändig med hänsyn till barnets bästa, anges det i förarbetena endast att det av rättens beslut uttryckligen måste framgå att bedömningen har gjorts (se NJA II 1967 s. 500). Det sägs alltså inget närmare om hur den ska göras. Rätten ska också vägra verkställighet, om det är uppenbart att verkställigheten är oförenlig med barnets bästa (21 kap. 6 § föräldrabalken). Avsikten är att säkerställa skyddet av barnet. Bland de förhållanden som domstolen ska beakta kommer i första hand risken för att barnet far illa. Att det finns en risk, som inte är ringa, har angetts som det viktigaste exemplet på fall då det är uppenbart att verkställigheten inte är förenlig med barnets bästa. Det kan t.ex. vara fråga om en risk för att barnet utsätts för övergrepp eller att föräldern begår brottsliga handlingar eller är inne i ett pågående missbruk. Barnets viljeinriktning ges också betydelse vid prövningen av risken för eventuella skadeverkningar med en verkställighet. Ytterligare ett exempel på att verkställigheten kan vara uppenbart oförenlig med barnets bästa är att omständigheter som är grundläggande betydelse för barnet hastigt kan ha ändrats – det kan t.ex. ha visat sig att den förälder som barnet ska flyttas över till saknar bostad (se prop. 2005/06:99 s. 80, 81, 98 och 99).

Förutsättningarna för att vägra verkställighet enligt artikel 56.6 i den nya Bryssel II-förordningen är i flera avseenden likartade med vägransgrunderna i 21 kap. föräldrabalken. Det finns dock skillnader. Risken för barnet med att genomföra verkställigheten ska enligt förordningens ordalydelse vara allvarlig för att verkställigheten ska vägras, medan den – enligt uttalanden i förarbetena till den svenska lagen – ska vara inte ringa. Den svenska lagtexten ställer dock högre krav på utredningen genom att det ska vara uppenbart att verkställigheten inte är förenlig med barnets

bästa. Det är mycket svårt att på förhand slå fast om och i så fall hur dessa skillnader skulle påverka i ett enskilt fall. Det kan dock konstateras att om en fråga täcks av båda en nationell och en unionsrättslig vägansgrund, har Bryssel II-förordningen företräde. För att det i ett enskilt fall ska bli aktuellt att tillämpa den svenska regleringen måste det – som berörs i det föregående – först konstateras att den inte är oförenlig med förordningen.

Enligt artikel 56.2 respektive 56.4 krävs det en ansökan för att ett uppskjutande ska kunna beslutas av domstolen på dessa grunder. Detsamma gäller för vägran av verkställighet enligt artikel 56.6. Det står klart att en part – i första hand en förälder – kan framställa ett sådant yrkande. I de fall en utländsk myndighet som motsvarar socialnämnden har varit part i det utländska förfarandet torde den enligt de principer som tillämpas för verkställighetsärenden enligt 21 kap. föräldrabalken även kunna vara en part. En motsatt slutsats skulle ju kunna innebära att en myndighet som varit part i det ursprungliga förfarandet i ursprungsmedlemsstaten skulle vara fråntagen möjligheten att delta i förfarandet i verkställighetsmedlemsstaten. Enligt svensk rätt är det inte möjligt för barnet att vara part i verkställighetsärendet (jfr artikel 56.2).

Att nyssnämnda frågor enligt förordningen bara kan komma under domstolens prövning efter yrkande kan ytligt betraktat framstå som främmande för en svensk rättstillämpare. Syftet med bestämmelsen får dock antas vara att förhindra att domstolen självmant går in i en omprövning av avgörandet i ursprungsmedlemsstaten. Risken med en omfattande automatisk prövning i verkställighetsmedlemsstaten är givetvis att förordningens effektivitet urholkas. På ett mer övergripande plan kan detta syfte sägas sammanfalla med utgångspunkterna för den svenska verkställighetsprövningen. Domstolens prövning är här inriktad på att översiktligt kontrollera att åtgärderna för verkställighet inte kommer i konflikt med barnets bästa. Domstolen går bara in i en officialprövning när det är uppenbart att en åtgärd inte är till barnets bästa. I det stora flertalet fall görs domstolens prövning med utgångspunkt i parternas yrkanden, inställningar och de sakomständigheter som parterna för fram.

En särskild fråga är vilken processhandling som ska krävas av en part för att han eller hon ska kunna aktualisera frågan om uppskjutande eller vägran av verkställighet – dvs. gjort en ansökan med förordningens terminologi. Förordningens uttryckssätt måste sättas i ett svenskt processrättsligt sammanhang. Det innebär t.ex. att en ansökan om uppskjutande eller vägran många gånger kommer att motsvaras av att motparten i svaret anger att han eller hon motsätter sig yrkandet om verkställighet (se 16 § andra stycket ärendelagen). Förordningens reglering måste också ses i ljuset av att domstolen har ett övergripande ansvar för avgörandet. Om det framkommer att det finns skäl för uppskjutande eller vägran, bör domstolen inte vara förhindrad att ta upp frågan med parterna för att efterhöra deras inställning. Ett sådant synsätt ligger i linje med domstolens ansvar för att klarlägga de omständigheter som är av betydelse för att kunna fastställa att en verkställighet är inom ramen för det som är förenligt med barnets intresse (se prot. 2005/06:99 s. 98).

Uppskjutande eller vägran vid verkställighet av avgöranden som avser rättegångskostnader eller ett barns egendom

Om ett avgörande avser ett barns egendom (artikel 1.2 e) eller rättegångskostnader (artikel 73), föreslås ovan att utskökningsbalkens regler även fortsättningsvis ska tillämpas vid verkställigheten. En särskild fråga blir hur förordningens bestämmelser om uppskjutande och vägran av verkställighet ska tillämpas i det förfarandet. I dessa fall kommer Kronofogdemyndigheten att vara verkställande myndighet. Uppskjutande- och vägransgrunderna i artikel 56 kommer då – i relevanta delar – att tillämpas av myndigheten. Möjligheten till uppskjutande har ingen direkt motsvarighet i utskökningsbalkens bestämmelser, utan är närmast att likna vid de anstånd som Kronofogdemyndigheten fattar beslut om. I praktiken innebär ett uppskjutande att man avvaktar med verkställigheten och att ansökan om verkställighet finns kvar hos Kronofogdemyndigheten, dvs. att ärendet är öppet. Av förordningen får det anses följa att verkställigheten normalt kan återupptas när det förhållande som ligger till grund för beslutet inte längre föreligger, t.ex. när myndigheten i ursprungsstaten har avslagit ett överklagande (jfr prop. 2010/11:120 s. 28).

Det finns också en möjlighet för den verkställande myndigheten att enligt Bryssel II-förordningens regler – i de fall då en ansökan om uppskjutande har beviljats på grund av att tidsfristen för att överklaga i ursprungsmedlemsstaten inte har gått ut – ange en tidsfrist inom vilken ett överklagande ska ges in i ursprungsmedlemsstaten (artikel 56.2 c och 56.3). Fristen avser när ett överklagande ska ha getts in i ursprungsmedlemsstaten för att ett uppskjutande av verkställighetsförfarandet ska kunna beviljas eller fortsatt gälla. Tidsfristen har alltså bara verkan i verkställighetsförfarandet och påverkar inte tidsfristen för överklagande i ursprungsmedlemsstaten (skäl 68 i ingressen). Denna regel har sin motsvarighet i 2012 års Bryssel I-förordning och syftar till att motverka att verkställighet skjuts upp under lång tid i avvaktan på att ett avgörande ska få laga kraft i ursprungsmedlemsstaten.

Vid sidan av förordningens reglering ska Kronofogdemyndigheten – inom de ramar som medges i artikel 57 – beakta de hinder mot verkställighet som finns enligt utskökningsbalken, t.ex. att den mot vilken verkställighet söks har betalat en fordran avseende rättegångskostnader (3 kap. 21 § utskökningsbalken). I de fall myndigheten – liksom för övrigt verkställighetsdomstolen i ärenden som avser ett barns person – fattar beslut om att skjuta upp eller vägra verkställighet med stöd av artikel 56, bör i övrigt vanliga regler för handläggningen tillämpas, t.ex. i fråga om skäl för beslutet och upplysningar om möjligheten att överklaga (jfr prop. 2010/11:120 s. 28).

8.3 Vägran av erkännande eller verkställighet i ett särskilt förfarande

Regeringens förslag: En ansökan enligt Bryssel II-förordningen om att ett utländskt avgörande inte ska erkännas i Sverige eller om att ett sådant avgörande inte ska verkställas här ska göras till tingsrätten.

En ansökan om en förklaring att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett utländskt avgörande ska göras till tingsrätten. En sådan ansökan ska få göras av någon som har varit part i den utländska rättegången.

Vid domstolens handläggning ska ärendelagen tillämpas, om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens förslag. Promemorians förslag om vem som får göra en ansökan gäller även ansökningar om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige. Enligt promemorians förslag är det även ett krav att den som gör ansökan är berörd av frågan.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inte någon invändning mot promemorians förslag. *Svea hovrätt* efterlyser ytterligare vägledning om hur den närmare avgränsningen mellan Bryssel II-förordningens och ärendelagens olika tidsfrister ser ut.

Skälen för regeringens förslag

Behörig domstol i särskilda vägransärenden

Den nya förordningen innehåller regler om särskilda vägransförfaranden. Det gäller dels vägran av erkännande respektive verkställighet, dels förklaringar att det inte finns någon grund för att vägra erkännande. För dessa förfaranden måste en särskild domstol för prövningen pekas ut i nationell rätt (se artiklarna 30.4, 40.1 och 58.1 första meningen). På motsvarande sätt som i annan lagstiftning om erkännande och verkställighet av utländska avgöranden bör det finnas bestämmelser i lag som anger vilken domstol som ska göra vägransprövningen i dessa fall. De närmare detaljerna om vilka domstolar som ska vara behöriga att pröva ansökningarna och hur den lokala inbördes behörigheten ska fördelas är en fråga om domstolsorganisationen som regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om. Regeringen avser att meddela föreskrifter om nyssnämnda frågor i förordning.

Vägran av erkännande i ett pågående mål eller ärende

Ibland kan frågan om erkännande av ett utländskt avgörande bli en prejudiciell fråga (eng. incidental question) i ett mål eller ärende som handläggs av en domstol här i landet. Den domstolen får då avgöra frågan (artikel 30.5). Det innebär alltså att om en part i en svensk rättegång gör gällande att en utländsk dom inte ska erkännas här och den utländska domen rör en fråga som är av betydelse för den svenska domstolens prövning, är den svenska domstolen behörig att pröva om ett erkännande ska vägras. Någon lagreglering av dessa fall krävs inte, utan de kan hanteras enligt vanliga regler för rättegången (jfr prop. 2013/14:219 s. 73 och 80).

Vägran av erkännande eller verkställighet av ett privilegierat avgörande

Enligt artikel 50 i den nya Bryssel II-förordningen kan det bli aktuellt att vägra att erkänna eller verkställa ett privilegierat avgörande när avgörandet är oförenligt med ett senare meddelat avgörande. I artikel 56.2 c anges det också att en ansökan om vägran grundad på artikel 50 kan leda till att verkställigheten skjuts upp. Förordningen ger inte ett uttryckligt svar på vilken domstol som förutses göra prövningen enligt artikel 50. Mot bakgrund av att det saknas reglering om ett särskilt förfarande för denna vägransprövning och att medlemsstaterna inte förväntas anmäla någon särskild domstol ligger det nära till hands att dra slutsatsen att prövningen ska göras av verkställighetsdomstolen, dvs. den domstol som handlägger frågan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. Ett alternativt synsätt är att om det inte finns några särskilda regler i förordningen, framgår det av artikel 59.1 att förfarandet regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. Om avsikten varit att frågan skulle kunna prövas i ett särskilt förfarande enligt nationella regler, hade det – på motsvarande sätt som i fråga om vägransprövningen av de icke-privilegierade avgörandena – varit rimligt att föreskriva detta och att förfarandet skulle anmälas till Europeiska kommissionen. Det måste därför sättas i fråga om denna tolkning är förenlig med förordningens ändamål. En rimligare slutsats blir i stället att prövningen av vägran enligt artikel 50 av ett privilegierat avgörande får göras av verkställighetsdomstolen, dvs. den domstol som handlägger frågan om verkställighet enligt 21 kap. föräldrabalken. Någon särskild lagreglering krävs därmed inte.

Rätt att inleda ett särskilt vägransärende

Enligt artikel 30.3 i den nya Bryssel II-förordningen får en berörd part ansöka om ett avgörande om att det saknas skäl för att vägra erkännande enligt artiklarna 38 och 39 i förordningen. Eftersom ett erkännande sker automatiskt, är det först när en åtgärd åberopas i en medlemsstat som en eventuell tvistig fråga om huruvida det finns grund för att inte erkänna avgörandet kan bli föremål för prövning. Det kan dröja, och det kan finnas ett legitimt behov av att få klarlagt att det inte finns någon grund för att vägra erkännande av avgörandet. Bestämmelsen i artikel 30.3 syftar till att tillgodose detta behov. Av skäl 54 i ingressen framgår att det avgörs av nationell rätt vem som är att betrakta som berörd part som har rätt att göra en ansökan om en förklaring att det inte finns någon grund för att vägra ett erkännande. En motsvarande bestämmelse finns i 2012 års Bryssel I-förordning med den skillnaden att regleringen av vem som får göra ansökan där bestäms av unionsrätten.

Vem som kan göra en ansökan om erkännande enligt artikel 21.3 i 2003 års Bryssel II-förordning regleras inte i 2008 års kompletteringslag. Det finns inte någon jämförbar lagreglering i de nationella verkställighetsreglerna i föräldrabalken. Utgångspunkten enligt den balken är att en ansökan om verkställighet initieras av en part. Vanligen rör det sig om en förälder till barnet. Även en social myndighet bör kunna vara part i sådana verkställighetsärenden där det är fråga om umgänge och talan har förts av myndigheten inför avgörandet i sak (jfr 6 kap. 15 a § första och andra styckena föräldrabalken och prop. 1982/83:165 s. 26). Vem som kan göra en ansökan om verkställighet är bara indirekt reglerat i utsökningsbalken på

det sättet att sökanden ska ge in den exekutionstitel på grund varav verkställighet söks (2 kap. 2 § andra stycket).

I de flesta fall är det inte i svensk internationellt processrättslig lagstiftning föreskrivet vem som kan göra en ansökan om erkännande och verkställighet av ett utländskt avgörande. När det gäller erkännande av utländska avgöranden om äktenskapsskillnad, kan det emellertid noteras att det i 3 kap. 8 § i 1904 års lag föreskrivs att en ansökan om att ett utländskt beslut om upplösning av äktenskap ska gälla eller inte gälla i Sverige görs av en make. Enligt 9 § lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor får vidare frågan om huruvida ett utländskt avgörande gäller i Sverige prövas efter en ansökan av någon som har varit part i den utländska rättegången och vars rätt frågan rör. Med utgångspunkt i dessa regleringar bör det vara ett tillräckligt krav att en ansökan om en förklaring görs av någon som har varit part i den utländska rättegången.

I 2019 års Bryssel II-förordning finns det inte någon reglering om vem som får ansöka om vägran av erkännande eller verkställighet. Ett synsätt kan då vara att som i promemorian anse att frågan regleras av nationell lag (artikel 59.1). Ett annat synsätt är att unionslagstiftaren inte ansett att det finns behov av att reglera frågan, eftersom det är mer eller mindre givet vem som ska göra en ansökan – nämligen den som avgörandet görs gällande emot eller som är motpart i ärendet om verkställighet av avgörandet. Enligt regeringens uppfattning bör det senare synsättet få företräde. Det finns därför inte anledning att föreslå någon särskild reglering om vem som kan ansöka om vägran av erkännande eller verkställighet.

Processlag i ett särskilt vägransärende

Förfarandena för prövning av frågor om vägran av erkännande eller verkställighet enligt artiklarna 40 och 59 och om en förklaring enligt artikel 30.3 att det saknas grund för att vägra erkännande avgörs – i den utsträckning inte Bryssel II-förordningen föreskriver något annat – av nationell rätt. Frågan blir då vilken processlag som ska styra domstolarnas handläggning av dessa ärenden.

Vid vägransprövningen sker inte någon prövning i sak, utan en begränsad prövning av de vägransgrunder som anges i förordningen. Det kan förutses att prövningen som regel kan göras på handlingarna. En tillämpning av ärendelagen framstår – på motsvarande sätt som gäller i dag och som också gäller för den jämförbara vägransprövningen enligt 2012 års Bryssel I-förordning – som den mest ändamålsenliga (jfr prop. 2013/14:219 s. 79 och 90–92). Det bör alltså föreskrivas i lag att ärendelagen ska tillämpas, om inte något annat följer av 2019 års Bryssel II-förordning.

I de fall där förordningen innehåller processuella bestämmelser men där dessa inte kan anses vara uttömmande, kompletterar ärendelagen förordningen. Förordningen medger att ett beslut med anledning av en ansökan om vägran av verkställighet får överklagas, och att ett avgörande som meddelats med anledning av ett sådant överklagande får överklagas (artiklarna 61 och 62). Av ärendelagen framgår att ett beslut får överklagas till hovrätten respektive Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs i bägge instanserna (39 och 40 §§ ärendelagen).

Ett ärende enligt artikel 59 om vägran av verkställighet av ett utländskt avgörande kommer att prövas i ett särskilt ärende av den domstol som har angetts i den förordning som regeringen avser att besluta. Samtidigt kan det i det ordinära verkställighetsärendet komma upp frågor till prövning om vägran enligt artikel 50, om uppskjutande och vägran enligt artikel 56 eller om vägran på nationell grund. Förutsatt att ärendena prövas i samma domstol aktualiseras frågan om en gemensam handläggning av ärendena. Ärendelagen innehåller inte några bestämmelser om förening av ärenden (kumulation). I många fall utesluter reglerna att ärendena avgörs av rätten i samma sammansättning (jfr 3 § ärendelagen och 21 kap. 12 § föräldrabalken). Om sammansättningsreglerna inte är ett hinder kan en gemensam handläggning tillåtas ske, om det är lämpligt (se prop. 1995/96:115 s. 42). I fråga om lämplighetsbedömningen bör 14 kap. rättegångsbalken om kumulation av mål kunna vara vägledande (se även prop. 2016/17:95 s. 15 och 16).

Enligt artikel 60 ska ärenden om vägran av verkställighet handläggas skyndsamt. Bestämmelsen kommer att tillämpas vid sidan av ärendelagens regler, och kräver ingen kompletterande svensk reglering. För domstolens del innebär detta att ärendet måste handläggas med förtur. Ett skyndsamhetskrav är inte något främmande i dessa sammanhang. Ett sådant krav gäller även enligt 15 § i 1989 års lag. Även i det fallet är den svenska regleringen en konsekvens av ett internationellt åtagande (artikel 11 i 1980 års Haagkonvention). *Svea hovrätt* vill se ytterligare uttalanden om hur den närmare avgränsningen mellan Bryssel II-förordningens och ärendelagens olika tidsfrister ser ut. Frågan uppmärksammas i författningskommentaren.

Officiella handlingar och överenskommelser

I 2003 års Bryssel II-förordning anges det att handlingar som har upprättats eller registrerats som officiella handlingar (fr. *actes authentiques*) och är verkställbara i en medlemsstat samt överenskommelser som är verkställbara i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas och förklaras verkställbara under samma förutsättningar som domar. I den nya Bryssel II-förordningen avskaffas kravet på verkställbarhetsförklaring. Dessutom innehåller förordningen en utbyggd och mer detaljerad reglering om officiella handlingar och överenskommelser med särskilda bestämmelser om intyg, rättelse och återkallelse av intyget och vägran av erkännande eller verkställighet (artiklarna 64–68).

Det förekommer inte några handlingar i den svenska rättsordningen som utgör en officiell handling eller överenskommelse i förordningens mening. Däremot kan det föreslagna vägransförfarandet komma att tillämpas även i fråga om utländska officiella handlingar och överenskommelser (jfr t.ex. prop. 2014/15:105 s. 73 och prop. 2018/19:50 s. 100). Det förekommer t.ex. i flera medlemsstater – bl.a. Italien – ett förenklat skilsmässoförfarande där ett äktenskap kan upplösas efter att en överenskommelse ingåtts inför en notarie. Sådana äktenskapsskillnader registreras i dag av Skatteverket i folkbokföringsdatabasen.

9 Olovliga bortföranden av barn

Regeringens förslag: Upplysningen i 1989 års lag om att särskilda bestämmelser finns i 2003 års Bryssel II-förordning ska ändras till att i stället upplysa om att sådana bestämmelser finns i den nya Bryssel II-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. *Stockholms universitet, Svenskt Forum för Medling och konflikthantering* och *Sveriges advokatsamfund* anser att den nuvarande regleringen i 1989 års lag inte fullt ut motsvarar skyldigheten att verka för medling enligt den nya Bryssel II-förordningen. Universitetet anser även att 1989 års lag som transformerar 1980 års Haagkonvention till svensk rätt bör arbetas om. Universitetet pekar på att det kan vara svårt för rättstillämparna att tillämpa regelverket när Bryssel II-förordningen hänvisar till Haagkonventionens bestämmelser samtidigt som konventionen är transformerad till svensk rätt. *Stockholm tingsrätt* noterar – med anledning av att Bryssel II-förordningen ger möjlighet att förordna om att ett beslut om återlämnande ska gälla trots att det inte fått laga kraft – att beslut om återlämnande enligt 1989 års lag gäller omedelbart, om inte annat beslutas. *Länsstyrelsen Östergötland* påpekar att det inte är lämpligt att försöka medla mellan vårdnadshavare om det förekommit hedersrelaterat våld och förtryck.

Skälen för regeringens förslag

Den nya Bryssel II-förordningen och 1989 års lag

Sverige tillträdde för drygt 30 år sedan 1980 års Haagkonvention. Konventionen syftar till att snabbt återföra barn som bortförts eller kvarhållits olovligen. Konventionen förutsätter att samarbete sker i enskilda fall mellan centralmyndigheter i konventionsstaterna. Haagkonventionen är genomförd i svensk lag genom lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn (1989 års lag). Konventionen införlivades i svensk rätt genom transformation (som innebär att konventionen omarbetats till svensk författningstext i den utsträckning nya bestämmelser behövts).

Genom 2003 års Bryssel II-förordning infördes regler på EU-nivå som kompletterar 1980 års Haagkonvention. Dessa regler gäller i förhållande till EU:s medlemsstater – utom Danmark – vid sidan av 1989 års lag (se prop. 2007/08:98 s. 33). Avsikten med reglerna i förordningen är att gå ett steg längre än konventionen och ge ett starkare skydd för barn inom EU. 1989 års lag innehåller också en särskild upplysning om att det finns särskilda bestämmelser i 2003 års Bryssel II-förordning (1 § fjärde stycket).

I den nya Bryssel II-förordningen läggs det ytterligare fokus på situationer som innefattar internationella bortföranden av barn. Det framgår redan av dess titel. I förordningen samlas reglerna om bortförande av barn i ett nytt kapitel (kapitel III). På så sätt förväntas reglerna om internationella bortföranden av barn bli mer överskådliga för rättstillämparna. Den nya förordningen utgår – liksom den tidigare förordningen – från att 1980 års

Haagkonvention ska tillämpas mellan medlemsstaterna. Det framgår vidare uttryckligen av förordningen att artiklarna 23–29 och artiklarna i kapitel VI kompletterar konventionen.

Reglerna i Bryssel II-förordningen är direkt tillämpliga och kräver alltså i sig inte någon åtgärd för att införlivas i svensk rätt. I förordningen finns det artiklar som hänvisar till olika artiklar i Haagkonventionen. *Stockholms universitet* invänder att den pedagogiska poängen med den svenska transformeringen av Haagkonventionen till svensk rätt går förlorad när Bryssel II-förordningen hänvisar till artiklar i Haagkonventionen. Eftersom dessa artiklar inte nämns i 1989 års lag som transformerat konventionen till svensk rätt, måste rättstillämparen gå till förarbetena för att reda ut vilka artiklar som motsvarar en viss paragraf i den lagen. Enligt universitetet är därför en inkorporering av 1980 års Haagkonvention att föredra. Regeringen har förståelse för att hänvisningarna till konventionen i något fall kan orsaka merarbete för rättstillämparna. Det får samtidigt konstateras att detta förhållande inte är något nytt för den nya Bryssel II-förordningen utan gäller redan enligt 2003 års Bryssel II-förordning. Som universitetet också konstaterar finns det dessutom nackdelar förenade med att inkorporera Haagkonventionen i svensk rätt. Inte minst handläggningen av ärenden där Bryssel II-förordningen inte är tillämplig skulle kunna påverkas menligt av en inkorporering. Det kan i sammanhanget noteras att praktiskt taget alla remissinstanser instämde i bedömningen att transformering var att föredra vid införlivandet av konventionen (se prop. 1988/89:8 s. 21 och 22). Mot den bakgrunden drar regeringen slutsatsen att det inte finns skäl att inom ramen för detta lagstiftningsärende drastiskt omarbete 1989 års lag och förändra införlivandemetod för 1980 års Haagkonvention. Emellertid bör upplysningen i 1 § fjärde stycket i 1989 års lag om att särskilda bestämmelser finns i 2003 års Bryssel II-förordning ändras så att den i stället hänvisar till 2019 års Bryssel II-förordning.

I den nya förordningen finns bestämmelser om barnets rätt att komma till tals (artikel 21). Det framgår av artikel 26 att bestämmelserna är tillämpliga även i ärenden om olovliga barnbortföranden.

Tidsfrister

Handläggningen av ett ärende om olovligt bortförda barn enligt Bryssel II-förordningen ska vara skyndsam (se artiklarna 23.1, 24.1 och 28.1). Detta krav stämmer överens med skyndsamhetskravet i 15 § andra stycket i 1989 års lag. Enligt förordningen gäller att för en domstol i första instans börjar en tidsfrist om sex veckor att löpa när ärendet inleds (se artikel 24.2 och skäl 42 i ingressen). Tidsfristen är strängare formulerad än enligt 1989 års lag. Skälet till att 1989 års lag inte innehåller samma bestämda tidsgräns för de svenska domstolarnas handläggning av ärenden om återlämnande som inte omfattas av Bryssel II-förordningen är att dessa ärenden ofta kan antas vara mer krävande och därför svårare att handlägga med samma snabbhet (se prop. 2007/08:98 s. 34). En nyhet är att det tydliggörs att sexveckorsfristen gäller även i högre rätt (artikel 24). Fristen börjar att löpa vid den tidpunkt då alla de obligatoriska etapperna i förfarandet har avslutats. Till de obligatoriska etapperna får anses höra att i förekommande fall delge överklagandet och slutföra en eventuell kommunikering i ärendet. Även tid för delgivning av kallelse till förhandling får anses höra

dit (jfr skäl 42 i ingressen). I praktiken kommer förordningens nya reglering för svenskt vidkommande många gånger att innebära att högre rätt får mer tid för sin handläggning än den har enligt den – visserligen inte lika skarpa – sexveckorsfristen i lagen. Fristen tillämpas i regel redan i dag även i högre rätt. En ytterligare nyhet är att skyndsamhetskravet och en tidsfrist om sex veckor uttryckligen även gäller även vid den faktiska verkställigheten (artikel 28). När domstolen i förekommande fall beslutar om verkställighet genom biträde av Polismyndigheten (18 § i 1989 års lag) bör den alltså beakta denna tidsfrist.

De skillnader som uppstår vid handläggningen av ärenden som omfattas av Bryssel II-förordningen och ärenden som inte gör det är begränsade och framstår alltså som motiverade. Det bör därför inte göras någon ändring i 1989 års lag med anledning av den nya förordningens reglering om tidsfrister.

Instanskedjan

I skäl 42 i ingressen till den nya Bryssel II-förordningen anges att medlemsstaterna bör överväga att bara tillåta ett enda överklagande av ett avgörande om återlämnande av ett barn enligt 1980 års Haagkonvention. För svensk del skulle det i så fall bli fråga om en förkortad instanskedja där Svea hovrätt blir sista instans. En sådan ordning skulle innebära att den hovrätten skulle vara både kontroll- och prejudikatinstans. En konsekvens av det är att domstolens arbete med prejudikatbildningen riskerar att bli begränsat. Till bilden hör vidare att prövningstillstånd krävs i såväl Svea hovrätt som Högsta domstolen och att det därmed finns goda processrättsliga förutsättningar för en skyndsamt handläggning av ärendena. Någon indikation på att handläggningen av ärendena skulle dra ut på tiden finns inte heller. Det är därför ändamålsenligt, som också *Svea hovrätt* och *Stockholms tingsrätt* framhåller, att den nuvarande instanskedjan behålls.

Samförståndslösningar om frågor om föräldrans ansvar

Som behandlas i avsnitt 6.1 är det enligt Bryssel II-förordningen under vissa förutsättningar möjligt för parter att komma överens om vilken domstol som ska vara behörig i en fråga om föräldrans ansvar (artikel 10). Denna möjlighet gäller även i situationer då ett barn olovligen har förts bort eller hålls kvar i en annan medlemsstat (jfr artikel 9). Mot denna bakgrund anges det i skäl 22 i ingressen att det under vissa omständigheter bör vara möjligt för föräldrarna att i samband med återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention nå en samförståndslösning och för den domstol som handlägger frågan om återlämnande att utöva behörighet även i fråga om samförståndslösningen. Medlemsstater där Haagärenden prövas av en särskilt utpekad domstol (s.k. koncentrerad behörighet) bör därför överväga att ge den domstol vid vilken talan om återlämnande väckts möjlighet att i enlighet med 1980 års Haagkonvention också utöva den behörighet som överenskommit eller godtagits av parterna enligt denna förordning.

Enligt svensk rätt gäller att ärenden som avser ansökningar om överflyttning av olovligen bortförda eller kvarhållna barn med stöd av 1980 års Haagkonvention handläggs av Stockholms tingsrätt (13 § fjärde meningen i 1989 års lag), medan frågor om vårdnad, boende eller umgänge enligt

6 kap. 17 § första stycket första meningen föräldrabalken i stället som huvudregel tas upp av domstolen i den där barnet har sin hemvist. I de flesta fall som det nu är fråga om, dvs. situationer där ett barn olovligen förts hit eller hålls kvar i Sverige, har barnet dock inte sin hemvist här (se prop. 2005/06:99 s. 72), vilket innebär att Stockholms tingsrätt kommer att vara reservforum (6 kap. 17 § tredje stycket föräldrabalken). Då kommer behörig domstol för de bägge frågorna att sammanfalla.

Frågan är ändå om det – som föreslås i förordningens ingress – finns anledning att införa en särskild reglering som möjliggör att frågor om vårdnad, boende och umgänge kan prövas i Stockholms tingsrätt även i de särskilda situationer när svensk domstol har behörighet enligt Bryssel II-förordningen, men en annan tingsrätt är behörig enligt föräldrabalkens bestämmelser om barnets hemvist. Föräldrabalkens behörighetsreglering som pekar ut barnets hemvist är inte exklusivt forum (se rättsfallet NJA 2015 s. 218). Det innebär att om käranden väcker talan i strid med behörighetsregeln i föräldrabalken ska domstolen avvisa talan endast om svarenden gör foruminvändning eller uteblir. Om parterna är överens, kan det inte förutses att det blir aktuellt att avvisa talan. Några praktiska problem för parterna torde därför den nuvarande ordningen inte innebära. Det finns därför inte anledning att föreslå någon särskild behörighetsregel för denna situation.

Det kan konstateras att en handläggning vid samma tingsrätt kommer att ske i separata mål och ärenden. Även om det inte finns några förutsättningar att kumulera målet och ärendet, finns det normalt sett inget som hindrar att domstolen utnyttjar möjligheter till en samordning av handläggningen. Samma domare som handlägger målet bör kunna handlägga ärendet, under förutsättning att situationen inte är sådan att domaren är jävig.

Alternativ tvistlösning

Enligt den nya Bryssel II-förordningen har domstolen en uttalad skyldighet att verka för alternativ tvistlösning (artikel 25). Domstolen ska så tidigt som möjligt och under vilket skede som helst av förfarandet antingen direkt, eller i lämpliga fall med biträde av centralmyndigheterna, uppmana parterna att överväga om de är villiga att delta i medling eller någon annan metod för alternativ tvistlösning såvida detta inte strider mot barnets bästa, är olämpligt i det enskilda fallet eller onödigt skulle försena förfarandet. Våld i nära relationer pekas särskilt ut som en situation då medling inte är lämplig (skäl 43 i ingressen), något som även *Länsstyrelsen Östergötland* framhåller.

Enligt 16 § första stycket i 1989 års lag får domstolen – innan den beslutar om verkställighet eller överflyttning enligt lagen – uppdra åt en ledamot eller suppleant i socialnämnden eller en tjänsteman inom socialtjänsten att verka för att den som har hand om barnet frivilligt ska fullgöra vad som åligger honom eller henne. Ett sådant uppdrag får även lämnas åt någon annan lämplig person. Uppdrag får lämnas endast om det kan antas att detta kommer att leda till att barnet överlämnas utan att ärendets behandling onödigt fördröjs. Det är alltså inte obligatoriskt att lämna ett uppdrag utan en prövning ska göras i varje enskilt fall. Om det kan antas att det kan komma att leda till att barnet överlämnas frivilligt, bör ett uppdrag

lämnas (se prop. 1992/93:139 s. 16). De fakultativa reglerna i 1989 års lag utgår alltså från att ett uppdrag bör lämnas om det förväntas kunna leda till ett framgångsrikt resultat.

Förordningen innehåller alltså en obligatorisk regel med vissa undantagsfall som ska jämföras med den svenska fakultativa regleringen som föreskriver ett undantagsfall. Det är fråga om olika regleringstekniker som i allt väsentligt har samma ändamål och funktion. I promemorian görs bedömningen att de olika regleringsteknikerna i det stora flertalet fall kan förväntas leda till samma resultat. *Fakultetsnämnden vid Stockholms universitet, Svenskt Forum för Medling och konflikthantering* och *Sveriges advokatsamfund* ifrågasätter den slutsatsen och menar att regleringen i 1989 års lag bör anpassas till förordningen. Dessa synpunkter har dock sin utgångspunkt i att medling är den enda tillgängliga formen för alternativ tvistlösning. Förordningen tillåter dock att även andra metoder för alternativ tvistlösning används. Domstolen kan t.ex. på egen hand verka för att en samförstånds lösning nås. Någon sådan skyldighet finns inte i dag i 1989 års lag, men kan alltså gälla direkt enligt artikel 25 i ärenden där förordningen är tillämplig. Att söka uppgörelser i samförstånd under rätts ledning är många gånger en mycket smidig, snabb, kostnadseffektiv och framgångsrik form av tvistlösning. Verksamheten är inte främmande för domstolen som har en sådan allmän skyldighet t.ex. i indispositiva tvistemål (se 42 kap. 17 § första stycket rättegångsbalken och prop. 2010/11:128 s. 25 och 26). Det bedöms inte krävas några lagändringar med anledning av regleringen om alternativ tvistlösning i 2019 års Bryssel II-förordning.

Tillfälliga åtgärder och tillfällig verkställbarhet

Ytterligare en nyhet i den nya förordningen är att domstolen under vilket skede som helst av förfarandet för återlämnande av ett barn, i enlighet med artikel 15 i förordningen, får pröva huruvida kontakt mellan barnet och den person som har ansökt om återlämnande av barnet bör säkerställas med hänsyn till barnets bästa (artikel 27.2). Bestämmelsen möjliggör för den domstol där ett återlämnandeförfarande pågår – dvs. Stockholms tingsrätt eller högre rätt när ett överklagande skett – att fatta beslut om umgänge eller motsvarande som en tillfällig åtgärd enligt artikel 15. Förordningens bestämmelse är direkt tillämplig och kräver inga kompletterande svenska bestämmelser.

Vidare kan ett avgörande om återlämnande av barnet förklaras interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats, om det med tanke på barnets bästa krävs att barnet återlämnas innan överklagandet har avgjorts (artikel 27.6 i förordningen). Svensk domstol kan alltså med stöd direkt av förordningen förordna att ett avgörande om återlämnande får verkställas trots att det inte fått laga kraft. Som *Stockholm tingsrätt* noterar gäller, enligt 1989 års lag, beslut om återlämnande omedelbart, om inte annat beslutas (se 21 § i den lagen jämförd med 21 kap. 14 § föräldrabalken). Eftersom regelverken i Bryssel II-förordningen och 1989 års lag har olika utgångspunkter i fråga om beslut om återlämnande är omedelbart verkställbara, finns det fördelar med att domstolarna är tydliga med vilket regelverk som tillämpas och hur de i förekommande fall ser på frågan om huruvida beslutet ska gälla omedelbart.

Domstolen har i ett förfarande om återlämnande av barn enligt 1980 års Haagkonvention också möjlighet att i samband med ett beslut om återlämnande av barnet vidta en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i förordningen för att skydda barnet från en sådan allvarlig risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, under förutsättning att prövningen eller vidtagandet av sådana åtgärder inte onödigt skulle försena återlämnandeförfarandet (artikel 27.5 i förordningen). Se även avsnitt 7 Barnets delaktighet i förfaranden enligt 1989 års lag.

I övrigt kan det konstateras att det i 19 § första stycket i 1989 års lag föreskrivs att domstolen omedelbart kan besluta att barnet ska tas om hand av socialnämnden eller på annat lämpligt sätt om det i ett ärende finns risk för att barnet förs ur landet eller att överflyttningen på annat sätt försvåras. Av paragrafens andra stycke framgår att domstolen – för att underlätta att barnet återlämnas – i samband med en dom eller ett beslut om verkställighet eller överflyttning kan besluta att barnet tillfälligt ska tas om hand av socialnämnden eller på annat lämpligt sätt. Det anges slutligen i tredje stycket att domstolen får besluta att omhändertagandet ska verkställas med biträde av Polismyndigheten.

Den nya förordningens nya reglering bedöms inte kräva någon ändring i 1989 års lag. Om det ändå i något enskilt fall skulle konstateras att det finns en skillnad mellan regleringarna, har givetvis Bryssel II-förordningen företräde.

Förfarandet som följer på ett avgörande om att vägra återlämnande

Genom 2003 års Bryssel II-förordning finns en ordning mellan EU:s medlemsstater som gör det möjligt för en part som fått avslag på en begäran om återlämnande enligt artikel 13 i 1980 års Haagkonvention att från den behöriga domstolen i barnets hemviststat i stället få en dom i vårdnadsfrågan som är direkt verkställbar (s.k. överriding mechanism, se artikel 11.8 i 2003 års Bryssel II-förordning). Denna möjlighet att få vårdnadsfrågan prövad har begränsats i den nya Bryssel II-förordningen till att endast omfatta avslag som görs med stöd av artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket (artikel 29.1). Begränsningen gäller bara i fall när återlämnandet vägrats på grund av att domstolen i konventionsärendet bedömt att ett återlämnande allvarligt skulle riskera barnets psykiska eller fysiska hälsa eller när barnet självt vägrar att återlämnas. En motsvarande möjlighet gäller alltså inte längre när ett återlämnande vägrats på grund av att sökanden inte har utövat sitt föräldraansvar vid tiden för bortförandet eller kvarhållandet, eller hade samtyckt till eller i efterhand godtagit bortförandet eller kvarhållandet. De nya reglerna i förordningen tillämpas direkt och kräver inte i sig några kompletterande lagbestämmelser eller lagändringar.

Vidare införs genom den nya Bryssel II-förordningen ett antal regler om det förfarande som ska följa på ett avgörande om att vägra återlämnande av ett barn. Om ett mål i sak redan pågår i barnets hemviststat gäller liksom hittills att vissa handlingar ska överföras från domstolen i konventionsärendet till domstolen i barnets hemviststat inom en månad, antingen direkt eller via centralmyndigheten (artikel 29.3). En nyhet är dock att den domstol som beslutar enligt artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention att vägra att återlämna ett barn till en

annan medlemsstat självmant ska utfärda ett intyg om detta (artikel 29.2). En annan nyhet är att domstolen eller centralmyndigheten i barnets hemviststat inte längre har någon skyldighet att underrätta parterna om beslutet om att vägra återlämnande och möjligheten att väcka talan i sak i barnets hemviststat. Motsvarande information finns i stället i intyget. Enligt den nya Bryssel II-förordningen är det då parten själv som ska se till att den behöriga domstolen i barnets hemviststat får del av vissa handlingar (artikel 29.5). I avsnitt 11.3 föreslås vissa kompletterande svenska regler som rör intyg, som även har betydelse för intyg om beslut om att vägra återlämnande av ett barn. Reglerna om intyg och om att överföra och ge in vissa handlingar framgår direkt av förordningen och kräver inte några kompletterande regler.

Liksom enligt sin föregångare gäller enligt den nya Bryssel II-förordningen att ett återlämnande inte får vägras på grundval av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention om lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet (artikel 27.3 i förordningen). I den nya förordningen förtydligas dock att det antingen är den part som ansöker om återlämnande som ska lägga fram tillräcklig bevisning om att åtgärder vidtagits för att garantera barnets skydd eller att domstolen på annat sätt finner att så är fallet. Exempel på detta är att en domstol beslutat om att förbjuda sökanden att närma sig barnet, att det finns ett interimistiskt beslut som gör det möjligt för barnet att stanna hos en bortförande förälder som har den faktiska vårdsnaden till dess att vårdsnadsfrågan avgjorts eller att det klarläggs att det finns sjukvård tillgänglig för barn som har behov av behandling (se skäl 45 i ingressen). Det anges i förarbetena till 2003 års Bryssel II-förordning att det är möjligt att med stöd av socialtjänstlagen och LVU vidta adekvata åtgärder till skydd för ett barn som riskerar att fara illa efter en återflyttning till Sverige (prop. 2007/08:98 s. 34). I skälen i förordningens ingress har exemplen en delvis annan inriktning än de resonemang som fördes i de tidigare förarbetena. Det kan mot bakgrund av vad som förs fram i skälen konstateras att det även finns möjligheter i svensk rätt att besluta om kontaktförbud enligt lagen (1988:688) om kontaktförbud. Dessutom kan interimistiska åtgärder beslutas i ett mål om vårdnad som handläggs här. Det behövs alltså inte några särskilda kompletterande svenska regler om detta.

Barns delaktighet i återlämnandeförfaranden behandlas särskilt i avsnitt 7.

10 Placering av ett barn över landsgränserna

Regeringens förslag: En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt Bryssel II-förordningen ska prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

Bestämmelsen i socialtjänstlagen som gäller placering i Sverige med stöd av 2003 års Bryssel II-förordning ska ändras till att i stället avse den nya Bryssel II-förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås dessutom en upplysningsbestämmelse i 11 kap. 2 § socialtjänstlagen om att särskilda bestämmelser finns i den nya Bryssel II-förordningen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har inga invändningar mot promemorians förslag. *Uddevalla kommun* efterfrågar vägledning om hur omfattande utredningsåtgärder som krävs enligt den nya Bryssel II-förordningen. *Sveriges Kommuner och Regioner* efterfrågar en upplysningsbestämmelse i socialtjänstlagen om att det finns bestämmelser om samråd respektive godkännande i 1996 års Haagkonvention och den nya Bryssel II-förordningen. *Länsstyrelsen Östergötland* anser att den i förordningen uppställda tidsfristen för att bevilja eller vägra en placering även bör framgå av lag.

Skälen för regeringens förslag

Placering av ett barn enligt den nya Bryssel II-förordningen

Genom 2003 års Bryssel II-förordning och den i svensk rätt inkorporerade 1996 års Haagkonvention infördes regler om placering av barn i andra länder, och det har med tiden blivit vanligare att placeringar sker här. För att en placering ska kunna genomföras på ett bra sätt krävs det flera överväganden, bl.a. om vilket hem som är lämpligt, hur vården kan ordnas och hur uppföljning och tillsyn ska säkerställas. Även frågan om vem som ska stå för kostnaderna under placeringen aktualiseras. Förutsättningarna för socialnämnden att godkänna en placering av ett barn i Sverige respektive placera ett barn i ett annat land framgår av 6 kap. 11 a och b §§ socialtjänstlagen. Frågan om placering enligt förordningen prövas av en nämnd som fullgör uppgifter inom socialtjänsten i den kommun där barnet avses bli placerat (se 6 § första stycket första meningen i 2008 års kompletteringslag).

Även den nya Bryssel II-förordningen innehåller bestämmelser för att underlätta en placering av ett barn i en annan medlemsstat. En följd av det är att bestämmelsen i 6 kap. 11 a § 6 socialtjänstlagen som hänvisar till 2003 års Bryssel II-förordning behöver ändras till att avse 2019 års Bryssel II-förordning. I den nya förordningen klargörs att en placering alltid ska föregås av ett godkännande av behörig myndighet i den anmodade medlemsstaten (artikel 82.1). Detta stämmer väl överens med vad som gäller enligt svensk lag. Bestämmelsen i 2008 års kompletteringslag om vilken myndighet som ska göra prövningen bör därför föras över till den nya kompletteringslagen, men justeras till att avse godkännanden enligt den nya Bryssel II-förordningen. En konsekvens av att en placering enligt förordningen alltid ska föregås av ett godkännande är att något samråd om ett godkännande inte längre krävs. Det finns därmed inte längre anledning att som i 6 § första stycket andra meningen i 2008 års kompletteringslag föreskriva med vilken nämnd samråd ska ske.

Utgångspunkten är, liksom enligt 2003 års förordning, att placeringsförfarandet regleras av nationell lag (artikel 82.7; jfr skäl 84 i ingressen). Förutsättningarna för att ett godkännande till en placering ska kunna lämnas kommer alltså även fortsättningsvis att vara upp till de enskilda medlemsstaterna att bestämma. Det införs dock vissa gemensamma regler. Bland annat anges uttryckligen att en rapport med viss information om

barnet, skälen för placeringen eller vården och finansieringen ska åtfölja en begäran om godkännande (artikel 82.1; jfr skäl 83 i ingressen).

En annan praktiskt viktig nyhet är den tidsfrist om tre månader inom vilken den anmodade medlemsstaten ska översända sitt avgörande om att bevilja eller vägra ett godkännande. Möjlighet till förlängning av tidsfristen finns vid exceptionella omständigheter (artikel 82.6). En kortare tidsfrist kommer alltså att gälla för placeringar av barn inom EU i jämförelse med inhemska placeringar eller en placering enligt 1996 års Haagkonvention (jfr 11 kap. 2 § socialtjänstlagen). Bryssel II-förordningens reglering kommer att vara direkt tillämplig och framställningarna kommer att vidarebefordras genom centralmyndigheten, som kan kontaktas vid frågor om regleringen. Det finns inte anledning att ytterligare reglera tidsfristen, vilket *Länsstyrelsen Östergötland* förespråkar. Inte heller är det – som föreslås i promemorian och av *Sveriges Kommuner och Regioner* – nödvändigt att införa upplysningar i socialtjänstlagen om att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen respektive lagen om 1996 års Haagkonvention.

Den mer begränsade tidsfristen får ses mot bakgrund av att det med en begäran från en annan medlemsstat om godkännande att placera ett barn här i Sverige ska följa en rapport om barnet. Av denna rapport ska skälen för den placering eller vård som föreslås för barnet framgå. Den ska även innehålla information om planerad finansiering m.m. Som *Uddevalla kommun* konstaterar ser förutsättningarna för socialtjänstens utredningsarbete olika ut beroende på om det rör sig om en inhemsk placering eller om att ta emot ett barn för placering från en annan medlemsstat. Hur omfattande utredning som behövs för att ett beslut som beaktar barnets bästa ska kunna fattas blir ytterst en fråga för involverade socialnämnder att avgöra från fall till fall. Med hänsyn till att en stor del av den information som kan behövas redan bör framgå av den översända rapporten kan det dock antas att arbetet vid förfrågningar från andra medlemsstater kommer att vara begränsat. Till detta ska läggas att det förväntas vara fråga om förhållandevis få placeringar inom EU.

11 Övriga frågor

11.1 Samarbete och information

Regeringens förslag: Det ska tydliggöras att socialnämnden är behörig myndighet att rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningen. Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och lämna information om situationen för en förälder eller annan anhörig eller någon annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av förordningen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås att socialnämnden ska vara skyldig att – i stället för att lämna information om situationen för en förälder eller annan

anhörig eller någon annan person – uttala sig om en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians förslag. Flera – bl.a. *Malmö kommun* och *Uddevalla kommun* – välkomnar förtydligandet att socialnämnden ska lämna uppgifter till centralmyndigheten i de fall där en utländsk myndighet har begärt att få information om ett barns situation. *Luleå kommun* framhåller att informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter underlättar myndigheternas och domstolarnas handläggning och förbättrar beslutsunderlagen. *Sveriges Kommuner och Regioner* vill att rapporteringsskyldigheten beträffande en förälder eller en annan anhörig eller någon annan person ska begränsas till att samla in upplysningar eller underlag och lämna information. Sveriges Kommuner och Regioner uppmärksammar även att skyldigheten att bistå med information kan avse flera kommuner och föreslår att detta återspeglas i lagtexten.

Skälen för regeringens förslag

Utvecklade regler om samarbete och information

Genom 2003 års Bryssel II-förordning finns det i EU:s medlemsstater ett väl etablerat samarbete mellan centralmyndigheter i frågor om föräldrans ansvar. Regleringen av detta samarbete är i den nya förordningen till huvuddragen intakt. Den innebär att centralmyndigheterna har både uppgifter som är mer allmänna till sin karaktär, såsom att lämna information om nationell lagstiftning (artikel 77), och särskilda uppgifter som är inriktade på att bistå i enskilda ärenden (artiklarna 78–81). Centralmyndigheten utför också vissa uppgifter vid placering av barn i en annan medlemsstat (artikel 82). Vidare innehåller förordningen regler om insamling och översändande av information, som i stor utsträckning berör centralmyndigheterna (artikel 87).

Även om samarbetet i grunden är oförändrat är den nya Bryssel II-förordningen mer utförlig än sin föregångare när det gäller vilka uppgifter som centralmyndigheterna ska utföra i frågor om föräldrans ansvar. Ett tydliggörande av myndigheternas ansvar i olika situationer förväntas underlätta samarbetet dem emellan. Den nya, mer utvecklade regleringen kräver vissa kompletterande lagbestämmelser.

Rapportering om situationen för ett barn eller för någon som kan ta hand om barnet

I den nya Bryssel II-förordningen finns en särskild reglering om samarbete och utbyte av information i frågor om föräldrans ansvar (artikel 80). Bestämmelserna är i sak inte nya utan har sina motsvarigheter i artikel 55 a i–iii i 2003 års Bryssel II-förordning. Det införs dock en uttrycklig skyldighet att tillhandahålla en utländsk myndighet den begärda informationen. Skyldigheten gäller när barnet har eller har haft sin hemvist i en viss medlemsstat eller när barnet befinner sig eller har befunnit sig där. Den gäller för centralmyndigheten direkt eller för domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ och hänger nära ihop med reglerna om insamling och översändande av information (jfr artiklarna 80 och 87).

I de flesta fall kommer det att vara tydligt vilken myndighet som i det enskilda fallet ska tillhandahålla den begärda informationen, utan att det behövs några kompletterande regler om det. Det gäller t.ex. frågor om ett pågående förfarande (artikel 80.1 a ii) eller om avgöranden som meddelats avseende barnet (artikel 80.1 a iii), där frågan typiskt sett besvaras av den myndighet där ett förfarande pågår eller som har meddelat ett avgörande.

När det däremot gäller rapportering om ett barns situation (artikel 80.1 a i) respektive om situationen för någon som kan vara lämplig att ta hand om barnet (artikel 80.1 b), kan sådana framställningar kräva att uppgifter samlas in och sammanställs. Det bör därför tydliggöras i lag vem som ska ansvara för att tillhandahålla den information som behövs för att besvara begäran. Socialnämnden har när det gäller 1996 års Haagkonvention ansetts ha bäst förutsättningar att utföra motsvarande uppgifter, framför allt därför att det finns en nära koppling till övriga uppgifter som nämnden utför (jfr prop. 2011/12:85 s. 35). Det finns ingen anledning att göra någon annan bedömning när det gäller de uppgifter som ska utföras enligt den nya Bryssel II-förordningen. En skillnad i förhållande till 1996 års konvention är att bestämmelserna i förordningen är obligatoriska och inte fakultativa. Denna skillnad bör återspeglas i lagtexten (jfr 4 § lagen om 1996 års Haagkonvention). En annan skillnad mellan konventionen och förordningen är att förordningen inte innehåller någon reglering om uttalanden om en persons lämplighet att ta hand om barnet. Kompletteringslagstiftningen bör så långt som möjligt anknyta till förordningen. Som *Sveriges Kommuner och Regioner* för fram bör det därför endast föreskrivas att socialnämnden ska samla in upplysningar eller underlag och lämna information om situationen för en förälder eller någon annan anhörig eller någon annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av förordningen (jfr 4 § andra meningen lagen om 1996 års Haagkonvention). En annan sak är att det många gånger torde underlätta och förbättra domstolsprövningen om socialnämnden faktiskt uttalar sig i lämplighetsfrågan, och det finns inget hinder enligt förordningen mot att så sker. Som *Sveriges Kommuner och Regioner* uppmärksammar kan skyldigheten att rapportera och lämna information i vissa fall involvera två olika socialnämnder. Detta förhållande behandlas i författningskommentaren.

Framställningar om åtgärder till skydd för barn

Enligt den nya Bryssel II-förordningen får den svenska centralmyndigheten efter en motiverad framställning från en utländsk myndighet begära att domstolen eller den behöriga myndigheten i Sverige överväger om åtgärder måste vidtas till skydd för ett barns person eller egendom (artikel 80.1 c). Sådana åtgärder får anses ligga inom socialnämndens allmänna uppdrag (se 2 kap. 1 § socialtjänstlagen). Socialnämnden får på samma sätt som om nämnden tagit emot en anmälan från en svensk myndighet eller en privatperson ta ställning till om barnets situation kräver att åtgärder vidtas. Det bedöms inte finnas skäl att ha en särskild lagregel om detta.

En annan nyhet i förordningen är att det finns en skyldighet för en domstol eller annan behörig myndighet att under vissa förutsättningar förmedla information till en annan medlemsstats myndigheter om att ett

barn är i fara och i förekommande fall också om sådana skyddsåtgärder som har vidtagits i fråga om barnet (artikel 80.2). Det finns en motsvarande skyldighet enligt 1996 års Haagkonvention (artiklarna 34 och 36). Det finns en liknande anmälnings- och upplysningsskyldighet för vissa myndigheter och yrkesverksamma i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen. Den skyldigheten gäller inom Sverige men är mer vidsträckt än informations-skyldigheten enligt förordningen genom att den inte är begränsad till att gälla när barnet utsätts för allvarlig fara. Samtidigt träffar informations-skyldigheterna enligt förordningen delvis andra myndigheter än de som omfattas av anmälnings- och upplysningsskyldigheten i socialtjänstlagen. Den information som ska lämnas enligt förordningen kan också avse en redan vidtagen åtgärd. Skyldigheten enligt förordningen gäller vid sidan av skyldigheterna enligt socialtjänstlagen. En myndighet som är skyldig att lämna information enligt förordningen ska i regel vända sig till central-myndigheten för att få hjälp med att vidarebefordra informationen till behörig myndighet i den andra medlemsstaten. Någon kompletterande bestämmelse i lag behövs inte.

Tidsfrister

En tidsfrist om tre månader gäller för översändandet av den information som regleras i artikel 80.1. Det kan handla om rapporter om situationen för ett barn eller en förälder, eller om annan information som är relevant i frågor om föräldraansvar i den medlemsstat som begär informationen. Tidsfristen gäller i första hand vid socialnämndernas och centralmyndighetens handläggning av en utländsk begäran om information. Vid exceptionella omständigheter kan tidsfristen utsträckas (artikel 80.4). Skyldigheten att översända informationen inom angiven tid följer direkt av Bryssel II-förordningen och kräver ingen kompletterande bestämmelse. En upplysning om tidsfristen (tre månader) bör dock tas in i författnings-kommentaren.

11.2 Sekretess och behandling av personuppgifter

Regeringens förslag: Sekretess ska gälla för uppgift hos domstol om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ett mål eller ärende enligt Bryssel II-förordningen, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess ska också gälla hos centralmyndighet för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden i ärende enligt Bryssel II-förordningen, lagen om 1996 års Haagkonvention eller 1989 års lag, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Den tystnads-plikt som följer av denna sekretess ska ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. För uppgift i en allmän handling ska sekretessen gälla i högst sjuttio år.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem. *Länsstyrelsen Östergötland* välkomnar införandet av en sekretessbestämmelse hos centralmyndigheten. *Uppsala universitet* noterar att ett starkare sekretesskydd föreslås gälla hos centralmyndigheten än hos domstol. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att det bör klargöras på vilka grunder socialtjänsten kan lämna uppgifter om enskilda till centralmyndigheten utan hinder av sekretess.

Skälen för regeringens förslag

Sekretessfrågor vid översändande av uppgifter till centralmyndigheten och till utländska myndigheter

För att en centralmyndighet ska kunna utföra de uppgifter som åligger den enligt den nya Bryssel II-förordningen i fråga om översändande av information behöver den i regel samla in informationen. I praktiken måste centralmyndigheten, när den inte har informationen, kontakta socialtjänsten i berörd kommun eller annan berörd myndighet för att få relevanta uppgifter. Av förordningen framgår att den mellanhand, domstol eller behöriga myndighet som innehar eller är behörig att samla in information i sådana fall har en skyldighet att på begäran av centralmyndigheten tillhandahålla den information som krävs (artikel 87.3). Det kan handla om att en socialnämnd på begäran av den svenska centralmyndigheten ska tillhandahålla en rapport om barnets situation (artikel 80.1 a i, se avsnitt 11.1).

När en socialnämnd fullgör sin skyldighet enligt Bryssel II-förordningen att samla in och sammanställa information om ett barn kan informationen, som *Sveriges Kommuner och Regioner* lyfter fram, vara skyddad av sekretess enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Motsvarande gäller när en socialnämnd tar emot information enligt Bryssel II-förordningen. Av Bryssel II-förordningen och den föreslagna kompletteringslagen framgår att socialnämnden har en skyldighet att lämna över information till centralmyndigheten. Sekretessen inom socialtjänsten hindrar alltså inte att uppgifterna lämnas dit (se 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen; jfr även prop. 2010/11:120 s. 33 och 34).

Centralmyndigheten ska vidare vid behov (eng. as necessary) i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden sända över den information som erhållits till den centralmyndighet som begärt informationen (artikel 87.4). Enligt 8 kap. 3 § 1 offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) får sekretessbelagda uppgifter lämnas ut till en utländsk myndighet om det finns en särskild föreskrift om det i lag eller förordning. Som lag räknas i detta avseende även en EU-förordning. I kapitel V i Bryssel II-förordningen finns närmare bestämmelser om centralmyndighetens uppgifter och om förutsättningarna för att behandla en begäran om information (se t.ex. artikel 80.1 och 80.4).

Utgångspunkten i förordningen är att en inledande framställan om information eller annat biträde går via ländernas centralmyndigheter. Vid eventuella uppföljande direktkontakter mellan nationella myndigheter kan undantaget i 8 kap. 3 § 2 offentlighets- och sekretesslagen få betydelse. Enligt den bestämmelsen får en uppgift lämnas till en utländsk myndighet i sådana fall då uppgiften i motsvarande situation skulle få lämnas till en svensk myndighet, under förutsättning att det enligt den utlämnande

myndighetens prövning står klart att det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten (jfr även prop. 1981/82:186 s. 61).

Sammanfattningsvis bedöms det inte krävas någon särskild sekretessbrytande bestämmelse för att centralmyndigheten ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt Bryssel II-förordningen. Någon sådan bestämmelse har inte heller tidigare bedömts behövlig för tillämpningen av 2003 års Bryssel II-förordning eller 1996 års Haagkonvention (jfr prop. 2010/11:120 s. 34).

Sekretess hos domstol

I 2003 års Bryssel II-förordning föreskrivs att samarbete och informationsutbyte enligt den förordningen ska ske i enlighet med den lagstiftning som gäller för medlemsstaten i fråga om skydd av personuppgifter (artikel 55). Av 36 kap. 1 § andra stycket 4 offentlighets- och sekretesslagen framgår att sekretess ska gälla för uppgift hos domstol om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden i mål eller ärenden enligt 2003 års Bryssel II-förordning eller ärenden enligt 8 § i 2008 års kompletteringslag, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Ett s.k. rakt skaderekvisit gäller alltså, vilket innebär en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Bestämmelsen har införts i syfte att träffa de undantagsvis förekommande situationer där uppgifter som ges in till en svensk domstol från utlandet annars inte skulle omfattas av sekretess, trots att uppgiften skulle ha omfattats av sekretess om det varit fråga om en motsvarande uppgift i ett mål eller ärende enligt föräldrabalken. Enligt förarbetena till paragrafen kan det t.ex. handla om ett ärende om verkställbarhetsförklaring av ett utländskt avgörande eller ett mål där behörighet överförs från en utländsk domstol till en domstol här i landet (se prop. 2011/12:85 s. 50 och 51).

Enligt den nya Bryssel II-förordningen får domstolar samarbeta och ha direkt kontakt med eller begära information från varandra förutsatt att kontakten beaktar parternas processuella rättigheter och informationens konfidentialitet (artikel 86). Det kan handla om kontakter vid tillämpning av bestämmelserna om överföring av behörighet eller erkännande och verkställighet. Det kan även gälla information inför beslut om tillfälliga åtgärder eller uppgifter om pågående förfaranden vid tillämpning av reglerna om konkurrerande förfaranden (litispensens). Vidare kan uppgifter förekomma t.ex. i särskilda vägransärenden. Det är lämpligt att det även fortsättningsvis finns en primär sekretessbestämmelse som träffar mål och ärenden enligt Bryssel II-förordningen. Det bör därför göras en ändring i 36 kap. 1 § andra stycket 4 offentlighets- och sekretesslagen av innebörd att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts av en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning. Den nuvarande hänvisningen till ärenden enligt 8 § i 2008 års kompletteringslag om tillfälliga åtgärder i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmyndarskap bör samtidigt tas bort, eftersom ärenden om tillfälliga åtgärder handläggs i Sverige med stöd av artikel 15 i den nya förordningen. Ärendena kommer alltså att omfattas av den allmänna hänvisning till den nya förordningen som föreslås.

Sekretess hos centralmyndigheten

Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) är centralmyndighet enligt Bryssel II-förordningen. I denna egenskap hanterar myndigheten uppgifter om enskildas personliga förhållanden. Uppgifterna kommer i regel från en utländsk myndighet eller från en svensk myndighet eller socialnämnd, men kan också lämnas till centralmyndigheten av en enskild (jfr artikel 79 c i förordningen). Uppgifterna gäller i de allra flesta fall ett enskilt barns situation och bedömda behov av skyddsåtgärder, dvs. uppgifter som är av integritetskänslig karaktär och som hos svensk socialtjänst kan omfattas av ett sekretesskydd enligt 26 kap. offentlighets- och sekretesslagen.

Det finns i dag inte någon särskild bestämmelse om sekretess hos centralmyndigheten till skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden enligt Bryssel II-förordningen. I 15 kap. 1 a § offentlighets- och sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess till skydd för uppgifter som samlas in och utbyts på grund av bl.a. unionsrättsakter, men deras tillämpning förutsätter att det kan antas att Sveriges möjlighet att delta i det internationella samarbete som avses i rättsakten eller avtalet försämras om uppgiften röjs. När det gäller uppgifter om enskilda i ärenden enligt förordningen är det i första hand sekretessbestämmelsen i 36 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (konsulär sekretess) som har kommit i fråga. Enligt den bestämmelsen kan sekretess gälla hos Utrikesdepartementet och inom utrikesrepresentationen för uppgift i ärende om ekonomiskt bistånd, biträde i rättslig angelägenhet eller utredning eller annat liknande bistånd åt en enskild, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Vissa av centralmyndighetens uppgifter enligt förordningen kan dock typiskt sett inte anses innefatta biträde eller bistånd åt en enskild, t.ex. uppgiften att under vissa förutsättningar biträda med att ta reda på var ett barn befinner sig och att rapportera om ett barns situation på begäran av en utländsk myndighet. De uppgifter som centralmyndigheten får del av genom kontakter med svenska eller utländska myndigheter kan då i regel inte skyddas med stöd av den konsulära sekretessen. I egenskap av centralmyndighet får Utrikesdepartementet in rapporter och uppgifter från svensk och utländsk socialtjänst. När det gäller uppgifter från svensk socialtjänst finns det inte heller något skydd genom s.k. sekundär sekretess, eftersom den sekretess som gäller hos socialtjänsten för uppgifterna inte överförs till Utrikesdepartementet när uppgifterna lämnas dit. Det finns ett behov av att tydliggöra sekretesskyddet för de uppgifter om enskildas personliga förhållanden som Utrikesdepartementet hanterar i egenskap av centralmyndighet. Det bör därför införas en primär sekretessbestämmelse som kan ge ett tillfredställande skydd för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden och är direkt tillämplig hos myndigheten.

När det gäller bestämmelsens utformning konstateras att det inom socialtjänsten enligt 26 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen gäller ett omvänt skaderekvisit, vilket innebär att en uppgift ska hemlighållas om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den som uppgiften rör lider men. På grund av det starka integritetsskyddsintresse som beskrivs ovan bör utgångspunkten vara att uppgifterna ges motsvarande skydd hos centralmyndigheten som de har hos socialtjänsten. Det innebär – som

Uppsala universitet noterar – att ett starkare sekretesskydd föreslås gälla hos centralmyndigheten än hos domstol. Enligt regeringen får intresset av insyn dock anses vara jämförelsevis begränsat, eftersom centralmyndigheten i huvudsak endast förmedlar information mellan berörda utländska och svenska sociala myndigheter. I det fall att uppgifter vidarebefordras till domstol gäller för uppgifterna de sekretessbestämmelser som är tillämpliga där (se föregående avsnitt).

När en ny sekretessbestämmelse föreslås, måste det också övervägas om den tystnadsplikt som följer av den föreslagna sekretessbestämmelsen bör ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Utgångspunkten är det bör iakttas stor återhållsamhet när det gäller att besluta om undantag från rätten att meddela och offentliggöra uppgifter (se t.ex. prop. 2016/17:208 s. 27 och 1979/80:2 Del A s. 111 och 112). I detta fall handlar det ofta om uppgifter som svensk eller utländsk socialmyndighet har fått eller hämtat in från enskilda och som rör känsliga uppgifter om barn och föräldrar. Hos centralmyndigheten används inte uppgifterna för myndighetsutövning mot någon enskild. Mot denna bakgrund – och i likhet med det som huvudsakligen gäller för uppgifter om personliga förhållanden inom socialtjänsten – bör den tystnadsplikt som följer av sekretessbestämmelsen också ha företräde framför rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Den ordningen motsvarar också vad som gäller för rättsliga angelägenheter enligt den konsulära sekretessen i 36 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen. Det föreslås därför att en sådan begränsning införs. Sekretessen bör på motsvarande sätt som i domstol gälla i högst sjuttio år även hos centralmyndigheten.

Utrikesdepartementet är centralmyndighet även enligt lagen om 1996 års Haagkonvention och 1989 års lag (som transformerar 1980 års Haagkonvention och Europarådskonventionen till svensk rätt). Samma resonemang som för Bryssel II-förordningen gör sig gällande när det gäller behovet av en primär sekretessbestämmelse i ärenden enligt lagen om 1996 års Haagkonvention. Även ärenden enligt 1989 års lag innehåller uppgifter om ett barns situation, men uppgifterna lämnas främst av enskilda som vill väcka talan om återlämnande av olovligen bortförda barn. Det kan även i de ärendena förekomma integritetskänsliga uppgifter och socialrapporter, t.ex. när ärendet innefattar frågor om tillfälliga åtgärder till skydd för barnet. Insynsintresset hos centralmyndigheten bedöms även i dessa ärenden vara begränsat, eftersom myndigheten inte är beslutande myndighet. Vidare framstår det som olämpligt att inom centralmyndigheten ha olika sekretessregler för olika ärendetyper, eftersom det i samtliga fall handlar om uppgifter om situationen för ett barn i en gränsöverskridande situation. Sammantaget bör den föreslagna sekretessregleringen även gälla för uppgifter i dessa ärenden.

Behandling av personuppgifter

I den nya Bryssel II-förordningen finns det regler om vad som gäller för insamlande och översändande av information mellan centralmyndigheterna. Reglerna behandlas särskilt i avsnitt 11.1. Enligt artikel 87.2 får en mellanhand, domstol eller behörig myndighet till vilken information har översänts enligt förordningen endast använda informationen för tillämpningen av förordningen.

Om inte annat föreskrivs i den nya Bryssel II-förordningen, är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning, tillämplig på myndigheternas behandling av personuppgifter vid tillämpningen av förordningen. I Bryssel II-förordningen finns det ett undantag från EU:s dataskyddsförordning som innebär att en underrättelse till den registrerade i enlighet med kraven i artikel 14.1–14.4 i EU:s dataskyddsförordning – t.ex. om uppgifter som begärs för att lokalisera ett barn – i vissa fall får skjutas upp till dess att handläggningen av den begäran eller ansökan för vilken informationen översänds har avslutats (se artikel 88 och skäl 87 i ingressen). Syftet med undantaget är att inte äventyra utförandet av en begäran som avses i Bryssel II-förordningen, t.ex. en begäran om återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention eller en begäran till en domstol om att överväga behovet av att vidta tillfälliga åtgärder till skydd för barnets person eller egendom. Undantaget görs i överensstämmelse med EU:s dataskyddsförordning (se artikel 14.5 samt artikel 23.1 f, g, i och j i den förordningen). Bryssel II-förordningens reglering är alltså utformad med särskilt beaktande av relationen till EU:s dataskyddsförordning.

Bryssel II-förordningen, tillsammans med de kompletterande bestämmelser som nu föreslås, innebär att centralmyndigheten, domstolar, socialnämnder och Kronofogdemyndigheten kommer att behöva behandla personuppgifter för att uppfylla sina skyldigheter enligt förordningen. Den hantering det gäller är främst att ta emot, registrera, läsa och översända uppgifter som förekommer om parter och andra berörda i ansökningar och andra skrivelser i mål och ärenden enligt Bryssel II-förordningen (se t.ex. artiklarna 46, 55 och 59). Framför allt för socialnämndens del kan behandlingen också innefatta att samla in och översända information som avses i bestämmelserna om informationsutbyte i frågor om föräldraansvar och placeringar av barn över landsgränserna (artiklarna 80 och 82 i Bryssel II-förordningen, se även förslagen i avsnitt 11.1). I och med att förordningen gäller bl.a. frågor om föräldraansvar kommer uppgifter om enskilda, särskilt om situationen för ett barn, att behandlas. Behandlingen kan därmed omfatta uppgifter som är känsliga, i den mening som avses i artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning.

Skyldigheterna enligt Bryssel II-förordningen innebär inte någon ny hantering av personuppgifter i förhållande till vad som gäller i dag. Den rättsliga grunden för behandlingen är dels de rättsliga förpliktelser som följer av förordningen (se särskilt artikel 87.3), dels att det är fråga om uppgifter av allmänt intresse. Behandlingen har stöd i aktuella registerförfattningar (se 2, 6 och 7 §§ domstolsdatalagen [2015:728], 2, 6 och 7 §§ lagen [2001:454] om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, 1 kap. 4 och 6 §§ och 2 kap. 2, 4 och 5 §§ lagen [2001:184] om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet samt 2 kap. 1 § och 3 kap. 3, 8 och 10 §§ lagen [2018:218] med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning). Någon ändring i befintlig dataskyddslagstiftning bedöms inte nödvändig.

Bryssel II-förordningens förbud mot att lämna ut och bekräfta information

Enligt 2019 års Bryssel II-förordning får en centralmyndighet, domstol eller behörig myndighet inte lämna ut eller bekräfta information som samlats in eller översänts enligt förordningen, om det skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet. Om en myndighet i en medlemsstat gör bedömningen att det finns en sådan risk, ska denna bedömning beaktas av myndigheterna i de andra medlemsstaterna. Detta gäller särskilt i fall av våld i nära relationer. Förbudet mot att lämna ut eller bekräfta informationen i fråga ska dock inte hindra en myndighet från att fullgöra sina skyldigheter enligt förordningen (artikel 89).

En i princip likalydande bestämmelse finns i artikel 40 i 2007 års Haagkonvention (jfr även artikel 37 i 1996 års Haagkonvention). Bestämmelserna har inte föranlett några särskilda lagstiftningsåtgärder i samband med att Sverige tillträdde konventionerna. Artikeln i 2019 års Bryssel II-förordning är direkt tillämplig och kräver inte heller några kompletterande svenska bestämmelser.

11.3 Intyg

Regeringens förslag: Ett beslut i fråga om rättelse eller återkallelse av ett intyg enligt Bryssel II-förordningen får inte överklagas.

Innan en domstol eller annan behörig myndighet beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg enligt Bryssel II-förordningen ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag om att parterna ska få tillfälle att yttra sig innan ett beslut i fråga om återkallelse fattas avser endast domstol och inte en annan behörig myndighet.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem.

Skälen för regeringens förslag

Rättelse av intyg

Enligt den nya Bryssel II-förordningen finns det en skyldighet att på ansökan av någon av parterna utfärda ett intyg för olika avgöranden (se artiklarna 29, 36, 47, 49 och 66). Intygen utfärdas på olika bilagor som finns fogade till förordningen (bilagorna I–IX). Intygen är standardiserade och syftar till att underlätta vid tillämpningen av förordningen.

Enligt den nya Bryssel II-förordningen ska domstolen eller en annan myndighet på ansökan eller självmant rätta ett utfärdat intyg om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande finns bristande överensstämmelse mellan avgörandet, den officiella handlingen eller överenskomsten och intyget i fråga (artiklarna 37.1, 48.1 och 67.1). Regleringen i den nya förordningen innebär en harmonisering av något som enligt artikel 43.1 i 2003 års Bryssel II-förordning föreskrivs i nationell rätt. En kompletterande bestämmelse om förutsättningarna för rättelse finns i dag i 5 §

första stycket i 2008 års kompletteringslag. Eftersom förutsättningarna för rättelse framgår direkt av den nya Bryssel II-förordningen, bör bestämmelsen i 5 § första stycket inte föras över till den nya kompletteringslagen.

Enligt den nya förordningen ska lagen i ursprungsmedlemsstaten dock tillämpas i fråga om förfarandet för rättelse av intyget (se artiklarna 37.2, 48.3 och 67.3). Föreskriften i 5 § andra stycket i 2008 års kompletteringslag om att ett beslut i fråga om rättelse inte får överklagas bör mot den bakgrunden föras över till den nya kompletteringslagen. Det bör i den nya lagen göras tydligt att det är fråga om rättelse enligt artikel 37.1 respektive 48.1. Eftersom officiella handlingar och överenskommelser inte utfärdas respektive registreras här, kommer det inte att bli aktuellt för svenska myndigheter att utfärda eller rätta intyg om sådana handlingar och hänvisningar. Det finns därför inte anledning att i kompletteringslagen ha regler om rättelse av intyg om officiella handlingar och överenskommelser.

I likhet med det som gäller enligt 2008 års kompletteringslag bör det i den nya kompletteringslagen inte finnas något krav på att parterna ska höras innan rättelse görs (jfr 14 § lagen med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden samt prop. 2005/06:48 s. 36 och prop. 2013/14:219 s. 107). Det finns dock inget hinder mot att så sker (se prop. 2007/08:98 s. 42). I samband med införandet av 2008 års kompletteringslag ansågs det att det kan vara av värde att det finns en viss flexibilitet i fråga om hur rättelser ska dokumenteras (se prop. 2007/08:98 s. 36). I likhet med den bedömning som gjordes då bör någon föreskrift om t.ex. anteckning av rättelsen därför inte tas in i den nya kompletteringslagen.

Frågan om rättelse av ett intyg enligt artikel 29.2 i den nya förordningen om ett avgörande om vägran att återlämna ett barn enligt 1980 års Haagkonvention är inte reglerad i förordningen. Det är inte givet vilket utrymme som det finns att i nationell rätt införa regler om rättelse av ett sådant intyg. Oavsett hur det förhåller sig med den saken, är det osannolikt att avsaknaden av regler kommer att medföra några större problem eftersom intyget inte har någon självständig betydelse. Om det ändå skulle uppstå problem med anledning av ett påstått felaktigt intyg får det lösas i rättstillämpningen, t.ex. genom att domstolen begär en översättning av själva avgörandet (artikel 29.4).

Återkallelse av ett felaktigt intyg om ett privilegierat avgörande

I Bryssel II-förordningen finns det särskilda regler för s.k. privilegierade avgöranden. Till privilegierade avgöranden räknas dels avgöranden om umgänge, dels vårdnadsavgöranden som innebär att barnet ska återlämnas och som meddelats i de särskilda situationer då en part har fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention (se artikel 42.1 med hänvisningar). Reglerna om privilegierade avgöranden tillämpas under förutsättning att det har utfärdats ett intyg om avgörandet i ursprungsmedlemsstaten. Intyget ska vid verkställighet ges in tillsammans med en kopia av avgörandet (artikel 46).

En nyhet i den nya Bryssel II-förordningen är att domstolen på ansökan eller självmant ska återkalla ett felaktigt intyg om ett privilegierat avgörande. Detsamma gäller om ett sådant avgörande har upphört att vara

verkställbart eller om verkställbarheten har skjutits upp eller begränsats (se artikel 48.2 som även hänvisar till artikel 49). Ett intyg om ett privilegierat avgörande kan vara felaktigt t.ex. genom att det oriktigt anges att alla berörda parter har fått tillfälle att yttra sig eller att barnet har getts tillfälle att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 21 (se artikel 47). Återkallelseförfarandet regleras av nationell rätt och bedöms kräva en kompletterande bestämmelse i lag.

Rättsmedlet återkallelse förekommer även i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar samt 15 § lagen (2014:912) med kompletterande bestämmelser om domstols behörighet och om erkännande och internationell verkställighet av vissa avgöranden. I den paragrafen föreskrivs att parterna innan intyget återkallas ska få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövligt. Det finns också ett överklagandeförbud. Det är lämpligt att utforma förfarandebestämmelsen i den nya kompletteringslagen på motsvarande sätt. Några regler om de materiella förutsättningarna för återkallelse bör dock inte tas in i den nya lagen, eftersom sådana förutsättningar framgår direkt av den nya Bryssel II-förordningen. Det bör dock framgå att det är fråga om en återkallelse av ett intyg enligt artikel 48.2 i förordningen. Det finns inte anledning att föreskriva vad som gäller för återkallelse av ett intyg enligt artikel 67.2 om en officiell handling eller överenskommelse. Eftersom sådana handlingar och överenskommelser inte förekommer i Sverige, blir det inte aktuellt att tillämpa den bestämmelsen här.

11.4 Rättshjälp

Regeringens bedömning: Det finns inget behov av ändrade eller kompletterande bestämmelser i lag med anledning av Bryssel II-förordningens regler om rättshjälp.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har ingen invändning mot promemorians bedömning.

Skälen för regeringens bedömning: Av den nya Bryssel II-förordningen framgår att om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis har fått rättshjälp eller har varit befriad från kostnader och avgifter, ska han eller hon vid vägransförfaranden vara berättigad till rättshjälp eller befrielse från kostnader eller avgifter i största möjliga utsträckning i den verkställande medlemsstaten (artikel 74; jfr artiklarna 30.3, 40 och 59). Även den som har varit befriad från kostnader inför en administrativ myndighet ska vid förfaranden vara berättigad till rättshjälp.

Den aktuella regleringen har sin motsvarighet i artikel 50 i konventionen den 30 oktober 2007 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Luganokonventionen), artikel 50 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (2000 års Bryssel I-förordning) och artikel 44 i konventionen den 27 september 1968 om domstols behörighet och om

verkställighet av domar på privaträttens område jämte tillträdeskonventioner (Brysselkonventionen). Högsta domstolen har i fråga om Brysselkonventionens reglering konstaterat att den innebär en automatisk kvalificering för rättshjälp i verkställighetsstaten, vilket får till följd att någon särskild prövning i princip inte ska göras av om förutsättningarna för beviljande av rättshjälp i det enskilda fallet är uppfyllda enligt rättshjälpslagen (1996:1619). Rättshjälpens omfattning och närmare utformning styrs dock av nationella regler (se rättsfallet NJA 2003 s. 666). Artikel 1 i den nya Bryssel II-förordningen får anses ha samma innebörd.

Det bör i sammanhanget noteras att det i 22 a–22 d §§ rättshjälpslagen finns särskilda bestämmelser om rättshjälp i vissa gränsöverskridande angelägenheter. Bestämmelserna genomför rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (rättshjälpsdirektivet) i svensk rätt. Rättshjälpsdirektivet har i förarbetena getts en snävare tolkning än den tolkning som Högsta domstolen gjort av Brysselkonventionens motsvarande regel. Förhållandet mellan artikel 44 i Brysselkonventionen och prövningen av den reglering som genomför rättshjälpsdirektivet har lämnats till rättstillämpningen att lösa (se prop. 2003/04:87 s. 31).

En viktig begränsning är att rättshjälpen enligt Bryssel II-förordningen bara gäller prövningen i första instans. Den omfattar inte överklaganden. Rättshjälpen gäller alltså inte vare sig efter ett eventuellt överklagande eller under själva verkställighetsförfarandet (jfr prop. 1991/92:128 s. 212).

De frågor som i något fall kan uppkomma om förhållandet mellan förordningen och rättshjälpslagen är inte unika för Bryssel II-förordningen utan har under lång tid gällt för flera unionsrättsakter utan att ha föranlett några större problem i rättstillämpningen. Det bedöms inte finnas något behov av ändrade eller kompletterande lagbestämmelser med anledning av den nya regleringen.

12 Föräldrabalkens verkställighetsregler

Regeringens förslag: Det ska göras en ändring i föräldrabalkens bestämmelser om överflyttning av barn i vissa fall.

Promemorians förslag: Det lämnas inget förslag i denna del.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans yttrar sig i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 juli 2021 trädde lagändringar i kraft som innebär att den tidigare portalbestämmelsen i 21 kap. 1 § föräldrabalken om verkställighet av domar, beslut eller avtal delades upp och tre nya paragrafer infördes (1 a–c §§). I 21 kap. 1 § anges numera endast att vid verkställighet ska barnets bästa komma i främsta rummet och att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. I 7 § första stycket samma kapitel finns en bestämmelse om överflyttning av barn i vissa fall. Av bestämmelsen framgår att även om en dom eller ett beslut som avses i 1 § inte finns, kan barnets vårdnadshavare, när barnet vistas hos någon annan, begära att rätten beslutar om

åtgärd för att barnet ska överflyttas till vårdnadshavaren. Efter att 1 § delats upp innehåller den paragrafen alltså inte längre någon föreskrift om domar eller beslut, utan den åsyftade bestämmelsen har överförs till nuvarande 1 a § första stycket. Mot den bakgrunden bör hänvisningen i 7 § första stycket ändras så att hänvisningen i stället görs till 1 a § första stycket.

Den föreslagna ändringen är en följd av tidigare lagändringar (se prop. 2020/21:50) och är alltså inte föranledd av den nya Bryssel II-förordningen.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Den nya kompletteringslagen och lagändringarna ska träda i kraft den 1 augusti 2022.

2008 års kompletteringslag ska upphävas. Föreskrifter i den upphävda lagen som avser handläggningen av mål och ärenden om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av intyg ska dock fortsätta att gälla för avgöranden som meddelats i förfaranden som inletts före ikraftträdandet.

Särskilda övergångsbestämmelser ska gälla i offentlighets- och sekretesslagen.

Promemorians förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. I promemorian föreslås ytterligare övergångsbestämmelser i den nya kompletteringslagen och med anledning av lagändringarna i lagen om 1996 års Haagkonvention och i 1989 års lag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslagen eller har ingen invändning mot dem.

Skälen för regeringens förslag: Den nya Bryssel II-förordningen börjar tillämpas fullt ut den 1 augusti 2022. Den dagen upphör också 2003 års Bryssel II-förordning att gälla (artikel 104.1). Den nya kompletteringslagen och lagändringarna bör träda i kraft samma dag.

Den nya Bryssel II-förordningen innehåller övergångsbestämmelser som reglerar förhållandet mellan förordningarna (artikel 100). Bestämmelserna innebär att den nya förordningen kommer att tillämpas på rättsliga förfaranden som inleds från och med den 1 augusti 2022, medan 2003 års Bryssel II-förordning ska fortsätta att tillämpas på avgöranden som har meddelats i rättsliga förfaranden som inletts före den dagen. Den för tidpunkten styrande omständigheten får anses vara när det rättsliga förfarandet i sak inleddes i ursprungsmedlemsstaten. Det innebär att bestämmelserna i 2003 års Bryssel II-förordning om erkännande och verkställighet ska tillämpas på avgöranden som har meddelats i rättsliga förfaranden som inleddes i ursprungsmedlemsstaten före den 1 augusti 2022.

En konsekvens av övergångsbestämmelserna i den nya Bryssel II-förordningen är att 2003 års Bryssel II-förordning – i vart fall i teorin – kan komma att tillämpas i många år framöver. Det kommer under ganska lång tid framöver att krävas svenska nationella bestämmelser som kan komplettera 2003 års förordning. Det finns samtidigt skäl som talar mot

att ha två parallella kompletteringslagar i kraft samtidigt. Inte heller är det ändamålsenligt att i den nya kompletteringslagen ha regler som omfattar båda Bryssel II-förordningarna. Med åren kommer det att bli alltmer ovanligt med en tillämpning av 2003 års Bryssel II-förordning. Mot den bakgrunden är det mest ändamålsenligt att 2008 års kompletteringslag upphör att gälla när den nya lagen träder i kraft. De nationella regler som behövs med anledning av den fortsatta tillämpningen av 2003 års Bryssel II-förordning bör regleras i övergångsbestämmelserna till den nya lagen.

Utgångspunkten i svensk nationell processrätt är att nya regler blir tillämpliga genast efter ikraftträdandet. En ny processlag rubbar inte det processuella läge som uppstått vid ikraftträdandet eller verkan av redan företagna processhandlingar. Det innebär bl.a. att en domstol inte förlorar sin behörighet till följd av att nya behörighetsregler träder i kraft under handläggningen av ett mål. Endast vid avvikelser från denna ordning krävs övergångsbestämmelser (jfr prop. 2015/16:57 s. 277 och 278). Utgångspunkten för det processrättsliga regelverket – att det gäller omedelbart – gäller även för nya regler på utsökningsområdet, som t.ex. vid handläggningen av mål om utsökning hos Kronofogdemyndigheten. I vissa fall har det dock ansetts lämpligt att föra in övergångsreglering, eftersom det underlättar myndighetens handläggning (se prop. 1980/81:84 s. 422).

Övergångsbestämmelser behövs i den nya lagen för frågor om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av avgöranden på vilka 2003 års Bryssel II-förordning är tillämpliga till följd av övergångsbestämmelserna i den nya Bryssel II-förordningen. Den svenska övergångsregleringen måste ansluta till övergångsregleringen i 2019 års Bryssel II-förordning. Det innebär att regleringen bör ges en något annorlunda utformning än vad som vanligen är fallet. Den upphävda lagens regler om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse föreslås därför gälla för avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inletts före ikraftträdandet (se 2–5 §§ i 2008 års kompletteringslag).

I promemorian föreslås särskilda övergångsbestämmelser för handläggningen inför dels beslut om tillfälliga åtgärder enligt Bryssel II-förordningen och 1996 års Haagkonvention, dels beslut om överflyttning enligt 1989 års lag. Förslagen tar sikte på handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet. Regeringen bedömer att de förhållandevis begränsade frågeställningar som uppkommer med anledning av de skärpta skyldigheterna för domstolen att ge barnet tillfälle att uttrycka sina åsikter och för socialnämnden att höra barnet och föräldrarna kommer att kunna hanteras i rättstillämpningen. Några regler om vad som övergångsvis ska gälla behövs alltså inte.

Den sekretess som gäller hos domstol för uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden enligt 36 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen bör övergångsvis fortsätta att gälla även sedan hänvisningarna i lagen ändrats från att avse ärenden enligt 2003 års Bryssel II-förordning och 8 § i 2008 års kompletteringslag till att i stället avse ärenden enligt 2019 års Bryssel II-förordning.

I övrigt behövs inga övergångsbestämmelser.

14 Konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen förbättrar rättssäkerheten för barn och föräldrar och leder till en snabbare och enklare verkställighet av avgöranden om föräldraansvar som har meddelats inom EU. Förslagen minskar kostnaderna för enskilda.

Förslagen innebär marginella kostnadsbesparingar för domstolarna. De medför inte några ökade statsfinansiella kostnader för andra statliga myndigheter. De kan innebära obetydliga merkostnader för kommunerna.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker bedömningen eller har ingen invändning mot den. *Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd* och *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* delar promemorians bedömning att förslagen kan stärka rättssäkerheten och leda till positiva effekter för barn. *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige* och *Unizon* efterfrågar kompetenshöjande insatser riktade till aktörer som ska säkerställa barns rätt till delaktighet. *Uppsala universitet* uttrycker en oro för att förordningen inte kommer att leva upp till sina föresatser och att de rättssäkerhetsgarantier som finns kommer att fördröja verkställigheten av vårdnadsavgöranden. *Länsstyrelsen Östergötland* vill att konsekvenser för bortförda barn i en hederskontext belyses särskilt. Några remissinstanser, bl.a. *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige* och *Örnsköldsviks kommun*, vill att det tas fram tydliga riktlinjer om regelverkets tillämpning. *Sveriges Kommuner och Regioner* anser att en eller flera statliga myndigheter bör ges i uppdrag att utarbeta en vägledning till socialnämnderna. *Sveriges Kommuner och Regioner* menar vidare att promemorians förslag att socialnämnden ska vara skyldig att rapportera om ett barns situation samt lämna information om bl.a. föräldrarnas situation innebär nya åtaganden för landets kommuner för vilka finansieringsprincipen ska tillämpas. *Örnsköldsviks kommun* och *Uddevalla kommun* bedömer att förslagen i vissa avseenden kan innebära merarbete och merkostnader.

Skälen för regeringens bedömning

Konsekvenser för enskilda

Förslagen syftar – i förening med 2019 års Bryssel II-förordning som förslagen kompletterar – till att stärka rättssäkerheten för barn och föräldrar och att förbättra tillgången till rättslig prövning. Som *Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd* och *Stiftelsen Allmänna Barnhuset* framhåller innebär förslagen att rättssäkerheten för barn och föräldrar stärks. Genom att kravet på verkställbarhetsförklaring tas bort helt kommer verkställigheten av avgöranden om föräldraansvar att förenklas och effektiviseras. Det förbättrade informationsutbytet mellan myndigheterna i medlemsstaterna kommer att underlätta myndigheternas handläggning och förbättra domstolarnas beslutsunderlag, vilket är till fördel för barn och föräldrar. Även i övrigt kommer de nya reglerna att underlätta

hanteringen av internationella familjemål, vilket kan förväntas leda till minskade kostnader för enskilda.

Uppsala universitet har farhågor att förordningens rättssäkerhetsgarantier kommer att åberopas i obstruktionssyfte. Det bör dock betonas att rättssäkerhetsgarantierna finns även i 2003 års förordning. Rättssäkerhetsgarantierna fyller en mycket viktig funktion i det rättsliga samarbetet i EU, eftersom de bidrar till att bygga medlemsstaternas förtroende för meddelade avgöranden, vilket är en förutsättning för att de också ska vara beredda att verkställa dem. Visserligen införs – som universitetet framhåller – i den nya Bryssel II-förordningen ett antal nya grunder för att skjuta upp eller vägra verkställighet. Det är dock en konsekvens av att det sker en delvis harmonisering av verkställighetsreglerna. De nya grunderna ersätter alltså motsvarande nationella uppskjutande- och vägransgrunder. Genom att verkställighetsreglerna blir mer enhetliga i EU är syftet att det ska bli lättare för enskilda att förutse vad som gäller vid verkställighet i en annan medlemsstat.

Konsekvenser för domstolar och andra statliga myndigheter

Det nya regelverket innebär att domstolarna inte längre behöver meddela verkställbarhetsförklaringar avseende avgöranden om föräldrans ansvar som har meddelats i EU. Bara i ett begränsat antal fall kommer denna arbetsuppgift att ersättas av en annan (vägransprövning i ett särskilt förfarande). Den samlade bilden för domstolarnas del är att det nya regelverket kommer att leda till kostnadsbesparingar. Eftersom det rör sig om ett mindre antal ärenden, är besparingarna sett i ett större sammanhang marginella.

Som konstateras i promemorian och av flera remissinstanser – bl.a. *Örnsköldsviks kommun* och *Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige* – kommer det i ett inledande skede att finnas ett behov av information och utbildning om de nya reglerna. Information om gällande och ny lagstiftning är något som Sveriges Domstolar och Domstolsakademien kontinuerligt arbetar med. Information om verkställighet av utländska avgöranden finns också tillgänglig på Sveriges Domstolars webbplats. Dessutom tillhandahåller Socialstyrelsen och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd handläggningsstöd för socialnämnder i form av handböcker. Det kan givetvis krävas ytterligare informationsinsatser och en uppdatering av webbplatser och handböcker. Sådana åtgärder ligger inom berörda myndigheters allmänna uppdrag och kan hanteras inom befintliga ramar.

Det pågår inom ramen för Europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område (EJN) ett arbete med att ta fram en handbok om tillämpningen av den nya Bryssel II-förordningen. Denna handbok lär täcka en stor del av det informationsbehov som rättstillämpare och enskilda har med anledning av den nya förordningen. Dessutom kommer många av socialnämndernas frågor om förordningens rapporterings- och informationsskyldighet att kunna hanteras genom en kontakt med centralmyndigheten. Det som nu sagts innebär att det inte finns skäl att ge ett regeringsuppdrag att ta fram riktlinjer för regelverkets tillämpning, vilket *Sveriges Kommuner och Regioner* frågar efter. Det går i detta sammanhang inte heller att bortse från att ett sådant regeringsuppdrag skulle avse bestämmelser i en EU-förordning som är direkt tillämpliga för domstolar och andra rättstilläm-

pande myndigheter och som ytterst tolkas av EU-domstolen. Utrymmet att meddela nationella riktlinjer är därför mycket begränsat.

Hos centralmyndigheten kommer efterfrågan på information sannolikt att öka, i vart fall inledningsvis. Vidare förväntas förordningens bestämmelser om tidsgränser i ärenden om bortförande av barn och om rapportering om ett barns situation kunna få betydelse för centralmyndigheten.

Förslagen bedöms inte medföra några ökade kostnader för andra statliga myndigheter.

Konsekvenser för kommuner

Det föreslås att socialnämnden ska ha en mer långtgående skyldighet att höra barnet och föräldrarna i frågor om tillfälliga beslut om vårdnad, boende och umgänge. Det förslaget – som alltså innebär en anpassning till den nya Bryssel II-förordningen och till barnkonventionen som gäller som lag i Sverige – kan i något fall innebära ett merarbete för kommunerna. *Uddevalla kommun*, som är positiv till förslaget, framhåller att barnets åsikter redan i dag inhämtas i de allra flesta fall. Också av remissyttrandet från *Stockholms kommun* framgår att barnets åsikter i praktiken inhämtas. Det framgår också att det är fråga om ett begränsat antal ärenden och att kostnaderna för förslaget är obetydliga. Det bör vidare framhållas att ärendena sprids över landets kommuner.

I den nya kompletteringslagen görs det tydligt att det finns en skyldighet för socialnämnden att rapportera om ett barns situation. En motsvarande reglering finns i dag i ärenden enligt lagen om 1996 års Haagkonvention. En skillnad i fråga om informationsskyldighetens omfattning är dock att den nya Bryssel II-förordningen och 1996 års Haagkonvention har delvis olika utformning. I enlighet med den synpunkt som lämnas av *Sveriges Kommuner och Regioner* beaktas dessa olikheter vid utformningen av förslaget (se avsnitt 11.1). Regeringens förslag innebär alltså ett mer inskränkt åliggande för kommunerna än promemoriens förslag.

Den inskränkning i den kommunala självstyrelsen som förslaget innebär är mycket begränsad. Ett tydliggörande av att socialnämnden har ansvaret för att rapportera om ett barns situation är nödvändigt för att säkerställa att Sverige uppfyller sina unionsrättsliga åtaganden. Vid en avvägning mellan det starka allmänna intresset av att stärka skyddet för barn i internationella situationer och kommunernas intresse av att den kommunala självstyrelsen inte inskränks ytterligare är det tydligt att det allmänna intresset väger över. Den föreslagna regleringen är alltså godtagbar vid beaktande av proportionalitetsprincipen i 14 kap. 3 § regeringsformen. De kostnadsökningar som eventuellt skulle kunna uppstå med anledning av förslaget bedöms vara obetydliga. Någon finansiering enligt finansieringsprincipen, som *Sveriges Kommuner och Regioner* tar upp med anledning av promemoriens mer omfattande förslag, blir alltså inte aktuell.

Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms i sig inte medföra några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män. Däremot innebär förordningen att det i en internationell situation blir enklare att få ett avgörande om föräldrans ansvar erkänt och verkställt i EU, vilket kan skona barn och föräldrar från ytterligare en vårdnadstvist i ett annat land. Effektivare regler om verkstäl-

lighet minskar också de känslomässiga påfrestningar som utdragna föräldraren innebär för barnet och föräldrarna. Det som nu sagts innebär att rättegångskostnaderna hålls nere, vilket – inte minst för den resurssvagare föräldern – givetvis är av godo.

Förslagen bedöms inte medföra några konsekvenser för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen. Förslagen bedöms inte heller ha några andra sociala konsekvenser eller några miljömässiga konsekvenser.

15 Författningskommentar

15.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Lagen är ny och ersätter lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen (2008 års kompletteringslag).

Genom den nya lagen införs kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen). Förordningen ersätter rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (2003 års Bryssel II-förordning).

Den nya förordningen är direkt tillämplig för domstolar i EU:s medlemsstater. Med en domstol avses varje sådan myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av förordningens tillämpningsområde (artikel 2.1). I enlighet med protokoll nr 22 till EU-fördraget och EUF-fördraget är förordningen inte bindande för eller tillämplig på Danmark (se skäl 96 i ingressen till Bryssel II-förordningen). Det anges i skäl 95 i ingressen till Bryssel II-förordningen att i enlighet med protokoll nr 21 till EU-fördraget och EUF-fördraget deltar Förenade kungariket och Irland i tillämpningen av förordningen. Sedan dess har emellertid Förenade kungariket trätt ut ur EU. Det innebär att unionsrättsakter endast kommer att tillämpas i den utsträckning som följer av de särskilda övergångsreglerna i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergi-gemenskapen (EUT, L 29, 31.1.2020, s. 7). En följd av utträdet är att den nya Bryssel II-förordningen inte kommer att vara tillämplig på och i Förenade kungariket, som i stället kommer att betraktas som ett tredjeland. I artikel 67 i utträdesavtalet finns det regler om vad som gäller övergångsvis i fråga om 2003 års Bryssel II-förordning.

Information om tillämpningen av Bryssel II-förordningen kommer att finnas på Europeiska kommissionens e-juridikportal.

Lagens hänvisningar till Bryssel II-förordningen är dynamiska till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldrans ansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Paragrafen anger lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Beslut om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap

2 § När det finns behörighet för svensk domstol enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen får domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap besluta om en sådan tillfällig åtgärd som avses i den artikeln.

Paragrafen innehåller kompletterande bestämmelser som ger domstolen möjlighet att, när det finns domsrätt enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen, besluta om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap även om den fråga som åtgärden avser inte ska avgöras slutligt här i landet. Paragrafen motsvaras delvis av 8 § första stycket i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

I artikel 15.1 finns det en ny reglering som ger domsrätt för en domstol eller annan behörig myndighet att i brådskande fall besluta om tillfälliga (s.k. interimistiska) åtgärder avseende ett barn som befinner sig i landet, även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak. En motsvarande behörighetsreglering finns i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention (se artiklarna 11 och 12 i 1996 års Haagkonvention samt 5 § i den lagen). Behörigheten gäller inte bara åtgärder avseende barnets person. Den gäller även åtgärder avseende ett barns egendom, om egendomen finns i landet. En allmän utgångspunkt för att åtgärder avseende barnets egendom ska få vidtas med stöd av behörighetsreglerna i Bryssel II-förordningen är att åtgärden omfattas av förordningens övergripande tillämpningsområde. Den ska alltså vara till skydd för barnet eller i barnets intresse.

Bryssel II-förordningen innehåller inte regler om tillämplig lag. Sådana regler finns i lagen om 1996 års Haagkonvention (se artiklarna 15–22). Enligt artiklarna 15.1 och 21.1 i konventionen är utgångspunkten att myndigheterna ska tillämpa sin egen lag med undantag för dess lagvalsregler. Det innebär att svenska domstolar och myndigheter i regel kommer att tillämpa svenska materiella regler vid prövningen av åtgärder enligt artikel 15.1 i Bryssel II-förordningen.

Paragrafen ger det lagstöd som behövs för att domstolen ska kunna ta upp en fråga om en tillfällig (s.k. interimistisk) åtgärd i en fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap när det inte pågår ett mål eller ärende i huvudsaken i Sverige (jfr 6 kap. 20 § och 10 kap. 16 § föräldrabalken). Kompletterande bestämmelser om behörig domstol och om handläggningen i dessa fall finns i 3 och 4 §§. Vid prövningen tillämpas de materiella bestämmelserna i föräldrabalken på motsvarande sätt som om frågan aktualiserats i ett mål eller ärende enligt balken.

Paragrafen begränsar inte möjligheten att fatta tillfälliga beslut i andra frågor när behörighet enligt artikel 15 föreligger. Sådana beslut kan fattas även av andra myndigheter än domstolar, i de allra flesta fall utan någon

kompletterande reglering (jfr prop. 2011/12:85 s. 41, 42, 58 och 72). Exempelvis kan överförmyndaren utse någon att tillfälligt företräda barnet här (se t.ex. 11 kap. 1 § föräldrabalken och lagen [2005:429] om god man för ensamkommande barn). Det kan också handla om att utse någon att säkra att barnets egendom inte olovligen avyttras (se t.ex. 11 kap. 2 § tredje stycket föräldrabalken).

I lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) finns kompletterande bestämmelser om omedelbart omhändertagande av barn i 6 a och 7–9 b §§.

Verkställighet av domstolens beslut om en tillfällig åtgärd om vårdnad, boende eller umgänge sker enligt 21 kap. föräldrabalken. I verkställighetsärendet kan frågan om beslutets verkställbarhet aktualiseras om en part invänder att ett senare avgörande har meddelats av en utländsk domstol som har behörighet i sak enligt Bryssel II-förordningen. Frågan får hanteras på motsvarande sätt som när en part i ett ärende om verkställighet av ett avgörande om t.ex. umgänge invänder att det finns ett senare avgörande. Det kan då finnas hinder mot att verkställa det aktuella umgängesavgörandet.

Ett beslut om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 kan inte verkställas i andra medlemsstater (se artikel 2.1 b och skäl 59 i ingressen till Bryssel II-förordningen; jfr mål C-256/09, Purrucker, ECLI:EU:C:2010:437). Utgångspunkten är alltså att beslutade åtgärder får verkan endast i Sverige. Annorlunda förhåller det sig med verkställigheten av tillfälliga beslut som fattats enligt förordningens artikel 27.5 jämförd med artikel 15 (se kommentaren till 6 §). Av dessa artiklar och artikel 27.2 i förordningen framgår att det är möjligt att fatta beslut om tillfälliga åtgärder under ett förfarande om återlämnande av barn enligt 1980 års Haagkonvention. Sådana beslut regleras i 19 § lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn.

3 § En fråga om en tillfällig åtgärd enligt 2 § tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, tas frågan upp av Stockholms tingsrätt.

Paragrafen innehåller regler om behörig domstol för prövningen av en fråga om en tillfällig åtgärd enligt 2 §. Paragrafen saknar motsvarighet i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Första stycket innebär att en fråga om att vidta en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen som rör vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas. I sak svarar uttrycket där barnet vistas mot var barnet befinner sig, som är det uttryck som används i förordningen. Något krav på att barnet ska vara varaktigt bosatt på orten ställs alltså inte. Om barnet inte vistas i Sverige och det är fråga om en åtgärd som avser barnets egendom, tas frågan i stället upp av tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Domstolen kan självmant ta upp och pröva de frågor som omfattas av paragrafen. Som regel torde dock frågan komma under domstolens prövning efter ett yrkande av en part.

Andra stycket innebär att Stockholms tingsrätt är reservforum för prövningen av en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen i ett ärende som rör vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap. Bestämmelsen tillämpas i det undantagsfallet att det finns svensk domsrätt enligt den angivna artikeln i förordningen, men det inte kan klarläggas var i Sverige barnet vistas eller var egendomen finns.

Paragrafen är bara tillämplig när en tillfällig åtgärd ska prövas av en domstol i den mening som begreppet ges i svensk nationell rätt. Den är alltså inte tillämplig när åtgärden prövas av en annan myndighet än domstol. Det innebär bl.a. att förmynderskapsfrågor som prövas av överförmyndarnämnd inte omfattas av paragrafen.

4 § Vid domstolens handläggning av en fråga om en tillfällig åtgärd enligt 2 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge den tillfälliga åtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Paragrafen innehåller regler om handläggningen av en fråga om en tillfällig åtgärd enligt 2 §. Paragrafen motsvarar delvis 8 § andra och tredje styckena i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 7.

Av *första stycket* framgår att ärendelagen är tillämplig vid tingsrättens handläggning av en tillfällig åtgärd enligt 2 § och att det i domstolens beslut ska anges hur länge åtgärden gäller. Bestämmelserna är överförda från 8 § andra stycket i 2008 års kompletteringslag (se prop. 2011/12:85 s. 41, 42 och 57–59). Regeln om att domstolen i beslutet ska ange hur längre åtgärden gäller knyter an till artikel 15.3 i Bryssel II-förordningen. Enligt den bestämmelsen ska den tillfälliga åtgärden upphöra att gälla så snart domstolen i den medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder som den anser lämpliga.

I *andra stycket* finns bestämmelser om domstolens beslutsunderlag och barnets delaktighet i ärendet. Bestämmelserna är delvis överförda från 8 § tredje stycket i 2008 års kompletteringslag (se prop. 2011/12:85 s. 41, 42 och 57–59).

I artikel 21 i Bryssel II-förordningen finns det en reglering som innebär att när en domstol utövar sin behörighet enligt förordningens behörighetsregler om föräldraansvar (bl.a. artikel 15) ska den i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ge barn som är i stånd att bilda egna åsikter en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka dem. Det kan ske antingen direkt eller genom en företrädare eller ett lämpligt organ. Ärendets brådskande natur kan dock innebära att det finns starka skäl att inte höra barnet, t.ex. då det finns överhängande fara för att barnet skadas och ytterligare dröjsmål skulle kunna medföra en risk för barnet (jfr artikel 39.2 b och skäl 57 i ingressen). Att barn som är i stånd att bilda egna åsikter har rätt att fritt uttrycka dessa framgår av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen), som inkorporerats som svensk lag i Sverige.

Enligt första meningen får barnet höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. Bestämmelsen är överförd från 8 § tredje stycket första meningen i 2008 års lag (se prop. 2011/12:85 s. 41, 42 och 72).

Bestämmelserna i andra–fjärde meningarna i stycket gäller för handläggningen av en tillfällig åtgärd som avser vårdnad, boende eller umgänge.

Domstolen får enligt andra meningen hämta in upplysningar från socialnämnden i den fråga ärendet avser och socialnämnden ska enligt tredje meningen, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet innan upplysningarna lämnas. Bestämmelserna är avsedda att säkerställa att domstolen får ett så bra beslutsunderlag som möjligt inför ett beslut om en tillfällig åtgärd. Genom formuleringen ”om det inte är olämpligt” markeras att barnet och föräldrarna som utgångspunkt ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i ett samtal med företrädare för socialnämnden. Nämnden ska göra rimliga ansträngningar för att höra barnet och föräldrarna om det inte redan står klart att det är olämpligt. Med hänsyn till den korta tid som ofta står till buds kan det i vissa fall vara praktiskt omöjligt att åstadkomma ett hörande av barnet, eller en förälder. Det är då lämpligt att de ansträngningar eller de överväganden som har gjorts redovisas till domstolen i upplysningarna. I övrigt kan förarbetena till 6 kap. 20 § föräldrabalken vara till ledning (se prop. 2020/21:150 s. 43–50 och 149–150).

Bestämmelserna i fjärde meningen om möjligheterna att höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande saknar motsvarighet i 2008 års kompletteringslag. Bestämmelsen speglar regleringen i 6 kap. 20 a § föräldrabalken och förarbetena till den paragrafen kan därför vara till ledning (se prop. 2020/21:150 s. 50–53 och 150–152).

Det som i förevarande stycke föreskrivs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen [2001:453]).

Prövningen när det inte finns någon behörig socialnämnd

5 § Om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en socialnämnd i Sverige och det inte finns någon behörig nämnd, tas frågan upp av socialnämnden i Stockholms kommun.

Paragrafen innehåller en regel om behörighet för socialnämnden i Stockholms kommun när det inte finns någon socialnämnd som är behörig. Paragrafen motsvarar 7 § i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Förarbetena till motsvarande bestämmelse i 2008 års kompletteringslag finns i prop. 2007/08:98 s. 30, 31, 42 och 43.

Det som i paragrafen föreskrivs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen [2001:453]).

Verkställighet

6 § Om ett utländskt avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen, verkställs avgörandet enligt

1. 21 kap. föräldrabalken, om det avser ett barns person, och
2. utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom.

För verkställigheten gäller det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första och andra styckena gäller inte om något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller för verkställighet i Sverige av ett utländskt avgörande som är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen. Paragrafen motsvarar delvis 4 § första och tredje styckena i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Förarbetena till motsvarande bestämmelser i äldre lagar finns i prop. 2007/08:98 s. 37–39, 41 och 42 och prop. 2000/01:98 s. 41–45, 52 och 59.

I *första stycket* anges att verkställighet av ett avgörande om ett barns person sker enligt 21 kap. föräldrabalken (*punkten 1*), medan verkställighet av ett avgörande som avser rättegångskostnader eller barnets egendom sker enligt utsökningsbalken (*punkten 2*).

En ansökan om verkställighet av avgöranden som avses i punkten 1 görs till den tingsrätt som framgår av 21 kap. 1 a § föräldrabalken. En ansökan om verkställighet av avgöranden som avses i punkten 2 görs till Kronofogdemyndigheten (se 1 kap. 3 § utsökningsbalken).

I *andra stycket* klargörs att det utländska avgörandet får verkställas som ett avgörande som meddelats av en svensk domstol i motsvarande fall, dvs. under de förutsättningar och på det sätt som gäller för ett motsvarande svenskt avgörande (jfr artikel 51.1 i Bryssel II-förordningen). Det innebär att begränsningarna i 21 kap. 1 b § föräldrabalken i fråga om avgöranden som inte har fått laga kraft gäller även för utländska avgöranden om föräldraansvar. Om avgörandet inte har fått laga kraft och det inte är särskilt medgivet att verkställighet ändå får ske, får domstolen alltså inte besluta om åtgärder enligt 21 kap. 2–4 §§ föräldrabalken, t.ex. föreläggande av vite. För verkställighet enligt utsökningsbalken av ett utländskt avgörande som inte har fått laga kraft gäller de begränsningar som finns i balken beträffande svenska avgöranden som inte har fått laga kraft (se t.ex. 3 kap. 6 § och 8 kap. 4 § utsökningsbalken).

Om det inte finns någon motsvarighet till det utländska avgörandet, tillämpas bestämmelserna om verkställighet av en dom. Som exempel kan nämnas sådana officiella handlingar som avses i artikel 65.2 i Bryssel II-förordningen (jfr prop. 2010/11:120 s. 44).

I Bryssel II-förordningen finns det regler om uppskjutande och vägran av verkställighet av ett utländskt avgörande om föräldraansvar som prövas inom ramen för verkställighetsförfarandet och inte i det särskilda vägranförfarande som föreskrivs i 7 §. Det gäller sådana frågor som regleras i artiklarna 50 och 56. Svenska verkställighetsbestämmelser som rör dessa frågor prövas givetvis också i vanlig ordning, dock att sådana bestämmelser som är oförenliga med förordningens bestämmelser inte ska tillämpas (artikel 57). I övervägandena finns det en utförlig redogörelse för

förhållandet mellan de svenska verkställighetsbestämmelserna och förordningen.

Att bestämmelserna i Bryssel II-förordningen har företräde framför det som föreskrivs i första och andra styckena finns det en upplysning om i *tredje stycket*.

Vägran av erkännande eller verkställighet i ett särskilt förfarande

7 § En ansökan enligt artikel 40 i Bryssel II-förordningen om att ett utländskt avgörande inte ska erkännas i Sverige eller en ansökan enligt artikel 59 i förordningen om att ett sådant avgörande inte ska verkställas här görs till tingsrätten.

En ansökan om en förklaring enligt artikel 30.3 i förordningen att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett utländskt avgörande görs till tingsrätten.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva ansökningar som avses i första och andra styckena.

Paragrafen, som saknar motsvarighet i 2008 års lag, innehåller bestämmelser om vilken domstol som prövar frågor om vägran enligt det särskilda vägransförfarande som Bryssel II-förordningen anvisar. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Bryssel II-förordningen innehåller regler om att vissa vägransgrunder kan prövas efter ansökan i ett särskilt förfarande. Det är möjligt att ansöka om att ett utländskt avgörande inte ska erkännas (artikel 40) eller inte ska verkställas (artikel 59). Det är också möjligt att ansöka om en förklaring att det inte finns någon grund för att vägra ett erkännande (artikel 30.3). De skäl för att vägra erkännande av ett utländskt avgörande som prövas i ett sådant förfarande framgår av artiklarna 38 (avgöranden om äktenskaps-skillnad) och 39 (avgöranden om föräldraansvar). Av artikel 41 framgår att skälen i artikel 39 för att vägra erkännande av ett avgörande om föräldraansvar även utgör skäl för att vägra verkställighet av ett avgörande om föräldraansvar. Med avgörande avses även officiella handlingar och överenskommelser (se artiklarna 65.2 och 68).

Om en part i en pågående svensk rättegång gör gällande att ett utländskt avgörande som är av betydelse för den svenska domstolens prövning inte ska erkännas här, är den svenska domstolen behörig att pröva om ett erkännande ska vägras (artikel 30.5). Det kan t.ex. röra sig om situationer när ett utländskt avgörande är av prejudiciell betydelse i en rättegång i Sverige. Frågan om erkännande får då hanteras som en fråga i rättegången och avgöras enligt de allmänna processrättsliga regler som gäller för den. Bestämmelserna i förevarande paragraf samt 8 och 9 §§ tillämpas alltså inte.

Enligt *första stycket* görs en ansökan om vägran av erkännande enligt artikel 40 eller en ansökan om vägran av verkställighet enligt artikel 59 till tingsrätten. Rättens beslut med anledning av ansökan har endast nationell räckvidd, dvs. det gäller bara i Sverige.

Av *andra stycket* framgår att även en ansökan om en förklaring ("avgörande" med förordningens terminologi) enligt artikel 30.3 att det inte finns någon grund för att vägra ett erkännande görs till tingsrätten. På motsvarande sätt som i fråga om ansökningar enligt första stycket gäller rättens beslut med anledning av en ansökan enligt förevarande stycke bara i Sverige.

I *tredje stycket* finns det en upplysning om att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva ansökningar enligt första och andra styckena. Vilken tingsrätt som är behörig bestäms alltså i förordning.

8 § En ansökan som avses i 7 § andra stycket får göras av någon som har varit part i den utländska rättegången.

I paragrafen finns en bestämmelse om vem som får göra en ansökan som avses i 7 § andra stycket. Bestämmelsen saknar motsvarighet i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Av paragrafen framgår att en ansökan som avses i 7 § andra stycket får göras av någon som varit part i den utländska rättegång eller motsvarande förfarande som har lett till avgörandet. Bestämmande blir alltså vem som i den utländska rättegången har haft ställning som part, vilket som regel framgår av det utländska avgörandet.

9 § Vid domstolens handläggning av en ansökan som avses i 7 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Paragrafen innehåller regler om handläggningen av en ansökan som avses i 7 §. Bestämmelserna saknar motsvarighet i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

Av paragrafen framgår att ärendelagen är tillämplig på rättens handläggning av ärenden som avses i 7 § första och andra styckena. Ärendelagen innehåller bestämmelser om bl.a. komplettering och avvísning av en ofullständig ansökan, rättens sammansättning och kommunicering av handlingar. Ärendelagen ska inte tillämpas i den mån något annat följer av Bryssel II-förordningen. Det innebär t.ex. att förordningens bestämmelser i artiklarna 40 och 59 om vilka handlingar som ska bifogas en ansökan gäller framför bestämmelserna i 6 § ärendelagen om vad en ansökan ska innehålla.

I de fall där förordningen innehåller bestämmelser, men där dessa inte kan anses vara uttömmande, kompletterar ärendelagen förordningen. Av ärendelagen framgår t.ex. att beslut får överklagas till hovrätten respektive Högsta domstolen och att prövningstillstånd krävs i båda instanserna (39 och 40 §§; jfr artiklarna 61 och 62 i Bryssel II-förordningen). Ärendelagen innehåller också regler om inom vilken tid och till vilken domstol ett överklagande ska ges in (38 §).

Rättelse och återkallelse av intyg som utfärdats av en domstol eller annan myndighet i Sverige

10 § Ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg enligt artikel 37.1 eller 48.1 i Bryssel II-förordningen får inte överklagas.

Paragrafen anger att beslut i en fråga om rättelse av intyg som utfärdats enligt Bryssel II-förordningen inte får överklagas. Paragrafen motsvarar 5 § andra stycket i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

I artiklarna 37.1 och 48.1 i Bryssel II-förordningen finns regler om rättelse av ett intyg som utfärdats i ursprungsmedlemsstaten. Den domstol eller annan myndighet som utfärdat intyget ska på ansökan eller självmant rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger bristande överensstämmelse mellan intyget och det avgörande som ska verkställas.

Paragrafen omfattar inte rättelse av ett intyg om en officiell handling eller överenskommelser enligt artikel 67.1. Eftersom sådana handlingar och överenskommelser inte förekommer i Sverige, blir det inte aktuellt att tillämpa den bestämmelsen här.

Av paragrafen framgår att ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg inte får överklagas. Överklagandeförbudet gäller både beslut att rätta ett intyg och beslut att inte rätta ett intyg.

11 § Innan en domstol eller annan behörig myndighet beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg enligt artikel 48.2 i Bryssel II-förordningen ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg får inte överklagas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förfarandet för återkallelse av vissa intyg som utfärdats med stöd av Bryssel II-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 11.3.

I artikel 48.2 i Bryssel II-förordningen finns bestämmelser om återkallelse av intyg som utfärdats av en domstol eller annan myndighet i ursprungsmedlemsstaten avseende s.k. privilegierade avgöranden. Till privilegierade avgöranden räknas dels avgöranden om umgänge, dels vårdnadsavgöranden som innebär att barnet ska återlämnas och som meddelats i de särskilda situationer då en part har fått avslag på en begäran om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention (artikel 42.1 med hänvisningar). I Bryssel II-förordningen gäller särskilda regler för dessa avgöranden förutsatt att det enligt artikel 47 har utfärdats ett intyg om avgörandet i ursprungsmedlemsstaten. Intyget ska vid verkställighet ges in tillsammans med en kopia av avgörandet (artikel 46). Paragrafen omfattar inte återkallelse av ett intyg enligt artikel 67.2. Eftersom sådana handlingar och överenskommelser inte förekommer i Sverige, blir det inte aktuellt att tillämpa bestämmelsen i den punkten här (se även kommenteraren till 10 §).

Paragrafen träffar domstolar och andra myndigheter som ska pröva frågan om återkallelse av ett intyg som domstolen eller myndigheten utfärdat. De andra myndigheter än domstolar som – i sällsynta fall – kan bli aktuella är socialnämnder som godkänt ett avtal om vårdnad, boende eller umgänge.

I *första stycket* anges att innan ett beslut i fråga om återkallelse fattas ska parterna ha fått tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Det kan endast undantagsvis anses vara obehövt att en part ges tillfälle att yttra sig innan ett intyg återkallas. Om det emellertid ännu inte har kommit till motpartens kännedom att intyget har utfärdats, är det nog nästan alltid obehövt att låta honom eller henne yttra sig innan intyget återkallas (jfr prop. 2005/06:48 s. 36).

Av *andra stycket* framgår att ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg inte får överklagas. Överklagandeförbudet gäller både beslut att återkalla ett intyg och beslut att inte återkalla ett intyg.

Informationsskyldighet

12 § En socialnämnd ska rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningens artikel 80.1 a i. Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och lämna information om situationen för en förälder eller annan anhörig eller någon annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av artikel 80.1 b i förordningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser som tydliggör att socialnämnden har en skyldighet att utföra vissa uppgifter som framgår av Bryssel II-förordningen. Paragrafen saknar motsvarighet i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

När en utländsk myndighet gör en motiverad framställan genom den svenska centralmyndigheten, ska den svenska centralmyndigheten rapportera om ett barns situation enligt artikel 80.1 a i. Vad som avses med en motiverad framställan utvecklas i skäl 81 i ingressen. En sådan begäran kan enligt artikel 80.1 bli aktuell om barnet har eller har haft hemvist i Sverige eller om barnet befinner sig eller har befunnit sig här. Det framgår av artikel 87.3 att den myndighet som i den anmodade staten är behörig att samla in information som krävs för att utföra begäran ska tillhandahålla centralmyndigheten den informationen. I paragrafen tydliggörs att det är socialnämnden som ska tillhandahålla centralmyndigheten informationen om ett barns situation. Detsamma gäller information om situationen för en förälder eller någon annan anhörig eller någon annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet när barnet har hemvist i en annan medlemsstat (artiklarna 80.1 b och 87.3).

Enligt 2 kap. 1 § och 2 a kap. 1 och 3 §§ socialtjänstlagen (2001:453) är det som utgångspunkt socialnämnden i den kommun där barnet är bosatt eller i annat fall vistas som ytterst ansvarar för ett ärende. För det fall att ärendet rör situationen för en förälder eller någon annan anhörig eller någon annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet och barnet inte är bosatt eller vistas här i landet, handläggs det i stället av nämnden i den kommun där personen är bosatt. Om socialnämnden i någon annan kommun, t.ex. där barnet eller föräldern tidigare har varit bosatt, har sådan information som nu avses följer det av artikel 87.3 att även den socialnämnden ska översända information på begäran av centralmyndigheten.

Handläggningen av ärenden enligt förevarande paragraf sker på samma sätt som andra liknande ärenden enligt socialtjänstlagen som rör barn. Det innebär att barnets åsikter kan behöva inhämtas och att utredningen inte ska göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna. Utgångspunkten är att socialnämnden ska kunna använda sig av den information som nämnden redan har tillgång till. Det kan dock beroende på förhållandena i det enskilda ärendet krävas att viss ytterligare information inhämtas. Så kan t.ex. vara fallet om uppgifter helt saknas eller om de uppgifter som socialnämnden har tillgång till är inaktuella. Även om socialnämnden inte är skyldig att uttala sig om en persons lämplighet att ta hand

om barnet, hindrar inte förordningen att socialnämnden lämnar sådana uttalanden.

En tidsfrist om tre månader gäller enligt förordningen för översändandet av informationen. Tidsfristen kan i exceptionella fall utsträckas (artikel 80.4).

Det som föreskrivs i förevarande paragraf om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen).

Godkännande av en placering av ett barn i Sverige

13 § En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 82 i Bryssel II-förordningen prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering i Sverige.

I paragrafen föreskrivs vilken socialnämnd som är behörig att pröva en begäran av en myndighet i en annan medlemsstat att i Sverige få placera ett barn för vård eller boende i ett annat hem än det egna. Paragrafen motsvarar delvis 6 § i 2008 års kompletteringslag. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Enligt artikel 82.1 i Bryssel II-förordningen ska en placering av ett barn i en annan medlemsstat föregås av ett godkännande från en behörig myndighet i den andra medlemsstaten. Av *första stycket* framgår att det ankommer på socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat att pröva frågan om godkännande. Det handlar närmast om placeringar i familjehem, i hem för vård eller boende, eller i stödboende.

Det som i detta stycke föreskrivs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen).

I *andra stycket* finns en upplysning att det i 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen finns bestämmelser om placering av ett barn över landsgränserna. I den paragrafen regleras under vilka förutsättningar socialnämnden får godkänna en placering i Sverige.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Genom lagen upphävs lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.
3. Föreskrifterna i 2–5 §§ i den upphävda lagen gäller dock fortfarande för handläggningen av mål och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inletts före ikraftträdandet.

Av *punkten 1* framgår att den nya lagen träder i kraft den 1 augusti 2022.

Enligt *punkten 2* upphör 2008 års kompletteringslag att gälla samtidigt som den nya lagen träder i kraft.

Enligt *punkten 3* ska den upphävda lagens föreskrifter gälla för handläggningen av vissa mål och ärenden om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av intyg. En förutsättning är att de avser avgö-

randen som har meddelats i förfaranden som inletts före den nya lagens ikraftträdande (se artikel 100.2 i Bryssel II-förordningen). 2008 års kompletteringslag ska alltså fortsatt gälla för handläggningen av sådana mål och ärenden om erkännande, verkställbarhet, verkställighet och rättelse av intyg som avser avgöranden som meddelats i rättsliga förfaranden som inleddes före den 1 augusti 2022. Det rättsliga förfarande som avses är alltså förfarandet i sak i ursprungsmedlemsstaten och inte den efterföljande frågan om erkännande, verkställbarhet eller verkställighet i den anmodade medlemsstaten. Motsvarande gäller i fråga om rättelse av intyg med den skillnaden att det efterföljande rättelseförfarandet äger rum i ursprungsmedlemsstaten. Övergångsregleringen i punkten gäller även för officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats, och på överenskommelser som har blivit verkställbara före detta datum (artikel 100.2).

Övervägandena finns i avsnitt 13.

15.2 Förslaget till lag om ändring i föräldrabalken

21 kap. Om verkställighet av domar, beslut eller avtal om vårdnad, boende eller umgänge m.m.

Överflyttning av barn i andra fall

7 § Även om en dom eller ett beslut som avses i 1 a § första stycket inte finns, kan barnets vårdnadshavare, när barnet vistas hos någon annan, begära att rätten beslutar om *en* åtgärd för att barnet *ska flyttas över* till vårdnadshavaren.

Rätten kan vägra att vidta den begärda åtgärden, om det av hänsyn till barnets bästa behövs en prövning av frågan om vårdnaden.

En åtgärd enligt första stycket får inte beslutas om ett flyttningsförbud enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga gäller i fråga om barnet.

I övrigt gäller 1–6 §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om överflyttning av barn i andra fall än genom verkställighet av ett avgörande eller ett avtal. Övervägandena finns i avsnitt 12.

Hänvisningen i *första stycket* ändras till att gälla en dom eller ett beslut som avses i 1 a § första stycket, i stället för som hittills 1 §. Ändringen är en följd av den lagändring som trädde i kraft den 1 juli 2021 och som innebär att de domar och beslut som åsyftas i paragrafen numera framgår av 1 a § första stycket.

Övriga ändringar är språkliga eller redaktionella.

15.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

7 kap. Särskilda bestämmelser

6 § Särskilda bestämmelser finns i *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)* och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

I paragrafen anges att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen och lagen om 1996 års Haagkonvention. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

1 § Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om överlämnande för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)*.

I paragrafen anges bl.a. lagens innehåll. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i tredje stycket innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader

12 § Särskilda bestämmelser finns i *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)*.

I paragrafen anges att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

7 a § Särskilda bestämmelser finns i *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)*.

I paragrafen anges att särskilda bestämmelser finns i Bryssel II-förordningen. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i paragrafen innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Inledande bestämmelser

1 § Bestämmelserna i 2–10, 13–21 och 23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen). Bestämmelserna tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Finland, Island eller Norge i den *utsträckning* särskilda bestämmelser gäller.

Bestämmelserna i 2–4 och 11–23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (Haagkonventionen).

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagens bestämmelser om erkännande och verkställighet av vårdnadsavgöranden m.m. eller lagens bestämmelser om överflyttning av barn ska tillämpas även i förhållande till en stat som inte har tillträtt Europarådskonventionen eller Haagkonventionen.

Särskilda bestämmelser finns i *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)*.

Paragrafen anger bl.a. i förhållande till vilka stater olika bestämmelser i lagen tillämpas. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Ändringen i *fjärde stycket* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Särskilda bestämmelser finns i kapitel III i Bryssel II-förordningen. Det handlar bl.a. om tidsfrister för handläggningen (artiklarna 24 och 28) och om förfarandet för återlämnande av ett barn (artikel 27).

Verkställighetsreglerna i förordningen tillämpas bl.a. på avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och som måste verkställas i en annan medlemsstat än där avgörandet meddelades (artikel 1.3, artikel 2.1 andra stycket a och artikel 96 i Bryssel II-förordningen). Reglerna tillämpas också på tillfälliga åtgärder som beslutats av en domstol i enlighet med artikel 27.5 jämförd med artikel 15 i förordningen (se artikel 2.1 andra stycket b i förordningen).

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Övriga ändringar är språkliga eller redaktionella.

Förfarandet

17 § Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § *ska barnet så långt det är möjligt ges tillfälle att framföra sina åsikter.*

Paragrafen reglerar rättens skyldighet att ge barnet tillfälle att framföra sina åsikter innan den avgör ett ärende om verkställighet eller överflyttning. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Enligt den hittillsvarande ordningen ska rätten inhämta ett barns mening om det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets låga ålder eller mognad. Ändringen i paragrafen innebär att barnet ska ges tillfälle att framföra sina åsikter så långt det är möjligt, oavsett barnets ålder eller mognad. Genom att ordet åsikter används sker en anpassning till terminologin i föräldrabalken och Bryssel II-förordningen (se bl.a. 6 kap. 2 b § i balken och artikel 21 i förordningen).

Det kan fortfarande förekomma situationer där det på grund av omständigheter relaterade till barnets situation inte är möjligt att höra barnet. En sådan situation kan vara när barnet hålls gömt här i landet (jfr prop. 1988/89:8 s. 46). En bedömning av om ett barns åsikter kan inhämtas mås-

te – liksom hittills – göras från fall till fall. Om rätten lämnar ett uppdrag enligt 16 § kan barnets åsikter komma fram i det sammanhanget (se 7 § andra stycket förordningen [1989:177] om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn), eller annars genom utredningen i övrigt. Om rätten saknar uppgift om barnets åsikter, bör rätten ange skälen för detta och på vilket sätt barnet erbjudits delaktighet.

15.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Omedelbart omhändertagande

6 a § Är svensk domstol inte behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag, får socialnämnden besluta att den som är under 18 år omedelbart ska omhändertas, om

1. åtgärder av behörig utländsk myndighet inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras, och

2. det är sannolikt att den unge tillfälligt behöver vård som avses i denna lag.

För beslut enligt första stycket gäller 6 § andra stycket och, för det fall socialnämnden har ansökt om vård med stöd av lagen, 6 § tredje stycket.

I 9 a och 9 b §§ finns bestämmelser om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård av den unge.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)* och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Paragrafen innehåller bestämmelser som tydliggör att socialnämnden under vissa förutsättningar får besluta om omedelbart omhändertagande när svensk domstol inte är behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ändringen i *fjärde stycket* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.9 Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

6 kap. Vård utanför det egna hemmet

Placering av ett barn över nationsgränserna

11 a § Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,
2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,
3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,
4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,
5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och
6. placeringen sker med stöd av *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)* eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

Paragrafen anger förutsättningarna för att socialnämnden ska få godkänna en utländsk myndighets placering av ett barn här i landet. Övervägandena finns i avsnitt 10.

Ändringen i *sjätte punkten* innebär att hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning ersätts med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning.

Utgångspunkten i förordningen är att placeringsförfarandet regleras i nationell rätt (artikel 82.7). Av förordningen framgår dock att en placering alltid ska föregås av ett godkännande av behörig myndighet i den anmodade medlemsstaten (artikel 82.1). Det framgår också att en begäran om godkännande ska åtföljas av en rapport med viss information om barnet, skälen för placeringen eller vården och finansieringen (artikel 82.1). Vidare ska den anmodade medlemsstaten översända sitt avgörande om att bevilja eller vägra ett godkännande inom tre månader. Möjlighet till förlängning av tidsfristen finns vid exceptionella omständigheter (artikel 82.6).

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.10 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

36 kap. Sekretess till skydd för enskild i vissa mål och ärenden hos domstol, i vissa fall av medling, i ärenden om rättshjälp, m.m.

Vissa mål och ärenden hos domstol samt vissa fall av medling

Familjerättsliga mål eller ärenden

1 § Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,
2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,

3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,
4. ärende om förvaltarekap,
5. ärende enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn, eller
6. ärende enligt lagen (2017:310) om framtidsfullmakter.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,
2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,
3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,
4. mål eller ärende enligt *rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen)*,
5. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, eller
6. mål eller ärende enligt lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess hos domstol i familjerättsliga mål och ärenden. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

I *andra stycket* fjärde punkten ersätts hänvisningen till 2003 års Bryssel II-förordning med en hänvisning till 2019 års Bryssel II-förordning. Dessutom tas hänvisningen till paragrafen om beslut om tillfälliga åtgärder i 2008 års kompletteringslag bort, eftersom sådana beslut kommer att kunna handläggas i Sverige med stöd av artikel 15 i den nya Bryssel II-förordningen.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Internationellt samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn

7 a § Sekretess gäller hos centralmyndighet för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men, och uppgiften förekommer i ärende enligt

1. rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),
2. lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, eller
3. lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om sekretess hos centralmyndigheten för uppgifter i ett ärende enligt Bryssel II-förordningen, lagen om 1996 års Haagkonvention eller lagen om erkännande och

verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

1980 års Haagkonvention och Europarådskonventionen är införlivade i svensk rätt genom lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn, medan 1996 års Haagkonvention är införlivad i svensk rätt genom lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention. Uppgiften att vara centralmyndighet enligt 1989 års lag fullgörs enligt 1 § förordningen (1989:177) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. av Utrikesdepartementet. Detsamma gäller i fråga om 1996 års Haagkonvention, vilket framgår av 2 § förordningen (2012:826) med kompletterande bestämmelser till 1996 års Haagkonvention. Regeringen avser att i förordning meddela föreskrifter om vilken myndighet som är centralmyndighet enligt den nya Bryssel II-förordningen.

Paragrafen tar sikte på ärenden hos den myndighet som är centralmyndighet enligt förordningen eller någon av konventionerna. Paragrafen möjliggör sekretess i dessa ärenden för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs. Det handlar alltså om ett s.k. omvänt skaderekvisit, vilket innebär en presumtion för sekretess.

Paragrafens hänvisning till Bryssel II-förordningen är dynamisk till sin karaktär, dvs. avser förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Rätten att meddela och offentliggöra uppgifter

8 § Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena, 3 a § samt 6 § första stycket 1 och 7 a § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 7 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till ett ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild.

I paragrafen finns bestämmelser om när den tystnadsplikt som följer av sekretessbestämmelser i kapitlet inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Ändringen i *första stycket* innebär att det införs en hänvisning till den nya 7 a §. Tillägget innebär att den tystnadsplikt som följer av denna bestämmelse inskränker den rätt att meddela och offentliggöra uppgifter som annars följer av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2. För uppgifter i mål och ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet gäller 36 kap. 1 § i den äldre lydelsen. Detsamma gäller uppgifter i ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inletts före ikraftträdandet.

Av *punkten 1* framgår att lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2022.

Punkten 2 innebär att 36 kap. 1 § i dess äldre lydelse gäller för uppgifter i mål och ärenden enligt 2003 års Bryssel II-förordning eller i ärenden enligt 8 § i 2008 års kompletteringslag, som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet. Detsamma gäller ärenden om erkännande eller verkställbarhet som avser utländska avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inletts före ikraftträdandet.

Övervägandena finns i avsnitt 13.

15.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Beslut om en tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad m.m.

5 § När det finns behörighet för svensk domstol enligt artikel 11 eller 12, får domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap besluta om en sådan tillfällig skyddsåtgärd som avses i dessa artiklar.

Paragrafen innehåller en kompletterande bestämmelse som ger domstolen möjlighet att, när det finns domsrätt enligt artikel 11 eller 12 i konventionen, besluta om en tillfällig skyddsåtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap även om den fråga som åtgärden avser inte ska avgöras slutligt här i landet. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

De hittillsvarandehittillsvarande andra och tredje styckena överförs, med vissa tillägg och ändringar, till de nya 5 a och 5 b §§.

5 a § En fråga om en tillfällig skyddsåtgärd enligt 5 § tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Om det inte finns någon behörig domstol enligt första stycket, tas frågan upp av Stockholms tingsrätt.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om vilken domstol som är behörig att pröva en fråga om en tillfällig skyddsåtgärd enligt 5 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Av bestämmelsen i *första stycket* framgår att en fråga om att vidta en tillfällig skyddsåtgärd enligt artikel 11 eller 12 i konventionen som rör vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap i första hand tas upp av tingsrätten i den ort där barnet vistas. I sak svarar uttrycket där barnet vistas mot var barnet finns, som är det uttryck som används i konventionen. Något krav på att barnet ska vara varaktigt bosatt på orten ställs alltså inte. Om barnet inte vistas i Sverige och frågan avser åtgärder till skydd för ett barns egendom, tas frågan i stället upp av tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Domstolen kan självmant ta upp och pröva de frågor som omfattas av paragrafen. Som regel torde dock frågan komma under domstolens prövning efter ett yrkande av en part.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär att Stockholms tingsrätt är reservforum för att pröva en tillfällig skyddsåtgärd enligt artikel 11 eller 12 i konventionen. Bestämmelsen tillämpas i det undantagsfallet att det

finns svensk domsrätt enligt någon av de angivna artiklarna i konventionen, men det inte kan klarläggas var i Sverige barnet vistas eller var egendomen finns.

Paragrafen är bara tillämplig när en tillfällig skyddsåtgärd ska prövas av en domstol i den mening som begreppet ges i svensk nationell rätt. Den är alltså inte tillämplig när åtgärden prövas av en annan myndighet än domstol. Det innebär bl.a. att förmynderskapsfrågor som prövas av överförmyndarnämnd inte omfattas av paragrafen.

5 b § Vid domstolens handläggning av en fråga om en tillfällig skyddsåtgärd enligt 5 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge skyddsåtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Paragrafen, som är ny, innehåller regler om handläggningen av en fråga om en tillfällig skyddsåtgärd enligt 5 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.2 och 7.

Första stycket motsvarar hittillsvarande 5 § andra stycket.

Andra stycket motsvarar hittillsvarande 5 § tredje stycket, med vissa tillägg och ändringar (jfr prop. 2011/12:85 s. 41, 42 och 57–59).

Genom en ändring i tredje meningen skärps socialnämndens skyldighet att höra barnet och föräldrarna innan den lämnar upplysningar. Ändringen innebär att skyldigheten gäller ”om det inte är olämpligt” (att jämföra med det hittillsvarande kravet ”om det är lämpligt”). Genom ändringen markeras att barnet och föräldrarna som utgångspunkt ska ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i ett samtal med en företrädare för socialnämnden. Nämnden ska göra rimliga ansträngningar för att höra barnet och föräldrarna om det inte redan står klart att det är olämpligt. Med hänsyn till den korta tid som i nu aktuella situationer ofta står till buds kan det i vissa fall vara praktiskt omöjligt att åstadkomma ett hörande av barnet, eller en förälder. Det är då lämpligt att de ansträngningar eller de överväganden som har gjorts redovisas till domstolen i upplysningarna. I övrigt kan förarbetena till 6 kap. 20 § föräldrabalken vara till ledning (se prop. 2020/21:150 s. 43–50 och 149–150).

I fjärde meningen införs nya bestämmelser som ger möjligheter att höra barnet utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande. Bestämmelserna speglar regleringen i 6 kap. 20 a § föräldrabalken och förarbetena till den paragrafen kan därför vara till ledning (se prop. 2020/21:150 s. 50–53 och 150–152).

Det som i förevarande stycke föreskrivs om socialnämnd gäller i förekommande fall den eller de nämnder som utsetts av kommunfullmäktige i respektive kommun att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten (2 kap. 4 § socialtjänstlagen [2001:453]).

I

(Lagstifningsakter)

FÖRORDNINGAR

RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2019/1111

av den 25 juni 2019

om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om internationella bortföranden av barn**(omarbetning)**

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.3,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europaparlamentets yttranden ⁽¹⁾,med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med ett särskilt lagstiftningsförfarande, och

av följande skäl:

- (1) Den 15 april 2014 antog kommissionen en rapport om tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 ⁽³⁾. I rapporten drog man slutsatsen att förordning (EG) nr 2201/2003 är ett välfungerande instrument som har medfört stora fördelar för medborgarna men att de befintliga reglerna skulle kunna förbättras. Ett antal ändringar ska göras av den förordningen. Av tydlighetskäl bör den omarbetas.
- (2) I den här förordningen fastställs enhetliga bestämmelser om domstols behörighet vid äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap samt för tvister om föräldransvar som har ett internationellt inslag. Den underlättar rörlighet för avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser i unionen genom att fastställa bestämmelser om hur de ska erkännas och verkställas i andra medlemsstater. Dessutom förtydligas barnets rätt att ges möjlighet att uttrycka sina åsikter i förfaranden som han eller hon omfattas av, och förordningen innehåller också bestämmelser som kompletterar Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn av den 25 oktober 1980 (nedan kallad 1980 års Haagkonvention) i förbindelserna mellan medlemsstaterna. Därför bör denna förordning bidra till att stärka rättssäkerheten och öka flexibiliteten för att säkerställa att tillgången till rättsliga förfaranden förbättras och att dessa förfaranden effektiviseras.

⁽¹⁾ Yttrande av den 18 januari 2018 (EUT C 458, 19.12.2018, s. 499) och yttrande av den 14 mars 2019 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Yttrande av den 26 januari 2017 (EUT C 125, 21.4.2017, s. 46).

⁽³⁾ Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldransvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (EUT L 338, 23.12.2003, s. 1).

- (3) Att unionens rättsliga område fungerar på ett smidigt och korrekt sätt samtidigt som medlemsstaternas olika rättssystem och rättsliga traditioner respekteras är av största vikt för unionen. I det avseendet bör man ytterligare förbättra det ömsesidiga förtroendet för varandras rättssystem. Europeiska unionen har satt som mål för sig själv att upprätta, upprätthålla och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, där den fria rörligheten för personer och tillgången till rättslig prövning säkerställs. För att uppfylla detta mål bör personers, och särskilt barns, rättigheter i rättsliga förfaranden stärkas för att underlätta samarbetet mellan de rättsliga och administrativa myndigheterna och verkställigheten av avgöranden i familjerättsliga ärenden som har gränsöverskridande följder. Det ömsesidiga erkännandet av avgöranden i civilrättsliga ärenden bör förbättras, tillgången till rättslig prövning förenklas och informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter förbättras.
- (4) I detta syfte bör unionen bland annat besluta om sådana åtgärder rörande civilrättsligt samarbete som har gränsöverskridande följder och särskilt sådana som behövs för att den inre marknaden ska fungera väl. Begreppet *civilrättsliga frågor* bör ges en självständig tolkning, i enlighet med fast rättspraxis vid Europeiska unionens domstol (medan kallad *EU-domstolen*). Det bör ses som ett självständigt begrepp som ska tolkas mot bakgrund dels av förordningens mål och systematik, dels av de allmänna principer som framgår av helheten av de nationella rättssystemen. Begreppet *civilrättsliga frågor* bör därför tolkas på så sätt att det även kan omfatta åtgärder som enligt en medlemsstats rättssystem kan omfattas av offentlig rätt. Det bör särskilt omfatta alla ansökningar, åtgärder eller avgöranden i frågor om *föräldransvar* i den mening som avses i denna förordning, i enlighet med dess mål.
- (5) Denna förordning omfattar *civilrättsliga frågor*, vilket inbegriper förfaranden i tvistemålsdomstol och efterföljande avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser utom rätta i äktenskapsfrågor och frågor om föräldransvar. Dessutom bör begreppet *civilrättsliga frågor* omfatta ansökningar, åtgärder eller avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser utom rätta om återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention, som enligt rättspraxis från EU-domstolen och i linje med artikel 19 i 1980 års Haagkonvention inte är förfaranden som i sak behandlar föräldransvaret men som är nära anknuten till det och som behandlas genom vissa bestämmelser i denna förordning.
- (6) För att underlätta rörligheten för avgöranden samt officiella handlingar och vissa överenskommelser i äktenskapsfrågor och frågor om föräldransvar är det nödvändigt och lämpligt att reglerna om behörighet och erkännande och verkställighet av avgöranden omfattas av ett unionsrättsligt instrument som är bindande och direkt tillämpligt.
- (7) För att säkerställa att alla barn behandlas lika bör denna förordning omfatta alla avgöranden om föräldransvar, inklusive åtgärder för att skydda barnet, oberoende av eventuella anknytningar till äktenskapsmål eller andra mål.
- (8) Eftersom tillämpningen av bestämmelserna om föräldransvar ofta blir aktuell i samband med äktenskapsmål, är det emellertid lämpligt att ha ett enda instrument om äktenskapskillnad och föräldransvar.
- (9) Med avseende på avgöranden som rör äktenskapskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap bör denna förordning endast tillämpas på äktenskapets upplösning. Den bör inte avse sådana frågor som orsakerna till äktenskapskillnaden, förmögenhetsrättsliga konsekvenser av äktenskapet eller andra frågor som har samband med dessa. Avgöranden om att avslå upplösning av äktenskapet bör inte omfattas av förordningens bestämmelser om erkännande.
- (10) När det gäller barnets egendom bör denna förordning endast tillämpas på åtgärder för att skydda barnet, nämligen att utse och tilldela uppgifter till en person eller ett organ med ansvar för att förvalta barnets egendom samt företräda och bistå barnet, och åtgärder för förvaltning av, bevarande av eller förfogande över barnets egendom. I detta sammanhang bör förordningen exempelvis tillämpas i fall där förfarandets mål är att utse en person eller ett organ som ska förvalta barnets egendom. De åtgärder avseende barnets egendom som inte rör skydd av barnet bör även i fortsättningen regleras av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012⁽⁴⁾. Bestämmelserna om behörighet i prejudiciella frågor i denna förordning bör emellertid kunna tillämpas i sådana fall.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttsens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

- (11) Varje slags placering av ett barn i vård utanför det egna hemmet, det vill säga, enligt nationell lag och nationella förfaranden, med en eller flera personer, eller på en institution, till exempel på ett barnhem, i en annan medlemsstat bör omfattas av denna förordnings tillämpningsområde såvida den inte uttryckligen undantas, såsom är fallet med placering för adoption, placering hos en förälder eller, i tillämpliga fall, hos en annan nära anhörig i enlighet med vad den mottagande medlemsstaten angett. Följaktligen bör även placeringar i *vårdande och fostrande syfte* som beslutas av domstol eller arrangeras av en behörig myndighet med föräldrarnas eller barnets samtycke eller på deras begäran till följd av barnets avvikande beteende omfattas. Endast sådana placeringar – antingen i *vårdande och fostrande syfte* eller av bestraffande karaktär – som beslutas eller arrangeras till följd av en handling som barnet begått och som, om den hade begåtts av en vuxen, skulle kunna utgöra en straffbar gärning enligt nationell straffrätt, oberoende av om detta i det enskilda fallet skulle kunna leda till fällande dom, bör undantas.
- (12) Denna förordning bör inte tillämpas på frågor som rör fastställande av föräldraskap, eftersom det är en annan fråga än tilldelning av föräldransvar, eller på andra frågor om personers rättsliga ställning.
- (13) Frågor om underhållsskyldighet undantas från denna förordnings tillämpningsområde, eftersom dessa skyldigheter redan omfattas av rådets förordning (EG) nr 4/2009⁽⁹⁾. Förutom de domstolar där svaranden, eller den underhållsberättigade, har hemvist bör domstolar som har behörighet i äktenskapsmål enligt den här förordningen i allmänhet vara behöriga att besluta i frågor i samband därmed om underhållsskyldighet gentemot maka eller make eller underhållsskyldighet efter äktenskapskillnad genom tillämpning av artikel 3 c i den förordningen. Domstolar som är behöriga i mål om föräldransvar enligt den här förordningen är i allmänhet behöriga att besluta i frågor i samband därmed om underhållsskyldighet gentemot barn genom tillämpning av artikel 3 d i den förordningen.
- (14) Enligt EU-domstolens rättspraxis bör begreppet *domstol* ges en vid tolkning och även omfatta administrativa myndigheter, eller andra myndigheter, såsom notarier, som utövar behörighet i vissa äktenskapsfrågor eller frågor om föräldransvar. Varje överenskommelse som godkänts av en domstol efter en prövning i sak i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden bör erkännas eller verkställas som ett *avgörande*. Andra överenskommelser som får bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten efter ett formellt ingripande av en offentlig myndighet eller annan myndighet som en medlemsstat meddelat kommissionen för detta ändamål bör ges rättsverkan i andra medlemsstater i enlighet med de särskilda bestämmelserna om officiella handlingar och överenskommelser i denna förordning. Denna förordning bör inte tillåta fri rörlighet för rent privata överenskommelser. Överenskommelser som varken är avgöranden eller officiella handlingar men som har registrerats av en offentlig myndighet med behörighet att göra detta bör emellertid omfattas av rörlighet. Sådana offentliga myndigheter kan inbegripa notarier som registrerar överenskommelser, även om de utövar ett fritt yrke.
- (15) När det gäller *officiell handling* bör begreppet *bemyndigande* i denna förordning ges en självständig tolkning i enlighet med den definition av *officiell handling* som används horisontellt i andra unionsinstrument och mot bakgrund av denna förordnings syften.
- (16) Även om återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention inte är förfaranden om föräldransvar i sak, bör avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas i enlighet med 1980 års Haagkonvention omfattas av erkännande och verkställighet i enlighet med kapitel IV i denna förordning om de behöver verkställas i en annan medlemsstat på grund av ytterligare ett bortförande efter det att avgörandet om återlämnande har meddelats. Detta påverkar inte möjligheten att inleda nya förfaranden för återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention när det gäller detta ytterligare bortförande. Dessutom bör denna förordning fortsätta att vara tillämplig på andra aspekter av fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn, till exempel bestämmelserna om behörighet för domstolen i hemvistmedlemsstaten och bestämmelserna om erkännande och verkställighet av beslut från den domstolen.
- (17) Denna förordning bör tillämpas på alla barn upp till 18 års ålder, i likhet med Haagkonventionen av den 19 oktober 1996 om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldransvar och åtgärder till skydd för barn (nedan kallad *1996 års Haagkonvention*), även i de fall där barnet har förvärvat rättskapacitet, till exempel genom myndighetsförklaring genom äktenskap, innan han eller hon uppnått denna ålder enligt den lagstiftning som reglerar deras rättsliga ställning. Därigenom bör överlappningar med tillämpningsområdet för Haagkonventionen av den 13 januari 2000 om internationellt skydd av vuxna som är tillämplig på personer från 18 års ålder undvikas och luckor mellan de två instrumenten förhindras. 1980 års Haagkonvention och följaktligen även kapitel III i denna förordning, som kompletterar tillämpningen av 1980 års Haagkonvention i förbindelserna mellan medlemsstaterna, bör även fortsättningsvis vara tillämplig på barn upp till 16 års ålder.

⁽⁹⁾ Rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet (EUT L 7, 10.1.2009, s. 1).

- (18) Vid tillämpning av denna förordning bör en person anses ha *vårdnad* i de fall där en person med föräldraansvar inte, enligt ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättsverkan enligt lagen den medlemsstat där barnet har hemvist, kan besluta om barnets bosättningsort utan medgivande från denna person, oavsett vilken terminologi som används i den nationella lagen. I vissa rättssystem där begreppen *vårdnad* och *umgänge* används kan den förälder som inte har vårdnaden i själva verket ha betydande ansvar för beslut som rör barnet och som går bortom själva rätten till umgänge.
- (19) Reglerna om behörighet i frågor om föräldraansvar har utformats med hänsyn till barnets bästa och bör tillämpas i enlighet med detta. Varje hänvisning till barnets bästa bör tolkas mot bakgrund av artikel 24 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) och Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter av den 20 november 1989 (nedan kallad *FN:s konvention om barnets rättigheter*) såsom de genomförts i nationell lag och nationella förfaranden.
- (20) För att skydda barnets bästa bör behörigheten i första hand avgöras i enlighet med närhetskriteriet. Följaktligen bör behörigheten ligga hos den medlemsstat där barnet har hemvist, förutom i vissa situationer som fastställs i denna förordning, t.ex. om barnets vistelseort ändras eller efter en överenskommelse mellan de personer som har föräldraansvar.
- (21) Om inga förfaranden i frågor om föräldraansvar pågår och barnets hemvist har ändrats efter en laglig flytt bör behörigheten följa barnet för att behålla närheten. För förfaranden som redan pågår är det av skäl hänförliga till rättsäkerheten och rättsväsendets effektivitet motiverat att behörigheten bibehålls tills dessa förfaranden har lett till ett slutligt avgörande eller på annat sätt har avslutats. Den domstol vid vilken förfarandet pågår bör dock under vissa omständigheter ha rätt att överföra behörigheten till den medlemsstat där barnet bor efter en laglig flytt.
- (22) I fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn, och utan att eventuellt val av domstol enligt denna förordning påverkas, bör domstolarna i den medlemsstat där barnet har hemvist bibehålla sin behörighet fram till dess att ny hemvist i en annan medlemsstat har fastställts och vissa särskilda villkor uppfyllts. Medlemsstater som har koncentrerad behörighet bör överväga att ge den domstol vid vilken talan väckts genom ansökan om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention möjlighet att också utöva den behörighet som överenskommit eller godtagits av parterna enligt den här förordningen i frågor om föräldraansvar om parterna nått en överenskommelse under återlämnandeförfarandets gång. Sådana överenskommelser bör innefatta överenskommelser både om att barnet ska återlämnas och om att barnet inte ska återlämnas. Om man kommer överens om att barnet inte ska återlämnas bör det stanna kvar i den medlemsstat där det har sin nya hemvist och behörigheten för eventuella framtida vårdnadsförfaranden bör bestämmas på grundval av barnets nya hemvist.
- (23) På specifika villkor som fastställs i denna förordning bör det vara möjligt att fastställa behörighet i frågor om föräldraansvar också för en medlemsstat där förfaranden om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap mellan föräldrarna pågår, eller för en annan medlemsstat med vilken barnet har en nära anknytning och som parterna antingen på förhand har kommit överens om senast vid den tidpunkt då talan väcks eller uttryckligen godtagit under förfarandets gång även om barnet inte har hemvist i den medlemsstaten, förutsatt att utövädet av sådan behörighet är för barnets bästa. Enligt EU-domstolens rättspraxis bör en annan person än föräldrarna som enligt nationell lag har ställning som part i det förfarande som inlemts av föräldrarna anses vara part i förfarandet vid tillämpning av den här förordningen, vilket innebär att det, om den parten invänder mot det val av behörighet som det berörda barnets föräldrar har gjort efter det att talan väckts, inte kan fastställas att behörigheten godtagits av alla parter i förfarandet vid den tidpunkten. Innan domstolen utövar sin behörighet på grundval av en överenskommelse om val av domstol eller ett godtagande bör den undersöka huruvida denna överenskommelse eller detta godtagande grundade sig på ett väl underbyggt och fritt val från de berörda parterna sida och inte var en följd av att en part utnyttjat den andra partens svåra situation eller svaga ställning. Godtagandet av behörighet under förfarandets gång bör registreras av domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden.
- (24) Om inte annat avtalas mellan parterna bör varje överenskommen eller godtagen behörighet upphöra senast när talan mot ett avgörande i dessa förfaranden i frågor om föräldraansvar inte längre kan föras genom ordinära rättsmedel eller när förfarandena har avslutats av något annat skäl, för att kravet på närhet ska kunna respekteras vad gäller eventuella framtida förfaranden.

- (25) Om barnets hemvist inte kan fastställas och behörighet inte kan bestämmas på grundval av ett avtal om domstols behörighet, bör domstolarna i den medlemsstat där barnet befinner sig vara behöriga. Denna regel bör även vara tillämplig på flyktingbarn och barn som på grund av oroligheter i den medlemsstat där de har hemvist har fördrivits från denna. Mot bakgrund av den här förordningen jämförd med artikel 52.2 i 1996 års Haagkonvention bör denna behörighetsregel emellertid endast vara tillämplig på barn som hade hemvist i en medlemsstat innan de fördrevs. Om barnet före fördrivningen hade hemvist i ett tredjeland bör behörighetsregeln i 1996 års Haagkonvention om flyktingbarn och barn som har fördrivits vara tillämplig.
- (26) Under exceptionella omständigheter kan det hända att en domstol i den medlemsstat där barnet har hemvist inte är den mest lämpade att handlägga ärendet. Undantagsvis och på vissa villkor, men utan att vara skyldig att göra det, bör den behöriga domstolen kunna överföra sin behörighet i ett specifikt ärende till en domstol i en annan medlemsstat, om denna domstol är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda ärendet. Enligt EU-domstolens rättspraxis bör överföringen av behörighet i frågor om föräldransvar från en domstol i en medlemsstat endast göras till en domstol i en annan medlemsstat till vilken barnet i fråga har en *särskild anknytning*. Denna förordning bör innehålla en uttömmande förteckning över de avgörande faktorerna för en sådan *särskild anknytning*. Den domstol som är behörig bör framställa sin begäran till domstolen i en annan medlemsstat endast om dess föregående beslut om att låta handläggningen av målet vila och begära överföring av behörigheten har vunnit laga kraft i de fall ett sådant beslut kan överklagas enligt nationell lag.
- (27) Under exceptionella omständigheter och med beaktande av barnets bästa i det enskilda fallet bör en domstol i en medlemsstat som inte är behörig enligt denna förordning, men till vilken barnet har en särskild anknytning i enlighet med denna förordning, kunna begära överföring av behörigheten från den behöriga domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist. Detta bör dock inte vara tillåtet i fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av barnet. Denna specifika behöriga domstol bör fastställas i den anmodade medlemsstatens nationella lag.
- (28) En överföring av behörighet, oavsett om den begärs av en domstol som önskar överföra sin behörighet eller av en domstol som önskar överta behörigheten, bör enbart gälla för det specifika fall för vilket överföringen görs. När det rör förärande för vilket överföringen av behörighet begärdes och beviljades har avslutats bör överföringen inte ha någon verkan för framtida förfaranden.
- (29) Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt denna förordning bör behörigheten i varje medlemsstat fastställas enligt lagen i den medlemsstaten. Uttrycket *lagen i den medlemsstaten* bör omfatta internationella instrument som gäller i den medlemsstaten.
- (30) Denna förordning bör inte hindra att domstolarna i en medlemsstat som inte är behörig i sakfrågan i brådskande fall vidtar interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som gäller ett barn som befinner sig i den medlemsstaten eller det barnets egendom. Dessa åtgärder bör inte erkännas och verkställas i någon annan medlemsstat enligt denna förordning, med undantag för åtgärder som vidtas för att skydda barnet från en allvarlig risk enligt artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention. Åtgärder som vidtas för att skydda barnet från en sådan risk bör vara i kraft till dess att en domstol i den medlemsstat där barnet har hemvist har vidtagit de åtgärder som den anser vara lämpliga. I den mån skyddet av barnets bästa så kräver bör domstolen, direkt eller genom centralmyndigheterna, underrätta den domstol i medlemsstaten som är behörig i sakfrågan enligt denna förordning om de åtgärder som vidtagits. Underlåtenhet att lämna sådan information bör emellertid inte i sig utgöra grund för att inte erkänna åtgärden.
- (31) En domstol som endast är behörig för interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, vid vilken en ansökan som rör sakfrågan anhängiggörs, bör självant förklara sig obehörig om en domstol i en annan medlemsstat är behörig i sakfrågan enligt denna förordning.

- (32) Om utgången av förfaranden vid en domstol i en medlemsstat som inte är behörig enligt denna förordning är beroende av att en prejudiciell fråga som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde avgörs, bör denna förordning inte hindra domstolarna i den medlemsstaten från att avgöra frågan. Om målet för förfarandena exempelvis är en arvsvist där barnet berörs och en förmyndare måste utses för att företräda barnet i dessa förfaranden bör den medlemsstat som är behörig i arvsvisten tillåtas att utse förmyndaren för de pågående förfarandena oavsett om den är behörig i mål om föräldransvar enligt denna förordning eller inte. Varje sådant avgörande bör endast ha följder för de förfaranden som det meddelades för.
- (33) Om en rättshandling som har vidtagits eller ska vidtas för ett barns räkning i arvsfall inför domstol i en medlemsstat kräver tillstånd eller godkännande från en domstol för att vara giltig, bör en domstol i den medlemsstaten kunna besluta om en sådan rättshandling ska tillåtas eller godkännas, även om den inte är behörig enligt denna förordning. Begreppet "rättshandling" bör omfatta till exempel godtagande av arv eller arvsavstående eller ett avtal mellan parterna om arvskifte eller fördelning av kvarlåtenskapen.
- (34) Denna förordning bör inte påverka tillämpningen av folkrätt rörande diplomatisk immunitet. Om behörighet enligt denna förordning inte kan utövas på grund av diplomatisk immunitet enligt folkrätten, bör behörigheten utövas i enlighet med nationell lag i en medlemsstat där den berörda personen inte åtnjuter någon sådan immunitet.
- (35) I denna förordning fastställs den tidpunkt vid vilken talan ska anses ha väckts vid en domstol vid tillämpning av denna förordning. Mot bakgrund av att det i medlemsstaterna finns två olika system enligt vilka stämningssökanden antingen måste delges svaranden först eller ges in till domstolen först, bör det vara tillräckligt att den första åtgärden enligt nationell lag har vidtagits, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon enligt nationell lag var tvungen att vidta för att den andra åtgärden ska kunna vidtas. Med beaktande av den ökande betydelsen av medling och andra metoder för alternativ tvistlösning, även under domstolsförfaranden, bör – i enlighet med EU-domstolens rättspraxis – talan inför domstol också anses ha väckts vid den tidpunkt då stämningssökanden eller en motsvarande handling inges till domstolen i de fall där förfarandet under mellantiden har skjutits upp, i syfte att finna en lösning i godo, på ansökan av den part som väckte talan, utan att stämningssökanden ännu har hunnit delges svaranden och utan att svaranden har haft kännedom om förfarandet eller deltagit i det på något sätt, förutsatt att den part som väckt talan inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som han eller hon var tvungen att vidta för att få delgivningen med svaranden verkställd. Vid litispensens bör, enligt EU-domstolens rättspraxis, den dag då ett obligatoriskt medlingsförfarande inleddes vid en nationell medlingsmyndighet anses vara den dag då talan anses ha väckts vid en domstol.
- (36) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007⁽⁶⁾ bör tillämpas på delgivning av handlingar i förfaranden som inleddes enligt den här förordningen.
- (37) Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett mål som domstolen inte är behörig att pröva i sak enligt denna förordning och som en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva i sak enligt denna förordning, bör den förstnämnda domstolen självfallet förklara sig obehörig. En domstol i en medlemsstat till vilken barnet har en särskild anknytning i enlighet med denna förordning bör dock ha möjlighet att begära en överföring av behörighet enligt denna förordning, men inte vara skyldig att göra det.
- (38) För att rättskipningen ska fungera väl måste man minimera möjligheten till samtidiga förfaranden och säkerställa att oförenliga avgöranden inte meddelas i olika medlemsstater. Det bör finnas tydliga och verkningfulla mekanismer för att avgöra frågor om litispensens och mål som har samband med varandra och för att undanröja problem som härrör från nationella skillnader när det gäller att fastställa vid vilken tidpunkt ett mål ska anses vara pågående. Den tidpunkten bör ges en självständig definition i denna förordning. För att göra exklusiva avtal om val av domstol mer ändamålsenliga bör bestämmelserna om litispensens i denna förordning inte hindra de fall där föräldrarna ger domstolarna i en medlemsstat exklusiv behörighet.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 10.12.2007, s. 79).

- (39) Vid förfaranden i frågor om föräldransvar enligt denna förordning samt återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention bör, som grundprincip, barn som är föremål för dessa förfaranden och som är i stånd att bilda egna åsikter, i enlighet med EU-domstolens rättspraxis ges en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka dessa, och vid bedömningen av barnets bästa bör dessa åsikter beaktas på vederbörligt sätt. Barnets möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 24.1 i stadgan och mot bakgrund av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter spelar en viktig roll vid tillämpningen av denna förordning. Denna förordning bör dock låta frågan om vem som ska höra barnet och hur barnet ska höras fastställas genom medlemsstaternas nationella lagar och förfaranden. Följaktligen bör denna förordning inte syfta till att ange huruvida barnet bör höras av domaren personligen eller av en specialutbildad expert som rapporterar till domstolen i efterhand eller huruvida barnet bör höras i domstolen eller på annan plats eller på något annat sätt. Vidare kan det inte finnas en absolut skyldighet att höra barnet även om det tillhör barnets rättigheter att yttra sig, utan frågan om barnet ska höras måste bedömas med hänsyn till barnets bästa, till exempel i fall som inbegriper överenskommelser mellan parterna.

Även om det enligt EU-domstolens rättspraxis inte är ett krav i enlighet med artikel 24 i stadgan och förordning (EG) nr 2201/2003 att domstolen i ursprungsmedlemsstaten i varje enskilt fall ska inhämta barnets åsikter genom att höra barnet och att den domstolen således har ett visst utrymme för skönsmässig bedömning, gäller enligt rättspraxis även att om domstolen beslutar att ge barnet möjlighet att höras är domstolen skyldig att vidta alla lämpliga åtgärder för att anordna ett sådant hörande, med beaktande av barnets bästa och omständigheterna i varje enskilt fall, i syfte att säkerställa att de bestämmelserna är verkningsfulla, samt att erbjuda barnet en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka sina åsikter. Domstolen i ursprungsmedlemsstaten bör, i den mån det är möjligt och alltid med beaktande av barnets bästa, utnyttja alla medel som står den till buds enligt nationell lag samt de särskilda instrumenten för internationellt rättsligt samarbete, inbegripet, när så är lämpligt, de instrument som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1206/2001⁽⁷⁾.

- (40) Vid olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn bör barnet utan dröjsmål återlämnas, och i det syftet bör 1980 års Haagkonvention fortsätta att tillämpas, med de kompletteringar som följer av denna förordning, särskilt kapitel III.
- (41) För att slutföra återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention så fort som möjligt bör medlemsstaterna, på ett sätt som är samstämt med strukturen för deras nationella domstolsväsenden, överväga att koncentrera behörigheten för dessa förfaranden till så få domstolar som möjligt. Behörigheten för ärenden som rör bortföranden av barn skulle kunna koncentreras till en enda domstol för hela landet eller till ett begränsat antal domstolar med hjälp av exempelvis antalet överklagadedomstolar som utgångspunkt och där behörigheten för internationella fall av bortförande av barn koncentreras till en förstainstansdomstol inom varje överklagadedomstols domsområde.
- (42) I återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention bör domstolarna i varje instans meddela sina avgöranden inom sex veckor utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter. Det faktum att metoder för alternativ tvistlösning används bör inte i sig anses utgöra en exceptionell omständighet som medger att tidsfristen överskrids. Däremot kan exceptionella omständigheter uppstå vid användning av sådana metoder eller som ett resultat av dem. För en domstol i första instans bör tidsfristen börja löpa vid den tidpunkt då talan väcks. För en domstol i högre instans bör den börja löpa vid den tidpunkt då alla de obligatoriska etapperna i förfarandet har avslutats. Beroende på det berörda rättssystemet kan sådana etapper innefatta delgivning av överklagandet till svaranden, antingen i den medlemsstat där domstolen är belägen eller i en annan medlemsstat, överlämnande av ärendet och överklagandet till överklagadedomstolen i medlemsstater där överklagandet måste inges till den domstol vars avgörande överklagas eller en ansökan från en part om att kalla till förhandling i de fall en sådan ansökan krävs enligt nationell lag. Medlemsstaterna bör också överväga att begränsa antalet möjliga överklaganden av ett avgörande som beviljar eller vägrar återlämnande av ett barn enligt 1980 års Haagkonvention, till ett enda överklagande.
- (43) I alla ärenden som rör barn, och särskilt ärenden som rör internationella bortföranden av barn, bör domstolarna överväga möjligheten att uppnå uppgörelser genom medling och andra lämpliga medel, vid behov med hjälp av befintliga nätverk och stödstrukturer för medling i gränsöverskridande tvister om föräldransvar. Sådana insatser

(7) Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EGT L 174, 27.6.2001, s. 1).

bör dock inte onödigt förlänga återlämnandeförfarandena enligt 1980 års Haagkonvention. Medling är dessutom kanske inte alltid lämpligt, särskilt i fall av våld i nära relationer. Om föräldrarna i samband med ett återlämnandeförfarande enligt 1980 års Haagkonvention när en överenskommelse om att ett barn ska återlämnas eller inte återlämnas, och även om andra frågor som rör föräldransvar, bör denna förordning under vissa omständigheter göra det möjligt för dem att komma överens om att den domstol vid vilken talan väckts enligt 1980 års Haagkonvention bör ha behörighet att ge deras överenskommelse bindande rättsverkan, antingen genom att införliva överenskommelsen i ett avgörande eller genom att godkänna den eller genom att använda någon annan form som föreskrivs i nationell lag och nationella förfaranden. Medlemsstater som har koncentrerad behörighet bör därför överväga att ge den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention möjlighet att också utöva den behörighet som överenskommit eller godtagits av parterna enligt denna förordning i frågor om föräldransvar om parterna nått en överenskommelse under återlämnandeförfarandets gång.

- (44) Domstolen i den medlemsstat dit barnet olovligt har förts eller där det kvarhålls bör kunna vägra ett återlämnande i särskilda vederbörligen motiverade fall, vilket är tillåtet enligt 1980 års Haagkonvention. Innan domstolen gör det bör den dock överväga huruvida lämpliga säkerhetsåtgärder har vidtagits eller skulle kunna vidtas för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention.
- (45) Om en domstol överväger att vägra ett återlämnande av ett barn enbart på grundval av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention bör den inte vägra återlämnande av barnet om den part som ansöker om återlämnande av barnet lägger fram tillräcklig bevisning om, eller om domstolen på annat sätt finner att lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet. Exempel på sådana åtgärder är ett domstolsbeslut från den medlemsstaten som förbjuder sökanden att närma sig barnet, interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, från den medlemsstaten som gör det möjligt för barnet att stanna hos den bortförande föräldern som har den faktiska vårdnaden till dess att ett avgörande om vårdnaden i sak har meddelats i den medlemsstaten efter återlämnandet eller påvisande av att det finns sjukvård tillgänglig för ett barn som har behov av behandling. Vilka åtgärder som är lämpliga i det enskilda fallet bör avgöras av den konkreta allvarliga risk som barnet sannolikt kommer att utsättas för vid återlämnandet om sådana åtgärder inte vidtas. När domstolen försöker fastställa om lämpliga åtgärder har vidtagits bör den i första hand förlita sig på parterna och, när så är nödvändigt och lämpligt, begära biträde från centralmyndigheterna eller domare i nätverk, i synnerhet inom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område, såsom det inrättats genom rådets beslut 2001/470/EG⁽⁸⁾, och det internationella Haagnätverket för domare.
- (46) När domstolen beslutar om återlämnande av barnet bör den, när så är lämpligt, kunna besluta om sådana interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, enligt denna förordning som den anser nödvändiga för att skydda barnet från den allvarliga risk för fysisk eller psykisk skada som återlämnandet medför och som annars skulle leda till en vägran att återlämna barnet. Sådana interimistiska åtgärder och deras rörlighet bör inte förseña återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention eller undergräva behörighetsavgränsningen mellan den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention och den domstol som är behörig att i sak pröva frågan om föräldransvar enligt denna förordning. Om så krävs bör den domstol vid vilken talan väckts om återlämnande i enlighet med 1980 års Haagkonvention samråda med domstolen eller de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där barnet har hemvist, med biträde från centralmyndigheterna eller domare i nätverk, i synnerhet inom det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område och det internationella Haagnätverket för domare. Dessa åtgärder bör erkännas och verkställas i alla andra medlemsstater, däribland de medlemsstater som är behöriga enligt denna förordning, till dess att en domstol i en sådan medlemsstat har vidtagit de åtgärder som den anser vara lämpliga. Sådana interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, skulle till exempel kunna omfatta att barnet bör fortsätta att bo tillsammans med den person som har den faktiska vårdnaden eller hur kontakterna med barnet bör ske efter återlämnandet till dess att domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist har vidtagit de åtgärder som den anser lämpliga. Detta bör inte påverka eventuella åtgärder som vidtas eller avgöranden som meddelas av domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist efter det att barnet har återlämnats.
- (47) Det bör vara möjligt att förklara ett avgörande om återlämnande av barnet interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats, om barnets bästa kräver att barnet återlämnas innan överklagandet avgörs. Det kan fastställas i nationell lag vilken domstol som kan förklara avgörandet interimistiskt verkställbart.

⁽⁸⁾ Rådets beslut 2001/470/EG av den 28 maj 2001 om inrättande av ett europeiskt rättsligt nätverk på privaträttens område (EGT L 174, 27.6.2001, s. 25).

- (48) Om domstolen i den medlemsstat dit barnet olovligt har bortförts eller där det kvarhålls beslutar att vägra att barnet återlämnas enligt 1980 års Haagkonvention bör den i sitt avgörande uttryckligen hänvisa till de relevanta artiklar i 1980 års Haagkonvention på vilka vägran grundas. Oavsett om ett sådant avgörande om vägran har vunnit laga kraft eller fortfarande kan överklagas får det dock ersättas av ett efterföljande avgörande i ett vårdnadsförfarande av domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet. Under detta förfarande bör en grundlig granskning göras av alla omständigheter, inbegripet, men inte begränsat till, föräldrarnas agerande, med beaktande av barnets bästa. Om det efterföljande avgörandet om vårdnaden i sak medför att barnet ska återlämnas, bör återlämnandet ske utan att något särskilt förfarande för erkännande och verkställighet krävs i någon annan medlemsstat.
- (49) Den domstol som vägrar att återlämna barnet enbart på grundval av artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket, eller båda, i 1980 års Haagkonvention, bör självmant utfärda ett intyg med hjälp av lämpligt formulär i denna förordning. Syftet med detta intyg är att informera parterna om möjligheten att väcka talan om vårdnaden i sak vid en domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, inom tre månader från delgivningen av avgörandet om vägran att återlämna barnet, eller, om talan vid den domstolen redan har väckts, att till domstolen överlämna handlingar som är relevanta för återlämnandeförandet.
- (50) Om ett förfarande om vårdnaden i sak redan pågår i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet vid den tidpunkt då den domstol vid vilken talan har väckts om återlämnande enligt 1980 års Haagkonvention vägrar att återlämna barnet enbart på grundval av artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention, eller bådadera, bör den domstol som vägrade återlämnandet av barnet, om den är medveten om detta förfarande, inom en månad från dagen för avgörandet översända en kopia av avgörandet, det relevanta intyget samt, i tillämpliga fall, en utskrift eller sammanfattning av eller ett protokoll från förhandlingarna, tillsammans med alla övriga handlingar som den bedömer vara relevanta till den domstol som handlägger vårdnadsförandet i sak. Begreppet *alla övriga handlingar som den bedömer vara relevanta* bör avse alla handlingar som innehåller uppgifter som kan påverka det vårdnadsförandets utgång, om dessa uppgifter inte redan ingår i avgörandet om vägran att återlämna barnet.
- (51) Om det ännu inte pågår något förfarande om vårdnaden i sak i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet och en part väcker talan vid en domstol i den medlemsstaten inom tre månader från delgivningen av avgörandet om att barnet inte ska återlämnas, bör den parten, inför den domstol där ansökan ingetts om vårdnaden i sak, lägga fram en kopia av avgörandet enligt 1980 års Haagkonvention om att barnet inte ska återlämnas, det relevanta intyget och, i tillämpliga fall, en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna. Detta hindrar inte den domstol vid vilken talan väckts från att begära alla övriga dokument som den anser vara relevanta som innehåller uppgifter som kan påverka vårdnadsförandets utgång, om dessa uppgifter inte redan ingår i avgörandet om vägran att återlämna barnet.
- (52) Om en part har väckt talan vid den domstol som är behörig att besluta om vårdnaden i sak inom tre månader från delgivningen av avgörandet om vägran att återlämna barnet enligt 1980 års Haagkonvention, eller om ett vårdnadsförfarande redan pågick vid denna domstol vid den tidpunkt då den mottog avgörandet från den domstol som vägrade återlämna barnet, bör ett avgörande om vårdnaden i sak som är följden av det förandet och som medför att barnet ska återlämnas till den medlemsstaten vara verkställbart i andra medlemsstater i enlighet med kapitel IV avsnitt 2 i denna förordning utan att något annat förfarande krävs och utan att det finns någon möjlighet att motsätta sig dess erkännande. Detta bör gälla såvida inte och i den mån det konstateras att det är oförenligt med ett senare avgörande om föräldransvar som rör samma barn, förutsatt att det har utfärdats ett intyg för *privilegerade avgöranden* för avgörandet om vårdnaden i sak som medför att barnet ska återlämnas. Om talan väcks vid den domstol som är behörig att besluta om vårdnaden i sak efter utgången av de tre månaderna eller om villkoren för att utfärda ett intyg för sådana privilegerade avgöranden inte är uppfyllda ska det efterföljande avgörandet om vårdnaden i sak erkännas och verkställas i andra medlemsstater i enlighet med kapitel IV avsnitt 1 i denna förordning.

- (53) Utan att det påverkar tillämpningen av andra unionsinstrument kan domstolen, om det inte är möjligt att höra en part eller ett barn personligen, och om de tekniska medlen är tillgängliga, överväga att hålla en förhandling med hjälp av videokonferens eller någon annan kommunikationsteknik, såvida det inte på grund av särskilda omständigheter i fallet vore olämpligt att använda sådan teknik för en rättsvis handläggning av förfarandet.
- (54) Ett ömsesidigt förtroende i rättskipningen i unionen berättigar principen om att avgöranden i äktenskapsmål och i mål om föräldraansvar som meddelats i en medlemsstat bör erkännas i alla medlemsstater utan att det behövs ett förfarande för erkännande. I synnerhet bör de behöriga myndigheterna i den anmodade medlemsstaten vid mottagandet av ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat, som avser beviljande av äktenskapskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap och som inte längre kan angripas i ursprungsmedlemsstaten, erkänna avgörandet på grund av lag utan att något annat förfarande krävs och uppdatera sina register över civilstånd i enlighet med detta. Det ankommer på nationell lag att fastställa huruvida dessa skäl för vägran kan åberopas av en av parterna eller ex officio i enlighet med nationell lag. Detta utesluter inte att en berörd part i enlighet med denna förordning kan ansöka om ett avgörande om att det inte finns några skäl för att vägra erkännande enligt denna förordning. Det bör fastställas i den nationella lagen i den medlemsstat där en sådan ansökan görs vem som är att betrakta som en berörd part som har rätt att göra en sådan ansökan.
- (55) Erkännande och verkställighet av avgöranden, officiella handlingar och överenskommelser som har meddelats i en medlemsstat bör byggas på principen om ömsesidigt förtroende. Därför bör skälen för att vägra erkännande begränsas till ett minimum mot bakgrund av denna förordnings underliggande syfte, som är att underlätta erkännande och verkställighet och att på ett effektivt sätt skydda barnets bästa.
- (56) Erkännande av ett avgörande bör vägras endast om ett eller flera av de skäl för att vägra erkännande som fastställs i denna förordning föreligger. Förteckningen över skäl för att vägra erkännande i denna förordning är uttömmande. Det bör inte vara möjligt att som skäl för vägran åberopa skäl som inte förtecknas i denna förordning, såsom en överträdelse av litispensens-regeln. I frågor om föräldraansvar ersätter ett senare avgörande alltid ett tidigare avgörande med verkan för framtiden i den mån som avgörandena är oförenliga.
- (57) När det gäller ett barns möjlighet att uttrycka sina åsikter, bör det vara ursprungsdomstolen som beslutar om lämplig metod för att höra ett barn. Det bör därför inte vara möjligt att vägra erkännandet av ett avgörande enbart av det skälet att ursprungsdomstolen har använt en annan metod för att höra barnet än en domstol i erkännande-medlemsstaten skulle använda. Den medlemsstat där erkännande begärs bör inte vägra erkännande om ett av undantagen från detta specifika skäl för vägran som tillåts enligt denna förordning är tillämpligt. Effekten av dessa undantag är att det inte bör vara möjligt för en domstol i den verkställande medlemsstaten att vägra att verkställa ett avgörande enbart av det skälet att barnet inte har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter, med beaktande av hans eller hennes bästa, om förfarandet endast avsåg barnets egendom och förutsatt att det inte var nödvändigt att ge en sådan möjlighet mot bakgrund av sakfrågan, eller om det förelåg starka skäl, särskilt med beaktande av ärendets brådskande natur. Sådana starka skäl kan exempelvis anses föreligga då det råder en överhängande fara för barnets fysiska eller psykiska integritet eller liv och ytterligare drojsmål skulle kunna medföra en risk för att denna fara förverkligas.
- (58) Målet att gränsöverskridande tvister som gäller barn ska bli mindre tidskrävande och kostsamma berättigar avskaffandet av verkställbarhetsförklaringen, eller registreringen för verkställighet, beroende på vad som är tillämpligt, före verkställighet i den verkställande medlemsstaten vad gäller alla avgöranden i mål om föräldraansvar. Medan förordning (EG) nr 2201/2003 endast avskaffade detta krav för vissa avgöranden som beviljar umgänge och vissa avgöranden som medför att ett barn ska återlämnas, bör den här förordningen avskaffa det för gränsöverskridande verkställighet av alla avgöranden i mål om föräldraansvar, samtidigt som den bibehåller en ännu förmånligare behandling av vissa avgöranden som beviljar umgänge och vissa avgöranden som medför att ett barn ska återlämnas. Resultatet är att ett avgörande som meddelats av en annan medlemsstats domstol bör betraktas som om det hade meddelats i den verkställande medlemsstaten, med förbehåll för denna förordning.

- (59) När interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, beslutas av en domstol som är behörig att pröva målet i sak, bör det säkerställas att åtgärderna omfattas av rörlighet enligt denna förordning. Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats av en sådan domstol utan att svaren har kallats att inställa sig bör dock inte erkännas och verkställas enligt denna förordning såvida inte det avgörande som innehåller åtgärden delges svaren före verkställigheten. Detta bör inte hindra att sådana åtgärder erkänns och verkställs enligt nationell lag. När interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, beslutas av en domstol i en medlemsstat som inte är behörig att pröva målet i sak, bör deras rörlighet enligt denna förordning begränsas till åtgärder som vidtas i ärenden som rör internationella fall av bortföranden av barn och som syftar till att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention. Dessa åtgärder bör tillämpas till dess att en domstol i en medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak enligt denna förordning har vidtagit de åtgärder som den anser vara lämpliga.
- (60) Eftersom verkställighetsförfaranden kan vara rättsliga eller utom rätta beroende på nationell lag kan *behöriga verkställande myndigheter* innefatta domstolar, exekutionsbiträden och andra myndigheter i enlighet med vad som fastställs i nationell lag. I fall då domstolar anges i denna förordning utöver behöriga verkställande myndigheter bör det omfatta fall där ett annat organ än en domstol enligt nationell lag är behörig verkställande myndighet men där vissa avgöranden är förbehållna domstolar, antingen från början eller i form av en prövning av den behöriga verkställande myndighetens agerande. Det bör vara den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten som beslutar om, vidtar eller förbereder särskilda åtgärder som ska vidtas under verkställighetskedet, såsom icke-tvingande åtgärder som får tillämpas enligt nationell lag i den medlemsstaten eller tvångsåtgärder som får tillämpas enligt den lagen, inbegripet böter, frihetsberövande eller att barnet hämtas av ett exekutionsbiträde.
- (61) För att underlätta verkställigheten av avgöranden om utövande av umgänge från andra medlemsstater bör behöriga verkställande myndigheter eller domstolarna i den verkställande medlemsstaten ha rätt att ange närmare uppgifter om praktiska förhållanden eller rättsliga villkor som krävs enligt lagen i den verkställande medlemsstaten. De arrangemang som föreskrivs i denna förordning bör underlätta verkställigheten i den verkställande medlemsstaten av ett avgörande som i annat fall skulle kunna vara för vagt för att vara verkställbart, så att den behöriga verkställande myndigheten eller den verkställande domstolen kan konkretisera och precisera avgörandet. Även andra eventuella arrangemang för att uppfylla de rättsliga kraven enligt den verkställande medlemsstatens nationella verkställighetslagstiftning, som till exempel deltagande av en barnavårdsmyndighet eller en psykolog vid verkställigheten, bör genomföras på samma sätt. Emellertid bör sådana arrangemang inte påverka eller gå utöver de väsentliga delarna av avgörandet om umgänge. Dessutom bör befogenheten enligt denna förordning att anpassa åtgärder inte föranleda att den verkställande domstolen ersätter åtgärder som är ökända i lagen i den verkställande medlemsstaten med andra åtgärder.
- (62) Verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat utan en verkställbarhetsförklaring bör inte äventyra respekten för rätten till försvar. Därför bör den person mot vilken verkställighet begärs kunna ansöka om att erkännande eller verkställighet av ett avgörande ska vägras om han eller hon anser att ett av skälen för att vägra erkännande eller verkställighet i denna förordning föreligger. Det bör vara den nationella lagen som fastställer huruvida de skäl för att vägra erkännande som anges i denna förordning ska behandlas självmant eller på ansökan. Därför bör samma behandling vara möjlig i samband med vägran av verkställighet. Tillämpning av en nationell grund för vägran bör inte leda till att villkoren och formerna för de grunder som föreskrivs i denna förordning utvidgas.
- (63) Den part som angriper verkställigheten av ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat bör i möjligaste mån, och i enlighet med den verkställande medlemsstatens rättssystem, kunna göra så inom ramen för verkställighetsförfarandet och bör inom ett och samma förfarande, utöver de skäl för vägran som anges i denna förordning, kunna åberopa de skäl för vägran som gäller enligt lagen i den medlemsstat där verkställighet begärs och som skulle vara fortsatt tillämpliga eftersom de inte är oförenliga med de skäl som föreskrivs i denna förordning. Dessa skäl kan exempelvis omfatta angripanden som grundar sig på formella fel enligt nationell lag i en verkställighetsakt eller på påståenden om att den handling som krävs enligt avgörandet redan har utförts eller har blivit omöjlig att utföra, till exempel om force majeure föreligger, om den person som barnet ska överlämnas till har blivit allvarligt sjuk, fångslats eller avlidit, om den medlemsstat dit barnet ska återlämnas har blivit en krigszon efter det att avgörandet meddelades eller om verkställighet vägras av ett avgörande som enligt lagen i den medlemsstat där verkställighet begärs inte har något verkställbart innehåll och inte kan justeras i detta syfte.

- (64) För att underrätta den person mot vilken verkställighet begärs om verkställigheten av ett avgörande som meddelats i en annan medlemsstat, bör det intyg som upprättas enligt denna förordning, om så krävs åtföljt av avgörandet, delges den personen inom rimlig tid före den första verkställighetsåtgärden. I detta sammanhang bör den första verkställighetsåtgärden avse den första verkställighetsåtgärden efter en sådan delgivning. Enligt EU-domstolens rättspraxis har den part mot vilken verkställighet begärs rätt till ett effektivt rättsmedel, vilket inbegriper möjligheten att inleda ett förfarande för att angripa avgörandets verkställbarhet innan verkställigheten faktiskt inleds.
- (65) I frågor om föräldraansvar kommer verkställigheten alltid att avse ett barn och i många fall innebära att ett barn överlämnas till en annan person än den person som barnet bor hos vid den tidpunkten och/eller att barnet flyttas till en annan medlemsstat. Det främsta målet bör således vara att uppnå en lämplig balans mellan å ena sidan sökandens principiella rätt att få ett avgörande genomfört så snabbt som möjligt även i gränsöverskridande fall inom unionen, vid behov även genom tillämpning av tvångsåtgärder, och å andra sidan behovet av att i möjligaste mån begränsa barnets exponering för sådana eventuellt traumatiserande tvingande verkställighetsåtgärder i fall där sådana inte kan undvikas. Denna bedömning bör i varje enskilt fall göras av de behöriga verkställande myndigheterna och domstolarna i varje medlemsstat.
- (66) Denna förordning syftar till att skapa lika förutsättningar för medlemsstaterna när det gäller gränsöverskridande verkställighet av avgöranden i mål om föräldraansvar. I ett antal medlemsstater är dessa avgöranden redan verkställbara trots att de fortfarande kan överklagas, eller redan har överklagats. I andra medlemsstater är endast ett slutligt avgörande mot vilket talan inte längre kan föras genom ordinära rättsmedel verkställbart. För att möjliggöra hantering av brådskande situationer föreskriver denna förordning därför att vissa avgöranden i mål om föräldraansvar kan förklaras interimistiskt verkställbara av domstolen i ursprungsmedlemsstaten även om avgörandet fortfarande kan överklagas, nämligen avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas enligt 1980 års Haagkonvention och avgöranden som beviljar umgänge.
- (67) I verkställighetsförfaranden som gäller barn är det dock viktigt att de behöriga verkställande myndigheterna eller domstolarna snabbt kan reagera på relevanta ändrade omständigheter, inbegripet angräpan av avgörandet i ursprungsmedlemsstaten, bristande verkställbarhet av avgörandet samt hinder eller nödsituationer som myndigheterna eller domstolarna stöter på under verkställighetsskedet. Därför bör verkställighetsförfarandena skjutas upp på ansökan eller på myndighetens eller domstolens initiativ om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten. Den myndighet eller domstol som är behörig för verkställighet bör dock inte vara skyldig att aktivt undersöka huruvida verkställbarheten under tiden har skjutits upp, till följd av ett överklagande eller av andra skäl, i ursprungsmedlemsstaten om det inte finns något som tyder på att så är fallet. Dessutom bör uppskjutande eller vägran av verkställighet i den verkställande medlemsstaten ske på ansökan och beslutet om uppskjutande eller vägran av verkställighet bör, även i fall då det konstateras att en eller flera av de skäl som anges i eller tilläts enligt denna förordning föreligger, överlåtas till den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen.
- (68) Om avgörandet fortfarande kan överklagas i ursprungsmedlemsstaten och tidsfristen för att föra talan mot avgörandet genom ordinära rättsmedel ännu inte har löpt ut, bör den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten ha möjlighet att på ansökan skjuta upp verkställighetsförfarandet. I dessa fall får myndigheten eller domstolen fastställa en tidsfrist inom vilken ett överklagande ska ges in i ursprungsmedlemsstaten för att ett uppskjutande av verkställighetsförfarandet ska kunna beviljas eller bibehållas. Fastställandet av en tidsfrist bör endast ha verkan för uppskjutandet av verkställighetsförfarandet och bör inte påverka tidsfristen för överklagande enligt ursprungsmedlemsstatens förfaranderegler.
- (69) I undantagsfall bör det vara möjligt för den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen att skjuta upp verkställighetsförfarandet om verkställighet skulle innebära att barnet utsattes för en allvarig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna. Verkställigheten bör återupptas så snart den allvariga risken för fysisk eller psykisk skada upphör. Om risken kvarstår bör man dock – innan verkställighet vägras – vidta alla lämpliga åtgärder, i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, vid behov med stöd från andra berörda yrkesgrupper, såsom socialarbetare eller barnpsykologer, i syfte att försöka säkerställa att avgörandet genomförs. I synnerhet bör den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen, i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, försöka undanröja eventuella hinder som har uppstått till följd av ändrade omständigheter, som till exempel en tydlig invändning från barnet som uttryckts först efter det att avgörandet meddelats och som är så stark att den, om den ignoreras, skulle innebära att barnet utsattes för en allvarig risk för fysisk eller psykisk skada.

- (70) Officiella handlingar och överenskommelser mellan parter om hemskillnad och äktenskapsskillnad som har bindande rättsverkan i en medlemsstat bör likställas med *avgöranden* vid tillämpning av bestämmelserna om erkännande. Officiella handlingar och överenskommelser mellan parter i frågor om föräldraansvar som är verkställbara i en medlemsstat bör likställas med *avgöranden* vid tillämpning av bestämmelserna om erkännande och verkställighet.
- (71) Även om skyldigheten att ge barnet möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt denna förordning inte bör gälla officiella handlingar och överenskommelser, bör barnets rätt att uttrycka sina åsikter fortsätta att gälla enligt artikel 24 i stadgan och mot bakgrund av artikel 12 i FN:s konvention om barnets rättigheter såsom de genomförts i nationell lag och nationella förfaranden. Det faktum att barnet inte har fått möjlighet att uttrycka sina åsikter bör inte automatiskt vara ett skäl för att vägra erkännande och verkställighet av officiella handlingar och överenskommelser i frågor om föräldraansvar.
- (72) För frågor om föräldraansvar bör centralmyndigheter utses i alla medlemsstater. Medlemsstaterna bör överväga att utse samma centralmyndighet för denna förordning som för 1980 och 1996 års Haagkonventioner. Medlemsstaterna bör säkerställa att centralmyndigheterna har tillräckliga finansiella resurser och personalresurser för att kunna fullgöra de uppgifter de tilldelats enligt denna förordning.
- (73) Denna förordnings bestämmelser om samarbete i frågor om föräldraansvar bör inte tillämpas på handläggningen av ansökningar om återlämnande inom ramen för 1980 års Haagkonvention, som i enlighet med artikel 19 i den konventionen och EU-domstolens fasta rättspraxis inte är förfaranden som behandlar föräldraansvaret i sak. Tillämpningen av 1980 års Haagkonvention bör emellertid kompletteras av bestämmelserna i denna förordning om internationella bortföranden av barn liksom av kapitlet i denna förordning om erkännande och verkställighet och kapitlet om allmänna bestämmelser.
- (74) Centralmyndigheterna bör biträda domstolar och behöriga myndigheter, och i vissa fall också personer med föräldraansvar, i gränsöverskridande förfaranden och samarbeta både generellt och i enskilda ärenden, bland annat för att främja att familjetvister görs upp i godo.
- (75) Utom i brådskande fall och utan att det påverkar det direkta samarbete och de direktkontakter mellan domstolar som tillåts enligt denna förordning, kan domstolar och behöriga myndigheter lägga fram en begäran i enlighet med denna förordning om samarbete i frågor om föräldraansvar till centralmyndigheten i den medlemsstat där den anmodande domstolen eller behöriga myndigheten finns. En begäran kan i vissa fall också läggas fram av personer med föräldraansvar, och sådana bör lämnas in till centralmyndigheten i den medlemsstat där sökanden har hemvist. Sådana begäranden bör omfatta begäranden om information och biträde till personer med föräldraansvar som söker erkännande och verkställighet av avgöranden inom den anmodade centralmyndighetens territorium, i synnerhet rörande umgänge och återlämnande av barn, inklusive, vid behov, information om hur de kan få rätts hjälp, begäranden om underlättande av överenskommelser mellan personer med föräldraansvar genom medling eller andra alternativa tvistlösningsmetoder och begäranden om att en domstol eller behörig myndighet ska överväga huruvida åtgärder behöver vidtas till skydd för barnets person eller egendom.
- (76) Ett exempel på ett brådskande fall då det är tillåtet med en direkt inledande kontakt med domstolen eller den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten är en direkt begäran till den behöriga myndigheten i en annan medlemsstat om att den ska överväga huruvida åtgärder behöver vidtas till skydd för barnet om det antas föreligga en överhängande risk för barnet. Skyldighet att gå genom centralmyndigheten bör endast föreligga i fråga om en ursprunglig begäran; all efterföljande kontakt med domstolen, den behöriga myndigheten eller sökanden kan även ske direkt.
- (77) Centralmyndigheterna eller de behöriga myndigheterna bör inte hindras från att ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang med centralmyndigheterna eller de behöriga myndigheterna i en eller flera andra medlemsstater för att möjliggöra direktkontakt i förbindelserna med varandra. De behöriga myndigheterna bör informera sina centralmyndigheter om sådana överenskommelser eller arrangemang.

- (78) I enskilda ärenden om föräldransvar som omfattas av denna förordning bör centralmyndigheterna samarbeta med varandra genom att biträda domstolar och behöriga myndigheter samt personer med föräldransvar. Det biträde som lämnas av den anmodade centralmyndigheten bör särskilt omfatta att lokalisera barnet, antingen direkt eller genom domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ, om detta är nödvändigt för att genomföra en begäran enligt denna förordning, och tillhandahålla annan information som är relevant vid förfaranden som rör frågor om föräldransvar.
- (79) De anmodade centralmyndigheterna bör också vidta alla lämpliga åtgärder för att vid behov underlätta kontakter mellan domstolar, i synnerhet när det gäller tillämpningen av bestämmelserna om överföring av behörigheten, om interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder i brådskande fall, särskilt när de rör internationella bortföranden av barn och syftar till att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, och om litispensens och mål som har samband med varandra. Det är möjligt att tillhandahållande av information för vidare direktkontakter, till exempel tillhandahållande av kontaktuppgifter till barnavårdsmyndigheter, domare i nätverk eller den behöriga domstolen, här i vissa fall är tillräckligt.
- (80) För att uppnå målen med denna förordning bör en anmodande domstol eller behörig myndighet, utan att det påverkar kraven i dess nationella processrätt, ha möjlighet att välja fritt mellan de olika kanaler som den har tillgång till för att erhålla nödvändig information.
- (81) Om det i den anmodande medlemsstaten görs en motiverad begäran om en rapport eller annan information som är relevant vid förfaranden i frågor om föräldransvar bör centralmyndigheterna, direkt eller genom domstolarna, de behöriga myndigheterna eller andra organ i den anmodade medlemsstaten utföra en sådan begäran. Begäran bör särskilt innehålla en beskrivning av de förfaranden för vilka informationen behövs och den faktiska situation som gett upphov till dessa förfaranden.
- (82) Om en domstol i en medlemsstat redan har meddelat ett avgörande i ett mål om föräldransvar eller överväger ett sådant avgörande och genomförandet av avgörandet ska äga rum i en annan medlemsstat, bör domstolen kunna begära att domstolarna eller de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten bistår med att genomföra avgörandet. Detta bör till exempel gälla avgöranden om beviljande av umgänge under övervakning i fall då umgänget ska utövas i en annan medlemsstat än den medlemsstat där den domstol som beslutat om umgänget är belägen eller som omfattar eventuella andra kompletterande åtgärder för domstolarna eller de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där avgörandet ska genomföras.
- (83) Om en domstol eller behörig myndighet i en medlemsstat överväger att placera ett barn i en annan medlemsstat bör ett samrådsförfarande för att inhämta godkännande genomföras före placeringen. Den domstol eller behöriga myndighet som överväger placeringen bör inhämta godkännande från den behöriga myndigheten i den medlemsstat där barnet kommer att placeras innan den beslutar om eller anordnar placeringen. Dessutom bör medlemsstaterna, i linje med EU-domstolens rättspraxis, fastställa tydliga bestämmelser och förfaranden för det godkännande som avses i denna förordning, för att säkerställa rättssäkerhet och skyndsamhet. Förfarandena bör bland annat ge den behöriga myndigheten möjlighet att snabbt lämna eller vägra godkännande. Avsaknad av svar inom tre månader bör inte tolkas som godkännande och utan godkännande bör placeringen inte äga rum. Begäran om godkännande bör innehålla åtminstone en rapport om barnet samt skälen för den placering eller annan vård som föreslås, placeringens förväntade varaktighet, information om planerad finansiering, kompletterad med all annan information som den anmodade medlemsstaten kan anse vara relevant, till exempel planerad övervakning av åtgärden, arrangemang för kontakter med föräldrarna, andra anhöriga eller andra personer med vilka barnet har en nära anknytning eller skälen till att sådan kontakt inte övervägs mot bakgrund av artikel 8 i europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Om en placering har godkänts för en fastställd tidsperiod bör detta godkännande med beaktande av EU-domstolens rättspraxis inte gälla avgöranden eller överenskommelser om förlängning av placeringens varaktighet. Under sådana omständigheter bör en ny begäran om godkännande göras.

- (84) Om ett avgörande om placering av ett barn på en institution eller i vård utanför det egna hemmet övervägs i den medlemsstat där barnet har hemvist bör domstolen, i ett så tidigt skede av förfarandet som möjligt, överväga lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnets rättigheter respekteras, särskilt rätten att behålla sin identitet och rätten att upprätthålla kontakterna med föräldrarna eller i tillämpliga fall med andra anhöriga, mot bakgrund av artiklarna 8, 9 och 20 i FN:s konvention om barnets rättigheter. Om domstolen har vetskap om att barnet har en nära anknytning till en annan medlemsstat skulle lämpliga åtgärder framför allt kunna inbegripa, om artikel 37 b i Wienkonventionen om konsulara förbindelser är tillämplig, en anmälan till den konsulara myndigheten i den medlemsstaten. En sådan vetskap kan också uppmärksammas genom information som tillhandahålls av centralmyndigheten i den andra medlemsstaten. Lämpliga åtgärder skulle också kunna inbegripa en begäran enligt denna förordning till den medlemsstaten om information om en förälder, en anhörig eller andra personer som skulle kunna vara lämpade att ta hand om barnet. Beroende på omständigheterna kan domstolen också begära information om förfaranden och avgöranden som rör en förälder eller barnets syskon. Barnets bästa bör alljämt vara det viktigaste kriteriet. Framför allt bör ingen av de bestämmelserna påverka nationell lag eller nationella förfaranden som är tillämpliga på avgöranden om placering som meddelas av domstolen eller den behöriga myndigheten i den medlemsstat som överväger placeringen. I synnerhet bör de bestämmelserna inte medföra någon skyldighet för myndigheterna i den behöriga medlemsstaten att placera barnet i den andra medlemsstaten eller att ytterligare involvera den medlemsstaten i avgörandet eller förfarandet rörande placeringen.
- (85) Eftersom tiden är avgörande i frågor om föräldrans ansvar bör den information som begärs enligt denna förordnings bestämmelser om samarbete, inbegripet om insamling och utbyte av information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldrans ansvar och beslutet att bevilja eller vägra godkännande av placering av ett barn i en annan medlemsstat översändas till den anmodande medlemsstaten av centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten senast tre månader efter det att begäran mottagits, utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter. Detta bör inbegripa en skyldighet för den behöriga nationella myndigheten att tillhandahålla informationen, eller förklara varför den inte kan tillhandahållas, till den anmodade centralmyndigheten i så god tid att myndigheten kan rätta sig efter denna tidsfrist. Alla berörda behöriga myndigheter bör dock sträva efter att svara ännu snabbare än inom denna maximala tidsfrist.
- (86) Det faktum att centralmyndigheternas möten framför allt ska sammankallas av kommissionen inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område i enlighet med beslut 2001/470/EG bör inte hindra att andra möten mellan centralmyndigheter anordnas.
- (87) Om inte annat föreskrivs i den här förordningen bör Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679⁽⁹⁾ vara tillämplig på medlemsstaternas behandling av personuppgifter vid tillämpning av denna förordning. För att inte äventyra utförandet av en begäran enligt denna förordning, till exempel en begäran om återlämnande av ett barn i enlighet med 1980 års Haagkonvention eller en begäran till en domstol om att överväga behovet av att vidta åtgärder till skydd för barnets person eller egendom, får underrättelsen till den registrerade i enlighet med kraven i artikel 14.1–14.4 i förordning (EU) 2016/679, till exempel om uppgifter som begärs för att lokalisera barnet, skjutas upp till dess att den begäran för vilken informationen krävs har utförts. Detta undantag görs i överensstämmelse med artikel 14.5 samt artikel 23.1 f, g, i och j i förordning (EU) 2016/679. Detta bör inte hindra en mellanhand, en domstol eller en behörig myndighet till vilken informationen har översänts från att vidta åtgärder till skydd för barnet eller föranleda att sådana åtgärder vidtas om barnet riskerar att skadas eller om det finns tecken på en sådan risk.
- (88) I fall då utlämnande eller bekräftelse av den relevanta informationen skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet, till exempel om det har förekommit våld i nära relationer och en domstol har beslutat att barnets nya adress inte ska lämnas ut till sökanden, eftersträvar denna förordning en välavvägd balans. Även om det i denna förordning bör föreskrivas att en centralmyndighet, en domstol eller en behörig myndighet inte till sökanden eller till tredje part bör lämna ut eller bekräfta information som samlats in eller översänts vid tillämpning av denna förordning om den fastställer att detta skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet, bör det i förordningen likväl understrykas att detta inte bör hindra centralmyndigheterna, domstolarna och de behöriga myndigheterna från att samla in och översända information mellan sig i den mån det är nödvändigt för att fullgöra skyldigheterna enligt denna förordning. Detta innebär att det bör vara

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

möjligt, när så är möjligt och lämpligt, att behandla en ansökan enligt denna förordning utan att sökanden försetts med alla uppgifter som behövs för behandlingen. Exempelvis kan en centralmyndighet, om så föreskrivs i nationell lag, väcka talan på sökandens vägnar utan att till sökanden föra vidare information om barnets vistelseort. I fall där barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet skulle kunna äventyras bara av att en begäran görs, bör det emellertid inte finnas en skyldighet enligt denna förordning att inge en sådan begäran.

- (89) För att säkerställa att de intyg som ska användas i samband med tillämpningen av kapitlen III och IV i denna förordning är uppdaterade, bör befogenheten att anta akter delegeras till kommissionen i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) vad gäller ändringar av bilagorna I-IX till denna förordning. Det är särskilt viktigt att kommissionen utför lämpliga samråd under det förberedande arbetet, bland annat på expertnivå, och att dessa samråd utförs i enlighet med de principer som fastställs i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning⁽¹⁰⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (90) Kontinuitet mellan 1998 års konvention som utarbetats på grundval av artikel K 3 i fördraget om Europeiska unionen om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål (nedan kallad *Bryssel II-konventionen*)⁽¹¹⁾, förordning (EG) nr 1347/2000, förordning (EG) nr 2201/2003 och den här förordningen bör säkerställas i den utsträckning bestämmelserna är oförändrade, och övergångsbestämmelser bör fastställas i detta syfte. Likaså måste kontinuitet råda när det gäller tolkningen, inbegripet EU-domstolens tolkning, av Bryssel II-konventionen och förordningarna (EG) nr 1347/2000 och (EG) nr 2201/2003.
- (91) Det erinras om att artikel 351 i EUF-fördraget är tillämplig på avtal som en medlemsstat ingått med ett eller flera tredjeländer före tidpunkten för dess anslutning till unionen.
- (92) Tillämplig lag i frågor om föräldrans ansvar bör fastställas i enlighet med bestämmelserna i kapitel III i 1996 års Haagkonvention. När den konventionen tillämpas i förfaranden vid en domstol i en medlemsstat där denna förordning är tillämplig bör hänvisningen till "bestämmelserna i kapitel II" i artikel 15.1 i den konventionen läsas som "bestämmelserna i den här förordningen".
- (93) För att denna förordning ska fungera väl, bör kommissionen bedöma tillämpningen av den och föreslå nödvändiga ändringar.
- (94) Kommissionen bör göra den information som medlemsstaterna översänder allmänt tillgänglig och hålla den uppdaterad.
- (95) I enlighet med artiklarna 3 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och EUF-fördraget, har dessa medlemsstater meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (96) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av denna förordning, som inte är bindande för eller tillämplig på Danmark.
- (97) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 41.2 andra stycket och artikel 46 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001⁽¹²⁾ och avgav ett yttrande den 15 februari 2018⁽¹³⁾.

⁽¹⁰⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽¹¹⁾ EUT C 221, 16.7.1998, s. 1.

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

⁽¹³⁾ EUT C 120, 6.4.2018, s. 18.

- (98) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna på grund av olikheter mellan de nationella regler som rör behörighet och erkännande och verkställighet av avgöranden utan snarare, på grund av denna förordnings direkta tillämplighet och bindande karaktär, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på civilrättsliga frågor om
 - a) äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap,
 - b) tillerkännande, utövande, delegering, upphörande eller begränsande av föräldransvar.
2. Frågorna enligt punkt 1 b kan bland annat omfatta
 - a) vårdnad och umgänge,
 - b) förmyndarskap, godmanskap och motsvarande företeelser,
 - c) förordnande av och uppgifter för en person eller ett organ som ska ansvara för ett barns person eller egendom, eller företräda eller bistå ett barn,
 - d) placering av ett barn i institutionsvård eller vård utanför det egna hemmet
 - e) åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning av, bevarande av eller förfogande över ett barns egendom.
3. Kapitlen III och VI i denna förordning ska, som ett komplement till 1980 års Haagkonvention, tillämpas om det olovliga bortförandet eller kvarhållandet av ett barn berör mer än en medlemsstat. Kapitel IV i denna förordning ska tillämpas på avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och som måste verkställas i en annan medlemsstat än den där avgörandet meddelades.
4. Denna förordning ska inte tillämpas på
 - a) fastställande eller bestridande av föräldraskap,
 - b) beslut om adoption, åtgärder som utgör förberedelser för adoption, ogiltigförklaring eller upphävande av adoption,
 - c) ett barns efternamn och förnamn,
 - d) myndighetsförklaring,
 - e) underhållsskyldighet,
 - f) trustar och arv,
 - g) åtgärder som vidtas till följd av brottsliga gärningar som har begåtts av barn.

Artikel 2

Definitioner

1. I denna förordning avses med *avgörande* ett avgörande i en domstol i en medlemsstat, inbegripet ett förordnande, ett beslut eller en dom om beviljande av äktenskapsskillnad, hemskillnad, eller annullering av äktenskap, eller som rör frågor om föräldransvar.

Vid tillämpningen av kapitel IV omfattar avgörande

- a) ett avgörande som meddelats i en medlemsstat, enligt vilket ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat enligt 1980 års Haagkonvention och vilket måste verkställas i en annan medlemsstat än den där avgörandet meddelats,
- b) interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats av en domstol som genom denna förordning är behörig att pröva målet i sak, eller åtgärder som beslutats i enlighet med artikel 27.5 jämförd med artikel 15.

Vid tillämpningen av kapitel IV omfattar avgörande inte interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats av en sådan domstol utan att svaren har kallats att inställa sig, såvida inte det avgörande som innehåller åtgärden har delgetts svaren före verkställigheten.

2. I denna förordning gäller även följande definitioner:

1. *domstol*: varje sådan myndighet i en medlemsstat som är behörig i frågor som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.
2. *officiell handling*: en handling som har upprättats formellt eller registrerats som en officiell handling i en medlemsstat i frågor som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde och vars äkthet
 - a) avser handlingens underskrift och innehåll, och
 - b) har upprättats av en offentlig myndighet eller en annan myndighet som bemyndigats för ändamålet. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen om dessa myndigheter i enlighet med artikel 103.
3. *överenskommelse*: vid tillämpningen av kapitel IV, en handling som inte är en officiell handling, som har ingåtts av parterna i frågor som omfattas av tillämpningsområdet för denna förordning och som har registrerats av en offentlig myndighet som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103 för det ändamålet.
4. *ursprungsmedlemsstat*: den medlemsstat där avgörandet meddelats, där den officiella handlingen upprättats formellt eller registrerats eller där överenskommelsen registrerats.
5. *verkställande medlemsstat*: den medlemsstat där verkställighet begärs för avgörandet, den officiella handlingen eller överenskommelsen.
6. *barn*: varje person som är under 18 år.
7. *föräldransvar*: alla rättigheter och skyldigheter som en fysisk eller juridisk person har tillerkänts genom ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan, med avseende på ett barn eller dess egendom, inbegripet vårdnad och umgänge.
8. *person med föräldransvar*: varje person, institution eller annat organ som har föräldransvar för ett barn.

9. *vårdnad*: omfattar rättigheter och skyldigheter som hänförs till omvårdnaden om barnets person, särskilt rätten att bestämma var ett barn ska bo.
10. *umgänge*: rätt till umgänge med ett barn, inbegripet rätten att för en begränsad tid ta barnet till en annan plats än den där barnet har hemvist.
11. *olovligt bortförande eller kvarhållande*: ett bortförande eller ett kvarhållande av ett barn om
 - a) bortförandet eller kvarhållandet strider mot den vårdnad som har anförtrotts en person genom ett avgörande, på grund av lag eller genom en överenskommelse med rättslig verkan enligt lagen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före bortförandet eller kvarhållandet, och
 - b) denna vårdnad verkligen utövades, antingen gemensamt eller för sig, vid den tidpunkt då barnet fördes bort eller hölls kvar eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet hade ägt rum.
3. Vid tillämpningen av artiklarna 3, 6, 10, 12, 13, 51, 59, 75, 94 och 102 ska begreppet *domicil* ersätta begreppet *medborgarskap* för Irland och Förenade kungariket, och det har samma innebörd som enligt rättsordningarna i dessa medlemsstater.

KAPITEL II

BEHÖRIGHET I ÄKTENSKAPSMÅL OCH I MÅL OM FÖRÄLDRAANSVAR

AVSNITT 1

Äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap

Artikel 3

Allmän behörighet

Behörighet att ta upp frågor om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering av äktenskap ska tillkomma domstolarna i den medlemsstat

- a) inom vars territorium
 - i) makarna har hemvist,
 - ii) makarna senast hade hemvist om en av dem fortfarande är bosatt där,
 - iii) svaranden har hemvist,
 - iv) om ansökan är gemensam, någon av makarna har hemvist,
 - v) sökanden har hemvist om sökanden har varit bosatt där i minst ett år omedelbart innan ansökan gjordes, eller
 - vi) sökanden har hemvist om sökanden har varit bosatt där i minst sex månader omedelbart innan ansökan gjordes och sökanden är medborgare i medlemsstaten i fråga, eller
- b) i vilken båda makarna är medborgare.

Artikel 4

Genkärsmål

Den domstol vid vilken ett förfarande pågår på grundval av artikel 3 ska även ha behörighet att ta upp ett genkärsmål, i den mån som genkärålet omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

Artikel 5

Omvandlande av hemskillnad till äktenskapsskillnad

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3 ska den domstol i en medlemsstat som har meddelat ett avgörande som beviljar hemskillnad även vara behörig att omvandla hemskillnaden till äktenskapsskillnad, om lagen i den medlemsstaten medger det.

Artikel 6

Behörighet i övriga fall

1. Om inget annat följer av punkt 2 och om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artikel 3, 4 eller 5 ska behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt den statens lag.
2. Talan mot en make som har hemvist inom en medlemsstats territorium eller som är medborgare i en medlemsstat får väckas i en annan medlemsstat endast i enlighet med artiklarna 3, 4 och 5.
3. Mot en svarande som inte har hemvist i och som inte är medborgare i en medlemsstat får varje medborgare i en medlemsstat som har hemvist på en annan medlemsstats territorium, i likhet med medborgarna i den staten, åberopa de behörighetsregler som gäller där.

AVSNITT 2

Föräldraansvar

Artikel 7

Allmän behörighet

1. Domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga i mål om föräldraansvar för ett barn som har hemvist i den medlemsstaten vid den tidpunkt då talan väcks.
2. Punkt 1 i denna artikel ska tillämpas med förbehåll för artiklarna 8–10.

Artikel 8

Fortsatt behörighet avseende umgänge

1. Om ett barn lagligen flyttar från en medlemsstat till en annan och förvärvat ny hemvist där ska, med avvikelse från artikel 7, domstolarna i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist under tre månader efter flytten vara fortsatt behöriga att ändra ett avgörande om umgänge som meddelats i den medlemsstaten innan barnet flyttade, om den person som beviljats umgänge enligt det avgörandet fortfarande har hemvist i den medlemsstat där barnet tidigare hade hemvist.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas om den person med rätt till umgänge som avses i punkt 1 har godtagit att domstolarna i den medlemsstat där barnet har sin nya hemvist är behöriga och detta har skett genom att han eller hon har deltagit i förfaranden vid dessa domstolar utan att bestrida deras behörighet.

Artikel 9

Behörighet i fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn

Vid fall av olovligt bortförande eller kvarhållande av ett barn ska, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 10, domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet behålla sin behörighet tills barnet har förvärvat hemvist i en annan medlemsstat, och

- a) varje person, institution eller annat organ som har vårdnad om barnet har godtagit bortförandet eller kvarhållandet, eller

- b) barnet har varit bosatt i denna andra medlemsstat i minst ett år efter det att den person, den institution eller det andra organ som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig och barnet har funnit sig till rätta i sin nya miljö och något av följande villkor är uppfyllt:
- i) Ingen ansökan om återlämnande har lämnats in till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat dit barnet har bortförts eller där barnet kvarhålls inom ett år efter det att den som har vårdnad om barnet har fått eller borde ha fått kännedom om var barnet befinner sig.
 - ii) En ansökan om återlämnande som lämnats in av den som har vårdnad om barnet har återkallats, och ingen ny ansökan har lämnats in inom den tidsfrist som anges i led i.
 - iii) En ansökan om återlämnande som lämnats in av den som har vårdnad om barnet har vägrats av en domstol i en medlemsstat på andra grunder än artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention och talan kan inte längre föras mot det avgörandet genom ordinära rättsmedel.
 - iv) Ingen talan har väckts vid en domstol i enlighet med artikel 29.3 och 29.5 i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.
 - v) Ett avgörande i vårdnadsfrågan som inte medför att barnet ska återlämnas har meddelats av domstolarna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet.

Artikel 10

Val av domstol

1. Domstolarna i en medlemsstat ska vara behöriga i mål om föräldransvar om de följande villkoren är uppfyllda:
- a) Barnet har en nära anknytning till den medlemsstaten, särskilt genom att
 - i) åtminstone någon av personerna med föräldransvar har hemvist i den medlemsstaten,
 - ii) den medlemsstaten är barnets tidigare hemvist, eller
 - iii) barnet är medborgare i den medlemsstaten.
 - b) Parterna samt eventuella andra personer med föräldransvar har
 - i) fritt avtalat om behörigheten senast vid den tidpunkt då talan väcks, eller
 - ii) under förfarandets gång uttryckligen godtagit behörigheten och domstolen har säkerställt att alla parter upplysts om sin rätt att inte godta behörigheten.
 - c) Utövandet av behörigheten är till barnets bästa.
2. Ett avtal om val av domstol enligt punkt 1 b ska vara skriftligt, daterat och undertecknat av de berörda parterna eller tas med i domstolsprotokollet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden. Ett elektroniskt meddelande som möjliggör en varaktig dokumentation av avtalet ska vara likvärdigt med *skriftligt*.
- Personer som blir parter i förfarandet efter det att talan har väckts får uttrycka sin accept efter det att talan har väckts. Om de inte motsätter sig ska deras accept anses vara underförstådd.
3. Om annat inte avtalats mellan parterna ska den behörighet som tilldelas i punkt 1 upphöra så snart som
- a) talan mot det avgörande som förfarandet utmynnar i inte längre kan föras genom ordinära rättsmedel, eller

- b) förfarandet har avslutats av något annat skäl.
4. Den behörighet som tilldelas i punkt 1 b ii ska vara exklusiv.

Artikel 11

Behörighet grundad på barnets närvaro

1. Om barnets hemvist inte kan fastställas och behörighet inte kan bestämmas på grundval av artikel 10, ska domstolarna i den medlemsstat där barnet befinner sig vara behöriga.
2. Behörigheten enligt punkt 1 ska också tillämpas på flyktingbarn eller barn som har fördrivits på grund av oroligheter i den medlemsstat där de har hemvist.

Artikel 12

Överföring av behörighet till en domstol i en annan medlemsstat

1. Under exceptionella omständigheter får en domstol i en medlemsstat som är behörig att pröva målet i sak, på ansökan från en part eller självmant, om den anser att en domstol i en annan medlemsstat till vilken barnet har en särskild anknytning är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet, låta handläggningen av målet eller en specifik del av målet vila och antingen

a) föreskriva en tidsfrist inom vilken en eller flera av parterna ska underrätta domstolen i den andra medlemsstaten om det pågående förfarandet och om möjligheten att överföra behörigheten och att väcka talan vid den domstolen, eller

b) anmoda domstolen i den andra medlemsstaten att förklara sig behörig i enlighet med punkt 2.

2. Domstolen i den andra medlemsstaten får, om det på grund av särskilda omständigheter i målet är till barnets bästa, förklara sig behörig inom sex veckor från det att

a) talan väckts vid den domstolen i enlighet med punkt 1 a, eller

b) anmodan i enlighet med punkt 1 b har mottagits.

Den domstol vid vilken talan har väckts senare eller som har anmodats att förklara sig behörig ska utan dröjsmål underrätta den domstol vid vilken talan först har väckts. Om den förklarar sig behörig, ska den domstol där talan först har väckts förklara att den inte är behörig.

3. Den domstol vid vilken talan först har väckts ska fortsätta att utöva sin behörighet om den inte har mottagit en bekräftelse på att domstolen i den andra medlemsstaten förklarat sig behörig inom sju veckor från det att

a) den tidsfrist som fastställdes för parterna att väcka talan vid en domstol i en annan medlemsstat i enlighet med punkt 1 a har löpt ut, eller

b) den domstolen har mottagit anmodan i enlighet med punkt 1 b.

4. Vid tillämpning av punkt 1 ska barnet anses ha en särskild anknytning till en medlemsstat om den medlemsstaten

a) har blivit barnets hemvist efter det att talan väckts vid den domstol som avses i punkt 1,

b) var barnets tidigare hemvist,

c) är den stat där barnet är medborgare,

- d) är hemvist för någon av personerna med föräldransvar, eller
- e) är den plats där egendom tillhörande barnet finns och tvisten rör åtgärder till skydd för barnet i samband med förvaltning eller bevarande av eller förfogande över den egendomen.
5. Om exklusiv behörighet för domstolen har fastställts enligt artikel 10 får denna domstol inte överföra behörigheten till en domstol i en annan medlemsstat.

Artikel 13

Begäran om överföring av behörighet av en domstol i en medlemsstat som inte är behörig

1. Under exceptionella omständigheter, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9, kan en domstol i en medlemsstat som inte är behörig enligt denna förordning men till vilken barnet har en särskild anknytning i enlighet med artikel 12.4, om den domstolen anser att den är bättre lämpad att bedöma barnets bästa i det enskilda fallet, begära en överföring av behörigheten från domstolen i den medlemsstat där barnet har hemvist.
2. Inom sex veckor från mottagandet av begäran enligt punkt 1 får den anmodade domstolen godta att dess behörighet överförs om den anser att en sådan överföring på grund av särskilda omständigheter i målet är till barnets bästa. Om den anmodade domstolen godtar att dess behörighet överförs ska den utan dröjsmål underrätta den anmodande domstolen. I avsaknad av ett sådant godtagande inom tidsfristen ska den anmodande domstolen inte vara behörig.

Artikel 14

Behörighet i övriga fall

Om ingen medlemsstats domstol är behörig enligt artiklarna 7–11, ska behörigheten i varje medlemsstat bestämmas enligt lagen i den medlemsstaten.

Artikel 15

Interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i brådskande fall

1. Även om en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva målet i sak, ska domstolarna i en medlemsstat i brådskande fall vara behöriga att vidta interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i enlighet med lagen i den medlemsstaten avseende
- a) ett barn som befinner sig i den medlemsstaten, eller
- b) egendom som tillhör ett barn och som finns i den medlemsstaten.
2. Om skyddet av barnets bästa så kräver, ska den domstol som har vidtagit de åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel utan dröjsmål underrätta domstolen eller den behöriga myndigheten i den medlemsstat som är behörig enligt artikel 7 eller, i lämpliga fall, en domstol i en medlemsstat som enligt denna förordning är behörig att pröva målet i sak, antingen direkt i enlighet med artikel 86 eller via de centralmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 76.
3. De åtgärder som vidtas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla så snart domstolen i den medlemsstat som enligt denna förordning är behörig att pröva målet i sak har vidtagit de åtgärder den anser lämpliga.

I lämpliga fall får den domstolen underrätta den domstol som har vidtagit interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, om sitt avgörande, antingen direkt i enlighet med artikel 86 eller via de centralmyndigheter som utsetts i enlighet med artikel 76.

Artikel 16

Prejudiciella frågor

1. Om utgången av ett förfarande vid en domstol i en medlemsstat som rör frågor som inte omfattas av denna förordnings tillämpningsområde är beroende av att en prejudiciell fråga om föräldransvar avgörs, får en domstol i den medlemsstaten besluta i den frågan för det förfarandets ändamål även om den medlemsstaten inte är behörig enligt denna förordning.

2. Beslut i en prejudiciell fråga enligt punkt 1 ska endast ha verkan i det förfarande där det fattades.
3. Om en rättshandling som har vidtagits eller ska vidtas för ett barns räkning i arvsfall inför domstol i en medlemsstat kräver tillstånd eller godkännande från en domstol för att vara giltig, får en domstol i den medlemsstaten besluta om en sådan rättshandling ska tillåtas eller godkännas även om den inte är behörig enligt denna förordning.
4. Artikel 15.2 ska tillämpas i enlighet med detta.

AVSNITT 3

Gemensamma bestämmelser

Artikel 17

Väckande av talan vid domstol

Talan ska anses ha väckts vid en domstol

- a) när stämningsansökan eller motsvarande handling har getts in till domstolen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävdes av honom eller henne för att få delgivningen med svaranden verkställd,
- b) om delgivning av handlingen ska äga rum innan handlingen ges in till domstolen, när den tas emot av den myndighet som är ansvarig för delgivningen, förutsatt att sökanden inte därefter har underlåtit att vidta de åtgärder som krävdes av honom eller henne för att få handlingen ingiven till domstolen, eller
- c) om förfarandet inleds självmant av domstolen, när domstolen fattar beslut om att inleda förfarandet eller, om något sådant beslut inte krävs, när domstolen registrerar målet.

Artikel 18

Prövning av behörighetsfrågan

Om talan som väcks vid en domstol i en medlemsstat avser ett mål som den inte är behörig att pröva i sak enligt denna förordning och som en domstol i en annan medlemsstat är behörig att pröva i sak enligt denna förordning, ska den förstnämnda domstolen självmant förklara sig obehörig.

Artikel 19

Prövning av frågan om målet kan tas upp

1. Om en svarande som har hemvist i en annan stat än den medlemsstat där talan väcktes inte går i svaromål, ska den behöriga domstolen låta handläggningen av målet vila till dess att det har klarlagts att svaranden har kunnat ta emot stämningsansökan eller en motsvarande handling i tillräckligt god tid för att kunna förbereda sitt svaromål, eller att alla nödvändiga åtgärder i detta syfte har vidtagits.
2. I stället för punkt 1 i denna artikel ska artikel 19 i förordning (EG) nr 1393/2007 gälla, om stämningsansökan eller en motsvarande handling ska översändas från en medlemsstat till en annan enligt den förordningen.
3. Om förordning (EG) nr 1393/2007 inte är tillämplig, ska artikel 15 i Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur gälla, om stämningsansökan eller en motsvarande handling ska översändas till utlandet enligt den konventionen.

*Artikel 20***Litispendens och mål som har samband med varandra**

1. Om talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap och målen gäller samma parter ska, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självmant låta handläggningen av målet vila.

2. Om talan om föräldransvar för ett barn, rörande samma sak, väcks vid domstolar i olika medlemsstater ska, till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, den domstol vid vilken talan har väckts senare självmant låta handläggningen av målet vila, utom i fall då behörigheten för en av domstolarna enbart har sin grund i artikel 15.

3. Om det fastställs att den domstol vid vilken talan först har väckts är behörig, ska den domstol vid vilken talan har väckts senare avvisa talan till förmån för den domstol vid vilken talan först har väckts.

I så fall har den part som har väckt den senare talan rätt att väcka sin talan vid den domstol där talan först har väckts.

4. Om talan väcks vid en domstol i en medlemsstat som har exklusiv behörighet enligt ett sådant godtagande av behörighet som avses i artikel 10, ska varje domstol i en annan medlemsstat låta handläggningen av målet vila fram till dess att den domstol där talan väckts på grundval av avtalet eller godtagandet förklarar att den är obehörig i enlighet med avtalet eller godtagandet.

5. Om och i den mån domstolen har funnit att den är exklusivt behörig i enlighet med ett godtagande av behörighet enligt artikel 10 ska varje domstol i en annan medlemsstat avvisa talan till förmån för denna domstol.

*Artikel 21***Barnets rätt att uttrycka sina åsikter**

1. När domstolarna i medlemsstaterna utövar sin behörighet enligt avsnitt 2 i detta kapitel ska de i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden, ge barn som är i stånd att bilda egna åsikter en verklig och faktisk möjlighet att uttrycka sina åsikter, antingen direkt eller genom en företrädare eller lämpligt organ.

2. Om domstolen i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden ger ett barn möjlighet att uttrycka sina åsikter enligt denna artikel ska den tillmäta barnets åsikter betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

KAPITEL III

INTERNATIONELLA BORTFÖRANDEN AV BARN*Artikel 22***Återlämnande av barn enligt 1980 års Haagkonvention**

Om en person, en institution eller ett annat organ som gör gällande en kränkning av rätten till vårdnad om barnet, antingen direkt eller med biträde av en centralmyndighet, ansöker hos domstolen i en medlemsstat om att den ska meddela ett avgörande på grundval av 1980 års Haagkonvention om återlämnande av ett barn under 16 år som olovligt bortförts eller kvarhållits i en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, ska artiklarna 23–29 och kapitel VI i denna förordning tillämpas och kompletteras 1980 års Haagkonvention.

*Artikel 23***Centralmyndigheternas mottagande och handläggning av ansökningar**

1. Den anmodade centralmyndigheten ska skyndsamt handlägga en sådan ansökan på grundval av 1980 års Haagkonvention som avses i artikel 22.

2. Om centralmyndigheten i den anmodade medlemsstaten mottar en sådan ansökan som avses i artikel 22 ska den inom fem dagar efter att ha mottagit ansökan bekräfta mottagandet. Den ska utan onödigt dröjsmål informera centralmyndigheten i den anmodande medlemsstaten, eller i förekommande fall sökanden, om vilka inledande åtgärder som vidtagits eller kommer att vidtas för att behandla ansökan, och får begära ytterligare handlingar och information som behövs.

Artikel 24

Skyndsamt domstolsförfarande

1. En domstol som erhållit en ansökan om återlämnande av ett barn som avses i artikel 22 ska skyndsamt handlägga ansökningen enligt de snabbaste förfaranden som får tillämpas enligt nationell lag.

2. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska en domstol i första instans meddela sitt avgörande inom sex veckor efter det att talan har väckts vid den, utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.

3. Utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter ska en domstol i högre instans meddela sitt avgörande inom sex veckor efter det att alla de obligatoriska etapperna i förfarandet har avslutats och domstolen är i stånd att pröva överklagandet, antingen genom förhandling eller på annat sätt.

Artikel 25

Alternativ tvistlösning

Så tidigt som möjligt och under vilket skede som helst av förfarandet ska domstolen antingen direkt, eller i lämpliga fall med biträde av centralmyndigheterna, uppmana parterna att överväga om de är villiga att delta i medling eller annan metod för alternativ tvistlösning såvida detta inte strider mot barnets bästa, är olämpligt i det enskilda fallet eller onödigt skulle försena förfarandet.

Artikel 26

Barnets rätt att uttrycka sina åsikter i återlämnandeförfaranden

Artikel 21 i denna förordning ska också tillämpas med avseende på återlämnandeförfaranden enligt 1980 års Haagkonvention.

Artikel 27

Förfarande för återlämnande av ett barn

1. En domstol kan inte vägra att återlämna ett barn om den person som har ansökt om återlämnande av barnet inte har fått möjlighet att yttra sig.

2. Domstolen får under vilket skede som helst av förfarandet, i enlighet med artikel 15, pröva huruvida kontakt mellan barnet och den person som har ansökt om återlämnande av barnet bör säkerställas, med hänsyn tagen till barnets bästa.

3. Om en domstol överväger att vägra att återlämna ett barn enbart på grundval av artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention får den inte vägra att återlämna barnet om den part som ansöker om återlämnande av barnet lägger fram tillräcklig bevisning om, eller om domstolen på annat sätt finner att lämpliga åtgärder har vidtagits för att garantera barnets skydd efter återlämnandet.

4. Vid tillämpning av punkt 3 i denna artikel får domstolen kommunicera med de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, antingen direkt i enlighet med artikel 86 eller med biträde av centralmyndigheterna.

5. Om domstolen beslutar om återlämnande av barnet får den, när så är lämpligt, vidta interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, i enlighet med artikel 15 i denna förordning för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention, under förutsättning att prövningen och vidtagandet av sådana åtgärder inte onödigt skulle försena återlämnandeförfarandet.

6. Ett avgörande om återlämnande av barnet får förklaras interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats, om det med tanke på barnets bästa krävs att barnet återlämnas innan överklagandet har avgjorts.

Artikel 28

Verkställighet av avgöranden enligt vilka ett barn ska återlämnas

1. En behörig verkställande myndighet som mottar en ansökan om verkställighet av ett avgörande enligt vilket ett barn ska återlämnas till en annan medlemsstat ska skyndsamt handlägga ansökan.
2. Om ett avgörande enligt punkt 1 inte har verkställts inom sex veckor från den dag då verkställighetsförfarandet inleddes ska den part som ansöker om verkställighet eller centralmyndigheten i den verkställande medlemsstaten ha rätt att från den behöriga verkställande myndigheten begära en redogörelse för skälen för förseningen.

Artikel 29

Förfarande som följer på en vägran att återlämna ett barn i enlighet med artikel 13 första stycket b och artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention

1. Denna artikel ska tillämpas om ett avgörande om vägran att återlämna ett barn till en annan medlemsstat enbart grundar sig på artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention.
2. Den domstol som meddelar ett sådant avgörande som avses i punkt 1 ska självant utfärda ett intyg med användning av formuläret i bilaga I. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfalten.
3. Om en talan om vårdnad i sak redan har väckts vid en domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet vid den tidpunkt då domstolen meddelar det avgörande som avses i punkt 1 ska domstolen, om den har vetskap om detta förfarande, inom en månad från dagen för det avgörande som avses i punkt 1, till domstolen i den medlemsstaten överföra följande handlingar, antingen direkt eller via centralmyndigheterna:
 - a) En kopia av det avgörande som avses i punkt 1.
 - b) Det intyg som utfärdats enligt punkt 2.
 - c) I tillämpliga fall en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna inför domstolen samt alla andra handlingar den anser vara relevanta.
4. Domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet får om det är nödvändigt kräva att en part tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det avgörande som avses i punkt 1 och varje annan handling som bifogas intyget i enlighet med punkt 3 c i den här artikeln.
5. Om, i andra fall än de som avses i punkt 3, en av parterna, inom tre månader från underrättelsen av ett avgörande enligt punkt 1, har väckt talan om vårdnad i sak vid en domstol i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, ska denna part till domstolen lämna in följande handlingar:
 - a) En kopia av det avgörande som avses i punkt 1.
 - b) Det intyg som utfärdats enligt punkt 2.
 - c) I tillämpliga fall, en utskrift eller sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna inför den domstol som vägrade återlämnandet av barnet.

6. Även om det föreligger ett sådant avgörande om att inte återlämna ett barn som avses i punkt 1 ska varje avgörande om vårdnad i sak som är följden av det förfarande som avses i punkterna 3 och 5 och som medför att barnet ska återlämnas vara verkställbart i en annan medlemsstat i enlighet med kapitel IV.

KAPITEL IV

ERKÄNNANDE OCH VERKSTÄLLIGHET

AVSNITT 1

Allmänna bestämmelser om erkännande och verkställighet

Underavsnitt 1

Erkännande

Artikel 30

Erkännande av ett avgörande

1. Ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas.

2. I synnerhet, och utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3, ska inget särskilt förfarande behöva anlitas för att uppdatera uppgifter om civilstånd i relevanta register i en medlemsstat på grundval av ett i en annan medlemsstat meddelat avgörande om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap, om detta avgörande inte längre kan överklagas enligt lagen i den medlemsstaten.

3. En berörd part får, i enlighet med de förfaranden som anges i artiklarna 59–62 och, i lämpliga fall, avsnitt 5 i detta kapitel och kapitel VI, ansöka om ett avgörande om att det saknas sådana skäl för att vägra erkännande som avses i artiklarna 38 och 39.

4. Den lokala behörigheten för den domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen i enlighet med artikel 103 ska fastställas enligt lagen i den medlemsstat där ett förfarande i enlighet med punkt 3 i den här artikeln inleddes.

5. Om frågan huruvida ett avgörande ska erkännas uppkommer som en prejudiciell fråga vid en domstol i en medlemsstat får den domstolen avgöra den frågan.

Artikel 31

Handlingar som ska inges för erkännande

1. En part som i en medlemsstat vill göra gällande ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska inge

a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och

b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36.

2. Den domstol eller behöriga myndighet vid vilken ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande får, om nödvändigt, begära att den part som gör avgörandet gällande tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som avses i punkt 1 b i den här artikeln.

3. Den domstol eller behöriga myndighet vid vilken ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande får begära att parten tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av avgörandet utöver en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i intyget, om den inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning eller translitterering.

Artikel 32

Avsaknad av handlingar

1. Om de handlingar som anges i artikel 31.1 inte ges in får domstolen eller den behöriga myndigheten bestämma en tid inom vilken detta ska ske, godta likvärdiga handlingar eller, om den anser att den har tillräckliga uppgifter, befria parten från skyldigheten att ge in dem.
2. Om domstolen eller den behöriga myndigheten så begär, ska en översättning eller en translitterering, i enlighet med artikel 91, av sådana likvärdiga handlingar inges.

Artikel 33

Vilandeförklaring av mål

Den domstol vid vilken ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande får låta handläggningen av målet vila, helt eller delvis, om

- a) talan mot avgörandet har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel, eller
- b) en ansökan har ingetts om att domstolen ska meddela ett avgörande om att det saknas sådana skäl för att vägra erkännande som avses i artiklarna 38 och 39 eller ett avgörande om att erkännandet ska vägras med hänvisning till något av de skälen.

Underavsnitt 2

Verkställbarhet och verkställighet

Artikel 34

Verkställbara avgöranden

1. Ett avgörande i ett mål om föräldrans ansvar som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i den medlemsstaten ska vara verkställbart i de andra medlemsstaterna utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring.
2. Vid verkställighet i en annan medlemsstat av ett avgörande som beviljar umgänge får ursprungsdomstolen förklara avgörandet interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats.

Artikel 35

Handlingar som ska inges för erkännande

1. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska den part som begär verkställighet, till den behöriga verkställande myndigheten inge
 - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
 - b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36.
2. För verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat och som innehåller beslut om en interimistisk åtgärd, däribland en säkerhetsåtgärd, ska den part som begär verkställighet, till den behöriga verkställande myndigheten inge
 - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas,
 - b) det relevanta intyg som utfärdats i enlighet med artikel 36, där det intygas att avgörandet är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten och att ursprungsdomstolen
 - i) är behörig att pröva målet i sak, eller
 - ii) har beslutat om åtgärden i enlighet med artikel 27.5 jämförd med artikel 15, och
 - c) bevis på delgivning av avgörandet, om åtgärden beslutades utan att svaranden kallats att inställa sig.

3. Den behöriga verkställande myndigheten får när så är nödvändigt begära att den part som begär verkställighet tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som anger den skyldighet som ska verkställas.

4. Den behöriga verkställande myndigheten får begära att den part som begär verkställighet tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av avgörandet om den inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning eller translitterering.

Underavsnitt 3

Intyg

Artikel 36

Utfärdande av intyget

1. Domstolen i en ursprungsmedlemsstat, som meddelats till kommissionen enligt artikel 103, ska på ansökan av någon av parterna utfärda ett intyg för

- a) ett avgörande i äktenskapsmål med användning av formuläret i bilaga II,
- b) ett avgörande i ett mål om föräldraansvar med användning av formuläret i bilaga III,
- c) ett avgörande enligt vilket ett barn ska återlämnas enligt artikel 2.1 a och, i tillämpliga fall, interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som beslutats i enlighet med artikel 27.5 och som åtföljer avgörandet, med användning av formuläret i bilaga IV.

2. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.

3. Intygets utfärdande kan inte angripas.

Artikel 37

Rättelse av intyget

1. Domstolen i en ursprungsmedlemsstat, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ska på ansökan, och får självmant, rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger bristande överensstämmelse mellan det avgörande som ska verkställas och intyget.

2. Lagen i ursprungsmedlemsstaten ska tillämpas på förfarandet för rättelse av intyget.

Underavsnitt 4

Vägran av erkännande och verkställighet

Artikel 38

Skäl för att vägra erkännande av avgöranden i äktenskapsmål

Erkännande av ett avgörande som rör äktenskapskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap ska vägras

- a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs,
- b) om avgörandet har meddelats i någons utelämnande och den uteblivne inte har delgetts stämmningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att svaranden kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att svaranden otvetydigt har godtagit avgörandet,

- c) om det är oförenligt med ett avgörande som har meddelats i ett förfarande mellan samma parter i den medlemsstat där erkännande begärs, eller
- d) om det är oförenligt med ett avgörande som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida det först meddelade avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs.

Artikel 39

Skäl för att vägra erkännande av avgöranden i mål om föräldraansvar

1. Erkännandet av ett avgörande i ett mål om föräldraansvar ska vägras
 - a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs, med hänsyn tagen till barnets bästa,
 - b) om avgörandet har meddelats i någons uteliv och den uteblivne inte har delgetts stämningsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han eller hon kunnat förbereda sitt svaromål, såvida det inte kan fastställas att den uteblivne otvetydigt har godtagit avgörandet,
 - c) om en person ansöker om det och gör gällande att avgörandet hindrar honom eller henne från att utöva sitt föräldraansvar, om avgörandet har meddelats utan att personen i fråga har fått möjlighet att yttra sig,
 - d) om och i den mån som avgörandet är oförenligt med ett senare avgörande i frågor om föräldraansvar som har meddelats i den medlemsstat där erkännande begärs,
 - e) om och i den mån som avgörandet är oförenligt med ett senare avgörande i frågor om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida det sist meddelade avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs, eller
 - f) om förfarandet i artikel 82 inte har följts.
2. Erkännande av ett avgörande i ett mål om föräldraansvar får vägras om erkännandet gavs utan att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 21, utom när
 - a) förfarandet endast avsåg barnets egendom, förutsatt att det inte var nödvändigt att ge en sådan möjlighet mot bakgrund av sakfrågan, eller
 - b) det fanns starka skäl särskilt med beaktande av ärendets brådskande natur.

Artikel 40

Förfarande för vägran av erkännande

1. De förfaranden som föreskrivs i artiklarna 59–62 och, i tillämpliga fall, avsnitt 5 i detta kapitel samt kapitel VI, ska även tillämpas på en ansökan om vägran av erkännande.
2. Den lokala behörigheten för den domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103 ska fastställas enligt lagen i den medlemsstat där ett förfarande om icke-erkännande inleds.

Artikel 41

Skäl för att vägra verkställighet av avgöranden i mål om föräldransvar

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 56.6 ska verkställigheten av ett avgörande i ett mål om föräldransvar vägras om ett av de skäl för att vägra erkännande som avses i artikel 39 föreligger.

AVSNITT 2

Erkännande och verkställighet av vissa privilegierade avgöranden

Artikel 42

Tillämpningsområde

1. Detta avsnitt är tillämpligt på följande typer av avgöranden förutsatt att de är föremål för ett intyg i ursprungsmedlemsstaten i enlighet med artikel 47:

- a) Avgöranden i den mån de beviljar umgänge.
- b) Avgöranden enligt artikel 29.6 i den mån de medför att barnet ska återlämnas.

2. Detta avsnitt ska inte hindra en part från att söka erkännande och verkställighet av ett sådant avgörande som avses i punkt 1 i enlighet med bestämmelserna om erkännande och verkställighet i avsnitt 1 i detta kapitel.

Underavsnitt 1

Erkännande

Artikel 43

Erkännande

1. Ett avgörande som avses i artikel 42.1 som har meddelats i en medlemsstat ska erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande krävs och utan möjlighet att invända mot erkännandet såvida inte och i den mån som avgörandet konstateras vara oförenligt med ett senare avgörande i enlighet med vad som anges i artikel 50.

2. En part som i en medlemsstat vill göra gällande ett avgörande som avses i artikel 42.1 som har meddelats i en annan medlemsstat ska ge in

- a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
- b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 47.

3. Artikel 31.2 och 31.3 ska tillämpas i enlighet med detta.

Artikel 44

Vilandeförklaring av mål

Den domstol vid vilken ett avgörande som avses i artikel 42.1 och som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande låta handläggningen av målet vila, helt eller delvis, om

- a) en ansökan har ingetts i vilken det görs gällande att avgörandet är oförenligt med ett avgörande som avses i artikel 50, eller
- b) den person mot vilken verkställighet begärs har ansökt, i enlighet med artikel 48, om återkallelse av ett intyg som utfärdats enligt artikel 47.

Underavsnitt 2

Verkställbarhet och verkställighet

Artikel 45

Verkställbara avgöranden

1. Ett avgörande som avses i artikel 42.1 som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i den medlemsstaten ska vara verkställbart enligt detta avsnitt i de andra medlemsstaterna utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring.
2. Vid verkställighet i en annan medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 a får domstolarna i ursprungsmedlemsstaten förklara avgörandet interimistiskt verkställbart, utan hinder av att det överklagats.

Artikel 46

Handlingar som ska ges in för verkställighet

1. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 och som har meddelats i en annan medlemsstat ska den part som ansöker om verkställighet, till den behöriga verkställande myndigheten ge in
 - a) en kopia av avgörandet som uppfyller de villkor som är nödvändiga för att dess äkthet ska kunna fastställas, och
 - b) det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 47.
2. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 a och som har meddelats i en annan medlemsstat får den behöriga verkställande myndigheten, om nödvändigt, begära att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som anger den skyldighet som ska verkställas.
3. Vid verkställighet i en medlemsstat av ett avgörande som avses i artikel 42.1 och som har meddelats i en annan medlemsstat får den behöriga verkställande myndigheten, om nödvändigt, begära att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av avgörandet om den inte kan fortsätta handläggningen utan en sådan översättning eller translitterering.

Underavsnitt 3

Intyg för privilegierade avgöranden

Artikel 47

Utfärdande av intyget

1. Den domstol som har meddelat ett avgörande som avses i artikel 42.1 ska på ansökan av en part utfärda ett intyg för
 - a) ett avgörande som beviljar umgänge, med användning av formuläret i bilaga V,
 - b) ett avgörande om vårdnaden i sak som medför att ett barn ska återlämnas och som har meddelats enligt artikel 29.6 och, med användning av formuläret i bilaga VI.
2. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.
3. Domstolen ska utfärda intyget endast om de följande villkoren är uppfyllda:
 - a) Alla berörda parter har fått möjlighet att yttra sig.

- b) Barnet har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter i enlighet med artikel 21.
- c) Avgörandet har meddelats i någons uttalande och
- i) den uttalande personen har delgetts stämningens ansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att han eller hon kunnat förbereda sitt svaromål, eller
 - ii) det har fastställts att den uttalande personen otvetydigt har godtagit avgörandet.
4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 i den här artikeln ska intyget för ett avgörande som avses i artikel 42.1 b enbart utfärdas om domstolen, när den meddelar sitt avgörande, har tagit hänsyn till de skäl och de faktiska omständigheter som ligger till grund för det tidigare avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat enligt artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention.
5. Intyget ska inte få rättsverkningar utöver vad som följer av avgörandets verkställbarhet.
6. Intygets utfärdande kan inte angripas i andra avseenden än dem som avses i artikel 48.

Artikel 48

Rättelse och återkallelse av intyget

1. Domstolen i ursprungsmedlemsstaten, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ska efter ansökan, och får självmant, rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger en brist på överensstämmelse mellan avgörandet och intyget.
2. Den domstol som avses i punkt 1 i denna artikel ska, på ansökan eller självmant, återkalla intyget om det beviljats felaktigt, med beaktande av de krav som fastställs i artikel 47. Artikel 49 ska tillämpas i enlighet med detta.
3. Förfarandet, inbegripet ett eventuellt överklagande, för rättelse eller återkallelse av intyget ska regleras av lagen i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 49

Intyg om bristande eller begränsad verkställbarhet

1. Om och i den mån ett avgörande för vilket ett intyg har utfärdats i enlighet med artikel 47 har upphört att vara verkställbart eller verkställbarheten har skjutits upp eller begränsats ska, på ansökan som kan inges när som helst till domstolen i ursprungsmedlemsstaten, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ett intyg utfärdas i vilket bristen på eller begränsningen av verkställbarheten anges, med användning av standardformuläret i bilaga VII.
2. Intyget ska fyllas i och utfärdas på samma språk som avgörandet. Intyget får även på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.

Underavsnitt 4

Vägran av erkännande och verkställighet

Artikel 50

Oförenliga avgöranden

Erkännande och verkställighet av ett avgörande som avses i artikel 42.1 ska vägras om och i den mån som det är oförenligt med ett senare avgörande i frågor om föräldrans ansvar som rör samma barn och som har meddelats

- a) i den medlemsstat där erkännande begärs, eller

- b) i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida det sist meddelade avgörandet uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs.

AVSNITT 3

Gemensamma bestämmelser om verkställighet

Underavsnitt 1

Verkställighet

Artikel 51

Verkställighetsförfarande

1. Med förbehåll för bestämmelserna i detta avsnitt ska verkställighetsförfarandet för avgöranden som meddelats i en annan medlemsstat regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 41, 50, 56 och 57 ska ett avgörande som har meddelats i en medlemsstat och som är verkställbart i ursprungsmedlemsstaten verkställas i den verkställande medlemsstaten på samma villkor som ett avgörande som har meddelats i den medlemsstaten.

2. Det ska inte krävas att den part som ansöker om verkställighet av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska ha en postadress i den verkställande medlemsstaten. Det ska krävas att den parten har ett befullmäktigt ombud i den verkställande medlemsstaten endast om ett sådant ombud är obligatoriskt enligt lagen i den verkställande medlemsstaten oberoende av parternas medborgarskap.

Artikel 52

Behöriga verkställande myndigheter

Ansökan om verkställighet ska ges in till den myndighet som är behörig verkställande myndighet enligt lagen i den verkställande medlemsstaten och som meddelats av den medlemsstaten till kommissionen i enlighet med artikel 103.

Artikel 53

Delvis verkställighet

1. En part som ansöker om verkställighet av ett avgörande kan ansöka om att avgörandet ska verkställas delvis.

2. Om ett avgörande omfattar flera yrkanden och verkställighet har vägrats för ett eller flera av dem ska verkställighet ändå vara möjlig för de delar av avgörandet som inte påverkas av vägran.

3. Punkterna 1 och 2 i denna artikel ska inte tillämpas för att verkställa ett avgörande om återlämnande av ett barn utan att också verkställa alla eventuella interimistiska åtgärder, däribland säkerhetsåtgärder, som har beslutats för att skydda barnet från den risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention.

Artikel 54

Arrangemang för utövande av umgänge

1. De behöriga verkställande myndigheterna eller domstolarna i den verkställande medlemsstaten får besluta om arrangemangen för utövande av umgänge, om de nödvändiga arrangemangen inte alls eller endast otillräckligt regleras i det avgörande som har meddelats av de domstolar i medlemsstaten som är behöriga att pröva ärendet i sak och under förutsättning att de väsentliga inslagen i det avgörandet iakttas.

2. De arrangemang som beslutas enligt punkt 1 ska upphöra att gälla till följd av ett senare avgörande som har meddelats av de domstolar i medlemsstaten som är behöriga att pröva ärendet i sak.

Artikel 55

Delgivning av intyg och avgörande

1. Om verkställighet begärs av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36 eller 47 delges den person mot vilken verkställighet begärs innan den första verkställighetsåtgärden vidtas. Intyget ska åtföljas av avgörandet, om detta inte redan har delgetts den personen, och, i tillämpliga fall, av detaljerna i det arrangemang som avses i artikel 54.1.

2. Om delgivningen ska verkställas i en annan medlemsstat än ursprungsmedlemsstaten får den person mot vilken verkställighet begärs begära en översättning eller translitterering av

a) avgörandet, för att kunna bestrida verkställigheten,

b) i tillämpliga fall, det översättningsbara innehållet i fritextfälten i det intyg som utfärdats i enlighet med artikel 47,

om avgörandet eller intyget inte är avfattat på eller åtföljs av en översättning eller translitterering till antingen ett språk som han eller hon förstår eller det officiella språket i den medlemsstat där han eller hon har hemvist eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där han eller hon har hemvist.

3. Om en översättning eller translitterering begärs enligt punkt 2 får inga andra verkställighetsåtgärder än säkerhetsåtgärder vidtas förrän översättningen eller translittereringen har tillhandahållits den person mot vilken verkställighet begärs.

4. Punkterna 2 och 3 ska inte tillämpas i den mån avgörandet och, i tillämpliga fall, det intyg som avses i punkt 1 redan har delgetts den person mot vilken verkställighet begärs i överensstämmelse med kraven på översättning eller translitterering i punkt 2.

Underavsnitt 2

Uppskjutande av verkställighetsförfarandet och vägran av verkställighet

Artikel 56

Uppskjutande och vägran

1. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten ska självantaga eller på ansökan av den person mot vilken verkställighet begärs eller, om tillämpligt enligt nationell lag, barnet i fråga, skjuta upp verkställighetsförfarandet om avgörandets verkställbarhet har skjutits upp i ursprungsmedlemsstaten.

2. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen i den verkställande medlemsstaten får, på ansökan av den person mot vilken verkställighet begärs eller, om tillämpligt enligt nationell lag, barnet i fråga, helt eller delvis skjuta upp verkställighetsförfarandet av något av följande skäl:

a) Talan mot avgörandet har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel.

b) Tidsfristen för en sådan talan mot avgörandet genom ordinära rättsmedel som avses i led a har ännu inte löpt ut.

c) En ansökan om vägran av verkställighet som grundar sig på artikel 41, 50 eller 57 har lämnats in.

d) Den person mot vilken verkställighet begärs har i enlighet med artikel 48 ansökt om återkallelse av ett intyg som utfärdats i enlighet med artikel 47.

3. Om den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen skjuter upp verkställighetsförfarandena av det skäl som avses i punkt 2 b får den ange en tidsfrist inom vilken överklagande ska inges.

4. I undantagsfall får den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen på ansökan av den person mot vilken verkställighet begärs eller, om tillämpligt enligt nationell lag, barnet i fråga eller en berörd part som agerar för barnets bästa, skjuta upp verkställighetsförfarandet om verkställigheten skulle innebära att barnet utsätts för en allvarlig risk för fysisk eller psykisk skada på grund av tillfälliga hinder som har uppstått efter det att avgörandet meddelades eller på grund av någon annan betydande ändring av omständigheterna.

Verkställigheten ska återupptas så snart den allvarliga risken för fysisk eller psykisk skada upphör.

5. I de fall som avses i punkt 4 ska den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen innan de vägrar verkställighet enligt punkt 6 vidta lämpliga åtgärder för att underlätta verkställighet i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden och i enlighet med barnets bästa.

6. Om den allvarliga risk som avses i punkt 4 är av bestående karaktär, får den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen, på ansökan, vägra verkställighet av avgörandet.

Artikel 57

Skäl för uppskjutande eller vägran av verkställighet enligt nationell lag

De skäl för uppskjutande eller vägran av verkställighet som gäller enligt lagen i den verkställande medlemsstaten ska tillämpas såvida dessa inte är oförenliga med tillämpningen av artiklarna 41, 50 och 56.

Artikel 58

Behörighet för myndigheter eller domstolar som prövar vägran av verkställighet

1. Ansökan om vägran av verkställighet som grundar sig på artikel 39 ska lämnas in till den domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103. Ansökan om vägran av verkställighet på andra grunder som anges i eller tillåts enligt denna förordning ska lämnas in till den myndighet eller domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103.

2. Den lokala behörigheten för den myndighet eller domstol som meddelats av varje medlemsstat till kommissionen enligt artikel 103 ska fastställas enligt lagen i den medlemsstat där ett förfarande i enlighet med punkt 1 i den här artikeln inleds.

Artikel 59

Ansökan om vägran av verkställighet

1. Förfarandet vid ansökan om vägran av verkställighet ska, i den mån det inte omfattas av denna förordning, regleras av lagen i den verkställande medlemsstaten.

2. Sökanden ska tillhandahålla den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen en kopia av avgörandet och, om tillämpligt och möjligt, det relevanta intyg som utfärdats i enlighet med artikel 36 eller 47.

3. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen får när så är nödvändigt begära att sökanden tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91, av det översättningsbara innehållet i fritextfalten i det relevanta intyg som utfärdats enligt artikel 36 eller 47 och som anger den skyldighet som ska verkställas.

4. Om den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen inte kan fortsätta handläggningen utan en translitterering eller översättning av avgörandet får den begära att sökanden tillhandahåller en sådan översättning eller translitterering i enlighet med artikel 91.

5. Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen får befria sökanden från skyldigheten att ge in de handlingar som avses i punkt 2 om

a) den redan innehar dem, eller

b) den finner det orimligt att begära att sökanden ska tillhandahålla dem.

I det fall som avses i första stycket b får den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen begära att den andra parten tillhandahåller dessa handlingar.

6. Det ska inte krävas att den part som ansöker om vägran av verkställighet av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat ska ha en postadress i den verkställande medlemsstaten. Det ska krävas att den parten har ett befullmäktigat ombud i den verkställande medlemsstaten endast om ett sådant ombud är obligatoriskt enligt lagen i den verkställande medlemsstaten oberoende av parternas medborgarskap.

Artikel 60

Skyndsamma förfaranden

Den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen ska agera utan onödigt dröjsmål i förfaranden rörande ansökan om vägran av verkställighet.

Artikel 61

Överklagande eller annat angripande

1. En part får överklaga eller på annat sätt angripa ett avgörande med anledning av ansökan om vägran av verkställighet.
2. Ett överklagande eller annat angripande ska ges in till den myndighet eller domstol som den verkställande medlemsstaten har meddelat till kommissionen enligt artikel 103 såsom den myndighet eller domstol till vilken ett sådant överklagande eller annat angripande ska ges in.

Artikel 62

Ytterligare överklagande eller annat angripande

Ett avgörande som meddelats med anledning av ett överklagande eller annat angripande får bara överklagas eller angripas i de fall de domstolar vid vilka ett ytterligare överklagande eller annat angripande ska ges in har meddelats till kommissionen av den berörda medlemsstaten enligt artikel 103.

Artikel 63

Vilandeförklaring av ärenden

1. Den behöriga verkställande myndigheten eller den domstol till vilken en ansökan om vägran av verkställighet ges in eller som handlägger ett överklagande som getts in enligt artikel 61 eller 62 får låta handläggningen av ärendet vila av något av följande skäl:
 - a) Talan mot avgörandet har förts i ursprungsmedlemsstaten genom ordinära rättsmedel.
 - b) Tidsfristen för en sådan talan mot avgörandet genom ordinära rättsmedel som avses i led a har ännu inte löpt ut.
 - c) Den person mot vilken verkställighet begärs har ansökt om återkallelse i enlighet med artikel 48 av ett intyg som utfärdats enligt artikel 47.
2. Om den behöriga verkställande myndigheten eller domstolen låter handläggningen av ärendet vila av det skäl som avses i punkt 1 b får den ange den tidsfrist inom vilken sådan talan ska föras.

AVSNITT 4

Officiella handlingar och överenskommelser

Artikel 64

Tillämpningsområde

Detta avsnitt är tillämpligt i mål om äktenskapsskillnad, hemskillnad och föräldraansvar på officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats, och på överenskommelser som har registrerats, i en medlemsstat som förklarar sig behörig enligt kapitel II.

*Artikel 65***Erkännande och verkställighet av officiella handlingar och överenskommelser**

1. Officiella handlingar och överenskommelser om hemskillnad och äktenskapsskillnad som har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas i andra medlemsstater utan att något särskilt förfarande krävs. Avsnitt 1 i detta kapitel ska tillämpas i enlighet med detta, såvida inget annat föreskrivs i det här avsnittet.
2. Officiella handlingar och överenskommelser i mål om föräldraansvar som har bindande rättsverkan och är verkställbara i ursprungsmedlemsstaten ska erkännas och verkställas i andra medlemsstater utan att det krävs någon verkställbarhetsförklaring. Avsnitten 1 och 3 i detta kapitel ska tillämpas i enlighet med detta, såvida inget annat föreskrivs i det här avsnittet.

*Artikel 66***Intyg**

1. Domstolen eller den behöriga myndigheten i en ursprungsmedlemsstat, som meddelats till kommissionen enligt artikel 103, ska på ansökan av någon av parterna utfärda ett intyg om en officiell handling eller en överenskommelse

- a) i äktenskapsfrågor med användning av formuläret i bilaga VIII,
- b) i frågor om föräldraansvar med användning av formuläret i bilaga IX.

Det intyg som avses i led b ska innehålla en sammanfattning av den verkställbara förpliktelse som ingår i den officiella handlingen eller överenskommelsen.

2. Intyget får utfärdas endast om de följande villkoren är uppfyllda:

- a) Den medlemsstat som bemyndigade den offentliga myndigheten eller annan myndighet att formellt upprätta eller registrera den officiella handlingen eller att registrera överenskommelsen var behörig enligt kapitel II.
- b) Den officiella handlingen eller överenskommelsen har bindande rättsverkan i den medlemsstaten.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 får intyget inte utfärdas i frågor om föräldraansvar om något tyder på att den officiella handlingens eller överenskommelsens innehåll strider mot barnets bästa.

4. Intyget ska upprättas på det språk som den officiella handlingen eller överenskommelsen är upprättad på. Det får också på begäran av en av parterna utfärdas på ett annat av Europeiska unionens institutioners officiella språk. Detta medför inte någon skyldighet för den domstol eller behöriga myndighet som utfärdar intyget att tillhandahålla en översättning eller translitterering av det översättningsbara innehållet i fritextfälten.

5. Om intyget inte inges får den officiella handlingen eller överenskommelsen inte erkännas eller verkställas i en annan medlemsstat.

*Artikel 67***Rättelse och återkallelse av intyget**

1. Domstolen eller den behöriga medlemsstaten i ursprungsmedlemsstaten, som meddelats till kommissionen i enlighet med artikel 103, ska på ansökan, och får självmant, rätta intyget om det på grund av ett materiellt fel eller utelämnande föreligger en brist på överensstämmelse mellan den officiella handlingen eller överenskommelsen och intyget.
2. Den domstol eller behöriga myndighet som avses i punkt 1 i denna artikel ska på ansökan eller självmant återkalla intyget om det beviljats felaktigt, med beaktande av de krav som fastställs i artikel 66.
3. Förfarandet, inbegripet överklagande, för rättelse eller återkallelse av intyget ska regleras av lagen i ursprungsmedlemsstaten.

Artikel 68

Skäl för att vägra erkännande eller verkställighet

1. Erkännande av en officiell handling eller överenskommelse om hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska vägras om
 - a) ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs,
 - b) det är oförenligt med ett avgörande, en officiell handling eller en överenskommelse mellan samma parter i den medlemsstat där erkännande begärs, eller
 - c) det är oförenligt med ett avgörande, en officiell handling eller en överenskommelse som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en icke-medlemsstat mellan samma parter, såvida det avgörande, den officiella handling eller den överenskommelse som meddelats först uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande begärs.
2. Erkännande eller verkställighet av en officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar ska vägras
 - a) om ett erkännande uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) i den medlemsstat där erkännande begärs, med hänsyn tagen till barnets bästa,
 - b) om en person ansöker om det och hävdar att den officiella handlingen eller överenskommelsen hindrar honom eller henne från att utöva sitt föräldraansvar, om den officiella handlingen upprättats eller registrerats utan den personens delaktighet eller om överenskommelsen ingåtts och registrerats utan den personens delaktighet,
 - c) om och i den mån den är oförenlig med ett senare avgörande eller en senare officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar som har meddelats i den medlemsstat där erkännande eller verkställighet begärs,
 - d) om och i den mån den är oförenlig med ett senare avgörande eller en senare officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar som har meddelats i en annan medlemsstat eller i den icke-medlemsstat där barnet har hemvist, såvida det avgörande, den officiella handling eller den överenskommelse som meddelats sist uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där erkännande eller verkställighet begärs.
3. Erkännande eller verkställighet av en officiell handling eller överenskommelse i frågor om föräldraansvar får vägras om den officiella handlingen upprättades formellt eller registrerades, eller om överenskommelsen registrerades, utan att ett barn som är i stånd att bilda egna åsikter har getts möjlighet att uttrycka sina åsikter.

AVSNITT 5

Övriga bestämmelser

Artikel 69

Förbud mot omprövning av ursprungsdomstolens behörighet

Behörigheten för domstolen i ursprungsmedlemsstaten får inte omprövas. En prövning av huruvida ett avgörande strider mot grunderna för rättsordningen (*ordre public*) enligt artikel 38 a och artikel 39 a får inte avse behörighetsreglerna i artiklarna 3–14.

Artikel 70

Olikheter i tillämplig lag

Erkännande av ett avgörande i äktenskapsmål får inte vägras på den grunden att lagen i den medlemsstat där ett sådant erkännande begärs inte tillåter äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap under samma omständigheter.

*Artikel 71***Förbud mot omprövning i sak**

Ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat får aldrig omprövas i sak.

*Artikel 72***Överklagande i vissa medlemsstater**

Om ett avgörande meddelats i Irland, Cypern eller Förenade kungariket ska varje form av överklagande som står till buds i ursprungsmedlemsstaten anses som sådan talan mot avgörande genom ordinära rättsmedel som avses i detta kapitel.

*Artikel 73***Kostnader**

Detta kapitel ska även tillämpas vid fastställande av de kostnader och avgifter som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning och till verkställighet av varje beslut om sådana kostnader och avgifter.

*Artikel 74***Rättshjälp**

1. Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten helt eller delvis har fått rättshjälp eller varit befriad från kostnader och avgifter, ska han eller hon vid de förfaranden som avses i artiklarna 30.3, 40 och 59 vara berättigad till rättshjälp eller befrielse från kostnader och avgifter i största möjliga utsträckning enligt lagen i den verkställande medlemsstaten.

2. Om sökanden i ursprungsmedlemsstaten har varit befriad från alla kostnader i samband med ett förfarande vid en administrativ myndighet som meddelats till kommissionen enligt artikel 103 ska han eller hon vid alla förfaranden som avses i artiklarna 30.3, 40 och 59 vara berättigad till rättshjälp i enlighet med punkt 1 i den här artikeln. För detta ändamål ska den parten lämna in en förklaring utfärdad av den behöriga myndigheten i ursprungsmedlemsstaten, som visar att han eller hon uppfyller de ekonomiska villkoren för att helt eller delvis beviljas rättshjälp eller befrielse från kostnader och avgifter.

*Artikel 75***Säkerhet, borgen eller deposition**

Ingen säkerhet, borgen eller deposition, oavsett dess benämning, får krävas av en part som i en medlemsstat begär verkställighet av ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat på den grunden att han eller hon är utländsk medborgare eller att han eller hon inte har hemvist i den verkställande medlemsstaten.

KAPITEL V

SAMARBETE I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR*Artikel 76***Utseende av centralmyndigheter**

Varje medlemsstat ska utse en eller flera centralmyndigheter med uppgift att bistå vid tillämpningen av denna förordning i frågor om föräldraansvar och ska ange deras territoriella eller materiella befogenheter. Om en medlemsstat har utsett mer än en centralmyndighet ska meddelanden i princip skickas direkt till den behöriga centralmyndigheten. Om ett meddelande skickas till en centralmyndighet som inte är behörig, ska denna sända det vidare till den behöriga centralmyndigheten och informera avsändaren om detta.

*Artikel 77***Centralmyndigheternas allmänna uppgifter**

1. Centralmyndigheterna ska lämna information om nationell lagstiftning och nationella förfaranden och tjänster som finns att tillgå i frågor om föräldraansvar och vidta de åtgärder som de anser är lämpliga för att förbättra tillämpningen av denna förordning.

2. Centralmyndigheterna ska samarbeta sinsemellan och främja samarbete mellan de behöriga myndigheterna i sina medlemsstater för att uppnå syftena med denna förordning.
3. Vid tillämpning av punkterna 1 och 2 får det europeiska rättsliga nätverket på privaträttens område anlitas.

Artikel 78

Begäran genom centralmyndigheter

1. Centralmyndigheter ska på begäran av en centralmyndighet i en annan medlemsstat samarbeta i enskilda ärenden för att uppnå syftena med denna förordning.
2. Begäranden i enlighet med detta kapitel får göras av en domstol eller en behörig myndighet. Begäranden i enlighet med artikel 79 c och g och artikel 80.1 c får också göras av personer med föräldraansvar.
3. Utom i brådskande fall och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 86 ska en begäran i enlighet med detta kapitel lämnas in till centralmyndigheten i den medlemsstat där den anmodande domstolen eller behöriga myndigheten finns eller där sökanden har hemvist.
4. Denna artikel ska inte hindra centralmyndigheter eller behöriga myndigheter från att ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang med centralmyndigheter eller behöriga myndigheter i en eller flera andra medlemsstater för att möjliggöra direkta kontakter i förbindelserna med varandra.
5. Detta kapitel ska inte hindra en person med föräldraansvar från att ansöka direkt vid domstolar i en annan medlemsstat.
6. Ingenting i artiklarna 79 och 80 ska innebära att en centralmyndighet åläggs att utöva befogenheter som endast får utövas av rättsliga myndigheter i enlighet med lagen i den anmodade medlemsstaten.

Artikel 79

Anmodade centralmyndigheters särskilda uppgifter

Anmodade centralmyndigheter ska, direkt eller via domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ vidta alla lämpliga åtgärder för att

- a) i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden biträda med att ta reda på var ett barn befinner sig, om det kan antas att barnet befinner sig på den anmodade medlemsstatens territorium och den informationen är nödvändig för att utföra en ansökan eller begäran enligt denna förordning,
- b) insamla och utbyta information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldraansvar enligt artikel 80,
- c) informera och biträda personer med föräldraansvar som söker erkännande och verkställighet av avgöranden inom den anmodade centralmyndighetens territorium, i synnerhet rörande umgänge och återlämnande av barn, inklusive, vid behov, information om hur de kan få rättshjälp,
- d) underlätta kontakt mellan domstolar, behöriga myndigheter och andra berörda organ, i synnerhet när det gäller tillämpning av artikel 81,
- e) underlätta kontakt mellan domstolar vid behov, i synnerhet när det gäller tillämpning av artiklarna 12, 13, 15 och 20,
- f) lämna information och biträde som kan vara till nytta för domstolar och behöriga myndigheter vid tillämpningen av artikel 82, och
- g) underlätta överenskommelser mellan personer med föräldraansvar genom medling eller andra metoder för alternativ tvistlösning och underlätta gränsöverskridande samarbete i detta syfte.

*Artikel 80***Samarbete med avseende på insamling och utbyte av information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldransvar**

1. Centralmyndigheten i den medlemsstat där barnet har eller har haft hemvist eller där det befinner eller har befunnit sig, direkt eller genom domstolar, behöriga myndigheter eller andra organ, efter en motiverad begäran

a) ska tillhandahålla en rapport, om en sådan är tillgänglig, eller utarbeta och tillhandahålla en rapport om

i) barnets situation,

ii) varje pågående förfarande som rör frågor om föräldransvar för barnet, eller

iii) avgöranden som har meddelats i frågor om föräldransvar för barnet,

b) ska tillhandahålla eventuell övrig information som är relevant i förfaranden i frågor om föräldransvar i den anmodande medlemsstaten, särskilt angående situationen för en förälder, anhörig eller annan person som kan vara lämplig att ta hand om barnet, om detta krävs med hänsyn till barnets situation, eller

c) får begära att domstolen eller den behöriga myndigheten i dess medlemsstat överväger huruvida åtgärder behöver vidtas till skydd för barnets person eller egendom.

2. I fall då barnet utsätts för allvarlig fara ska den domstol eller den behöriga myndighet som överväger att vidta eller har vidtagit åtgärder till skydd för barnet, om den är medveten om att barnets vistelseort har ändrats till, eller att barnet befinner sig i, en annan medlemsstat, underrätta domstolarna eller de behöriga myndigheterna i den andra medlemsstaten om den fara som råder och de åtgärder som vidtagits eller övervägs. Denna information får överföras direkt eller genom centralmyndigheterna.

3. De begäranden som avses i punkterna 1 och 2 och eventuella ytterligare handlingar ska åtföljas av en översättning till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där begäran ska handläggas eller till ett annat språk som den anmodade medlemsstaten uttryckligen godtar. Medlemsstaterna ska meddela sådant godtagande till kommissionen i enlighet med artikel 103.

4. Den information som avses i punkt 1 ska översändas till den anmodande centralmyndigheten senast tre månader efter mottagandet av begäran utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.

*Artikel 81***Genomförande av avgöranden i mål om föräldransvar i en annan medlemsstat**

1. En domstol i en medlemsstat får begära att domstolarna eller de behöriga myndigheterna i en annan medlemsstat bistår med genomförandet av avgöranden i mål om föräldransvar som har meddelats enligt denna förordning, särskilt i fråga om att säkerställa det faktiska utövandet av umgänge.

2. Den begäran som avses i punkt 1 och eventuella åtföljande handlingar ska åtföljas av en översättning till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där begäran ska handläggas eller till ett annat språk som den anmodade medlemsstaten uttryckligen godtar. Medlemsstaterna ska meddela sådant godtagande till kommissionen i enlighet med artikel 103.

Artikel 82

Placering av barnet i en annan medlemsstat

1. Om en domstol eller en behörig myndighet avser att placera barnet i en annan medlemsstat, ska den först inhämta godkännande från behörig myndighet i den andra medlemsstaten. För detta ändamål ska centralmyndigheten i den anmodande medlemsstaten till centralmyndigheten i den anmodade medlemsstat där barnet ska placeras översända en begäran om godkännande som inbegriper en rapport om barnet tillsammans med skälen för den placering eller vård som föreslås, information om planerad finansiering och all annan information som den anser vara relevant, såsom placeringens förväntade varaktighet.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas när barnet ska placeras hos en förälder.

Medlemsstater får besluta att deras godkännande i enlighet med punkt 1 inte krävs för placeringar inom deras territorium hos vissa kategorier av nära anhöriga utöver föräldrar. Dessa kategorier ska meddelas till kommissionen enligt artikel 103.

3. Centralmyndigheten i en annan medlemsstat får informera en domstol eller en behörig myndighet som överväger en placering av ett barn om en nära anknytning som barnet har till den medlemsstaten. Detta ska inte påverka nationell lag och nationella förfaranden i den medlemsstat som överväger placeringen.

4. Den begäran och alla eventuella ytterligare handlingar som avses i punkt 1 ska åtföljas av en översättning till det officiella språket i den anmodade medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken på den plats där begäran ska handläggas eller till ett annat språk som den anmodade medlemsstaten uttryckligen godtar. Medlemsstaterna ska meddela sådant godtagande till kommissionen i enlighet med artikel 103.

5. Den placering som avses i punkt 1 får endast beslutas eller arrangeras av den anmodande medlemsstaten efter det att den behöriga myndigheten i den anmodade medlemsstaten har godkänt placeringen.

6. Avgörandet om att bevilja eller vägra godkännande ska översändas till den anmodande centralmyndigheten senast tre månader från mottagandet av begäran utom i fall då detta är omöjligt på grund av exceptionella omständigheter.

7. Formerna för att inhämta godkännande ska regleras av nationell lag i den anmodade medlemsstaten.

8. Denna artikel ska inte hindra centralmyndigheter eller behöriga myndigheter från att ingå eller upprätthålla befintliga överenskommelser eller arrangemang med centralmyndigheter eller behöriga myndigheter i en eller flera andra medlemsstater som underlättar samrådsförfarandet för att erhålla ett godkännande i förbindelserna med varandra.

Artikel 83

Centralmyndigheters kostnader

1. Centralmyndigheternas biträde enligt denna förordning ska vara kostnadsfritt.

2. Varje centralmyndighet ska bära sina egna kostnader vid tillämpning av denna förordning.

Artikel 84

Möten mellan centralmyndigheter

1. Centralmyndigheterna ska för att underlätta tillämpningen av denna förordning sammanträda regelbundet.

2. Centralmyndigheternas möten ska framför allt sammankallas av kommissionen inom ramen för det europeiska rättsliga nätverket på privaträttsens område i enlighet med beslut 2001/470/EG.

KAPITEL VI

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 85

Tillämpningsområde

Detta kapitel ska gälla för handläggning av begäranden och ansökningar enligt kapitlen III–V.

Artikel 86

Samarbete och kontakt mellan domstolar

1. Vid tillämpning av denna förordning får domstolarna samarbeta och ha kontakt direkt med, eller begära information direkt från, varandra, förutsatt att denna kontakt respekterar de processuella rättigheter som tillkommer parterna i förfarandet och informationens konfidentialitet.
2. Det samarbete som avses i punkt 1 får genomföras på ett sätt som domstolen anser lämpligt. Det kan särskilt gälla
 - a) kontakt vid tillämpning av artiklarna 12 och 13,
 - b) information i enlighet med artikel 15,
 - c) information om pågående förfaranden vid tillämpning av artikel 20, och
 - d) kontakt vid tillämpning av kapitlen III–V.

Artikel 87

Insamling och översändning av information

1. Den anmodade centralmyndigheten ska översända varje ansökan, begäran eller den information som dessa innehåller i frågor om föräldraansvar eller internationella bortföranden av barn, beroende på vad som är lämpligt, enligt denna förordning till domstolen eller den behöriga myndigheten i sin medlemsstat eller till en mellanhand, beroende på vad som är lämpligt enligt nationell lag och nationella förfaranden.
2. En mellanhand, en domstol eller en behörig myndighet till vilken den information som avses i punkt 1 har översänts enligt denna förordning får endast använda den för tillämpningen av denna förordning.
3. Den mellanhand, den domstol eller den behöriga myndighet som i den anmodade staten innehar eller är behörig att insamla information som krävs för att utföra en begäran eller en ansökan enligt denna förordning ska tillhandahålla den informationen till den anmodade centralmyndigheten på dess begäran i de fall där den anmodade centralmyndigheten inte har direkt tillgång till informationen.
4. Den anmodade centralmyndigheten ska vid behov översända den information som erhållits enligt denna artikel till den anmodande centralmyndigheten i enlighet med nationell lag och nationella förfaranden.

Artikel 88

Underrättelse till den registrerade

Om det finns en risk för att skyldigheten att informera den registrerade enligt artikel 14.1–14.4 i förordning (EU) 2016/679 negativt kan påverka en effektiv handläggning av den begäran eller ansökan enligt denna förordning för vilken informationen översändes, får den skjutas upp till dess att handläggningen av begäran eller ansökan har avslutats.

Artikel 89

Förbud mot att lämna ut information

1. En centralmyndighet, en domstol eller en behörig myndighet får inte lämna ut eller bekräfta information som insamlats eller översänts vid tillämpningen av kapitlen III–VI om den fastställer att detta skulle kunna äventyra barnets eller en annan persons hälsa, säkerhet eller frihet.

2. Ett sådant fastställande i en medlemsstat ska beaktas av centralmyndigheterna, domstolarna och de behöriga myndigheterna i de andra medlemsstaterna, särskilt i fall av våld i nära relationer.
3. Inget i denna artikel ska hindra centralmyndigheter, domstolar och behöriga myndigheter från att insamla och till varandra översända information om det är nödvändigt för att fullgöra skyldigheterna enligt kapitlen III–VI.

Artikel 90

Legalisering eller annat liknande förfarande

Ingen legalisering eller annat liknande förfarande får krävas inom ramen för denna förordning.

Artikel 91

Språk

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 55.2 a ska, om en översättning eller translitterering krävs enligt denna förordning, en sådan översättning eller translitterering göras till det officiella språket i den berörda medlemsstaten eller, om det finns flera officiella språk i den medlemsstaten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken för domstolsförfarandena på den plats där ett avgörande som har meddelats i en annan medlemsstat görs gällande eller en ansökan ges in, i enlighet med lagen i den medlemsstaten.
2. Översättningar eller translittereringar av det översättningsbara innehållet i fritextfälten i de intyg som avses i artiklarna 29, 36, 47, 49 och 66 får göras till ett eller flera av Europeiska unionens institutioners övriga officiella språk som den berörda medlemsstaten i enlighet med artikel 103 har meddelat att den kan godta.
3. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen vilket eller vilka av Europeiska unionens institutioners officiella språk ööver det eller de egna språken som kan godtas för meddelanden till centralmyndigheterna.
4. Varje översättning som krävs för tillämpningen av kapitlen III och IV ska göras av en person som är kvalificerad för att göra översättningar i någon av medlemsstaterna.

KAPITEL VII

DELEGERADE AKTER

Artikel 92

Ändring av bilagorna

Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter enligt artikel 93 med avseende på ändring av bilagorna I–IX i syfte att uppdatera eller göra tekniska ändringar av de bilagorna.

Artikel 93

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 92 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 22 juli 2019.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artikel 92 får när som helst återkallas av rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.

4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den delge rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 92 ska träda i kraft endast om rådet inte har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period av två månader från den dag då akten delgavs rådet, eller om rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att det inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på rådets initiativ.
7. Europaparlamentet ska informeras om kommissionens antagande av delegerade akter och om eventuella invändningar mot dessa och om återkallelse av rådets delegering av befogenheter.

KAPITEL VIII

FÖRHÅLLANDE TILL ANDRA INSTRUMENT

Artikel 94

Förhållande till andra instrument

1. Om inte annat följer av bestämmelserna i punkt 2 i denna artikel och artiklarna 95–100 ska denna förordning, för medlemsstaterna, ersätta sådana konventioner som gällde vid ikraftträdandet av förordning (EG) nr 2201/2003, som ingåtts mellan två eller flera medlemsstater och som avser frågor som regleras i den här förordningen.
2. Finland och Sverige gavs möjlighet att, i enlighet med artikel 59.2 i förordning (EG) nr 2201/2003 och om inte annat följde av de villkor som anges i leden b och c i den bestämmelsen, avge en förklaring om att konventionen av den 6 februari 1931 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige innehållande internationellt privaträttsliga bestämmelser om äktenskap, adoption och förmynderskap, tillsammans med slutprotokollet till den konventionen, ska tillämpas, helt eller delvis, i förbindelserna mellan dem, i stället för bestämmelserna i den förordningen. Deras respektive förklaringar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* som en bilaga till förordning (EG) nr 2201/2003. Dessa medlemsstater kan när som helst återkalla förklaringarna, helt eller delvis.
3. Bestämmelser om domstols behörighet i varje framtida överenskommelse mellan de medlemsstater som anges i punkt 2 rörande frågor som regleras av denna förordning, ska vara i linje med de behörighetsregler som föreskrivs i denna förordning.
4. Principen om förbud mot diskriminering på grund av nationalitet när det gäller unionens medborgare ska iakttas.
5. Avgöranden meddelade av en domstol i någon av de nordiska stater som har avgett en förklaring enligt punkt 2 ska erkännas och verkställas i de andra medlemsstaterna i enlighet med bestämmelserna i kapitel IV avsnitt 1, om domstolen har grundat sin behörighet på en bestämmelse som har en motsvarighet i kapitel II.
6. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna

- a) en kopia av de överenskommelser och de enhetliga lagar varigenom dessa överenskommelser genomförs som avses i punkt 3,
- b) varje uppsägning eller ändring av de överenskommelser och enhetliga lagar som avses i punkterna 2 och 3.

Sådan information ska offentliggöras i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 95

Förhållande till vissa multilaterala konventioner

När det gäller en fråga som omfattas av denna förordning ska denna förordning, i förbindelserna mellan medlemsstaterna, ha företräde framför följande konventioner:

- a) Haagkonventionen av den 5 oktober 1961 om myndigheters behörighet och tillämplig lag i frågor om skydd för underåriga.

- b) Luxemburgkonventionen av den 8 september 1967 om erkännande av domar rörande äktenskaps giltighet.
- c) Haagkonventionen av den 1 juni 1970 om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader.
- d) Europeiska konventionen av den 20 maj 1980 om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn.

Artikel 96

Förhållande till 1980 års Haagkonvention

Om ett barn olovligt har bortförts till, eller olovligt kvarhålls i, en annan medlemsstat än den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, ska bestämmelserna i 1980 års Haagkonvention fortsätta att tillämpas, med de kompletteringar som följer av bestämmelserna i kapitlen III och VI i denna förordning. Om ett avgörande meddelat i en medlemsstat enligt vilket barnet ska återlämnas i enlighet med 1980 års Haagkonvention måste erkännas av och verkställas i en annan medlemsstat till följd av ett senare olovligt bortförande eller kvarhållande av barnet ska kapitel IV tillämpas.

Artikel 97

Förhållande till 1996 års Haagkonvention

1. I förhållande till 1996 års Haagkonvention ska denna förordning tillämpas
 - a) med förbehåll för punkt 2 i denna artikel, när barnet i fråga har hemvist inom en medlemsstats territorium,
 - b) när det är fråga om att ett avgörande som meddelats av en domstol i en medlemsstat ska erkännas och verkställas på en annan medlemsstats territorium, även om barnet i fråga har hemvist inom territoriet i en stat som är part i den konventionen och i vilken denna förordning inte är tillämplig.
2. Trots vad som sägs i punkt 1 gäller följande:
 - a) Om parterna har överenskommit om behörighet för en domstol i en stat som är part i 1996 års Haagkonvention och i vilken denna förordning inte är tillämplig, ska artikel 10 i den konventionen tillämpas.
 - b) Med avseende på överföring av behörighet mellan en domstol i en medlemsstat och en domstol i en stat som är part i 1996 års Haagkonvention och i vilken denna förordning inte är tillämplig, ska artiklarna 8 och 9 i den konventionen tillämpas.
 - c) Om ett förfarande avseende föräldransvar pågår vid en domstol i en stat som är part i 1996 års Haagkonvention och i vilken denna förordning inte är tillämplig vid den tidpunkt då ett förfarande anhängiggörs vid en domstol i en medlemsstat avseende samma barn och rörande samma sak, ska artikel 13 i den konventionen tillämpas.

Artikel 98

Giltighetens omfång

1. De överenskommelser och konventioner som avses i artiklarna 94–97 ska fortsätta att gälla i frågor som inte regleras i denna förordning.
2. De konventioner som avses i artiklarna 95–97 i denna förordning, särskilt 1980 och 1996 års Haagkonventioner, ska fortsätta att gälla mellan de medlemsstater som är parter i de konventionerna, i överensstämmelse med artiklarna 95–97 i denna förordning.

Artikel 99

Fördrag med Heliga stolen

1. Denna förordning ska gälla utan att det påverkar tillämpningen av det den 18 maj 2004 i Vatikanstaten undertecknade internationella fördraget (konkordatet) mellan Heliga stolen och Portugal.

2. Ett avgörande om äktenskaps ogiltighet som meddelats i enlighet med det fördrag som anges i punkt 1 ska erkännas i medlemsstaterna enligt villkoren i kapitel IV avsnitt 1 underavsnitt 1.
3. Bestämmelserna i punkterna 1 och 2 ska även gälla för följande internationella fördrag med Heliga stolen:
 - a) Lateranfödraget av den 11 februari 1929 mellan Italien och Heliga stolen, ändrat genom den överenskommelse och det tillägsprotokoll som undertecknades i Rom den 18 februari 1984.
 - b) Överenskommelsen av den 3 januari 1979 mellan Heliga stolen och Spanien om rättsliga frågor.
 - c) Fördraget mellan Heliga stolen och Malta om erkännande av civilrättsliga verkningar på konkordatäktenskap och på beslut av kyrkliga myndigheter och domstolar om sådana äktenskap av den 3 februari 1993, inbegripet tillämpningsprotokollet av samma datum, med ett tredje tillägsprotokoll av den 27 januari 2014.
4. Erkännande av avgöranden enligt punkt 2 får i Spanien, Italien och Malta underkastas samma förfaranden och samma kontroller som är tillämpliga på sådana avgöranden av kyrkliga domstolar som meddelats i enlighet med de internationella fördrag med Heliga stolen som anges i punkt 3.
5. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna
 - a) en kopia av de fördrag som anges i punkterna 1 och 3,
 - b) varje uppsägning eller ändring av dessa fördrag.

KAPITEL IX

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 100

Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning ska tillämpas endast på rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar (*actes authentiques*) som har upprättats formellt eller registrerats och på överenskommelser som har registrerats den 1 augusti 2022 eller senare.
2. Förordning (EG) nr 2201/2003 ska fortsätta att tillämpas på avgöranden som meddelats i rättsliga förfaranden som har inletts, på officiella handlingar som har upprättats formellt eller registrerats och på överenskommelser som har blivit verkställbara i den medlemsstat där de ingåtts före den 1 augusti 2022 och som omfattas av denna förordnings tillämpningsområde.

Artikel 101

Övervakning och utvärdering

1. Senast den 22 augusti 2032 ska kommissionen, med stöd av information från medlemsstaterna, för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om efterhandsutvärderingen av denna förordning. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.
2. Med början den 2 augusti 2025 ska medlemsstaterna på begäran tillhandahålla kommissionen följande information, om sådan finns tillgänglig, som är relevant för utvärderingen av hur denna förordning fungerar och tillämpas:
 - a) Antal avgöranden i äktenskapsmål eller i mål om föräldransvar där behörigheten baserats på de grunder som anges i denna förordning.
 - b) Med avseende på ansökningar om verkställighet av ett avgörande enligt artikel 28.1, antal ärenden där verkställighet inte ägt rum inom sex veckor från den tidpunkt då verkställighetsförfarandena inleddes.

- c) Antal ansökningar om vägran av erkännande av ett avgörande enligt artikel 40 och antal ärenden där vägran av erkännande beviljats.
- d) Antal ansökningar om vägran av verkställighet av ett avgörande enligt artikel 58 och antal ärenden där vägran av verkställighet beviljats.
- e) Antal överklaganden som getts in enligt artikel 61 respektive 62.

Artikel 102

Medlemsstater med två eller flera rättssystem

Med avseende på en medlemsstat där två eller flera rättssystem eller regelverk tillämpas i olika territoriella enheter ska beträffande frågor som regleras av denna förordning

- a) en hänvisning till hemvist i medlemsstaten avse hemvist inom en territoriell enhet,
- b) en hänvisning till medborgarskap avse anknytning till den territoriella enhet som anges i lagen i den medlemsstaten,
- c) en hänvisning till myndigheten i en medlemsstat avse myndigheten i den berörda territoriella enheten i den medlemsstaten,
- d) en hänvisning till reglerna i den anmodade medlemsstaten avse reglerna i den territoriella enhet där en fråga om behörighet, erkännande eller verkställighet uppkommer.

Artikel 103

Uppgifter som ska meddelas kommissionen

1. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen följande:
 - a) Varje myndighet som avses i artiklarna 2.2.2 b, 2.2.3 och 74.2.
 - b) De domstolar och myndigheter som är behöriga att utfärda intyg enligt artiklarna 36.1 och 66 samt de domstolar som är behöriga att rätta intyg enligt artiklarna 37.1, 48.1, 49 och 66.3 jämförda med artikel 37.1.
 - c) De domstolar som avses i artiklarna 30.3, 52, 40.1, 58.1 och 62 samt de myndigheter och domstolar som avses i artikel 61.2.
 - d) De behöriga verkställande myndigheter som avses i artikel 52.
 - e) De rättsmedel som avses i artiklarna 61 och 62.
 - f) Namn på, adress till och sätt att komma i kontakt med de centralmyndigheter som har utsetts enligt artikel 76.
 - g) I tillämpliga fall de kategorier av nära anhöriga som avses i artikel 82.2.
 - h) De språk som godtas i meddelandena till centralmyndigheterna enligt artikel 91.3.
 - i) De språk som godtas för översättningar enligt artiklarna 80.3, 81.2, 82.4 och 91.2.

2. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen de uppgifter som avses i punkt 1 senast den 23 april 2021.
3. Medlemsstaterna ska meddela kommissionen alla ändringar av de uppgifter som avses i punkt 1.
4. Kommissionen ska offentliggöra de uppgifter som avses i punkt 1 på lämpligt sätt, inbegripet genom den europeiska e-juridikportalen.

Artikel 104

Upphävande

1. Med förbehåll för artikel 100.2 i denna förordning ska förordning (EG) nr 2201/2003 upphöra att gälla den 1 augusti 2022.
2. Hänvisningar till den upphävda förordningen ska anses som hänvisningar till den här förordningen och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga X.

Artikel 105

Ikraftträdande

1. Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.
2. Denna förordning ska tillämpas från och med den 1 augusti 2022, med undantag för artiklarna 92, 93 och 103, som ska tillämpas från och med den 22 juli 2019.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdad i Luxemburg den 25 juni 2019.

På rådets vägnar
A. ANTON
Ordförande

BILAGA I

INTYG SOM SKA UTFÄRDAS AV DOMSTOLEN EFTER ETT AVGÖRANDE OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA ETT BARN TILL EN ANNAN MEDLEMSSTAT SOM ENBART GRUNDAR SIG PÅ ARTIKEL 13 FÖRSTA STYCKET B ELLER ARTIKEL 13 ANDRA STYCKET, ELLER BÅDA, I 1980 ÅRS HAAGKONVENTION⁽¹⁾

(Artikel 29.2 i rådets förordning (EU) 2019/1111⁽²⁾)

Information till de personer som mottar detta intyg i enlighet med artikel 29.5 i förordningen

Om, vid den tidpunkt för avgörandet om vägran att återlämna barnet, angivet i punkt 3, inga förfaranden om vårdnaden i sak ännu har påbörjats i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, kan du väcka talan vid en domstol i den staten genom en ansökan om vårdnad i enlighet med artikel 29.5 i förordningen.

Om talan väcks vid domstolen inom tre månader från underrättelsen av avgörandet om vägran att återlämna barnet, kommer ett avgörande om vårdnaden i sak som är följden av det förfarandet och som medför att barnet ska återlämnas till den medlemsstaten att vara verkställbart i en annan medlemsstat i enlighet med artikel 29.6 i förordningen, utan att något särskilt förfarande krävs och utan att det finns någon möjlighet att invända mot att det erkänns, såvida inte och i den mån som sådan oförenlighet med ett avgörande som avses i artikel 50 i förordningen konstateras, under förutsättning att ett sådant intyg i enlighet med artikel 47 har utfärdats för avgörandet. Om talan väcks vid domstolen efter utgången av de tre månaderna eller om villkoren för att utfärda ett intyg i enlighet med artikel 47 i förordningen inte är uppfyllda kommer det efterföljande avgörandet i sak om vårdnaden erkänns och verkställas i andra medlemsstater i enlighet med kapitel IV avsnitt 1 i förordningen.

Den part som väcker talan vid domstolen i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet ska ge in följande handlingar till den domstolen:

- a) En kopia av avgörandet om vägran att återlämna barnet.
- b) Detta intyg.
- c) I tillämpliga fall en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna i enlighet med punkt 4.1.

Information till den domstol som mottar detta intyg i enlighet med artikel 29.3 i förordningen⁽³⁾

Detta intyg har utfärdats eftersom det/de barn som anges i punkt 5 olovligen bortfördes eller kvarhölls i den medlemsstat där den domstol som utfärdar det här intyget är belägen. Talan om återlämnande av barnet/barnen har väckts i enlighet med 1980 års Haagkonvention eftersom den person som anges i punkt 6.1 hävdade att barnets/barnens bortförande eller kvarhållande stred mot vårdnaden samt att gemensam eller ensam vårdnad vid tidpunkten för bortförandet eller kvarhållandet antingen utövades eller skulle ha utövats om inte bortförandet eller kvarhållandet i enlighet med 1980 års Haagkonvention hade ägt rum. Denna domstol har vägrat återlämnande av ett eller flera av de barn som förfarandet gäller grundat enbart på artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket, eller båda, i 1980 års Haagkonvention.

Om ett förfarande om vårdnaden i sak redan pågår i den medlemsstat där barnet hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet, vid den tidpunkt då denna domstol meddelade sitt avgörande, angivet i punkt 3, om vägran att återlämna barnet grundat enbart på artikel 13 första stycket b eller artikel 13 andra stycket, eller båda, i 1980 års Haagkonvention, föreskriver artikel 29.3 i förordningen att denna domstol, om den har vetskap om detta förfarande, inom en månad från dagen för avgörandet, till den domstol där talan väckts om vårdnaden i sak ska överföra följande handlingar, antingen direkt eller via centralmyndigheterna:

⁽¹⁾ Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (nedan kallad 1980 års Haagkonvention).

⁽²⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad förordningen).

⁽³⁾ Beträffande fall där en part i enlighet med artikel 29.5 i förordningen väcker talan om vårdnaden i sak i den medlemsstat där barnet/barnen hade hemvist omedelbart före det olovliga bortförandet eller kvarhållandet efter det att denna domstol har meddelat det avgörande som avses i punkt 3, se avsnittet "Information till de personer som mottar detta intyg i enlighet med artikel 29.5 i förordningen".

- a) En kopia av dess avgörande om vägran att återlämna barnet.
- b) Detta intyg.
- c) I tillämpliga fall en utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna i enlighet med punkt 4.1 samt alla övriga handlingar som denna domstol anser vara relevanta i enlighet med punkt 4.2.

Den domstol vid vilken talan väckts om vårdnaden i sak får vid behov begära att en part tillhandahåller en översättning eller translitterering, i enlighet med artikel 91 i förordningen, av avgörandet och varje annan handling som bifogas detta intyg (artikel 29.4 i förordningen).

- I. DEN URSPRUNGSMEDLEMSSTAT SOM MEDDELAT AVGÖRANDET OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA BARNET/BARNEN* (*)
- | | | | |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE) | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG) | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ) | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE) |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE) | <input type="checkbox"/> Irland (IE) | <input type="checkbox"/> Grekland (EL) | <input type="checkbox"/> Spanien (ES) |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR) | <input type="checkbox"/> Italien (IT) | <input type="checkbox"/> Cypern (CY) |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV) | <input type="checkbox"/> Litauen (LT) | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU) | <input type="checkbox"/> Ungern (HU) |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT) | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT) | <input type="checkbox"/> Polen (PL) |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT) | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO) | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI) | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI) | <input type="checkbox"/> Sverige (SE) | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) | |
2. DEN DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET OCH SOM UTFÄRDAR INTYGET*
- 2.1 Namn*
- 2.2 Adress*
- 2.3 Tfn, fax, e-post*
3. AVGÖRANDE*
- 3.1 Datum (dd/mm/åååå)*
- 3.2 Referensnummer*
4. ANDRA HANDLINGAR (SOM FÅR DELAS MED PARTERNA)*
- 4.1 En utskrift, en sammanfattning eller ett protokoll från förhandlingarna*
- 4.1.1 Ja
- 4.1.2 Nej
- 4.2 Andra handlingar domstolen anser vara relevanta* (5)
- 4.2.1 Ja (ange)
- 4.2.2 Nej

(*) Fält markerade med (*) måste fyllas i.

(5) Fylls i endast vid tillämpning av artikel 29.3 i förordningen.

5. BARN ⁽⁶⁾ SOM INTE SKA ÅTERLÄMNAS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET*
- 5.1 Barn 1*
- 5.1.1 Samtliga efternamn*
- 5.1.2 Samtliga förnamn*
- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2 Barn 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.3 Barn 3
- 5.3.1 Samtliga efternamn
- 5.3.2 Samtliga förnamn
- 5.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
6. PERSONER ⁽⁷⁾ SOM BERÖRS AV ÅTERLÄMNANDEFÖRFARANDET*
- 6.1 Person som ansöker om återlämnande av barnet/barnen*
- 6.1.1 Fysisk person
- 6.1.1.1 Samtliga efternamn
- 6.1.1.2 Samtliga förnamn
- 6.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

(6) Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

(7) Om det gäller fler än två personer, bifoga ytterligare en sida.

- 6.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 6.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 6.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 6.1.2.1 Fullständigt namn
- 6.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2 Svarande*
- 6.2.1 Fysisk person
- 6.2.1.1 Samtliga efternamn
- 6.2.1.2 Samtliga förnamn
- 6.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 6.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 6.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 6.2.2.1 Fullständigt namn
- 6.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
7. AVGÖRANDET OM VÅGRAN ATT ÅTERLÄMNA BARNET/BARNEN (*) TILL EN ANNAN MEDLEMSSTAT GRUNDAR SIG ENBART PÅ EN, ELLER PÅ BÅDA, AV DE FÖLJANDE BESTÄMMELSERNA*
- 7.1 Barn 1*
- 7.1.1 Artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention
- 7.1.2 Artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention
- 7.2 Barn 2
- 7.2.1 Artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention
- 7.2.2 Artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention
- 7.3 Barn 3
- 7.3.1 Artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention

(*) Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

7.3.2 Artikel 13 andra stycket i 1980 års Haagkonvention

8. PÅGÅR VID TIDPUNKTEN FÖR AVGÖRANDET ENLIGT PUNKT 3 FÖRFARANDE OM VÅRDNADEN I SAK REDAN I DEN MEDLEMSSTAT DÅR BARNET/BARNEN HADE HEMVIST OMEDELBART FÖRE DET OLOVLIGA BORTFÖRANDET ELLER KVARHÅLLANDET?

8.1 Nej

8.2 Inte känt av domstolen

8.3 Ja

8.3.1 Domstol vid vilken talan väckts om vårdnaden i sak

8.3.1.1 Namn

8.3.1.2 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.3.1.3 Tfn, fax, e-post (om uppgifterna finns tillgängliga)

8.3.2 Referensnummer (om uppgiften finns tillgänglig)

8.3.3 Part 1 ⁽⁹⁾

8.3.3.1 Fysisk person

8.3.3.1.1 Samtliga efternamn

8.3.3.1.2 Samtliga förnamn

8.3.3.2 Juridisk person, institution eller annat organ

8.3.3.2.1 Fullständigt namn

8.3.4 Part 2

8.3.4.1 Fysisk person

8.3.4.1.1 Samtliga efternamn

8.3.4.1.2 Samtliga förnamn

8.3.4.2 Juridisk person, institution eller annat organ

8.3.4.2.1 Fullständigt namn

8.3.5 Det/de berörda barn ⁽¹⁰⁾ som anges i punkt 5:

8.3.5.1 Barn 1

8.3.5.2 Barn 2

8.3.5.3 Barn 3

⁽⁹⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁰⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

9. UNDERRÄTTELSE OM AVGÖRANDET OM VÄGRAN ATT ÅTERLÄMNA BARNET/BARNEN HAR SKETT ENLIGT FÖLJANDE TILL.*
- 9.1 Person 1 enligt punkt 6.1*
- 9.1.1 Nej
- 9.1.2 Inte känt av domstolen
- 9.1.3 Ja
- 9.1.3.1 Dagen då personen underrättades (dd/mm/åååå)
- 9.1.3.2 Personen underrättades om avgörandet på följande språk:
- BG ES CS DE ET EL EN FR
- GA HR IT LV LT HU MT NL
- PL PT RO SK SL FI SV
- 9.2 Person 2 enligt punkt 6.2*
- 9.2.1 Nej
- 9.2.2 Inte känt av domstolen
- 9.2.3 Ja
- 9.2.3.1 Dagen då personen underrättades (dd/mm/åååå)
- 9.2.3.2 Personen underrättades om avgörandet på följande språk:
- BG ES CS DE ET EL EN FR
- GA HR IT LV LT HU MT NL
- PL PT RO SK SL FI SV
10. FÖR KÄNNEDOM: HAR ÅTGÄRDER VIDTAGITS FÖR ATT SÄKERSTÄLLA KONTAKT MELLAN BARNET/BARNEN OCH DEN PERSON SOM HAR ANSÖKT OM ÅTERLÄMNANDE AV BARNET/BARNEN ENLIGT ARTIKEL 27.2 I FÖRORDNINGEN?
- 10.1 Nej
- 10.2 Ja
- 10.2.1 Om ja, bifoga en kopia eller en sammanfattning av avgörandet.

Om ytterligare blad bifogats, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

BILAGA II

INTYG OM AVGÖRANDE I ÄKTENSKAPSMÅL
(Artikel 36.1 a i rådets förordning (EU) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas för ett avgörande om beviljande av äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som meddelats kommissionen enligt artikel 103 i förordningen.

1. URSPRUNGSMEDELSSTAT* ⁽²⁾

<input type="checkbox"/> Belgien (BE)	<input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)	<input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)	<input type="checkbox"/> Tyskland (DE)
<input type="checkbox"/> Estland (EE)	<input type="checkbox"/> Irland (IE)	<input type="checkbox"/> Grekland (EL)	<input type="checkbox"/> Spanien (ES)
<input type="checkbox"/> Frankrike (FR)	<input type="checkbox"/> Kroatien (HR)	<input type="checkbox"/> Italien (IT)	<input type="checkbox"/> Cypern (CY)
<input type="checkbox"/> Lettland (LV)	<input type="checkbox"/> Litauen (LT)	<input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)	<input type="checkbox"/> Ungern (HU)
<input type="checkbox"/> Malta (MT)	<input type="checkbox"/> Nederländerna (NL)	<input type="checkbox"/> Österrike (AT)	<input type="checkbox"/> Polen (PL)
<input type="checkbox"/> Portugal (PT)	<input type="checkbox"/> Rumänien (RO)	<input type="checkbox"/> Slovenien (SI)	<input type="checkbox"/> Slovakien (SK)
<input type="checkbox"/> Finland (FI)	<input type="checkbox"/> Sverige (SE)	<input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK)	

2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET*
 - 2.1 Namn*
 - 2.2 Adress*
 - 2.3 Tfn, fax, e-post*

3. DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET (om annan)
 - 3.1 Namn
 - 3.2 Adress

4. AVGÖRANDE*
 - 4.1 Datum (dd/mm/åååå)*
 - 4.2 Referensnummer*
 - 4.3 Typ av avgörande*
 - 4.3.1 Äktenskapsskillnad
 - 4.3.2 Annullering av äktenskap
 - 4.3.3 Hemskillnad

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).
⁽²⁾ Fält markerade med (*) måste fyllas i.

5. ÄKTENSKAP^{*}
- 5.1 Makar^{*}
- 5.1.1
- 5.1.1.1 Samtliga efternamn^{*}
- 5.1.1.2 Samtliga förnamn^{*}
- 5.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)^{*}
- 5.1.1.4 Födelseort
- 5.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 5.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 5.1.2
- 5.1.2.1 Samtliga efternamn^{*}
- 5.1.2.2 Samtliga förnamn^{*}
- 5.1.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)^{*}
- 5.1.2.4 Födelseort
- 5.1.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.1.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.2.6.1 I enlighet med avgörandet
- 5.1.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 5.2 Datum, land och ort för vigsel^{*}
- 5.2.1 Datum (dd/mm/åååå)^{*}
- 5.2.2 Land^{*}
- 5.2.3 Ort (om uppgiften finns tillgänglig)

6. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?'
- 6.1 Nej
- 6.2 Ja
- 6.2.1 Part som uteblivit enligt punkt ... (fyll i)
- 6.2.2 Har parten delgetts stämningsansökan eller likvärdig handling?
- 6.2.2.1 Nej
- 6.2.2.2 Inte känt av domstolen
- 6.2.2.3 Ja
- 6.2.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)
7. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?'
- 7.1 Nej
- 7.2 Ja
8. DATUM DÅ AVGÖRANDET VINNERS LAGA KRAFT I DEN MEDLEMSSTAT DÄR DET MEDDELADES (dd/mm/åååå)*
9. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN
- 9.1 Part(er)
- 9.1.1 enligt punkt 5.1.1.
- 9.1.2 enligt punkt 5.1.2.
10. KOSTNADER (†)
- 10.1 Avgörandet täcker även frågor om föräldransvar, och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i det intyg som rör avgöranden i mål om föräldransvar.
- 10.2 I enlighet med avgörandet ska (‡)
- (samtliga efternamn)
- (samtliga förnamn)

(*) Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande av avgörandet i sak.

(†) Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp

- | | | |
|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> euro (EUR) | <input type="checkbox"/> bulgariska lev (BGN) | <input type="checkbox"/> kroatiska kuna (HRK) |
| <input type="checkbox"/> tjeckiska koruna (CZK) | <input type="checkbox"/> ungerska forint (HUF) | <input type="checkbox"/> polska zloty (PLN) |
| <input type="checkbox"/> pund sterling (GBP) | <input type="checkbox"/> rumänska leu (RON) | <input type="checkbox"/> svenska kronor (SEK) |
| <input type="checkbox"/> annan (ange ISO-kod): | | |

10.3 Ytterligare information som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

BILAGA III

INTYG OM AVGÖRANDE I MÅL OM FÖRÄLDRAANSVAR

(Artikel 36.1 b i rådets förordning (EU) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas för ett avgörande i mål om föräldraansvar av den domstol i ursprungsmedlemsstaten som meddelats kommissionen enligt artikel 103 i förordningen.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT* ⁽²⁾

<input type="checkbox"/> Belgien (BE)	<input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)	<input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)	<input type="checkbox"/> Tyskland (DE)
<input type="checkbox"/> Estland (EE)	<input type="checkbox"/> Irland (IE)	<input type="checkbox"/> Grekland (EL)	<input type="checkbox"/> Spanien (ES)
<input type="checkbox"/> Frankrike (FR)	<input type="checkbox"/> Kroatien (HR)	<input type="checkbox"/> Italien (IT)	<input type="checkbox"/> Cypern (CY)
<input type="checkbox"/> Lettland (LV)	<input type="checkbox"/> Litauen (LT)	<input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)	<input type="checkbox"/> Ungern (HU)
<input type="checkbox"/> Malta (MT)	<input type="checkbox"/> Nederländerna (NL)	<input type="checkbox"/> Österrike (AT)	<input type="checkbox"/> Polen (PL)
<input type="checkbox"/> Portugal (PT)	<input type="checkbox"/> Rumänien (RO)	<input type="checkbox"/> Slovenien (SI)	<input type="checkbox"/> Slovakien (SK)
<input type="checkbox"/> Finland (FI)	<input type="checkbox"/> Sverige (SE)	<input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK)	
2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET
- 2.1 Namn*
- 2.2 Adress*
- 2.3 Tfn, fax, e-post*
3. DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET (om annan)
- 3.1 Namn
- 3.2 Adress
4. AVGÖRANDE*
- 4.1 Datum (dd/mm/åååå)*
- 4.2 Referensnummer*
5. BARN ⁽³⁾ SOM OMFATTAS AV AVGÖRANDET*
- 5.1 Barn 1*
 - 5.1.1 Samtliga efternamn*
 - 5.1.2 Samtliga förnamn*

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

⁽²⁾ Fält markerade med (*) måste fyllas i.

⁽³⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2 Barn 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.3 Barn 3
- 5.3.1 Samtliga efternamn
- 5.3.2 Samtliga förnamn
- 5.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
6. VÅRDNAD (*)
- 6.1 Vårdnad som har anförtrots i enlighet med avgörandet (*)
.....
- 6.2 Har tillerkänts följande part(er) (*)
- 6.2.1 Part 1
- 6.2.1.1 Fysisk person
- 6.2.1.1.1 Samtliga efternamn
- 6.2.1.1.2 Samtliga förnamn
- 6.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

(*) Vänligen observera att termen *vårdnad* definieras i artikel 2.2.9 i förordningen.

(*) Kopiera in berörd del av beslutet.

(*) Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

- 6.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 6.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 6.2.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 6.2.1.2.1 Fullständigt namn
- 6.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.2 Part 2
- 6.2.2.1 Fysisk person
- 6.2.2.1.1 Samtliga efternamn
- 6.2.2.1.2 Samtliga förnamn
- 6.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 6.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 6.2.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 6.2.2.2.1 Fullständigt namn
- 6.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.3 Avgörandet medför överlämnande av barnet/barnen
- 6.3.1 Nej

6.3.2 Ja

6.3.2.1 Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 6.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

7. UMGÅNGE

7.1 Umgående beviljat i enlighet med avgörandet (?)

.....

7.2 Har beviljats följande part(er) (8)

7.2.1 Part 1

7.2.1.1 Samtliga efternamn

7.2.1.2 Samtliga förnamn

7.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.6.1 I enlighet med avgörande

7.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

7.2.2 Part 2

7.2.2.1 Samtliga efternamn

7.2.2.2 Samtliga förnamn

7.2.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.6.1 I enlighet med avgörande

(?) Kopiera in berörd del av beslutet.

(8) Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

7.2.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

7.3 Avgörandet medför överlämnande av barnet/barnen

7.3.1 Nej

7.3.2 Ja

7.3.2.1 Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta om de inte redan angetts under punkt 7.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

8. ANDRA RÄTTIGHETER I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR

8.1 Rättighet(er) i enlighet med avgörandet ⁽⁹⁾

.....

8.2 Har tillerkänts följande part(er) ⁽¹⁰⁾

8.2.1 Part 1

8.2.1.1 Fysisk person

8.2.1.1.1 Samtliga efternamn

8.2.1.1.2 Samtliga förnamn

8.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

8.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet

8.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

8.2.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ

8.2.1.2.1 Fullständigt namn

8.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

⁽⁹⁾ Kopiera in berörd del av beslutet.

⁽¹⁰⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

8.2.2 Part 2

8.2.2.1 Fysisk person

8.2.2.1.1 Samtliga efternamn

8.2.2.1.2 Samtliga förnamn

8.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

8.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet

8.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

8.2.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ

8.2.2.2.1 Fullständigt namn

8.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.3 Avgörandet medför överlämnande av barnet/barnen

8.3.1 Nej8.3.2 Ja8.3.2.1 Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 8.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

9. BESLUTAS DET OM INTERIMISTISK(A) ÅTGÄRD(ER), DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRD(ER), I AVGÖRANDET?*

9.1 Nej9.2 Ja9.2.1 Beskrivning av den beslutade åtgärden/de beslutade åtgärderna ⁽¹⁾

.....

⁽¹⁾ Kopiera in berörd del av beslutet.

10. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 10.1 Nej
- 10.2 Ja
11. ÄR AVGÖRANDET VERKSTÄLLBART I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 11.1 Avseende vårdnad i enlighet med punkt 6
- 11.1.1 Nej
- 11.1.1.1 Avgörandet inbegriper inte någon verkställbar förpliktelse (i tillämpliga fall).
- 11.1.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart):
.../.../.....
- 11.1.3 Ja, men bara gentemot den part ⁽¹²⁾ som anges i punkt (fyll i)
- 11.1.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part:
.../.../.....
- 11.1.4 Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange)
- 11.1.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara: .../.../.....
- 11.2 Avseende umgänge i enlighet med punkt 7
- 11.2.1 Nej
- 11.2.1.1 Avgörandet inbegriper inte någon verkställbar förpliktelse (i tillämpliga fall).
- 11.2.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart):
.../.../.....
- 11.2.3 Ja, men bara gentemot den part ⁽¹³⁾ som anges i punkt (fyll i)
- 11.2.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part:
.../.../.....
- 11.2.4 Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange)
- 11.2.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara: .../.../.....
- 11.3 Avseende andra rättigheter i frågor om föräldraansvar i enlighet med punkt 8
- 11.3.1 Nej

⁽¹²⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹³⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

11.3.1.1 Avgörandet inbegriper inte någon verkställbar förpliktelse (i tillämpliga fall).

11.3.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart):
.../.../.....

11.3.3 Ja, men bara gentemot den part (¹⁴) som anges i punkt (fyll i)

11.3.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part:
.../.../.....

11.3.4 Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange)

11.3.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara: .../.../.....

12. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÄRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART/DE PARTER (¹⁵) GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS?

12.1 Den part som anges i punkt (fyll i)

12.1.1 Nej

12.1.2 Inte känt av domstolen

12.1.3 Ja

12.1.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

12.1.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:

<input type="checkbox"/> BG	<input type="checkbox"/> ES	<input type="checkbox"/> CS	<input type="checkbox"/> DE	<input type="checkbox"/> ET
<input type="checkbox"/> EL	<input type="checkbox"/> EN	<input type="checkbox"/> FR	<input type="checkbox"/> GA	<input type="checkbox"/> HR
<input type="checkbox"/> IT	<input type="checkbox"/> LV	<input type="checkbox"/> LT	<input type="checkbox"/> HU	<input type="checkbox"/> MT
<input type="checkbox"/> NL	<input type="checkbox"/> PL	<input type="checkbox"/> PT	<input type="checkbox"/> RO	<input type="checkbox"/> SK
<input type="checkbox"/> SL	<input type="checkbox"/> FI	<input type="checkbox"/> SV		

12.2 Den part som anges i punkt (fyll i)

12.2.1 Nej

12.2.2 Inte känt av domstolen

12.2.3 Ja

12.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

⁽¹⁴⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁵⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

12.2.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk (ett eller flera):

- | | | | | |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> BG | <input type="checkbox"/> ES | <input type="checkbox"/> CS | <input type="checkbox"/> DE | <input type="checkbox"/> ET |
| <input type="checkbox"/> EL | <input type="checkbox"/> EN | <input type="checkbox"/> FR | <input type="checkbox"/> GA | <input type="checkbox"/> HR |
| <input type="checkbox"/> IT | <input type="checkbox"/> LV | <input type="checkbox"/> LT | <input type="checkbox"/> HU | <input type="checkbox"/> MT |
| <input type="checkbox"/> NL | <input type="checkbox"/> PL | <input type="checkbox"/> PT | <input type="checkbox"/> RO | <input type="checkbox"/> SK |
| <input type="checkbox"/> SL | <input type="checkbox"/> FI | <input type="checkbox"/> SV | | |

13. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?¹⁶13.1 Nej13.2 Ja13.2.1 Part(er) som uteblivit ⁽¹⁶⁾ enligt punkt (fyll i)

13.2.2 Har parten delgetts stämningensansökan eller likvärdig handling?

13.2.2.1 Nej13.2.2.2 Inte känt av domstolen13.2.2.3 Ja

13.2.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

14. DET/DE BARN ⁽¹⁷⁾ SOM ANGES I PUNKT 5 VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER¹⁷14.1 Det barn som anges i punkt 5.114.1.1 Ja (fyll i så fall i punkt 15)14.1.2 Nej14.2 Det barn som anges i punkt 5.214.2.1 Ja (fyll i så fall i punkt 15)14.2.2 Nej14.3 Det barn som anges i punkt 5.314.3.1 Ja (fyll i så fall i punkt 15)14.3.2 Nej⁽¹⁶⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.⁽¹⁷⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

15. HAR DET/DE BARN SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 14 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 15.1 Det barn som anges i punkt 5.1
- 15.1.1 Ja
- 15.1.2 Nej, av följande skäl:
- 15.2 Det barn som anges i punkt 5.2
- 15.2.1 Ja
- 15.2.2 Nej, av följande skäl:
- 15.3 Det barn som anges i punkt 5.3
- 15.3.1 Ja
- 15.3.2 Nej, av följande skäl:
16. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) ⁽¹⁸⁾ SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN
- 16.1 Part(er)
- 16.1.1 Enligt punkt (fyll i)
- 16.1.2 Enligt punkt (fyll i)
17. KOSTNADER ⁽¹⁹⁾
- 17.1 Avgörandet omfattar även äktenskapsfrågor och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i detta intyg.
- 17.2 I enlighet med avgörandet ska ⁽²⁰⁾
- (samtliga efternamn)
- (samtliga förnamn)
- betala
- (samtliga efternamn)
- (samtliga förnamn)
- följande belopp

⁽¹⁸⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁹⁾ Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

⁽²⁰⁾ Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

- | | | |
|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> euro (EUR) | <input type="checkbox"/> bulgariska lev (BGN) | <input type="checkbox"/> kroatiska kuna (HRK) |
| <input type="checkbox"/> tjeckiska koruna (CZK) | <input type="checkbox"/> ungerska forint (HUF) | <input type="checkbox"/> polska zloty (PLN) |
| <input type="checkbox"/> pund sterling (GBP) | <input type="checkbox"/> rumänska leu (RON) | <input type="checkbox"/> svenska kronor (SEK) |
| <input type="checkbox"/> annan (ange ISO-kod): | | |

- 17.3 Ytterligare information som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnsteckning och/eller stämpel

BILAGA IV

INTYG OM AVGÖRANDE ENLIGT VILKA ETT BARN SKA ÅTERLÄMNAS TILL EN ANNAN MEDLEMSSTAT I ENLIGHET MED 1980 ÅRS HAAGKONVENTION⁽¹⁾ OCH EVENTUELLA KOMPLETTERANDE INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER, DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRDER, SOM VIDTAGITS I ENLIGHET MED ARTIKEL 27.5 I FÖRORDNINGEN

(Artikel 36.1 c i rådets förordning (EU) 2019/1111⁽²⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas av den domstol i ursprungsmedlemsstaten för ett avgörande om återlämnande och som meddelats kommissionen enligt artikel 103 i förordningen, om avgörandet om återlämnande behöver verkställas i en annan medlemsstat på grund av ytterligare ett bortförande av barnet/barnen efter det att återlämnande beslutats eller om avgörandet om återlämnande innehåller en interimistisk åtgärd, till exempel en säkerhetsåtgärd, som grundas på artikel 27.5 i förordningen för att skydda barnet från den allvarliga risk som avses i artikel 13 första stycket b i 1980 års Haagkonvention.

1. URSPRUNGSMEDLEMSTAT FÖR AVGÖRANDET OM ÅTERLÄMNANDE AV BARNET/BARNEN⁽³⁾

- | | | | |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE) | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG) | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ) | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE) |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE) | <input type="checkbox"/> Irland (IE) | <input type="checkbox"/> Grekland (EL) | <input type="checkbox"/> Spanien (ES) |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR) | <input type="checkbox"/> Italien (IT) | <input type="checkbox"/> Cypern (CY) |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV) | <input type="checkbox"/> Litauen (LT) | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU) | <input type="checkbox"/> Ungern (HU) |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT) | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT) | <input type="checkbox"/> Polen (PL) |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT) | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO) | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI) | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI) | <input type="checkbox"/> Sverige (SE) | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) | |

2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET

2.1 Namn*

2.2 Adress*

2.3 Tfn, fax, e-post*

3. DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET (om annan)

3.1 Namn

3.2 Adress

4. AVGÖRANDE*

4.1 Datum (dd/mm/åååå)*

4.2 Referensnummer*

⁽¹⁾ Haagkonventionen av den 25 oktober 1980 om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (nedan kallad 1980 års Haagkonvention).

⁽²⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad förordningen).

⁽³⁾ Fält markerade med (*) måste fyllas i.

5. BARN (*) SOM SKA ÅTERLÄMNAS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET*
- 5.1 Barn 1*
- 5.1.1 Samtliga efternamn*
- 5.1.2 Samtliga förnamn*
- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2 Barn 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.3 Barn 3
- 5.3.1 Samtliga efternamn
- 5.3.2 Samtliga förnamn
- 5.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
6. MEDLEMSSTAT TILL VILKEN BARNET/BARNEN BÖR ÅTERLÄMNAS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET*
- | | | | |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE) | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG) | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ) | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE) |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE) | <input type="checkbox"/> Irland (IE) | <input type="checkbox"/> Grekland (EL) | <input type="checkbox"/> Spanien (ES) |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR) | <input type="checkbox"/> Italien (IT) | <input type="checkbox"/> Cypern (CY) |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV) | <input type="checkbox"/> Litauen (LT) | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU) | <input type="checkbox"/> Ungern (HU) |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT) | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT) | <input type="checkbox"/> Polen (PL) |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT) | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO) | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI) | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI) | <input type="checkbox"/> Sverige (SE) | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) | |

(*) Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

7. OM OCH I DEN MÅN DET ANGES I AVGÖRANDET SKA BARNET/BARNEN ÅTERLÄMNAS TILL ^(⁹)
- 7.1 Part 1
- 7.1.1 Fysisk person
- 7.1.1.1 Samtliga efternamn
- 7.1.1.2 Samtliga förnamn
- 7.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
- 7.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 7.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 7.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.1.2.1 Fullständigt namn
- 7.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2 Part 2
- 7.2.1 Fysisk person
- 7.2.1.1 Samtliga efternamn
- 7.2.1.2 Samtliga förnamn
- 7.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 7.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet

⁽⁹⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

- 7.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 7.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.2.2.1 Fullständigt namn
- 7.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
8. PRAKTISKA ARRANGEMANG FÖR ÅTERLÄMNANDET (OM OCH I DEN MÅN DETTA ANGES I AVGÖRANDET) (6)
.....
9. OMFATTAR AVGÖRANDET EN ELLER FLERA INTERIMISTISKA ÅTGÄRDER, DÄRIBLANDSÅKERHETSÅTGÄRDER, SOM GRUNDAS PÅ ARTIKEL 27.5 I FÖRORDNINGEN FÖR ATT SKYDDA BARNET FRÅN DEN ALLVARLIGA RISK SOM AVSES I ARTIKEL 13 FÖRSTA STYCKET B I 1980 ÅRS HAAGKONVENTION?
- 9.1 Nej
- 9.2 Ja
- 9.2.1 Beskrivning av den beslutade åtgärden/de beslutade åtgärderna (7)
.....
10. PART (8) GENTEMOT VILKEN VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS*
- 10.1 Samtliga efternamn*
- 10.2 Samtliga förnamn*
- 10.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 10.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 10.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 10.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 10.6.1 I enlighet med avgörandet
- 10.6.2 Eventuell ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
11. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 11.1 Nej
- 11.2 Ja

(6) Kopiera in relevant del av beslutet.

(7) Kopiera in relevant del av beslutet.

(8) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

12. ÄR AVGÖRANDET VERKSTÄLLBART I URSRUNGSMEDLEMSSTATEN?⁹
- 12.1 Nej
- 12.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart): .../.../.....
- 12.3 Ja, men bara gentemot den part ⁽⁹⁾ som anges i punkt ... (fyll i)
- 12.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part: .../.../.....
13. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÄRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART/DE PARTER ⁽¹⁰⁾ GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS ENLIGT PUNKT 10⁹?
- 13.1 Nej
- 13.2 Inte känt av domstolen
- 13.3 Ja
- 13.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)
- 13.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk (ett eller flera):
- | | | | | |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> BG | <input type="checkbox"/> ES | <input type="checkbox"/> CS | <input type="checkbox"/> DE | <input type="checkbox"/> ET |
| <input type="checkbox"/> EL | <input type="checkbox"/> EN | <input type="checkbox"/> FR | <input type="checkbox"/> GA | <input type="checkbox"/> HR |
| <input type="checkbox"/> IT | <input type="checkbox"/> LV | <input type="checkbox"/> LT | <input type="checkbox"/> HU | <input type="checkbox"/> MT |
| <input type="checkbox"/> NL | <input type="checkbox"/> PL | <input type="checkbox"/> PT | <input type="checkbox"/> RO | <input type="checkbox"/> SK |
| <input type="checkbox"/> SL | <input type="checkbox"/> FI | <input type="checkbox"/> SV | | |
14. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?⁹
- 14.1 Nej
- 14.2 Ja
- 14.2.1 Part som uteblivit enligt punkt ... (fyll i)
- 14.2.2 Parten har delgetts stämningensökan eller motsvarande handling.
- 14.2.2.1 Nej
- 14.2.2.2 Inte känt av domstolen
- 14.2.2.3 Ja
- 14.2.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

⁽⁹⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁰⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

15. DET/DE BARN ⁽¹¹⁾ SOM ANGES I PUNKT 5 VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER'
- 15.1 Det barn som anges i punkt 5.1
- 15.1.1 Ja (fyll i så fall i punkt 16)
- 15.1.2 Nej
- 15.2 Det barn som anges i punkt 5.2
- 15.2.1 Ja (fyll i så fall i punkt 16)
- 15.2.2 Nej
- 15.3 Det barn som anges i punkt 5.3
- 15.3.1 Ja (fyll i så fall i punkt 16)
- 15.3.2 Nej
16. HAR DET/DE BARN ⁽¹²⁾ SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 15 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 16.1 Det barn som anges i punkt 5.1
- 16.1.1 Ja
- 16.1.2 Nej, av följande skäl
- 16.2 Det barn som anges i punkt 5.2
- 16.2.1 Ja
- 16.2.2 Nej, av följande skäl
- 16.3 Det barn som anges i punkt 5.3
- 16.3.1 Ja
- 16.3.2 Nej, av följande skäl
17. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) ⁽¹³⁾ SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

⁽¹¹⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹²⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹³⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

17.1 Part(er)

17.1.1 Enligt punkt ... (fyll i)17.1.2 Enligt punkt ... (fyll i)18. KOSTNADER ⁽¹⁴⁾18.1 I enlighet med avgörandet ska ⁽¹⁵⁾

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp

 euro (EUR) bulgariska lev (BGN) kroatiska kuna (HRK) tjeckiska koruna (CZK) ungerska forint (HUF) polska zloty (PLN) pund sterling (GBP) rumänska leu (RON) svenska kronor (SEK) annan (ange ISO-kod):

18.2 Ytterligare information om kostnader som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Om ytterligare sidor har bifogats, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

⁽¹⁴⁾ Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

⁽¹⁵⁾ Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

BILAGA V

INTYG OM VISSA AVGÖRANDE SOM BEVILJAR UMGÄNGE

(Artikel 42.1 a och artikel 47.1 a i rådets förordning (EU) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas av den domstol som har meddelat avgörandet endast om villkoren i artikel 47.3 i förordningen, vilka anges i punkterna 11–14, är uppfyllda. Annars ska bilaga III till förordningen användas.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT* ⁽²⁾

<input type="checkbox"/> Belgien (BE)	<input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)	<input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)	<input type="checkbox"/> Tyskland (DE)
<input type="checkbox"/> Estland (EE)	<input type="checkbox"/> Irland (IE)	<input type="checkbox"/> Grekland (EL)	<input type="checkbox"/> Spanien (ES)
<input type="checkbox"/> Frankrike (FR)	<input type="checkbox"/> Kroatien (HR)	<input type="checkbox"/> Italien (IT)	<input type="checkbox"/> Cypern (CY)
<input type="checkbox"/> Lettland (LV)	<input type="checkbox"/> Litauen (LT)	<input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)	Ungern (HU)
<input type="checkbox"/> Malta (MT)	<input type="checkbox"/> Nederländerna (NL)	<input type="checkbox"/> Österrike (AT)	<input type="checkbox"/> Polen (PL)
<input type="checkbox"/> Portugal (PT)	<input type="checkbox"/> Rumänien (RO)	<input type="checkbox"/> Slovenien (SI)	<input type="checkbox"/> Slovakien (SK)
<input type="checkbox"/> Finland (FI)	<input type="checkbox"/> Sverige (SE)	<input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK)	
2. DEN DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET OCH SOM UTFÄRDAR INTYGET*
 - 2.1 Namn*
 - 2.2 Adress*
 - 2.3 Tfn, fax, e-post*
3. AVGÖRANDE*
 - 3.1 Datum (dd/mm/åååå)*
 - 3.2 Referensnummer*
4. BARN ⁽³⁾ SOM OMFATTAS AV AVGÖRANDET*
 - 4.1 Barn 1*
 - 4.1.1 Samtliga efternamn*
 - 4.1.2 Samtliga förnamn*
 - 4.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
 - 4.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

⁽²⁾ Fält markerade med (*) måste fyllas i.

⁽³⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 4.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
- 4.2 Barn 2
- 4.2.1 Samtliga efternamn
- 4.2.2 Samtliga förnamn
- 4.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
- 4.3 Barn 3
- 4.3.1 Samtliga efternamn
- 4.3.2 Samtliga förnamn
- 4.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):
5. PART(ER) (*) SOM BEVILJATS UMGÄNGE*
- 5.1 Part 1*
- 5.1.1 Samtliga efternamn*
- 5.1.2 Samtliga förnamn*
- 5.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 5.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 5.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

(*) Om fler än två parter har beviljats umgänge, bifoga ytterligare en sida.

- 5.2 Part 2
- 5.2.1 Samtliga efternamn
- 5.2.2 Samtliga förnamn
- 5.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.6.1 I enlighet med avgörandet
- 5.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
6. UMGÄNGE SOM BEVILJATS I ENLIGHET MED AVGÖRANDET OCH PRAKTISKA ARRANGEMANG FÖR UTÖVANDE AV UMGÄNGET (I DEN UTSTRÄCKNING DET ANGES I AVGÖRANDET) ⁽⁵⁾
-
7. PART(ER) ⁽⁶⁾ GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS*
- 7.1. Part 1*
- 7.1.1 Fysisk person
- 7.1.1.1 Samtliga efternamn
- 7.1.1.2 Samtliga förnamn
- 7.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 7.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 7.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 7.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.1.2.1 Fullständigt namn

⁽⁵⁾ Kopiera in relevant del av förordnandet.

⁽⁶⁾ Om verkställighet begärs gentemot fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

- 7.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2 Part 2
- 7.2.1 Fysisk person
- 7.2.1.1 Samtliga efternamn
- 7.2.1.2 Samtliga förnamn
- 7.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 7.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 7.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 7.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.2.2.1 Fullständigt namn
- 7.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
8. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 8.1 Nej
- 8.2 Ja
9. ÄR AVGÖRANDET VERKSTÄLLBART I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 9.1 Nej
- 9.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart): .../.../.....
- 9.3 Ja, men bara gentemot den part (?) som anges i punkt ... (fyll i)
- 9.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part: .../.../.....

(?) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

9.4 Ja, men endast följande del(ar) av avgörandet (ange)

9.4.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då denna del/dessa delar av avgörandet blev verkställbar/verkställbara:
.../.../.....

10. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÅRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART/DE PARTER (®) GENTEMOT VILKEN/VILKA VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS?*

10.1 Den part som anges i punkt 7.1*

10.1.1 Nej

10.1.2 Inte känt av domstolen

10.1.3 Ja

10.1.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

10.1.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:

<input type="checkbox"/> BG	<input type="checkbox"/> ES	<input type="checkbox"/> CS	<input type="checkbox"/> DE	<input type="checkbox"/> ET
<input type="checkbox"/> EL	<input type="checkbox"/> EN	<input type="checkbox"/> FR	<input type="checkbox"/> GA	<input type="checkbox"/> HR
<input type="checkbox"/> IT	<input type="checkbox"/> LV	<input type="checkbox"/> LT	<input type="checkbox"/> HU	<input type="checkbox"/> MT
<input type="checkbox"/> NL	<input type="checkbox"/> PL	<input type="checkbox"/> PT	<input type="checkbox"/> RO	<input type="checkbox"/> SK
<input type="checkbox"/> SL	<input type="checkbox"/> FI	<input type="checkbox"/> SV		

10.2 Den part som anges i punkt 7.2

10.2.1 Nej

10.2.2 Inte känt av domstolen

10.2.3 Ja

10.2.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

10.2.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:

<input type="checkbox"/> BG	<input type="checkbox"/> ES	<input type="checkbox"/> CS	<input type="checkbox"/> DE	<input type="checkbox"/> ET
<input type="checkbox"/> EL	<input type="checkbox"/> EN	<input type="checkbox"/> FR	<input type="checkbox"/> GA	<input type="checkbox"/> HR
<input type="checkbox"/> IT	<input type="checkbox"/> LV	<input type="checkbox"/> LT	<input type="checkbox"/> HU	<input type="checkbox"/> MT
<input type="checkbox"/> NL	<input type="checkbox"/> PL	<input type="checkbox"/> PT	<input type="checkbox"/> RO	<input type="checkbox"/> SK
<input type="checkbox"/> SL	<input type="checkbox"/> FI	<input type="checkbox"/> SV		

(®) Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

11. HAR ALLA BERÖRDA PARTER FÅTT MÖJLIGHET ATT YTTRA SIG?⁹
- 11.1 Ja (om inte ska bilaga III till förordningen användas)
12. VAR DET/DE BARN (9) SOM ANGES I PUNKT 4 I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER?⁹
- 12.1 Det barn som anges i punkt 4.1
- 12.1.1 Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.1.2 Nej
- 12.2 Det barn som anges i punkt 4.2
- 12.2.1 Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.2.2 Nej
- 12.3 Det barn som anges i punkt 4.3
- 12.3.1 Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.3.2 Nej
13. HAR DET/DE BARN SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 12 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 13.1 Det barn som anges i punkt 4.1
- 13.1.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.2 Det barn som anges i punkt 4.2
- 13.2.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.3 Det barn som anges i punkt 4.3
- 13.3.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
14. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?⁹
- 14.1 Nej
- 14.2 Ja
- 14.2.1 Part ⁽¹⁰⁾ som uteblivit enligt punkt ... (fyll i)
- 14.2.2 Den uteblivna parten har delgetts stämmingsansökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att den personen kunnat förbereda sitt svaromål.

⁽⁹⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁰⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

14.2.2.1 Ja

14.2.2.1.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

14.2.2.2 Nej, men den uteblivna parten godtog ändå otvetydigt avgörandet (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)

15. NAMN PÅ DEN/DE PART(ER) ⁽¹¹⁾ SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

15.1 Part(er)

15.1.1 Enligt punkt ... (fyll i)

15.1.2 Den part som anges i punkt ... (fyll i)

16. KOSTNADER ⁽¹²⁾

16.1 Avgörandet omfattar även äktenskapsfrågor och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i det intyg som rör avgöranden i äktenskapsmål.

16.2 Avgörandet täcker även andra frågor om föräldraansvar och informationen om kostnader som hänför sig till förfaranden som omfattas av denna förordning anges endast i det intyg som rör avgöranden i mål om föräldraansvar.

16.3 I enlighet med avgörandet ska ⁽¹³⁾

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp

euro (EUR) bulgariska lev (BGN) kroatiska kuna (HRK)

tjeckiska koruna (CZK) ungerska forint (HUF) polska zloty (PLN)

pund sterling (GBP) rumänska leu (RON) svenska kronor (SEK)

annan (ange ISO-kod):

⁽¹¹⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹²⁾ Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

⁽¹³⁾ Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

- 16.4 Ytterligare information om kostnader som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Om ytterligare sidor har bifogats till, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå) ...

Namnteckning och/eller stämpel

BILAGA VI

INTYG OM VISSA AVGÖRANDE GÄLLANDE VÅRDNADE I SAK SOM MEDDELATS ENLIGT ARTIKEL 29.6 I FÖRORDNINGEN OCH SOM MEDFÖR ATT BARNET SKA ÅTERLÄMNAS

(Artikel 29.6, artikel 42.1 b och artikel 47.1 b i rådets förordning (EU) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas av den domstol som meddelat avgörandet enligt artikel 29.6 om avgörandet medför att barnet ska återlämnas och endast om villkoren i artikel 47.3 och 47.4 i förordningen, vilka anges nedan i punkterna 11–15, är uppfyllda. Om inte, ska bilaga III till förordningen användas.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT* ⁽²⁾

<input type="checkbox"/> Belgien (BE)	<input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)	<input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)	<input type="checkbox"/> Tyskland (DE)
<input type="checkbox"/> Estland (EE)	<input type="checkbox"/> Irland (IE)	<input type="checkbox"/> Grekland (EL)	<input type="checkbox"/> Spanien (ES)
<input type="checkbox"/> Frankrike (FR)	<input type="checkbox"/> Kroatien (HR)	<input type="checkbox"/> Italien (IT)	<input type="checkbox"/> Cypern (CY)
<input type="checkbox"/> Lettland (LV)	<input type="checkbox"/> Litauen (LT)	<input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)	<input type="checkbox"/> Ungern (HU)
<input type="checkbox"/> Malta (MT)	<input type="checkbox"/> Nederländerna (NL)	<input type="checkbox"/> Österrike (AT)	<input type="checkbox"/> Polen (PL)
<input type="checkbox"/> Portugal (PT)	<input type="checkbox"/> Rumänien (RO)	<input type="checkbox"/> Slovenien (SI)	<input type="checkbox"/> Slovakien (SK)
<input type="checkbox"/> Finland (FI)	<input type="checkbox"/> Sverige (SE)	<input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK)	
2. DEN DOMSTOL SOM HAR MEDDELAT AVGÖRANDET OCH SOM UTFÄRDAR INTYGET*
 - 2.1 Namn*
 - 2.2 Adress*
 - 2.3 Tfn, fax, e-post*
3. AVGÖRANDE*
 - 3.1 Datum (dd/mm/åååå)*
 - 3.2 Referensnummer*
4. BARN ⁽³⁾ SOM SKA ÅTERLÄMNAS ENLIGT AVGÖRANDET*
 - 4.1 Barn 1*
 - 4.1.1 Samtliga efternamn*
 - 4.1.2 Samtliga förnamn*
 - 4.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
 - 4.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldransvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

⁽²⁾ Fält markerade med (*) måste fyllas i.

⁽³⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 4.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 4.2 Barn 2
- 4.2.1 Samtliga efternamn
- 4.2.2 Samtliga förnamn
- 4.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 4.3 Barn 3
- 4.3.1 Samtliga efternamn
- 4.3.2 Samtliga förnamn
- 4.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 4.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 4.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
5. OM OCH I DEN MÅN DET ANGES I AVGÖRANDET: BARNET/BARNEN SKA ÅTERLÄMNAS TILL (*)
- 5.1 Part 1
- 5.1.1 Fysisk person
- 5.1.1.1 Samtliga efternamn
- 5.1.1.2 Samtliga förnamn
- 5.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 5.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 5.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ

(*) Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

- 5.1.2.1 Fullständigt namn
- 5.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2 Part 2
- 5.2.1 Fysisk person
- 5.2.1.1 Samtliga efternamn
- 5.2.1.2 Samtliga förnamn
- 5.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 5.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 5.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 5.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 5.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 5.2.2.1 Fullständigt namn
- 5.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
6. PRAKTISKA ARRANGEMANG FÖR ÅTERLÄMNANDET (OM OCH I DEN MÅN DETTA ANGES I AVGÖRANDET) (5)
-
7. PART (6) GENTEMOT VILKEN VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS*
- 7.1 Samtliga efternamn*
- 7.2 Samtliga förnamn*
- 7.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 7.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

(5) Kopiera in berörd del av beslutet.

(6) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

- 7.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.6.1 I enlighet med avgörandet
- 7.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
8. KAN AVGÖRANDET ÖVERKLAGAS ENLIGT LAGEN I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 8.1 Nej
- 8.2 Ja
9. ÄR DEN DEL AV AVGÖRANDET SOM MEDFÖR ATT BARNET/BARNEN SKA ÅTERLÄMNAS VERKSTÄLLBAR I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN?
- 9.1 Nej
- 9.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart): .../.../.....
- 9.3 Ja, men bara gentemot den part (?) som anges i punkt ... (fyll i)
- 9.3.1 Ange det datum (dd/mm/åååå) då avgörandet blev verkställbart gentemot denna part: .../.../.....
10. HAR AVGÖRANDET FRÅN OCH MED DAGEN FÖR UTFÅRDANDET AV DETTA INTYG DELGETTS DEN PART (8) SOM ANGES I PUNKT 7 GENTEMOT VILKEN VERKSTÄLLIGHET BEGÄRS?
- 10.1 Nej
- 10.2 Inte känt av domstolen
- 10.3 Ja
- 10.3.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)
- 10.3.2 Avgörandet delgavs på följande språk:
- | | | | | |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| <input type="checkbox"/> BG | <input type="checkbox"/> ES | <input type="checkbox"/> CS | <input type="checkbox"/> DE | <input type="checkbox"/> ET |
| <input type="checkbox"/> EL | <input type="checkbox"/> EN | <input type="checkbox"/> FR | <input type="checkbox"/> GA | <input type="checkbox"/> HR |
| <input type="checkbox"/> IT | <input type="checkbox"/> LV | <input type="checkbox"/> LT | <input type="checkbox"/> HU | <input type="checkbox"/> MT |
| <input type="checkbox"/> NL | <input type="checkbox"/> PL | <input type="checkbox"/> PT | <input type="checkbox"/> RO | <input type="checkbox"/> SK |
| <input type="checkbox"/> SL | <input type="checkbox"/> FI | <input type="checkbox"/> SV | | |

(?) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

(8) Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

11. HAR ALLA BERÖRDA PARTER FÅTT MÖJLIGHET ATT YTTRA SIG?⁹
- 11.1 Ja (om inte ska bilaga III till förordningen användas)
12. VAR DET/DE BARN (9) SOM ANGES I PUNKT 4 I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER?⁹
- 12.1 Det barn som anges i punkt 4.1
- 12.1.1 Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.1.2 Nej
- 12.2 Det barn som anges i punkt 4.2
- 12.2.1 Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.2.2 Nej
- 12.3 Det barn som anges i punkt 4.3
- 12.3.1 Ja (fyll i så fall i punkt 13)
- 12.3.2 Nej
13. HAR DET/DE BARN SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 12 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER I ENLIGHET MED ARTIKEL 21 I FÖRORDNINGEN?
- 13.1 Det barn som anges i punkt 4.1
- 13.1.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.2 Det barn som anges i punkt 4.2
- 13.2.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
- 13.3 Det barn som anges i punkt 4.3
- 13.3.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)
14. MEDDELADES AVGÖRANDET I NÅGONS UTEVARO?⁹
- 14.1 Nej
- 14.2 Ja
- 14.2.1 Part som uteblivit (¹⁰) enligt punkt ... (fyll i)
- 14.2.2 Den uteblivna parten har delgetts stämningssökan eller motsvarande handling i tillräckligt god tid och på ett sådant sätt att den personen kunnat förbereda sitt svaromål.

⁽⁹⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁰⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

14.2.2.1 Ja

14.2.2.2.1 Delgivningsdatum (dd/mm/åååå)

14.2.2.2 Nej, men den uteblivna parten godtog ändå otvetydigt avgörandet (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)

15. HAR DOMSTOLEN MEDDELAT AVGÖRANDET MED BEAKTANDE AV DE SKÅL OCH DE FAKTISKA OMSTÅNDIGHETER SOM LÅG TILL GRUND FÖR DET TIDIGARE AVGÖRANDE SOM MEDDELATS I EN ANNAN MEDLEMSSTAT ENLIGT ARTIKEL 13 FÖRSTA STYCKET B ELLER ARTIKEL 13 ANDRA STYCKET I HAAGKONVENTIONEN AV DEN 25 OKTOBER 1980 OM DE CIVILA ASPEKTERNA PÅ INTERNATIONELLA BORTFÖRANEN AV BARN?

15.1 Ja (om inte, ska bilaga III till förordningen användas)

16. INBEGRIPER AVGÖRANDET INTERIMISTISK(A) ÅTGÄRD(ER), DÄRIBLAND SÄKERHETSÅTGÄRD(ER)?

16.1 Nej

16.2 Ja

16.2.1 Beskrivning av den beslutade åtgärden/de beslutade åtgärderna ⁽¹¹⁾

.....

17. NAMN PÅ DEN PART/DE PARTER ⁽¹²⁾ SOM FÅTT RÄTTSHJÄLP I ENLIGHET MED ARTIKEL 74.1 I FÖRORDNINGEN

17.1 Part(er)

17.1.1 Den part som anges i punkt ... (fyll i)

17.1.2 Den part som anges i punkt ... (fyll i)

18. KOSTNADER ⁽¹³⁾

18.1 I enlighet med avgörandet ska ⁽¹⁴⁾

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

betala

..... (samtliga efternamn)

..... (samtliga förnamn)

följande belopp

⁽¹¹⁾ Kopiera in berörd del av beslutet.

⁽¹²⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹³⁾ Denna punkt omfattar även fall där beslut om kostnaderna fattas i ett separat avgörande. Det faktum att kostnaderna ännu inte har fastställts bör inte i sig hindra domstolen från att utfärda intyget om en part vill ansöka om erkännande eller verkställighet av avgörandet i sak.

⁽¹⁴⁾ Om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, bifoga ytterligare en sida.

- | | | |
|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> euro (EUR) | <input type="checkbox"/> bulgariska lev (BGN) | <input type="checkbox"/> kroatiska kuna (HRK) |
| <input type="checkbox"/> tjeckiska koruna (CZK) | <input type="checkbox"/> ungerska forint (HUF) | <input type="checkbox"/> polska zloty (PLN) |
| <input type="checkbox"/> pund sterling (GBP) | <input type="checkbox"/> rumänska leu (RON) | <input type="checkbox"/> svenska kronor (SEK) |
| <input type="checkbox"/> annan (ange ISO-kod): | | |

- 18.2 Ytterligare information om kostnader som kan vara av betydelse (till exempel fast belopp eller procent, utdömd ränta, delade kostnader, om fler än en part har ålagts att betala kostnaderna, huruvida hela beloppet får krävas in från vem som helst av parterna):

.....

Om ytterligare sidor har bifogats, ange antalet sidor: ...

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

BILAGA VII

INTYG OM BRISTANDE ELLER BEGRÄNSAD VERKSTÄLLBARHET FÖR VISSA AVGÖRANDEN VILKA BEVILJAR UMGÄNGE ELLER MEDFÖR ATT BARNET SKA ÅTERLÄMNAS OCH FÖR VILKA ETT INTYG HAR UTFÄRDATS I ENLIGHET MED ARTIKEL 47 I FÖRORDNINGEN

(Artikel 49 i rådets förordning (EG) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan utfärdas om och i den mån ett avgörande för vilket intyg har utfärdats i enlighet med artikel 47 i förordningen har upphört att vara verkställbart eller verkställbarheten har skjutits upp eller begränsats i ursprungsmedlemsstaten.

1. URSPRUNGSMEDELSSTAT* ^(?)

<input type="checkbox"/> Belgien (BE)	<input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)	<input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)	<input type="checkbox"/> Tyskland (DE)
<input type="checkbox"/> Estland (EE)	<input type="checkbox"/> Irland (IE)	<input type="checkbox"/> Grekland (EL)	<input type="checkbox"/> Spanien (ES)
<input type="checkbox"/> Frankrike (FR)	<input type="checkbox"/> Kroatien (HR)	<input type="checkbox"/> Italien (IT)	<input type="checkbox"/> Cypern (CY)
<input type="checkbox"/> Lettland (LV)	<input type="checkbox"/> Litauen (LT)	<input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)	<input type="checkbox"/> Ungern (HU)
<input type="checkbox"/> Malta (MT)	<input type="checkbox"/> Nederländerna (NL)	<input type="checkbox"/> Österrike (AT)	<input type="checkbox"/> Polen (PL)
<input type="checkbox"/> Portugal (PT)	<input type="checkbox"/> Rumänien (RO)	<input type="checkbox"/> Slovenien (SI)	<input type="checkbox"/> Slovakien (SK)
<input type="checkbox"/> Finland (FI)	<input type="checkbox"/> Sverige (SE)	<input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK)	

2. DOMSTOL SOM UTFÄRDAR INTYGET
 - 2.1 Namn*
 - 2.2 Adress*
 - 2.3 Tfn, fax, e-post*

3. AVGÖRANDE SOM HAR UPPHÖRT ATT VARA VERKSTÄLLBART ELLER VARS VERKSTÄLLBARHET HAR SKJUTITS UPP ELLER BEGRÄNSATS*
 - 3.1 Den domstol som meddelade avgörandet (om annan än i punkt 2)
 - 3.1.1 Namn
 - 3.1.2 Adress
 - 3.1.3 Tfn, fax, e-post
 - 3.2 Närmare uppgifter om avgörandet*
 - 3.2.1 Datum (dd/mm/åååå)*
 - 3.2.2 Referensnummer*

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).
^(?) Fält markerade med (*) måste fyllas i.

- 3.3 Närmare uppgifter om det ursprungliga intyget
- 3.3.1 Datum (dd/mm/åååå) (om uppgiften är känd)
- 3.3.2 Intyg i enlighet med
- 3.3.2.1 artikel 47.1 a i förordningen för ett avgörande som beviljar umgänge
- 3.3.2.2 artikel 47.1 b i förordningen för ett avgörande om vårdnaden i sak som meddelats i enlighet med artikel 29.6 i förordningen och som medför att ett eller flera barn ska återlämnas
4. VERKSTÄLLBARHETEN FÖR DET AVGÖRANDE SOM AVSES I PUNKT 3*
- 4.1 har upphört
- 4.2 har skjutits upp
- 4.2.1 I tillämpliga fall, närmare uppgifter om för hur lång tid verkställbarheten har skjutits upp: ...
- 4.3 har begränsats
- 4.3.1 I tillämpliga fall, närmare uppgifter om begränsningens omfattning:
5. DEN VERKAN/DE VERKNINGAR SOM ANGES I PUNKT 4*
- 5.1 uppstod på grund av lag
- 5.1.1 I tillämpliga fall, ange relevant(a) bestämmelse(r): ...,
- 5.2 beslutades i ett avgörande.
- 5.2.1 Den domstol som meddelade avgörandet (om annan än i punkt 2)
- 5.2.1.1 Namn
- 5.2.1.2 Adress
- 5.2.1.3 Tfn, fax, e-post
- 5.2.2 Närmare uppgifter om avgörandet:
- 5.2.2.1 Datum (dd/mm/åååå)
- 5.2.2.2 Referensnummer
- 5.2.2.3 Innehåll (?)

Utfärdat i, den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

(?) Kopiera in relevant del av beslutet.

BILAGA VIII

INTYG OM EN OFFICIELL HANDLING ELLER EN ÖVERENSKOMMELSE OM ÄKTENSKAPSSKILLNAD ELLER HEMSKILLNAD

(Artikel 66.1 a i rådets förordning (EU) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas endast om den medlemsstat som bemyndigade den offentliga myndigheten eller annan myndighet att formellt upprätta eller registrera den officiella handlingen eller registrera överenskommelsen var behörig enligt kapitel II avsnitt 1 i denna förordning, i enlighet med vad som anges i punkt 2, och den officiella handlingen eller överenskommelsen har bindande rättsverkan i den medlemsstaten, i enlighet med vad som anges i punkt 7.5 eller 8.4.

1. URSPRUNGSMEDLEMSSTAT* ^(?)

- | | | | |
|---|---|---|---|
| <input type="checkbox"/> Belgien (BE) | <input type="checkbox"/> Bulgarien (BG) | <input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ) | <input type="checkbox"/> Tyskland (DE) |
| <input type="checkbox"/> Estland (EE) | <input type="checkbox"/> Irland (IE) | <input type="checkbox"/> Grekland (EL) | <input type="checkbox"/> Spanien (ES) |
| <input type="checkbox"/> Frankrike (FR) | <input type="checkbox"/> Kroatien (HR) | <input type="checkbox"/> Italien (IT) | <input type="checkbox"/> Cypern (CY) |
| <input type="checkbox"/> Lettland (LV) | <input type="checkbox"/> Litauen (LT) | <input type="checkbox"/> Luxemburg (LU) | <input type="checkbox"/> Ungern (HU) |
| <input type="checkbox"/> Malta (MT) | <input type="checkbox"/> Nederländerna (NL) | <input type="checkbox"/> Österrike (AT) | <input type="checkbox"/> Polen (PL) |
| <input type="checkbox"/> Portugal (PT) | <input type="checkbox"/> Rumänien (RO) | <input type="checkbox"/> Slovenien (SI) | <input type="checkbox"/> Slovakien (SK) |
| <input type="checkbox"/> Finland (FI) | <input type="checkbox"/> Sverige (SE) | <input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK) | |

2. URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN VAR BEHÖRIG ENLIGT KAPITEL II AVSNITT 1 I FÖRORDNINGEN*

2.1 Ja

3. DOMSTOL ELLER BEHÖRIG MYNDIGHET SOM UTFÄRDAT INTYGET*

3.1 Namn*

3.2 Adress*

3.3 Tfn, fax, e-post*

4. TYP AV HANDLING*

4.1 Officiell handling (fyll i så fall i punkt 7)4.2 Överenskommelse (fyll i så fall i punkt 8)

5. FÖREMÅLET FÖR DEN OFFICIELLA HANDLINGEN ELLER ÖVERENSKOMMELSEN*

5.1 Äktenskapsskillnad5.2 Hemskillnad

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

^(?) Fält markerade med (*) måste fyllas i.

6. ÄKTENSKAP*
- 6.1 Makar*
- 6.1.1
- 6.1.1.1 Samtliga efternamn*
- 6.1.1.2 Samtliga förnamn*
- 6.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 6.1.1.4 Födelseort
- 6.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.1.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen
- 6.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 6.1.2
- 6.1.2.1 Samtliga efternamn*
- 6.1.2.2 Samtliga förnamn*
- 6.1.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 6.1.2.4 Födelseort
- 6.1.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.1.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.2.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen
- 6.1.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 6.2 Datum, land och ort för vigsel*
- 6.2.1 Datum (dd/mm/åååå)*
- 6.2.2 Land*
- 6.2.3 Ort (om uppgiften finns tillgänglig)

7. OFFICIELL HANDLING
- 7.1 Offentlig myndighet eller annan myndighet, bemyndigad för detta ändamål, som har upprättat eller registrerat den officiella handlingen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 7.1.1 Namn
- 7.1.2 Adress
- 7.2 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen upprättades av den myndighet som anges i punkt 3 eller i punkt 7.1
- 7.3 Den officiella handlingens referensnummer (om tillämpligt)
- 7.4 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen registrerades i ursprungsmedlemsstaten (om annat datum än det som anges i punkt 7.2)
- 7.4.1 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 7.5 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket den officiella handlingen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten
8. ÖVERENSKOMMELSE
- 8.1 Offentlig myndighet som registrerat överenskommelsen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 8.1.1 Namn
- 8.1.2 Adress
- 8.2 Datum (dd/mm/åååå) då överenskommelsen registrerades
- 8.3 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 8.4 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket överenskommelsen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

BILAGA IX

INTYGT OM EN OFFICIELL HANDLING ELLER ÖVERENSKOMMELSE I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR

(Artikel 66.1 b i rådets förordning (EU) 2019/1111 ⁽¹⁾)

VIKTIGT

Ska på ansökan av någon av parterna utfärdas endast om den medlemsstat som bemyndigade den offentliga myndigheten eller en annan myndighet att formellt upprätta eller registrera den officiella handlingen eller registrera överenskommelsen var behörig enligt kapitel II avsnitt 2 i förordningen, i enlighet med vad som anges i punkt 2, och den officiella handlingen eller överenskommelsen har bindande rättsverkan i den medlemsstaten, i enlighet med vad som anges i punkt 12.5 eller 13.4.

Intyget får inte utfärdas om något tyder på att den officiella handlingens eller överenskommelsens innehåll strider mot barnets bästa.

1. URSPRUNGSMEDELSSTAT* ⁽²⁾

<input type="checkbox"/> Belgien (BE)	<input type="checkbox"/> Bulgarien (BG)	<input type="checkbox"/> Tjeckien (CZ)	<input type="checkbox"/> Tyskland (DE)
<input type="checkbox"/> Estland (EE)	<input type="checkbox"/> Irland (IE)	<input type="checkbox"/> Grekland (EL)	<input type="checkbox"/> Spanien (ES)
<input type="checkbox"/> Frankrike (FR)	<input type="checkbox"/> Kroatien (HR)	<input type="checkbox"/> Italien (IT)	<input type="checkbox"/> Cypern (CY)
<input type="checkbox"/> Lettland (LV)	<input type="checkbox"/> Litauen (LT)	<input type="checkbox"/> Luxemburg (LU)	<input type="checkbox"/> Ungern (HU)
<input type="checkbox"/> Malta (MT)	<input type="checkbox"/> Nederländerna (NL)	<input type="checkbox"/> Österrike (AT)	<input type="checkbox"/> Polen (PL)
<input type="checkbox"/> Portugal (PT)	<input type="checkbox"/> Rumänien (RO)	<input type="checkbox"/> Slovenien (SI)	<input type="checkbox"/> Slovakien (SK)
<input type="checkbox"/> Finland (FI)	<input type="checkbox"/> Sverige (SE)	<input type="checkbox"/> Förenade kungariket (UK)	

2. URSPRUNGSMEDELSSTATEN VAR BEHÖRIG ENLIGT KAPITEL II AVSNITT 2 I FÖRORDNINGEN*
 - 2.1 Ja

3. DOMSTOL ELLER BEHÖRIG MYNDIGHET SOM UTFÄRDAT INTYGET*
 - 3.1 Namn*
 - 3.2 Adress*
 - 3.3 Tfn, fax, e-post*

4. TYP AV HANDLING*
 - 4.1 Officiell handling (fyll i så fall i punkt 12)
 - 4.2 Överenskommelse (fyll i så fall i punkt 13)

5. PARTER ⁽³⁾ I DEN OFFICIELLA HANDLINGEN/ÖVERENSKOMMELSEN
 - 5.1 Part 1*

⁽¹⁾ Rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (EUT L 178, 2.7.2019, s. 1) (nedan kallad *förordningen*).

⁽²⁾ Fält markerade med(*) måste fyllas i.

⁽³⁾ Om det gäller fler än två parter, lägg till ytterligare en sida.

- 5.1.1 Fysisk person
- 5.1.1.1 Samtliga efternamn
 - 5.1.1.2 Samtliga förnamn
 - 5.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
 - 5.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
 - 5.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
 - 5.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
 - 5.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
 - 5.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 5.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 5.1.2.1 Fullständigt namn
 - 5.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
 - 5.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2 Part 2
- 5.2.1 Fysisk person
- 5.2.1.1 Samtliga efternamn
 - 5.2.1.2 Samtliga förnamn
 - 5.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
 - 5.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
 - 5.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
 - 5.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
 - 5.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
 - 5.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 5.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ

- 5.2.2.1 Fullständigt namn
- 5.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 5.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
6. BARN (*) SOM OMFATTAS AV DEN OFFICIELLA HANDLINGEN ELLER ÖVERENSKOMMELSEN*
- 6.1 Barn 1*
- 6.1.1 Samtliga efternamn*
- 6.1.2 Samtliga förnamn*
- 6.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)*
- 6.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.2 Barn 2
- 6.2.1 Samtliga efternamn
- 6.2.2 Samtliga förnamn
- 6.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 6.3 Barn 3
- 6.3.1 Samtliga efternamn
- 6.3.2 Samtliga förnamn
- 6.3.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 6.3.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 6.3.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
7. VÅRDNAD (†)
- 7.1 Vårdnad som har anförtratts eller överenskommit i den officiella handlingen eller överenskommelsen (‡)

(*) Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

(†) Vänligen observera att termen *vårdnad* definieras i artikel 2.2.9 i förordningen.

(‡) Kopiera in relevant del av den officiella handlingen eller överenskommelsen.

7.2 Har tillerkänts följande part(er) (7)

7.2.1 Part 1

7.2.1.1 Fysisk person

7.2.1.1.1 Samtliga efternamn

7.2.1.1.2 Samtliga förnamn

7.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet

7.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

7.2.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ

7.2.1.2.1 Fullständigt namn

7.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2 Part 2

7.2.2.1 Fysisk person

7.2.2.1.1 Samtliga efternamn

7.2.2.1.2 Samtliga förnamn

7.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

7.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

7.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)

7.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

(7) Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

- 7.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 7.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 7.2.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 7.2.2.2.1 Fullständigt namn
- 7.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 7.3 Medför den officiella handlingen eller överenskommelsen överlämnande av barnet/barnen?
- 7.3.1 Nej
- 7.3.2 Ja
- 7.3.2.1 Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 7.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)
-
8. UMGÄNGE
- 8.1 Umgänge som har tillerkänts eller överenskommit i den officiella handlingen eller överenskommelsen ⁽⁸⁾
-
- 8.2 Har tillerkänts följande part(er) ⁽⁹⁾
- 8.2.1 Part 1
- 8.2.1.1 Samtliga efternamn
- 8.2.1.2 Samtliga förnamn
- 8.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 8.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 8.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 8.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 8.2.1.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen
- 8.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

⁽⁸⁾ Kopiera in relevant del av den officiella handlingen eller överenskommelsen.

⁽⁹⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

8.2.2 Part 2

8.2.2.1 Samtliga efternamn

8.2.2.2 Samtliga förnamn

8.2.2.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

8.2.2.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga):

8.2.2.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

8.2.2.6.1 I enlighet med den officiella handlingen eller överenskommelsen

8.2.2.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)

8.3 Medför den officiella handlingen eller överenskommelsen överlämnande av barnet/barnen?

8.3.1 Nej8.3.2 Ja8.3.2.1 Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta om de inte redan angetts under punkt 8.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

9. ANDRA RÄTTIGHETER I FRÅGOR OM FÖRÄLDRAANSVAR9.1 Rättighet(er) som har tillerkänts eller överenskommit i den officiella handlingen eller överenskommelsen ⁽¹⁰⁾

.....

9.2 Har tillerkänts följande part(er) ⁽¹¹⁾

9.2.1 Part 1

9.2.1.1 Fysisk person

9.2.1.1.1 Samtliga efternamn

9.2.1.1.2 Samtliga förnamn

9.2.1.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)

⁽¹⁰⁾ Kopiera in relevant del av den officiella handlingen eller överenskommelsen.⁽¹¹⁾ Om det gäller fler än två parter, bifoga ytterligare en sida.

- 9.2.1.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.1.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 9.2.1.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.1.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 9.2.1.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 9.2.1.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 9.2.1.2.1 Fullständigt namn
- 9.2.1.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.1.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.2 Part 2
- 9.2.2.1 Fysisk person
- 9.2.2.1.1 Samtliga efternamn
- 9.2.2.1.2 Samtliga förnamn
- 9.2.2.1.3 Födelsedatum (dd/mm/åååå)
- 9.2.2.1.4 Födelseort (om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.2.1.5 Id-nummer eller socialförsäkringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgifterna finns tillgängliga)
- 9.2.2.1.6 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.2.1.6.1 I enlighet med avgörandet
- 9.2.2.1.6.2 Ytterligare information (till exempel om annan aktuell adress)
- 9.2.2.2 Juridisk person, institution eller annat organ
- 9.2.2.2.1 Fullständigt namn
- 9.2.2.2.2 Registreringsnummer (i tillämpliga fall och om uppgiften finns tillgänglig)
- 9.2.2.2.3 Adress (om uppgiften finns tillgänglig)

- 9.3 Medför den officiella handlingen eller överenskommelsen överlämnande av barnet/barnen?
- 9.3.1 Nej
- 9.3.2 Ja
- 9.3.2.1 Närmare uppgifter om överlämnandet som är relevanta för verkställighet om de inte redan angetts under punkt 9.1 (till exempel vem överlämnandet sker till, vilket barn/vilka barn som avses samt om det rör sig om återkommande överlämnanden eller ett enda)

.....

10. VAR DET/DE BARN ⁽¹²⁾ SOM ANGES I PUNKT 6 I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER?
- 10.1 Det barn som anges i punkt 6.1
- 10.1.1 Ja (fyll i så fall i punkt 11)
- 10.1.2 Nej
- 10.2 Det barn som anges i punkt 6.2
- 10.2.1 Ja (fyll i så fall i punkt 11)
- 10.2.2 Nej
- 10.3 Det barn som anges i punkt 6.3
- 10.3.1 Ja (fyll i så fall i punkt 11)
- 10.3.2 Nej
11. HAR DET/DE BARN ⁽¹³⁾ SOM VAR I STÅND ATT BILDA EGNA ÅSIKTER I ENLIGHET MED PUNKT 10 GETTS EN VERKLIG OCH FAKTISK MÖJLIGHET ATT UTTRYCKA SINA ÅSIKTER?
- 11.1 Det barn som anges i punkt 6.1
- 11.1.1 Ja
- 11.1.2 Nej, av följande skäl:
- 11.2 Det barn som anges i punkt 6.2
- 11.2.1 Ja
- 11.2.2 Nej, av följande skäl:

⁽¹²⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹³⁾ Om det gäller fler än tre barn, bifoga ytterligare en sida.

- 11.3 Det barn som anges i punkt 6.3
- 11.3.1 Ja
- 11.3.2 Nej, av följande skäl:
12. OFFICIELL HANDLING
- 12.1 Offentlig myndighet eller annan myndighet, bemyndigad för detta ändamål, som har upprättat eller registrerat den officiella handlingen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 12.1.1 Namn
- 12.1.2 Adress
- 12.2 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen upprättades av den myndighet som anges i punkt 3 eller i punkt 12.1
- 12.3 Den officiella handlingens referensnummer (om tillämpligt)
- 12.4 Datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen registrerades i ursprungsmedlemsstaten (om annat datum än det som anges i punkt 12.2)
- 12.4.1 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 12.5 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket den officiella handlingen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten
13. ÖVERENSKOMMELSE
- 13.1 Offentlig myndighet som registrerade överenskommelsen (om annan domstol eller behörig myndighet än den som anges i punkt 3)
- 13.1.1 Namn
- 13.1.2 Adress
- 13.2 Datum (dd/mm/åååå) då överenskommelsen registrerades
- 13.3 Referensnummer i registret (om tillämpligt)
- 13.4 Datum (dd/mm/åååå) från och med vilket överenskommelsen har bindande rättsverkan i ursprungsmedlemsstaten
14. ÄR DEN OFFICIELLA HANDLINGEN ELLER ÖVERENSKOMMELSEN VERKSTÄLLBAR I URSPRUNGSMEDLEMSSTATEN? *
- 14.1 Avseende vårdnad i enlighet med punkt 7
- 14.1.1 Nej
- 14.1.1.1 Den officiella handlingen eller överenskommelsen innehåller inte någon verkställbar förpliktelse.
- 14.1.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen eller överenskommelsen blev verkställbar)

.../.../.....

- 14.1.3 Ja, men bara gentemot den part ⁽¹⁴⁾ som anges i punkt ... (fyll i)
- 14.1.4 Ja, men endast följande del(ar) av den officiella handlingen eller överenskommelsen (ange)
- 14.2 Avseende umgänge i enlighet med punkt 8
- 14.2.1 Nej
- 14.2.1.1 Den officiella handlingen eller överenskommelsen innehåller inte någon verkställbar förpliktelse.
- 14.2.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen eller överenskommelsen blev verkställbar)
- .../.../.....
- 14.2.3 Ja, men bara gentemot den part ⁽¹⁵⁾ som anges i punkt ... (fyll i)
- 14.2.4 Ja, men endast följande del(ar) av den officiella handlingen eller överenskommelsen (ange)
- 14.3 Avseende andra rättigheter i enlighet med punkt 9
- 14.3.1 Nej
- 14.3.1.1 Den officiella handlingen eller överenskommelsen innehåller inte någon verkställbar förpliktelse.
- 14.3.2 Ja, utan några begränsningar (ange det datum (dd/mm/åååå) då den officiella handlingen eller överenskommelsen blev verkställbar)
- .../.../.....
- 14.3.3 Ja, men bara gentemot den part ⁽¹⁶⁾ som anges i punkt ... (fyll i)
- 14.3.4 Ja, men endast följande del(ar) av den officiella handlingen eller överenskommelsen (ange)

Utfärdat i ..., den (dd/mm/åååå)

Namnteckning och/eller stämpel

⁽¹⁴⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁵⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

⁽¹⁶⁾ Om det gäller fler än en part, bifoga ytterligare en sida.

BILAGA X

Jämförelsetabell

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 1	Artikel 1
—	Artikel 1.3
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6.2
Artikel 7	Artikel 6.1 och 6.3
Artikel 8.1	Artikel 7.1
Artikel 8.2	Artikel 7.2
Artikel 9.1	Artikel 8.1
Artikel 9.2	Artikel 8.2
Artikel 10	Artikel 9
—	Artikel 10
Artikel 11.1	Artikel 22
—	Artikel 23
Artikel 11.2	Artikel 26
Artikel 11.3	Artikel 24.1
—	Artikel 24.2
—	Artikel 24.3
—	Artikel 25
Artikel 11.4	Artikel 27.3
Artikel 11.5	Artikel 27.1
—	Artikel 27.2
—	Artikel 27.4
—	Artikel 27.5
—	Artikel 27.6
—	Artikel 28
—	Artikel 29.1 och 29.2

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 11.6	Artikel 29.3
—	Artikel 29.4
Artikel 11.7	Artikel 29.5
Artikel 11.8	Artikel 29.6
Artikel 12	—
Artikel 13	Artikel 11
Artikel 14	Artikel 14
Artikel 15.1, 15.2 a och b och 15.4	Artikel 12.1
Artikel 15.3	Artikel 12.4
—	Artikel 12.2 och 12.3
—	Artikel 12.5
Artikel 15.2c	Artikel 13.1
—	Artikel 13.2
Artikel 16	Artikel 17 a och b
—	Artikel 17 c
—	Artikel 16
Artikel 17	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19
Artikel 19	Artikel 20
—	Artikel 20.4 och 20.5
—	Artikel 21
Artikel 20.1	Artikel 15.1
Artikel 20.2	Artikel 15.3
—	Artikel 15.2
Artikel 21.1 och 21.2	Artikel 30.1 och 30.2
Artikel 21.3	Artikel 30.3 och 30.4
Artikel 21.4	Artikel 30.5
Artikel 22	Artikel 38
Artikel 23 a, c, d, e och f	Artikel 39 a, b, c, d och e
Artikel 23 b	Artikel 39.2
Artikel 24	Artikel 69

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 25	Artikel 70
Artikel 26	Artikel 71
—	Artikel 72
Artikel 27.1	Artiklarna 33 a och 44 a
—	Artikel 33 b
—	Artikel 44 b
Artikel 27.2	—
Artikel 28	—
Artikel 29	—
—	Artikel 34
—	Artikel 35
—	Artikel 40
—	Artikel 41
Artikel 30	—
Artikel 31	—
Artikel 32	—
Artikel 33	—
Artikel 34	—
Artikel 35	—
Artikel 36	Artikel 53
—	Artikel 53.3
Artikel 37.1	Artikel 31.1
—	Artikel 31.2 och 31.3
Artikel 37.2	—
Artikel 38	Artikel 32
Artikel 39	Artikel 36
Artikel 40	Artiklarna 42 och 47.1
—	Artikel 45
—	Artikel 46
—	Artikel 47.2
Artikel 41.1	Artikel 43.1
Artikel 41.2	Artikel 47.3

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
—	Artikel 47.4, 47.5 och 47.6
Artikel 42.1	Artikel 43.1
Artikel 42.2	Artikel 47.3
Artikel 43	Artiklarna 37 och 48
—	Artikel 49
—	Artikel 50
Artikel 44	—
Artikel 45.1	Artikel 31.1
Artikel 45.2	Artikel 31.2
—	Artikel 31.3
Artikel 46	Artikel 65
Artikel 47.1	Artikel 51.1
—	Artikel 51.2
—	Artikel 52
Artikel 48	Artikel 54
—	Artikel 55
—	Artikel 56
—	Artikel 57
—	Artikel 58
—	Artikel 59
—	Artikel 60
—	Artikel 61
—	Artikel 62
—	Artikel 63
—	Artikel 64
—	Artikel 66
—	Artikel 67
—	Artikel 68
Artikel 49	Artikel 73
Artikel 50	Artikel 74.1
—	Artikel 74.2
Artikel 51	Artikel 75

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 52	Artikel 90
Artikel 53	Artikel 76
Artikel 54	Artikel 77.1
—	Artikel 77.2 och 77.3
—	Artikel 78
—	Artikel 79 a
Artikel 55.1 a	Artikel 79 b
Artikel 55.1 b	Artikel 79 c
—	Artikel 79 d
Artikel 55.1 c	Artikel 79 e
Artikel 55.1 d	Artikel 79 f
Artikel 55.1 e	Artikel 79 g
—	Artikel 80
—	Artikel 81
Artikel 56.1	Artikel 82.1
—	Artikel 82.2, 82.3 och 82.4
Artikel 56.2	Artikel 82.5
—	Artikel 82.6
Artikel 56.3	Artikel 82.7
—	Artikel 82.8
Artikel 57.1 och 57.2	—
Artikel 57.3	Artikel 83.1
Artikel 57.4	Artikel 83.2
Artikel 58	Artikel 84
—	Artikel 85
—	Artikel 86
—	Artikel 87
—	Artikel 88
—	Artikel 89
—	Artikel 91
Artikel 59	Artikel 94
Artikel 60 a, b, c och d	Artikel 95

Bilaga 1

2.7.2019

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 178/115

Förordning (EG) nr 2201/2003	Denna förordning
Artikel 60 e	Artikel 96
Artikel 61	Artikel 97.1
—	Artikel 97.2
Artikel 62	Artikel 98
Artikel 63	Artikel 99
Artikel 64.1	Artikel 100.1
Artikel 64.2, 64.3 och 64.4	—
—	Artikel 100.2
Artikel 65.1	Artikel 101.1
—	Artikel 101.2
Artikel 66	Artikel 102
Artikel 67	Artikel 103
Artikel 68	Artikel 103
Artikel 69	Artikel 92
Artikel 70	—
—	Artikel 93
Artikel 71	Artikel 104
Artikel 72	Artikel 105
Bilaga I	Bilaga II
—	Bilaga I
Bilaga II	Bilaga III
—	Bilaga IV
Bilaga III	Bilaga V
Bilaga IV	Bilaga VI
—	Bilaga VII
—	Bilaga VIII
—	Bilaga IX

Sammanfattning av departementspromemorian Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18)

Vårdnadstvister är svåra för alla inblandade och särskilt för barnen. Vid en internationell vårdnadstvist slits barnet dessutom mellan föräldrar i två länder. Ibland leder en konflikt mellan föräldrarna så långt att barnet olovligt förs bort eller hålls kvar av en av dem. Det är angeläget att det finns regler i EU som kan överbrygga de olikheter som finns mellan medlemsstaternas rättssystem och bidra till att tvister med en internationell anknytning kan lösas på ett förutsebart och effektivt sätt till barnets bästa.

I juni 2019 antogs i EU en omarbetad Bryssel II-förordning, som gäller frågor om äktenskapsskillnad, föräldraansvar och internationella bortföranden av barn. Förordningen innehåller regler om vilken medlemsstats domstol som kan pröva en tvist med en internationell anknytning. Den innehåller också regler om erkännande och verkställighet av avgöranden i EU.

Genom den nya förordningen stärks barns och föräldrars rättssäkerhet. Det införs en allmän skyldighet för domstolen att låta ett barn uttrycka sina åsikter och att beakta åsikterna i förhållande till barnets ålder och mognad. Alla avgöranden om föräldraansvar görs direkt verkställbara i andra EU-länder. Dessutom harmoniserar den nya förordningen delvis medlemsstaternas verkställighetsregler. Vidare förbättras informationsutbytet mellan medlemsstaternas myndigheter, vilket underlättar domstolarnas handläggning och förbättrar deras beslutsunderlag.

Förordningen blir direkt tillämplig i Sverige och andra medlemsstater i EU, men kräver kompletterande svenska bestämmelser och författningsändringar. I promemorian lämnas de författningsförslag som är lämpliga med anledning av förordningen.

Författningarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2022.

Promemorians lagförslag

1 Förslag till lag med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens innehåll

1 § Denna lag innehåller kompletterande bestämmelser till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Beslut om en tillfällig åtgärd

2 § En ansökan om en tillfällig åtgärd enligt artikel 15 i Bryssel II-förordningen görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns.

Första stycket gäller inte om något annat följer av bestämmelserna i 6 a och 7–9 b §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

3 § Vid handläggningen av ett ärende enligt 2 § första stycket tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge åtgärden som längst gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen hämta in upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det inte är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.

Reservforum

4 § Om tillämpningen av Bryssel II-förordningen innebär att en fråga ska prövas av en socialnämnd i Sverige och det inte finns någon annan behörig nämnd, tas frågan upp av socialnämnden i Stockholms kommun.

Verkställighet

5 § Om ett avgörande är verkställbart enligt Bryssel II-förordningen, får det verkställas enligt

1. 21 kap. föräldrabalken, om det avser ett barns person, och
2. utsökningsbalken, om det avser rättegångskostnader eller ett barns egendom.

För verkställigheten gäller det som är föreskrivet om verkställighet av en svensk domstols avgörande i motsvarande fall. Om det inte finns någon motsvarighet till avgörandet, verkställs avgörandet som en dom.

Första och andra styckena gäller inte om något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Vägran av erkännande eller verkställighet

6 § En ansökan enligt artikel 40 eller 59 i Bryssel II-förordningen om att ett avgörande inte ska erkännas eller verkställas i Sverige görs till tingsrätten.

En ansökan enligt artikel 30.3 i förordningen om att det inte finns grund för att vägra ett erkännande av ett avgörande görs till tingsrätten.

En ansökan enligt första eller andra stycket kan göras av någon som har varit part i den utländska rättegången och som är berörd av frågan. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka tingsrätter som får pröva sådana ansökningar.

7 § Vid handläggningen av ett ärende enligt 6 § tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte något annat följer av Bryssel II-förordningen.

Rättelse och återkallelse av intyg

8 § Ett beslut i fråga om rättelse av ett intyg som har utfärdats enligt Bryssel II-förordningen, får inte överklagas.

9 § Innan domstolen beslutar i fråga om återkallelse av ett intyg som har utfärdats enligt Bryssel II-förordningen, ska parterna få tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt.

Ett beslut i fråga om återkallelse av ett intyg får inte överklagas.

Informationsutbyte

10 § En socialnämnd ska rapportera om ett barns situation enligt Bryssel II-förordningen (artikel 80.1 a i). Nämnden ska också samla in upplysningar eller underlag och uttala sig om en förälders, anhörigs eller annan persons lämplighet att ta hand om barnet i enlighet med vad som framgår av förordningen (artikel 80.1 b).

Godkännande av en placering av ett barn i Sverige

11 § En fråga om godkännande av en placering av ett barn i Sverige enligt artikel 82 i Bryssel II-förordningen prövas av socialnämnden i den kommun där barnet avses bli placerat.

I 6 kap. 11 a § socialtjänstlagen (2001:453) anges förutsättningarna för att godkänna en placering.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

Bilaga 3

2. Genom lagen upphävs lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen.
3. Föreskrifterna i 2–5 §§ i den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen av mål och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet.
4. Föreskrifterna i 8 § i den upphävda lagen gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 6 § lagen (1904:26 s. 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

6 §²

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1971:797.

² Senaste lydelse 2012:320.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1970:375) om utlämning till Danmark, Finland, Island eller Norge för verkställighet av beslut om vård eller behandling ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Den som enligt beslut av myndighet i Danmark, Finland, Island eller Norge ska vara omhändertagen för vård eller behandling får efter framställning utlämnas enligt vad som sägs i denna lag för verkställighet av beslutet.

Om överlämnande för brott finns särskilda bestämmelser.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Särskilda bestämmelser finns också i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (1973:943) om erkännande av vissa utländska äktenskapsskillnader och hemskillnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

12 §¹

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse 2008:447.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område

Härigenom föreskrivs att 7 a § lagen (1977:595) om erkännande och verkställighet av nordiska domar på privaträttens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

7 a §¹

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn

Härigenom föreskrivs att 1 och 17 §§ lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Bestämmelserna i 2–10, 13–21 och 23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen). Bestämmelserna tillämpas dock inte i förhållande till Danmark, Finland, Island eller Norge i den mån särskilda bestämmelser gäller.

Bestämmelserna i 2–4 och 11–23 §§ tillämpas i förhållande till stater som har tillträtt den i Haag den 25 oktober 1980 dagtecknade konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn (Haagkonventionen).

Regeringen får, under förutsättning av ömsesidighet, föreskriva att lagens bestämmelser om erkännande och verkställighet av avgöranden m.m. eller lagens bestämmelser om överflyttning av barn ska tillämpas även i förhållande till en stat som inte har tillträtt Europarådskonventionen eller Haagkonventionen.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).

17 §²

Innan rätten avgör ett ärende om verkställighet av ett avgörande som avses i 5 § eller om överflyttning av barn enligt 11 § skall rätten inhämta barnets mening, om det inte är omöjligt med hänsyn särskilt till barnets ålder och mognad.

¹ Senaste lydelse 2008:445.

² Senaste lydelse 2006:462.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 6 a § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 a §¹

Är svensk domstol inte behörig att besluta om beredande av vård enligt denna lag, får socialnämnden besluta att den som är under 18 år omedelbart ska omhändertas, om

1. åtgärder av behörig utländsk myndighet inte kan avvaktas med hänsyn till risken för den unges hälsa eller utveckling eller till att den fortsatta utredningen allvarligt kan försvåras eller vidare åtgärder hindras, och

2. det är sannolikt att den unge tillfälligt behöver vård som avses i denna lag.

För beslut enligt första stycket gäller 6 § andra stycket och, för det fall socialnämnden har ansökt om vård med stöd av lagen, 6 § tredje stycket.

I 9 a och 9 b §§ finns bestämmelser om fortsatt omhändertagande för tillfällig vård av den unge.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till rådets förordning (EG) nr 2001/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (Bryssel II-förordningen) och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna paragraf ansluter, tillsammans med 7–9 b §§, till rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) och lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

¹ Senaste lydelse 2019:472.

8 Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 11 a § och 11 kap. 2 § socialtjänstlagen (2001:453) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

11 a §¹

Socialnämnden får godkänna att en utländsk myndighet placerar ett barn i Sverige endast om

1. det är bäst för barnet att placeras här, särskilt med beaktande av barnets anknytning hit,

2. barnets inställning till placeringen så långt det är möjligt har klarlagts,

3. barnets vårdnadshavare och, om barnet fyllt 15 år, barnet samtycker till åtgärden,

4. förhållandena i det enskilda hemmet och förutsättningarna för vård i hemmet är utredda av nämnden,

5. barnet har beviljats uppehållstillstånd, om ett sådant tillstånd behövs, och

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

6. placeringen sker med stöd av rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen) eller med stöd av den i Haag den 19 oktober 1996 dagtecknade konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn.

11 kap.

2 §²

Vid en utredning av om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får nämnden, för bedömningen av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs. Utredningen ska bedrivas så att inte någon onödigt utsätts för skada eller olägenhet. Utredningen ska inte göras mer omfattande än vad som är motiverat av omständigheterna i ärendet.

¹ Senaste lydelse 2012:321.

² Senaste lydelse 2012:776.

Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid.

Utredningen ska bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid. *Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen).*

Den som berörs av en sådan utredning ska, om inte särskilda skäl talar mot det, genast underrättas om att en utredning har inletts.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

9 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 36 kap. 1 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 36 kap. 7 a §, samt närmast före 36 kap. 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

36 kap.

1 §¹

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. ärende enligt lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn,

2. ärende om adoption enligt 4 kap. föräldrabalken,

3. ärende om anordnande av godmanskap enligt 11 kap. 4 § föräldrabalken,

4. ärende om förvaltarskap,

5. ärende enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn, eller

6. ärende enligt lagen (2017:310) om framtidsfullmakter.

Sekretess gäller hos domstol för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om en part begär det och det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i

1. äktenskapsmål,

2. mål eller ärende enligt föräldrabalken i annat fall än som anges i första stycket,

3. ärende enligt lagen (1989:14) om erkännande och verkställighet av utländska vårdnadsavgöranden m.m. och om överflyttning av barn,

4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 eller ärende enligt 8 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen, 4. mål eller ärende enligt rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),

5. mål eller ärende enligt rådets förordning (EG) nr 4/2009 av den 18 december 2008 om domstols behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete i fråga om underhållsskyldighet och enligt Haagkonventionen av den 23 november 2007 om internationell indrivning av underhåll till barn och andra familjemedlemmar, eller

6. mål eller ärende enligt lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Internationellt samarbete i frågor om föräldraansvar, internationella bortföranden av barn och åtgärder till skydd för barn

7 a §

Sekretess gäller hos den myndighet som är centralmyndighet enligt

1. rådets förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel II-förordningen),

2. Haagkonventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn av den 25 oktober 1980,

3. Haagkonventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn av den 19 oktober 1996, och

4. den i Luxemburg den 20 maj 1980 dagtecknade konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn (Europarådskonventionen),

i ärende enligt förordningen eller någon av konventionerna för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

8 §²

Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena samt 6 § första stycket 1 inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 3 § första och andra styckena samt 6 § första stycket 1 och 7 a § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 7 § inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till ett ärende om annat än ekonomiskt bistånd till enskild.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.
 2. För uppgifter i mål och ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet, och ärenden som avser avgöranden som har meddelats i ett förfarande som inleddes före ikraftträdandet gäller 36 kap. 1 § i den äldre lydelsen.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention

Bilaga 3

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

När det finns behörighet för svensk domstol enligt artikel 11 eller 12, får domstolen i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap besluta om en sådan tillfällig skyddsåtgärd som avses i dessa artiklar.

En ansökan enligt artikel 11 eller 12 om en tillfällig åtgärd görs till tingsrätten i den ort där barnet vistas eller, om barnet inte vistas i Sverige och den sökta åtgärden avser barnets egendom, tingsrätten i den ort där egendomen finns. Detta gäller inte om något annat följer av bestämmelserna om omedelbart omhändertagande av barn i 6 a samt 7–9 b §§ lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Vid domstolens handläggning tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden. I domstolens beslut ska det anges hur länge skyddsåtgärden gäller.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen inhämta upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det är lämpligt, höra föräldrarna och barnet.

Barnet får höras inför domstolen, om särskilda skäl talar för det och det är uppenbart att barnet inte kan ta skada av att höras. I ett ärende som rör vårdnad, boende eller umgänge får domstolen inhämta upplysningar från socialnämnden i frågan. Innan socialnämnden lämnar upplysningar ska den, om det *inte* är olämpligt, höra föräldrarna och barnet. *Barnet får höras av socialnämnden utan vårdnadshavarens samtycke och utan att vårdnadshavaren är närvarande.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2022.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för handläggningen av ärenden som har inletts i tingsrätt före ikraftträdandet.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden över promemorian Ökad rättssäkerhet och snabbare verkställighet i internationella familjemål (Ds 2020:18) lämnats av Alingsås tingsrätt, Barnombudsmannen, Centrala studiestödsnämnden, Domstolsverket, Familjerättssociologernas Riksförening, Föreningen Svenskar i Världen, Föreningen Sveriges Överförmyndare, Föreningen Vårdnad Boende Umgänge i Sverige (VBU), Förvaltningsrätten i Linköping, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Stockholm, Gävle kommun, Göteborgs kommun, Helsingborgs kommun, Helsingborgs tingsrätt, Hovrätten över Skåne och Blekinge, Inspektionen för vård och omsorg, Justitiekanslern, Jämställdhetsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Linköpings kommun, Linköpings tingsrätt, Linköpings universitet (Tema Barn), Luleå kommun, Länsstyrelsen Stockholm, Länsstyrelsen Östergötland, Malmö kommun, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Nacka tingsrätt, Polismyndigheten, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks), Riksorganisationen GAPF – Glöm Aldrig Pela och Fadime, Rättshjälpsmyndigheten, Sala kommun, Skatteverket, Socialstyrelsen, Stiftelsen Allmänna Barnhuset, Stockholms kommun, Stockholms tingsrätt, Stockholms universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Svea hovrätt, Svenskt Forum för Medling och konflikthantering, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner, Södertörns tingsrätt, Uddevalla kommun, Unizon, Uppsala universitet (Juridiska fakultetsnämnden), Varbergs tingsrätt, Värmlands tingsrätt, Åmåls kommun, Årjängs kommun, Örnsköldsviks kommun och Östersunds tingsrätt

Landskrona kommun, Mullsjö kommun, Riksdagens ombudsmän och Örebro universitet (Barnrättsakademien) har avstått från att yttra sig.

Askersunds kommun, Barnens rätt i samhället, Bodens kommun, Familjehemmens Riksförbund, Familjevårdens Centralorganisation, Föreningen Mans- och Familjejour, Föreningen Sveriges kommunala familjerådgivare (KFR), Föreningen Sveriges socialchefer, Härjedalens kommun, Kalix kommun, Karlstads kommun, Kristianstads kommun, Lomma kommun, Mölndals kommun, Norbergs kommun, Nykvarns kommun, Partille kommun, Piteå kommun, Riksförbundet Gode män och Förvaltare, Ronneby kommun, Rädda Barnen, Skövde kommun, Sotenäs kommun, Sveriges Makalösa Föräldrar, Timrå kommun, Torsås kommun, Vallentuna kommun och Älvdalens kommun har fått tillfälle att yttra sig, men inte hörts av.